

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK BİLİM DALI

ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL GÜNDEMİ
VE GENEL KURUL KARARLARININ GEÇERLİLİĞİ
ÜZERİNDEKİ SONUÇLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ERDEM GÜLER

İstanbul

Haziran-2024

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK BİLİM DALI

ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL GÜNDEMİ VE
GENEL KURUL KARARLARININ GEÇERLİLİĞİ
ÜZERİNDEKİ SONUÇLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ERDEM GÜLER

Tez Danışmanı
Prof. Dr. HASAN PULAŞLI

İstanbul
Haziran-2024

TEZ ONAYI

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından ÖZEL HUKUK Anabilim Dalı, ÖZEL HUKUK Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman

Prof. Dr. Hasan PULAŞLI

Üye

Prof. Dr. İsmail KAYAR

Üye

Doç. Dr. Müge ÜREM

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Erhan İÇENER

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “**Anonim Şirketlerde Genel Kurul Gündemi ve Genel Kurul Kararlarının Geçerliliği Üzerindeki Sonuçları**” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Erdem GÜLER

ÖZET

ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL GÜNDEMİ VE GENEL KURUL KARARLARININ GEÇERLİLİĞİ ÜZERİNDEKİ SONUÇLARI

Erdem GÜLER

Yüksek Lisans, Anonim Şirketler Hukuku

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Öğr. Üyesi Hasan PULAŞLI

Haziran 2024- 193 Sayfa

Anonim şirketlerde gündem kuralları, toplantı çağrısından toplantı kapanışına kadar uygulama alanı bulur. Genel kurul toplantı gündeminin; yetkili organ, merci ya da kişilerce hukuka uygun olarak belirlenmesi, usulünce pay sahiplerine bildirilmesi ve toplantı hazırlıklarının, belirlenen gündem doğrultusunda tamamlanması gerekir. Gündemin bağlayıcı olabilmesi için, pay sahiplerine hukuka uygun olarak bildirilmesi şarttır. Gündem, kanunun çağrı yetkisi tanıdığı organ veya kişilerce belirlenebilir. Bununla birlikte, mahkemenin genel kurulun toplantıya çağrılmasına karar vererek, toplantı gündemini belirlemesi mümkündür. Genel kurul toplantı başkanının ya da pay sahiplerinin, genel kurul gündemini belirleyebilmeleri mümkün değildir. Ancak belirli şartların varlığında, bu kişilerin ve kanunlarda gösterilen kurum ve kuruluşların, genel kurul gündeminin belirlenmesinde doğrudan veya dolaylı etkileri söz konusu olabilir. Genel kurulun oluşumu, gündem konularının mahiyeti ile doğrudan bağlantılıdır. Zira toplantı yeter sayıları, gündem konularının mahiyetine göre tespit edilebilir. Pay sahipleri, şirket işlerine ilişkin haklarını kural olarak genel kurulda ve gündeme bağlı kalarak kullanabilirler. Ancak, kanunun mutlak nitelikli emredici hükümlerine ve dürüstlük kurallarına aykırı olmamak şartıyla, gündeme madde eklenmesine ya da gündemden madde çıkarılmasına yönelik öneriler verilebilir. Gündemin görüşülmesi ve oylanması, paydan kaynaklanan mutlak haklardandır. Bununla birlikte, kanunda gösterilen istisnai konular dışında gündem dışı konuların görüşülmeleri ve karara bağlanmaları yasaktır. Diğer yandan, olağan toplantı gündemlerinin zorunlu konuları

hakkında görüşme sağlanarak karar verilmesi mecburidir. Bunun için, çağrı yetkilisinin olağan toplantı gündemine bu konuları eklemesi gerekir. Olağan genel kurul toplantısı, yasal zaman aralığı içerisinde gerçekleştirilmese dahi, bu konuları içeren bir gündemle pay sahiplerinin genel kurul toplantısına çağrılmaları gerekir. Bu sebeplerle, anonim şirketin faaliyet yılı içerisindeki ilk olağan gündemli toplantı çağrısı, olağan toplantı için yapılmış sayılır. Genel kurul kararlarının hukuki varlık kazanabilmeleri, gündem konularının mahiyetine göre gerekli kabul yeter sayılarının sağlanmasına bağlıdır. Kabul ve ret oylarının eşit çıkması halinde ise bir genel kurul kararından söz edilemez. Diğer yandan, karara bağlanmış bir konunun tekrar oylamaya sunulması mümkündür. Fakat bunun için önerinin, ilk oylamada hazır bulunan tüm pay sahipleri ya da temsilciler huzurunda verilmesi gerekir. Yeniden oylama yapılmasına yönelik öneri, hazır bulunanların oybirliği ile kabul edilebilir. Çok taraflı hukuki işlemlerden olan genel kurul kararları, anonim şirketin hukuki iradesini yansıtır. Gündem kurallarına aykırı olarak alınan genel kurul kararları hakkında, iptal veya geçersizlik yaptırımları uygulanabilir. Bu kapsamda hukuki yaptırım, gündem kuralının niteliğine ve kanuni ihlalin ağırlığına göre tespit edilebilir. Genel kurul kararlarına uygulanabilecek hukuki yaptırımlar; hukuken yok hükmünde sayılma, kesin hükümsüzlük ve iptal edilebilirlik olarak üçe ayrılır. Bir genel kurul kararının şekil bakımından kurucu unsurları sağlamaması halinde, hukuken yok hükmünde olduğu kabul edilir. Kesin hükümsüzlük ise hukuken yok hükmünde sayılmayan fakat konusu bakımından mutlak nitelikteki emredici hükümlere aykırı olduğundan, geçerli hukuki sonuçlar doğurma kabiliyeti bulunmayan genel kurul kararları için söz konusu olur. Diğer yandan genel kurul kararları, hükümsüz olmasalar da mahkemeye iptal edilmelerini gerektiren yedek kural aykırılıklarıyla da sakatlanmış olabilirler. Bu yönleriyle gündem kurallarının, genel kurulun oluşumu ve alınan kararların geçerliliği üzerinde etkileri bulunmaktadır. Ancak; hukuka aykırılığın doğru tespiti ve uygulanacak yaptırımın doğru tayini, hukuki işlem güvenliği ve mahkemeye erişim hakkı bakımından oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Genel Kurul Gündemi, Genel Kurul Kararları, Geçersizlik.

ABSTRACT

AGENDA OF THE GENERAL MEETING AND ITS CONSEQUENCES FOR THE VALIDITY OF GENERAL MEETING RESOLUTIONS IN JOINT STOCK COMPANIES

Erdem GÜLER

Master, Joint Stock Company Law

Thesis Advisor: Prof. Dr. Hasan PULAŞLI

June, 2024- 193 Pages

In joint stock companies, agenda rules apply from the meeting call to the closing of the meeting. General assembly meeting agenda; it must be determined in accordance with the law by the authorized body, authority or person, it must be duly notified to the shareholders and the meeting preparations must be completed in line with the determined agenda. In order for the agenda to be binding, it must be notified to shareholders in accordance with the law. The agenda may be determined by the body or persons authorized by law to call the meeting. However, it's possible for the court to determine the agenda of the meeting by deciding to convene the general assembly. It is not possible for the chairman of the general assembly meeting or the shareholders to determine the agenda of the general assembly. However, in the presence of certain conditions, these persons and the institutions and organizations specified by law may have direct or indirect influence on the determination of the general assembly agenda. The composition of the general assembly is directly related to the nature of the agenda items. This is because meeting quorums may be determined according to the nature of the agenda items. As a rule, shareholders may exercise their rights regarding company affairs at the general assembly and by adhering to the agenda. However, proposals may be made to add or remove items to or from the agenda, provided that they do not contradict the absolute mandatory provisions of the law and the rules of good faith. Discussion and voting on the agenda are absolute rights arising from the shares. However, it is forbidden to discuss and decide on matters outside the agenda, except

for exceptional matters specified in the law. On the other hand, it is obligatory to discuss and decide on the mandatory items of the agenda of the ordinary meeting. For this purpose, the convening authority must add these issues to the agenda of the ordinary meeting. Even if the ordinary general assembly meeting is not held within the legal timeframe, shareholders must be invited to the general assembly meeting with an agenda that includes these issues. For these reasons, the first call for an ordinary meeting with an ordinary agenda within the activity year of the joint stock company shall be deemed to have been made for an ordinary meeting. The legal existence of the resolutions of the general assembly depends on the achievement of the required quorum of acceptance according to the nature of the agenda items. In the event that the votes for and against are equal, a general assembly resolution cannot be mentioned. On the other hand, it is possible to put an issue that has already been resolved to a vote again. However, for this purpose, the proposal must be made in the presence of all shareholders or representatives present at the first voting. The proposal for a re-vote may be accepted by unanimous vote of those present. General assembly resolutions, which are multilateral legal transactions, reflect the legal will of the joint stock company. General assembly resolutions adopted in violation of the agenda rules may be subject to annulment or invalidity sanctions. In this context, the legal sanction may be determined according to the nature of the agenda rule and the gravity of the legal violation. Legal sanctions that may be applied to general assembly resolutions are divided into three as legally void, final nullity and annullability. If a general assembly resolution does not meet the constituent elements in terms of form, it is deemed to be legally null and void. Absolute nullity, on the other hand, applies to general assembly resolutions that are not legally null and void, but are not capable of giving rise to valid legal consequences since they are contrary to mandatory provisions of an absolute nature in terms of their subject matter. On the other hand, general assembly resolutions, although not null and void, may also be crippled by violations of substitute rules that require their annulment by the court. In this respect, agenda rules have an impact on the formation of the general assembly and the validity of the resolutions adopted. However, the correct determination of the illegality and the correct determination of the sanction to be applied are very important in terms of the security of legal proceedings and the right of access to the court.

Keywords: Agenda of the General Meeting, General Assembly Decisions, Invalidity.

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR.....	xiii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1. Tezin Konusu	1
1.2. Tezin Önemi	1
1.3. Tezin Amacı	1
1.4. Üzerinde Durulan Temel Problemler	2
1.5. Araştırma Yöntemi	3
1.6. Metodolojik Yapıya Genel Bir Bakış.....	3

İKİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETİN ORGANİZASYONU İÇERİSİNDE GENEL KURUL	4
2.1. Genel Kurulun Oluşumu ve Hukuki Niteliği	4
2.2. Genel Kurulda Faaliyet Çeşitleri.....	7
2.2.1. Olağan Toplantılar	7
2.2.2. Olağanüstü Toplantılar	10
2.3. Pay Sahiplerinin Toplantıya Çağrılması	11
2.3.1. Çağrı ve İlanların İçeriği	12

2.3.2. Çağrıya Yetkili Organ ve Kişiler	13
2.3.2.1. Yönetim Kurulu	13
2.3.2.2. Tek Bir Payın Sahibi	18
2.3.2.3. Azınlık.....	21
2.3.2.4. Kayyım.....	24
2.3.2.5. Tasfiye Memurları.....	26
2.3.2.6. Konkordato Komiseri veya İflas İdaresi	27
2.3.2.7. Genel Kurulun Çağrı Yetkilisi Olup Olmadığına Yönelik Tartışmalar	28
2.3.3. Çağrının Yapılma Şekli ve Zamanı	31
2.3.3.1. Halka Kapalı Anonim Şirketlerde	31
2.3.3.2. Halka Açık Anonim Şirketlerde.....	35
2.3.3.3. Tek Pay Sahipli Atipik Anonim Şirketlerde	37
2.3.3.4. Elektronik Genel Kurul Sistemine Sahip Anonim Şirketlerde.....	39
2.3.3.5. Genel Kurullarında Bakanlık Temsilcisi Bulundurma Zorunluluğu Olan Anonim Şirketlerde	42
2.4. Pay Sahiplerinin Çağrısız Toplanması	43
2.5. Toplantının İşleyişi ve İç Yönergenin Belirleyiciliği.....	47
2.5.1. Toplantının Açılması.....	47
2.5.2. Toplantının Yönetilmesi.....	48

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GÜNDEM.....	52
3.1. Gündem Terimi ve Gündemin Hukuki Nitelikleri	52
3.2. Gündeme İlişkin İlkeler.....	54
3.2.1. Zorunluluk.....	54
3.2.2. Açıklık ve Belirlilik.....	56

3.2.3. Gündeme Bağlılık	57
3.3. Gündeme Bağlılık İlkesinin İstisnaları.....	61
3.3.1. Bilgi Alma veya İnceleme Haklarının Kullanılması	61
3.3.2. Özel Denetim İstenmesi	61
3.3.3. Olağan Toplantılarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Azli ve Yeni Üyelerin Seçilmesi	63
3.3.4. Haklı Sebeplerin Varlığı Halinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Azli.....	64
3.3.5. Sermayenin Zarar Sebebiyle Karşılıksız Kaldığının Anlaşılması Halinde Sermaye Artırımı veya Azaltılması.....	65
3.3.6. Sermaye Piyasası Kurulunun İstedığı Konuların Görüşülme Zorunluluğu .	65
3.3.7. Oybirligi İradesinin Üstünlüğü	66
3.4. Gündemin Belirlenmesi	68
3.4.1. Gündemi Oluşturabilecek Konular.....	68
3.4.2. Olağan Toplantıların Gündemi.....	72
3.4.3. Olağanüstü Toplantıların Gündemi	73
3.5. Gündemin Belirlenmesinde Olası Etmenler.....	76
3.5.1. Pay Sahiplerinin Gündemin Belirlenmesindeki Etkisi.....	76
3.5.2. Azınlığın Gündemin Belirlenmesindeki Etkisi	77
3.5.3. Ticaret Bakanlığının Gündemin Belirlenmesindeki Etkisi	81
3.5.4. Düzenleyici Denetleyici Kurumların Gündemin Belirlenmesindeki Etkisi .	82
3.5.4.1. Sermaye Piyasası Kurulunun Etkisi	82
3.5.4.2. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Etkisi.....	83
3.5.5. Hazine ve Maliye Bakanı ile Finansal Piyasalar ve Kambiyo Genel Müdürünün Gündemin Belirlenmesindeki Etkisi	84
3.6. Gündemin Değiştirilmesi	84
3.7. Gündemin Görüşülmesi ve Karara Bağlanması	89
3.7.1. Gündemin Görüşülme Sırası	91

3.7.2. Gündemdeki Bir Konunun Tekrar Görüşülmesi	92
3.7.3. Gündemle Esaslı Bağlantılı Konuların Görüşülmeleri ve Karara Bağlanmaları	93
3.8. Gündemin Karara Bağlanamaması.....	95
3.8.1. Toplantı Yapılmasının Yasaklanması Sebebiyle.....	95
3.8.2. Toplantının Kısmen veya Tamamen Ertelenmesi Sebebiyle	97
3.8.3. Olumlu ve Olumsuz Oyların Eşit Çıkması Sebebiyle.....	106
3.8.4. Gündemin Görüşülmemesi ya da Görüşülememesi Sebebiyle	108
3.9. Toplantı Tutanağının Gündemle İlişkisi	113

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GÜNDEM KURALLARININ GENEL KURUL KARARLARININ GEÇERLİLİĞİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	117
4.1. Genel Olarak	117
4.2. Yokluk Yaptırımı	119
4.3. Butlan Yaptırımı	122
4.4. İptal Yaptırımı	130
4.5. Gündem Kurallarına Aykırılığın Hukuki Sonuçları.....	137
4.5.1. Çağrının Yapılmaması ya da Yetkisiz Kişilerce Yapılması Halinde	137
4.5.1.1. Öğretideki Görüşler.....	137
4.5.1.2. Yargıtay'ın Görüşü.....	139
4.5.1.3. Görüşümüz	141
4.5.2. Çağrısız Toplantı Kurallarına Aykırılık Halinde	141
4.5.2.1. Öğretideki Görüşler.....	141
4.5.2.2. Yargıtay'ın Görüşü.....	142
4.5.2.3. Görüşümüz	143
4.5.3. Çağrı ve Davetiye Metinlerinde Gündeme Yer Verilmemesi Halinde	143

4.5.3.1. Öğretideki Görüşler.....	143
4.5.3.2. Yargıtay'ın Görüşü.....	146
4.5.3.3. Görüşümüz	147
4.5.4. Diğer Çağrı Formalitelerine Aykırılık Halinde	148
4.5.4.1. Öğretideki Görüşler.....	148
4.5.4.2. Yargıtay'ın Görüşü.....	153
4.5.5. Gündeme Dahil Edilmemesi Gereken Bir Konunun Görüşülmesi ve Karara Bağlanması Halinde	154
4.5.5.1. Öğretideki Görüşler.....	154
4.5.5.2. Görüşümüz	155
4.5.6. Önerinin Kanun veya Esas Sözleşmede Öngörülen Nisaba Aykırı Alınması Halinde	156
4.5.6.1. Öğretideki Görüşler.....	156
4.5.6.2. Yargıtay'ın Görüşü.....	157
4.5.6.3. Görüşümüz	158
4.5.7. Toplantı Başkanı Seçilmeden Diğer Gündem Konularının Görüşülmesi ve Karara Bağlanması Halinde	158
4.5.7.1. Öğretideki Görüşler.....	158
4.5.7.2. Görüşümüz	159
4.5.8. Toplantı Tutanağının Gerçeği Yansıtmaması Halinde	160
4.5.8.1. Öğretideki Görüşler.....	160
4.5.8.2. Yargıtay'ın Görüşü.....	162
4.5.8.3. Görüşümüz	163
4.5.9. Gündem Dışı Konuların Görüşülmeleri ve Karara Bağlanmaları Halinde	164
4.5.9.1. Öğretideki Görüşler.....	164
4.5.9.2. Yargıtay'ın Görüşü.....	166
4.5.9.3. Görüşümüz	166

4.5.10. Gündem Görüşülmeden Karar Alınması Halinde	167
4.5.10.1. Öğretideki Münferit Bir Görüş.....	167
4.5.10.2. Görüşümüz	167
4.5.11. Ertelenen Toplantıda Görüşülmesi Gereken Konularda Karar Alınması Halinde	168
4.5.11.1. Öğretideki Görüşler.....	168
4.5.11.2. Yargıtay'ın Görüşü.....	169
4.5.11.3. Görüşümüz	170
4.5.12. Ertelenen Toplantı Gündeminin Değiştirilmesi Halinde.....	171
4.5.12.1. Öğretideki Görüşler.....	171
4.5.12.2. Görüşümüz	171
4.5.13. Gündeme Madde Ekleme Kurallarına Aykırılık Halinde	172
4.5.13.1. Öğretideki Görüşler.....	172
4.5.13.2. Görüşümüz	173
4.5.14. Gündemdeki Bir Konunun Görüşülmemesine İlişkin Karar Alınması Halinde	174
4.5.14.1. Öğretideki Görüşler.....	174
4.5.14.2. Görüşümüz	174

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ	176
--------------------	------------

KAYNAKÇA	183
-----------------------	------------

ÖZGEÇMİŞ.....	193
----------------------	------------

KISALTMALAR

376 Uyg. Teb.	: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 376'ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ
A.g.b.	: Adı Geçen Bildiri
A.g.e.	: Adı Geçen Eser
A.g.m.	: Adı Geçen Makale
A.g.t.	: Adı Geçen Tez
ATF	: Recueil officiel des arrêts du Tribunal federal (Resmi Federal Mahkeme kararı özeti)
Bak. Den. Yön.	: Ticaret Şirketlerinin Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik
B.A.M.	: Bölge Adliye Mahkemesi
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırmaları Dergisi
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BGE	: İsviçre Federal Mahkemesi
BKn.	: 5411 sayılı Bankacılık Kanunu
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
c.	: Cümle
CBK	: Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
CD	: (Compact Disc) Yoğun Disk
Der.	: Derleyen
dn.	: Dipnot
e-imza	: Güvenli Elektronik İmza
E.	: Esas

E.T.	: Erişim Tarihi
EGKS	: Elektronik Genel Kurul Toplantı Sistemi
EPDK	: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
e-posta	: Elektronik Posta
GK E-Toplantı Teb.	: Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi Hakkında Tebliğ
GK E-Toplantı Y�n.	: Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik
GK Top. Y�n. ya da Toplantı Yönetmeliği	: Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik
HAAO	: Halka Açık Anonim Ortaklık
HD.	: Hukuk Dairesi
HKAO	: Halka Kapalı Anonim Ortaklık
HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İİK	: 2004 sayılı İcra İflas Kanunu
İnt. Sit. Y�n.	: Sermaye Şirketlerinin Aacakları İnternet Sitelerine Dair Yönetmelik
İzin Tebliği	: Anonim ve Limited Şirketlerin Sermayelerini Yeni Asgari Tutarlara Yükseltmelerine ve Kuruluğu ve Esas Sözleşme Değişikliği İzne Tabi Anonim Şirketlerin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ
JdT	: (Journal des Tribunaux) Mahkemeler Dergisi
K.	: Karar
KAP	: Kamuyu Aydınlatma Platformu
KEP	: Kayıtlı Elektronik Posta
KYT	: Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliğ

m.	: Madde
MERSİS	: Merkezi Sicil Kayıt Sistemi
MKK	: Merkezi Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketi
No	: Numara/Numaralı
Örn.	: Örnek, Örneğin
PTT UETS	: Posta ve Telgraf Teşkilatı Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi
s.	: Sayılı
S.	: Sayı/Sayılı
SKn.	: 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
SPKn.	: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TKn.	: 7201 sayılı Tebligat Kanunu
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
TTSG	: Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi
USB	: (Universal Serial Bus) Evrensel Seri Veri Yolu
vb.	: Ve Başka
vd.	: Ve Diğerleri
VUK	: 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
Y11HD.	: Yargıtay 11. Hukuk Dairesi
YHGK.	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Tezin Konusu

İşbu tez çalışmasında, 6102 sayılı mer'î Türk Ticaret Kanunu ve alt düzenlemelerinde öngörülen anonim şirket genel kurul gündemine ilişkin kurallar ve bu kuralların genel kurul kararlarının geçerliliği üzerindeki sonuçları incelenmiştir.

1.2. Tezin Önemi

Gündem, anonim şirket genel kurul toplantılarıyla ilişkili hukuki bir terim olmasının yanında, mülga ve mer'î ticaret kanunlarında sürekli yer verilmesi dolayısıyla artık hukuki bir kurumu meydana getiren birtakım kurallara da karşılık gelir. Aslında kanun koyucunun genel kurul hukuku bakımından gündeme sürekli değinmesi olağandır. Zira gündem, pay sahiplerinin toplantıya çağırılma amacını ortaya koyduğundan, gündemsiz bir genel kurul faaliyeti düşünülemez. Bununla birlikte; genel kurulun aldığı kararların hukuki güvenceye sahip olabilmesi, ancak TTK ve esas sözleşmede öngörülen birtakım kurallar silsilesine uyulmasıyla mümkün olabilir. İşte gündem kuralları, bu kurallar silsilesinin tam merkezinde yer aldığından; genel kurulun toplantıya çağırılmasından, karar iradesinin doğumuna kadar geçen hukuki süreçte uygulama alanı bulmaktadır. Böylece gündem kurallarının, genel kurul kararlarının geçerlilikleri üzerinde kaçınılmaz olarak etkili olduğu sonucuna varılmaktadır. Öğretide, gündeme bağlılık ilkesi ve istisnaları üzerinde pek çok defa durulmuşsa da gündemin işaret ettiği diğer kurallar, genel kurul kararlarının geçerlilikleri bakımından etraflıca irdelenmemiştir. Tezimizde, gündem kuralları tespit edilerek, genel kurul kararlarının geçerliliği üzerindeki olası sonuçları ortaya koyulmuştur.

1.3. Tezin Amacı

Tezimizin amacı, anonim şirket genel kurul gündemine ilişkin kuralları; TTK, alt düzenlemeler, öğretideki görüşler ve Yargıtay kararları ile mukayese içerisinde tespit ederek, derlemek ve gündem kurallarının genel kurul kararlarının geçerliliği

üzerindeki sonuçlarını emredici hukuk kuralları ve genel hukuk kaideleri doğrultusunda doğru tayin ederek literatüre naçizane katkı sağlamaktır.

1.4. Üzerinde Durulan Temel Problemler

Konuya ilişkin literatür incelendiğinde; temeldeki sorunların, gündemin hiç veya gereği gibi duyurulmayışı ya da genel kurulun duyurulan gündeme aykırı kararlar alması olarak belirtildiği fark edilmiştir. Ancak bunların yanında gündeme ilişkin diğer kuralların tespit edilmeleri ve genel kurul kararlarının geçerliliği üzerindeki sonuçlarının da ortaya koyulması gerekmektedir. Zira gündem, genel kurulun işleyişindeki en temel unsurdur.

Anonim şirket genel kurul hukukunda; gündem kurallarının, çağrı yetkilisi ve pay sahiplerinin hak ve yetkilerini ancak belirli bir çerçevede kullanabilmelerine imkân tanıdığı görülmektedir. Gerçekten, çağrı yetkilisinin gündemi serbestçe belirleyebilmesi mümkün olmadığı gibi toplantı öncesinde kanunen belirli çağrı formalitelerinin izlenmesi de gerekmektedir. Ayrıca çağrı yetkilisince belirlenen gündem, kural olarak; pay sahipleri ve temsilcileri için bağlayıcı niteliktedir. Bu doğrultuda; genel kurul gündemi niteliğine haiz olmayan konularda karar alınması, çağrı formalitelerine aykırı hareket edilmesi, gündeme aykırı karar alınması ya da gündemin çağrıya yetkili olmayan kişilerce belirlenmesi durumlarında, genel kurul kararlarının hukukiliği tartışmaya açılmaktadır. Diğer yandan, gündemdeki konuların mahiyetine göre toplantı ve karar nisaplarının sağlanamaması durumlarında da bir genel kurul kararından bahsedilip bahsedilemeyeceği öğretide tartışılmaktadır.

Gündem kurallarına uygunluk, toplantının düzeni ve işleyişi açısından da önem kazanmaktadır. Nitekim; gündeme madde eklenmesi, gündemden madde çıkarılması, gündem konularının görüşme sıralarının değiştirilmesi, karara bağlanan bir konunun yeniden görüşmeye açılması gibi meseleler, genel kurul kararlarının hukuki geçerliliklerini doğrudan etkileyebilmektedir. Bu kapsamda, gündem kuralları tespit edilerek; gündem kurallarının niteliklerine ve diğer toplantı kurallarıyla hukuki bağlantılarına temel problem olarak yer verilmiştir. Bu noktadan sonra ise gündem kurallarının, genel kurul kararları üzerindeki olası sonuçları değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme, konumuz bakımından tezimizin diğer bir temel problemine cevap aramıştır.

1.5. Araştırma Yöntemi

Öncelikle konunun temel problemleri tespit edilerek, öğreti ve Yargıtay uygulamasındaki yaklaşımlar gözlemlenmiş ve görüşler, TTK ve alt düzenlemelerine uygunluk bakımından tasniflenerek sentezlenmiştir. Bundan sonra ise her bir probleme yönelik görüşlerimiz ortaya koyulmuştur.

1.6. Metodolojik Yapıya Genel Bir Bakış

Konumuzun ve vardığımız sonuçların okuyucuya doğru bir biçimde aktarılabilmesi amaçlarıyla metodolojik yapı şu şekilde belirlenmiştir:

Tezimizin ikinci bölümünde, genel kurulun anonim şirketin organizasyonu içerisindeki konumuna, oluşumuna ve faaliyetlerini gerçekleştirme biçimlerine değinilmiştir. Zira, gündemden bahsedilebilmesi için genel kurulun hukuki oluşumunu sağlamış ve faal olması gerekmektedir.

Üçüncü bölümde ise 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve alt düzenlemeleri kapsamındaki gündem kuralları irdelenmiştir. Gündem kuralları da tespit edildikten sonra dördüncü bölümde, gündem kurallarının anonim şirket genel kurul kararlarının oluşumu ve geçerliliği üzerindeki olası sonuçları ortaya koyulmuş ve nihayet beşinci bölümde, çalışma neticesinde varılan sonuçlara yer verilmiştir.

Çalışmamız kapsamlı bir biçimde ilgili mevzuat yanında öğreti ve yüksek mahkeme içtihatlarını muhakeme ve mukayese altına aldığından, teorik çerçeveye tezin tüm bölümlerinde tafsilatlı olarak değinilmiş ve taranan literatüre, tezin ahenginin ve yalınlığının bozulmaması maksadıyla ekseriyetle dipnotlarda yer verilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

ANONİM ŞİRKETİN ORGANİZASYONU İÇERİSİNDE GENEL KURUL

2.1. Genel Kurulun Oluşumu ve Hukuki Niteliği

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na¹ göre anonim şirketin karar organı olan genel kurul, pay sahiplerinin paylarından doğan şirket işlerine ilişkin haklarını kullanmak üzere toplanmalarıyla oluşur (m. 407/1, 408/1, 425/1). Karar organı sıfatıyla genel kurulun aldığı kararlar, anonim şirketin hukuki iradesini açıklar (TMK² m. 50/1). Bu doğrultuda, şirketin hukuki iradesinin oluşması, pay sahiplerinin paydan doğan haklarını, genel kurulda kullanmalarına bağlıdır.³ Genel kurul toplantılarına katılma hakkı, kanunen pay sahibine tanınan mutlak nitelikte ve en temel haktır (TTK m. 425 vd.). Zira pay sahipleri, genel kurul toplantılarına katılarak; gündemle ilgili belgeleri inceleme ve bilgi alma, gündemi görüşme, öneri sunma, itiraz ileri sürme ve oy kullanma gibi paydan doğan diğer haklarını da kullanırlar.⁴ Genel kurul kararlarının

¹ “Türk Ticaret Kanunu (6102 S. K.)”, *Resmî Gazete*, 27846 (14/02/2011).

² “Türk Medeni Kanunu (4721 S. K.)”, *Resmî Gazete*, 24607 (08/12/2001).

³ 6102 s. TTK m. 407/1 gerekçesi: T.C. Adalet Bakanlığı, *Gerekçeli Türk Ticaret Kanunu*, (Ankara: Emsal Matbaa, 2022), 402-403.

⁴ Orhan Çevik ve Kenan Azık, *Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması* (Ankara: Türkiye Ticaret Odaları Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası, 1971), 206-207. Bu sebeplerle genel kurulun, bilgi alma ve inceleme mekanizmalarının en etkili şekilde işletilebildiği organ olduğu belirtilmektedir: Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Şerhi C.II*, 4. Bs. (Ankara: Adalet Yayınevi, 2022), §32, N. 51. Ersin Çamoğlu, Reha Poroy ve Ünal Tekinalp, *Ortaklıklar Hukuku I*, 15. Bs. (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2021), 360, 371, 529, N. 521a, 524, 662. Diğer yandan *Tekinalp*; genel kurul toplantısına davet edilme, gündemden haberdar olma ve gündeme ilişkin belgelerin incelemeye hazır

meydana gelmesi, ancak paydan doğan bu hakların kullanılmasıyla mümkün olacağından, pay sahipleri veya temsilcilerinin yokluğunda yürütülen hiçbir faaliyet, genel kurul faaliyeti olarak değerlendirilmez. Dolayısıyla, payların temsil edilmediği hiçbir oluşum, genel kurul olarak adlandırılmaz.⁵ Bununla birlikte, pay sahiplerinin diledikleri yerde toplanmalarıyla da genel kurul oluşmaz. Zira, TTK m. 409/3 hükmü uyarınca; genel kurul toplantılarının, ancak esas sözleşmede belirlenen toplantı yerinde veya böyle bir belirleme yapılmamışsa şirket merkezinin bulunduğu yerde yürütülmesi gerekir. Ancak, toplantı yerinde toplanılsa da kural olarak, şirket sermayesinin en az dörtte birinin temsil edilmediği birleşimler, genel kurul faaliyeti olarak sonuç doğuramaz (TTK m.418/1).

Genel kurulun oluşması için pay sahiplerinin veya temsilcilerinin birtakım konuları görüşmek üzere toplanmaları, bunun için de öncelikle çağrı yetkilisince toplantı gündemi belirlenerek (TTK m. 413/1); toplantı yeri, zamanı ve gündeminin, TTK'nin 414/1. maddesi uyarınca pay sahiplerine bildirilmesi gerekmektedir. Nitekim, genel kurulun bir konu hakkında karar alabilmesi, o konunun kural olarak toplantı gündemine alınmış olmasını gerektirmektedir (TTK m. 413/2). Ayrıca genel kurul toplantıları kural olarak gündem esaslı yürütüldüklerinden, gündemin içeriği, pay sahiplerinin toplantı davetine icabet edip etmeme noktasındaki değerlendirmelerini doğrudan etkilemektedir. Bu sebeplerle; toplantı gündemi, genel kurulun ve dolayısıyla şirket iradesinin oluşumundaki önemli etkenlerden biridir.

bulundurulmasını isteme haklarının, genel kurula katılma hakkıyla bağlantılı olduğunu belirtmektedir: Ünal Tekinalp, Reha Poroy ve Ersin Çamoğlu, *Ortaklıklar Hukuku II*, 15. Bs. (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2023), 11, N. 950. Çevik de benzer yönde; pay sahiplerinin, gündemle ilişkili belgelerin toplantı yerinde incelemeye hazır edilmesini ve genel kurulda gündem dışına çıkılmamasını isteme haklarının bulunduğundan bahsetmektedir: Orhan Nuri Çevik, *Uygulamada Şirketler Hukuku*, 3. Bs. (Ankara: Yetkin Yayınları, 2002), 522.

⁵ Ernst Hirş, *Ticaret Hukuku Dersleri*, 3. Bs. (İstanbul: İsmail Akgün Matbaası, 1948), 287. Zafer Saka, *Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul*, 1. Bs. (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2004), 62, 113, 114.

Pay sahiplerinin, uzun bir süre boyunca genel kurulu oluşturacak şekilde toplanamamaları, anonim şirketin feshine sebep olabilecek özel hâller arasında sayılmıştır (TTK m. 530/1). Kuşkusuz, bu sebebin fesih gerekçesi olarak belirtilmesinde, genel kurulun yasal karar organı olmasının büyük bir etkisi bulunmaktadır. Genel kurulun, pay sahipliği haklarının kullanılması bakımından taşıdığı önemin yanında, aldığı kararlarla şirketin varlığı ve yürüteceği faaliyetler açısından da fevkalade önemi bulunmaktadır. Zira genel kurulun Kanun'a ve esas sözleşmeye uygun bir şekilde aldığı kararlar, şirketin iç işleyişinde doğrudan sonuç doğuran ve icra edildiklerinde dış işleyişinde hukuki sonuçlar doğuran hukuki işlemler niteliğinde olduklarından,⁶ genel kurul faaliyetleri yürütülmeyen bir anonim şirketin hukuken varlığını sürdürebilmesi mümkün değildir.

Diğer yandan, genel kurulun şirket işlerine yönelik kararlar alan bir organ olması, onun bir iç organ niteliğinde olduğunu da göstermektedir.⁷ Nitekim, şirketin yönetim ve temsil yetkilerinin münhasıran yönetim kuruluna özgülenmesi (TTK m. 375/1) ve yönetim kurulunun, genel kurulun mutlak yetkileri haricinde kalan her türlü yetkiyi şirketin işletme konusunu gerçekleştirebilmek amacıyla kullanabilecek olması (TTK m. 374/1), bir yönüyle genel kurulun organizasyon içerisindeki konumuna işaret ederken, diğer yönüyle genel kurulun iç organ vasfını teyit etmektedir. Ancak anonim şirketler hukukunda organlar arasında güç yönünden eşitlik ilkesi kabul edilmiş olduğundan,⁸ genel kurul ile yönetim kurulu arasında bir hiyerarşi bulunduğu söylenemez. Bu doğrultuda iki organ arasındaki hukuki ilişki, görev ayrımına dayanan yetki dağılımı olarak ifade edilmektedir.⁹ Dolayısıyla genel kurulun; yönetim kurulu

⁶ Halil Arslanlı, "Anonim Şirketlerde Umumi Heyet", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 24, S. 1-4 (1959): 205. Tuğrul Ansay, *Anonim Şirketler Hukuku Dersleri*, 3. Bs. (Ankara: Sevinç Matbaası, 1970), 159. Ayşegül Sezgin Huysal, "Genel Kurul", *Şirketler Hukuku*, Der. Sami Karahan 1. Bs. (Konya: Mimoza Yayıncılık, 2012), 495.

⁷ 6102 s. TTK m. 407/1 gerekçesi: *Gerekçe*, 402-403.

⁸ Pulaşlı, *Şerh C. II*, §32, N. 7. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 529, N. 663.

⁹ Saka, *Genel Kurul*, 48.

üyelerini seçip azledebilme, yönetim kurulu üyelerinin mali hakları konusunda karar verebilme, esas sözleşmeyi değiştirebilme, şirketi feshedebilme gibi yetkileri ve aldığı kararların yönetim kurulunca uygulanma gerekliliği, yönetim kurulu ile arasında görev ve yetki ayrımı bulunduğu gerçeğini değiştirmez.¹⁰ Gerçekten de şirket işlerine ilişkin karar almak genel kurula (TTK m. 408/1); bu kararların alınabilmesi için Kanuni ve statüsel formalitelerin takip edilerek, gerekli fiziki ve hukuki ortamın hazırlanması ve alınan kararların yürütülmesi işleri ise münhasıran yönetim kuruluna özgülenmiştir (TTK m. 375/1-f). Yönetim kurulu, mutlak olarak kendisine yüklenen toplantılara hazırlık görevi gereğince, esas çağrı yetkilisi olarak gündemi belirleyen ve gündeme dair alınan kararları uygulayacak olan esas organdır. Bu sebeplerle, olağan toplantı faaliyeti için ya da olağanüstü toplanmayı gerektiren durumlarda, genel kurulun toplantıya çağrılması, kural olarak yönetim kurulunun sorumluluğundadır (TTK m. 409/1, 2). Ayrıca, pay sahiplerinin, kural olarak çağrı üzerine toplanmak suretiyle genel kurulu oluşturmaları, genel kurulun, niteliği itibariyle devamlı görev ifa etmeyen arızı bir organ olduğunu da göstermektedir.¹¹

2.2. Genel Kurulda Faaliyet Çeşitleri

2.2.1. Olağan Toplantılar

Olağan genel kurul toplantıları, anonim şirketin her faaliyet döneminin bitişini izleyen üç ay içerisinde icra edilmesi zorunlu olan toplantılardır (TTK m. 409/1). Faaliyet dönemi, hesap döneminin başlangıcına göre farklılık gösterebilen, anonim şirketin hesap döneminin başlangıcından itibaren bir yıllık çalışmasını ortaya koyan dönem olarak tanımlanabilir. Aynı zamanda hesap dönemi, esas sözleşmeyle belirlenmesi zorunlu bir zaman aralığıdır (TTK m.339/2-k). Bu doğrultuda, özel hesap dönemli anonim şirketlerde de hesap döneminin bitiş tarihinden sonraki üç aylık dönem

¹⁰ Fahiman Tekil, “Anonim Şirketlerde Yetki Sorunları”, *Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı*, 2. Bs. (İstanbul: Beta Yayınları, 2001): 607.

¹¹ Özge Karaege, *Anonim Şirket Genel Kurulunun Toplantıya Çağrılması*, 1. Bs. (Ankara, Adalet Yayınevi, 2022), 20. Güzin Üçışık ve Aydın Çelik, *Anonim Ortaklıklar Hukuku C. I*, 1. Bs. (Ankara: Adalet Yayınevi, 2013), 217.

içerisinde, olağan gündemli toplantının yapılması zorunludur (GK Top. Yön.¹² m. 7/1-a). Buna karşılık, Vergi Usul Kanunu¹³ uyarınca hesap döneminin takvim yılı olarak öngörülmesi sebebiyle anonim şirketlerin hesap dönemleri, 1 Ocak-31 Aralık tarihleri olarak esas sözleşmede gösterilmektedir (VUK m. 174). Bu doğrultuda anonim şirketlerde olağan genel kurul toplantıları, hesap döneminin bitişini izleyen üç ay içerisinde yani en geç 31 Mart gününe kadar icra edilmektedir.¹⁴

Ancak olağan toplantılar için öngörülen üç aylık süre, esas sözleşmeyle daha kısa bir süre olarak da belirlenebilir. Zira sürenin kısaltılması, şirketin kesin hesap döneminde yürüteceği faaliyetleri açısından faydalı olabilir. Böyle bir durumda olağan toplantı çağrılarının, esas sözleşme uyarınca belirlenen süre içinde toplanması mümkün bir zaman aralığında yapılması gerekmektedir.¹⁵ Nitekim olağan toplanan genel kurul, ilgili hesap döneminde gerçekleşmiş ve ortaklığı hak sahibi kılan veya borç altına sokan her bir işlemi müzakere ederek, kararlarıyla geçmiş hesap dönemi işlemlerini tasdik etmektedir.¹⁶ Bununla birlikte olağan genel kurul toplantısında okunan yönetim kurulu ve denetçi raporları akabinde görüşmeler ve alınan kararlar, şirketin içinde

¹² Ticaret Bakanlığının 28.11.2012 tarihli ve 28481 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış “Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik” isimli yönetmeliği. Daha sonra 09/10/2020 tarihli ve 31269 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan değişiklik ile yönetmeliğin adı “Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik” şeklinde değiştirilmiştir.

¹³ “Vergi Usul Kanunu (213 S. K.)”, Resmî Gazete, 10703 (10/01/1961)-10704 (11/01/1961)-10705 (12/01/1961).

¹⁴ Rıza Ayhan, Hayrettin Çağlar ve Mehmet Özdamar, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*, 4. Bs. (Ankara: Yetkin Yayınları, 2022), 246. Mehmet Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, 16. Bs. (İstanbul: Beta Yayınları, 2022), 135-136.

¹⁵ Sezgin Huysal, “Genel Kurul”, 496.

¹⁶ Pulaşlı, *Şerh C. II*, §32, N. 56.

bulunduğu yeni faaliyet döneminde yürüteceği işletmesel politikaları belirlemek konusunda da yol gösterici olmaktadır.

Bu sebeplerle henüz faaliyet dönemi kapanmadan olağan genel kurul toplantısı yapılamamaktadır. Zira aksi takdirde, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunu hazırlaması mümkün değildir. Bununla birlikte kural olarak faaliyet döneminin bitişini izleyen üç ay içerisinde de birden fazla olağan toplantı yapılamaz. Öyle ki 6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu'nun¹⁷ 364. maddesinde öngörülen "Olağan toplantının yılda en az bir defa yapılacağı" ve "Yılda birkaç kere kazançlarını dağıtan anonim şirketlerde her dağıtma için, umumi heyetin toplantıya davet edilmesi gerekliliği" şeklindeki hükümler 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu'na alınmadığından, genel kurulun bir yılda birden fazla kez olağan toplantıya çağırılması mümkün değildir.¹⁸ Ancak toplantının ertelendiği durumlarda, pay sahiplerinin TTK m. 409/1 ve GK Top. Yön. m.13'te sayılan zorunlu gündemi müzakere etmek ve karara bağlamak üzere çağrılmaları halinde izleyen toplantı da olağan genel kurul olarak teşekkül etmektedir (GK Top. Yön. 21/2, Son Cümle).¹⁹ Yine de belirtmek gerekir ki her faaliyet dönemi birbirinden bağımsız olduğundan, geçmiş hesap dönemine ilişkin olağan toplantının yapılmamış olması, izleyen faaliyet dönemi açılışında bir önceki hesap dönemine ilişkin olağan gündem konularının görüşülmesine engel oluşturmaz.²⁰ Öyle ki çağrı yetkilisinin, faaliyet döneminin bitişini izleyen üç ay içerisinde toplanacak şekilde genel kurulu toplantıya çağırması ve çağrının geç yapılması sebebiyle, bu süre geçtikten sonra toplanılması durumunda da olağan genel kurul toplantılarında bulunması gereken zorunlu gündem konularının müzakere edilerek karara

¹⁷ "Türk Ticaret Kanunu (6762 S. K.)", *Resmî Gazete*, 9353 (09/07/1956).

¹⁸ Pulaşlı, *Şerh C. II*, §32, N. 57.

¹⁹ Saka, *Genel Kurul*, 64. Şaban Kayhan, *Şirketler Hukuku*, 4. Bs. (Ankara: Seçkin Yayınları, 2020), 178. Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 298. Bahtiyar, *Ortaklıklar*, 136.

²⁰ Oruç Hami Şener, *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku*, 5. Bs. (Ankara: Seçkin Yayınları, 2022), 464.

bağlanmaları gerekmektedir. Bu durumda alınan kararlar, yalnızca çağrının geç yapılması sebebiyle geçersiz sayılamaz.²¹

2.2.2. Olağanüstü Toplantılar

Pay sahipleri, şirketin işleyişi bakımından toplanmanın gerekli olduğu veya ivedi bir şekilde toplantı yapılmasının zorunluluk arz ettiği hallerde, her zaman olağanüstü toplantıya çağrılabilir (TTK m.409/2, GK Top. Yön. m. 5/1-b). Bu tür toplantılarda şirketin faaliyet döneminin sona ermesi beklenmez, gereklilik durumunun oluşmasıyla ivedi bir şekilde toplantı çağrısının yapılması gerekir. Yine olağanüstü genel kurul toplantılarının gündemini de toplantı yapılmasını gerektiren konular oluşturur ve yapılan toplantı çağrısında bu hususlar açıkça belirtilir. Böylece olağan toplantıların aksine, bir faaliyet döneminde gerekli olduğu takdirde birden fazla kez olağanüstü gündemle toplanılması mümkündür.

Olağanüstü toplantı çağrısına dayanak gösterilen sebeplerin, toplanmayı gerektirici ve zorunlu kılan sebep niteliğinde olup olmadığı hususları her somut olay nezdinde objektif kriterler göz önünde bulundurularak değerlendirilmektedir. Örneğin üyelerinden birkaçının ölümü, istifası, maluliyeti veya görev sürelerinin bitmesi gibi fiili sebeplerle yönetim kurulu, kurul olarak faaliyet gösteremez hale gelebilir. Yine yönetim ve temsil işlerinin ağır bir şekilde savsaklanması veya yönetim kurulunun seçimine ilişkin alınan karara karşı dava açılması hallerinde de olağanüstü toplantı çağrısı için gerektirici sebebin olduğu kabul edilmektedir.²² Olağanüstü toplantı çağrısıyla ilgili olarak yasa da hükümler bulunmaktadır. Örneğin ara bilançolarda, sermaye ve yasal yedek akçeler toplamının en az yarısının zarar sebebiyle karşılıksız kaldığının ortaya çıkması halinde; yönetim kurulunun, genel kurulu derhâl toplantıya çağıracağı,²³ denetim raporlarının olumsuz görüş bildirmeleri halinde genel kurulun 4 iş günü içerisinde toplantıya çağrılacağı (TTK m.403/5), değişken sermayeli yatırım

²¹ Gönen Eriş, *Anonim Şirketler Hukuku*, 1. Bs. (Ankara: Adalet Matbaacılık, 1995), 382. Sezgin Huysal, “Genel Kurul”, 496.

²² Pulaşlı, *Şerh C. II*, §32, N. 59.

²³ 6102 s. TTK m. 376 gerekçesi: *Gerekçe*, 354-357.

ortaklıklarının kurucu pay değerlerinin Sermaye Piyasası Kurulunca tespit ve tayin edilen tutarları karşılamaması veya finansal durumlarının mükellefiyeti yerine getiremeyecek ölçüde güçsüzleşmesi durumunda yönetim kurulunun, ivedi bir şekilde Kurul'a bildirimde bulunacağı ve bildirim tarihinden itibaren 30 gün içerisinde genel kurul toplanacak şekilde olağanüstü toplantı çağrısı yapılacağı (SPKn.²⁴ m. 50/4) öngörülmüştür.

2.3. Pay Sahiplerinin Toplantıya Çağrılması

Pay sahipleri, TTSG ile varsa şirketin internet sitesi üzerinde yayımlanacak olan ilanlarla genel kurul toplantısına çağrılırlar. Bunun yanında, esas sözleşmede farklı bir çağrı kanalına yer verildiği takdirde bu şarta da uyulması gerekir (TTK m. 339/2-h). Öyle ki çağrı yetkilisinin ilanları yayımlatmak üzere kanun ve esas sözleşme ile işaret edilen gazete ya da mecralar arasında seçim yapma yetkisi bulunmamaktadır.²⁵

Ayrıca, toplantı günü ve gündemi ile ilanların yayımlandığı veya yayımlanacağı gazetelerin, toplantıya katılma hakkına sahip pay sahiplerine, iadeli taahhütlü mektup vasıtasıyla bildirileceği düzenlenmiştir (TTK m.414/1; GK Top. Yön. m. 10/1). Bu doğrultuda hem olağan hem de olağanüstü toplantılar öncesinde "Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildirmiş olan pay sahiplerinin", Kanun ve esas sözleşme uyarınca iadeli taahhütlü mektup iletmek suretiyle toplantıya çağrılmaları ve toplantı gündemine dair detaylı bir şekilde bilgi sahibi olmalarının sağlanması gerekmektedir.²⁶ Nitekim, pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılma hakları, onlara pay sahibi olmaları sebebiyle kanunen tanınmış mutlak ve vazgeçilemez nitelikte bir hak olduğundan, bu hakkın kullanımının çağrı yetkilisi tarafından sınırlanması mümkün değildir. Bu doğrultuda, genel kurul toplantılarına katılma hakkının kullanılabilmesi, kural olarak anılan hükümlerdeki formaliteler izlenerek pay

²⁴ "Sermaye Piyasası Kanunu (6362 S. K.)", *Resmî Gazete*, 28513 (30/12/2012).

²⁵ Direnç Akbay, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları", (Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yüksek Lisans Tezi, 2009), 61.

²⁶ Pulaşlı, *Şerh C.I.*, §32, N. 61.

sahiplerinin, genel kurul toplantılarından ve gündeminden haberdar olmalarını gerektirmektedir. Öyle ki pay sahiplerinin, toplantıda görüşülecek konulara yönelik gerekli hazırlığı yapabilmeleri, kendi aralarında örgütlenebilmeleri ya da bireysel olarak soru, öneri ve itirazlarını hazırlayabilmeleri için gündem hakkında detaylı bir şekilde bilgi sahibi olmaları şarttır. Dolayısıyla çağrının usule uygun bir şekilde yapılması, genel kurulun oluşması ve pay sahiplerinin paydan doğan mutlak haklarını gerçek anlamda kullanabilmeleri için oldukça önemlidir.

Sonuç olarak, çağrının kanun ve esas sözleşmeye uygun bir şekilde yapılması; bir yandan genel kurulun oluşumuna imkân sağlarken, diğer yandan gündemi bildirme özelliği sebebiyle, pay sahipliği haklarının etkili bir şekilde kullanılabilmesine imkân tanımaktadır.²⁷

2.3.1. Çağrı ve İlanların İçeriği

TTK'nin 414/1. maddesinde, yayımlanacak ilanların içeriğine ilişkin bir düzenleme yapılmamış; pay sahiplerine iletilecek toplantı davetiyelerinde ise toplantı günü, gündem ve ilanların yayımlandığı ya da yayımlanacağı gazetelere ilişkin bilgilerin yer alacağı öngörülmüştür. Diğer yandan, ilan ve toplantı davetiyelerinde bulunması zorunlu asgari içerik “Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik” ile düzenlenmiştir. Anılan yönetmeliğin 11. maddesi uyarınca, toplantı davetiyeleri ve yayımlanacak ilanlarda; çağrıyı yapan merci veya kişilere, toplantının yapılacağı yer, gün ve saat ile toplantı gündemine ilişkin bilgilere yer verilmesi gerekmekte olup, gündemde esas sözleşme değişikliği gerektiren konuların bulunması halinde, değiştirilmesi önerilen maddeler ile bu maddelere yönelik değişiklik taslaklarına da yer verilir. Çağrının, genel kurul toplantısının ertelenmesi sebebiyle yapılması halinde; toplantı davetiyeleri ve ilanlarda, genel kurul toplantısının ertelenme sebebinin ve yeni çağrıya konu toplantı yeter sayısına yönelik bilginin de yer alması gerekir. Ayrıca, toplantıda vekil ile temsil edilmek isteyen pay sahiplerinin, kullanmaları gereken vekaletname örneklerinin, davetiyeye ekleneceği ve ilanlarda gösterileceği belirtilmiştir.

²⁷ Saka, *Genel Kurul*, 65-66.

Olağan toplantılar öncesinde yayımlanacak ilanlarda ve pay sahiplerine iletilecek davetiye metinlerinde, sayılan unsurların yanında; finansal tablolara, konsolide finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporuna, kâr dağıtım önerisine ve denetleme raporuna ilişkin bilgi ve belgelerin, şirketin merkez ve varsa şubelerinde pay sahiplerinin incelemeleri için hazır bulundurulduklarına yönelik bilgilerin yer alması gerekmektedir (GK Top. Yön. m. 11/1-f).²⁸ Bununla beraber, olağan veya olağanüstü toplantıların gündemine giren diğer konulara ilişkin bilgi ve belgelerin de şirketin merkez ve varsa şubelerinde pay sahipleri veya temsilcilerinin incelemeleri için hazır edilmeleri ve 414/1. madde uyarınca, yayımlanan ilanlar ve toplantı davetiyelerinde bu hazırlığın yapıldığının pay sahiplerine ve diğer ilgililere bildirilmesi gerekmektedir. Nitekim, gündemle ilişkili belgelerin incelemeye hazır vaziyette olduklarının pay sahiplerine bildirilmesi, TTK m. 437/1 hükmünden hareketle pay sahiplerinin bilgi alma, inceleme ve diğer mutlak haklarını etkili bir şekilde kullanabilmeleri bakımından oldukça önemlidir.

2.3.2. Çağrıya Yetkili Organ ve Kişiler

2.3.2.1. Yönetim Kurulu

Genel kurul toplantılarına hazırlık yapılması, yönetim kurulunun mutlak görev ve sorumlulukları arasındadır (TTK m.375/1-f). Yönetim kurulu bu görevinin icrası kapsamında, pay defterinde yazılı pay sahipleri ile MKK'den alınan pay sahipleri çizelgesinde yer alan toplantıya katılma hakkına haiz pay sahiplerini, toplantıya çağırmak ve ayrıca yasa ve esas sözleşme gereğince gerekli ilanları yayımlatarak toplantı yeri ve zamanı ile gündemini, ayrıntılı ve anlaşılır bir biçimde hak sahiplerine bildirmekle yükümlüdür (TTK m.410, 414, GK Top. Yön. m. 11, SPK'n. m. 29/2).

²⁸ 29/05/2021 tarihli ve 31495 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan "Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin" 1.maddesi ile organ temsilcisi, bağımsız temsilci ve kurumsal temsilcilere ait kimlik ve iletişim bilgilerine çağrı mektuplarında ve ilanlarda yer verileceği yönündeki g) bendi ilga edilmiştir.

Bunun yanında; yönetim kurulunun, esas sözleşmede öngörülümüşse toplantı başkanı ve başkan yardımcısını; toplantı yeri, zamanı ve gündemi hakkında detaylı bir şekilde bilgi sahibi kılması²⁹ ve bağımsız denetçilerin toplantıya davet edilmeleri de toplantılara hazırlık görevinin bir parçasıdır.

Yönetim kurulu, tek kişiden oluşmuyorsa genel kurulun toplantıya çağrılması yönünde TTK m.390 uyarınca, kurul olarak karar almaktadır.³⁰ Yönetim kurulu üyelerinin, kurul toplantısı öncesinde genel kurulun toplantıya çağrılması yönündeki gündemden haberdar olmaları şart değilse de genel kurul toplantı çağrısının usule uygun olması, yönetim kurulunun aldığı çağrı kararının usulsüz olmamasını gerektirmektedir.³¹ Belirtmek gerekirse yönetim kurulu, başkan veya başkan bulunmadığında vekili tarafından re'sen yahut herhangi bir üyenin yazılı talebi üzerine toplantıya çağrılabilir (TTK m. 366/1; 392/7). Üyelerden hiçbirisinin toplantı yapılmasını istememesi ve başkan/vekilinin de kurulu toplantıya çağırması durumunda ise genel kurul çağrısı yapılması, üyelerden birince tanzim edilecek öneri niteliğindeki karar taslağına mutlak çoğunluğun yazılı onay vermesi ile mümkün olabilmektedir. Bunun için önerinin, tüm yönetim kurulu üyelerine sunulması ve en azından üyelerce kullanılan olumlu oyların karar defterine işlenmesi gerekmektedir (TTK m. 390/4). Böylece, yönetim kurulunun başkan veya vekilince toplantıya çağrılmaması durumunda karar alabilme yöntemi belirlenmiştir. Bu noktadan hareketle varılan diğer sonuç ise yetkisiz çağrının, hiç yapılmayan bir çağrı ile aynı hüküm ve sonuçları

²⁹ Hayri Domaniç, *Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması TTK Şerhi II*, (İstanbul: Temel Yayınları, 1988), 827.

³⁰ Şener, *Ortaklıklar*, 465. Özgür Memişoğlu, “6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda Anonim Şirket Genel Kurul Toplantı Gündemi, Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları”, *Legal Hukuk Dergisi*, C. 12, S. 133 (2014): 53.

³¹ Eriş, *Anonim Şirketler*, 384. Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 302. Şener, *a.g.e.*, 465-466. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 538-539, N. 677. Saka, *Genel Kurul*, 67. Ece Deniz Günay, *Anonim Ortaklıklarda Gündem Kapsamında Genel Kurula Katılım ve Temsil Hakkı, Kurulun Toplantıya Çağrılması ve Gündeme İlişkin Hususlar*, 1. Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022), 102, 118.

doğuracak yani yok hükmünde olacak olmasıdır. Açıklanan sebeplerle, geçerli bir yönetim kurulu kararından bahsedilebilmesi için, bir defa tüm yönetim kurulu üyelerinin genel kurulun toplantıya çağırılması yönündeki öneriden haberdar olmaları gerekmektedir.³² Bu hem ispat hem de kuruculuk şartıdır. Nihai olarak ise üye tam sayısının salt çoğunluğunca genel kurul çağrısı yapılması yönündeki yazılı onaylamaların, karar defterine yapıştırılması veya işlenmesi gerekmektedir.³³

Yönetim kurulu, süresi dolsa dahi genel kurul sıfatıyla toplanmaları için pay sahiplerini toplantıya çağırabilme yetkisine sahiptir (TTK m. 410/1-İlk Cümle). Bu doğrultuda yönetim kurulu üyeleri, 362/1. maddede öngörülen görev süreleri dolmasına rağmen, genel kurulun olağan ya da olağanüstü toplanmasını gerektiren hallerle sınırlı olmak üzere; yönetim kurulu sıfatıyla, genel kurulu toplantıya

³² *Anonim şirketlerde yönetim kurulu toplantı çağrısının tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmamış olması bir ya da birden fazla üyenin müzakere süreçlerinden bilinçli olarak dışlanmış olduğu sonucunu doğurduğundan, alınan kararlar açısından bir yokluk nedenidir. Yönetim kurulu kararlarının geçerliliği için ayrıca şekil ve nisaplara da uygun bir karar alınmış olması gerekir. Aksi halde karar yok hükmünde olacaktır.* Y11HD. 29/12/2022 T. 5225/9637 (E.T.: 23/03/2024, yargitayictihatmerkezi.gov.tr/kararArama).

³³ Şafak Narbay, “Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Genel Kurulu Toplantıya Davetine İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi”, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 12-13 Mayıs 2022, (Ankara: Türkiye Adalet Akademisi, 2023): 257-263. Bu sebeplerle Kırca, yönetim kurulu kararı olmaksızın yönetim kurulu başkanı ya da üyesi tarafından çağrı yapılması veya pay sahiplerinin toplantıya çağrılmaları yönünde kurul kararı olsa da bu kararın yok hükmünde veya batıl olması durumunda; çağrının, yetkisiz kişilerce yapılan çağrı ile aynı hukuki niteliğe haiz olduğunu belirtmektedir. Yazar ayrıca, tüm üyelerin haberi olmaksızın toplanan yönetim kurulunda, gerekli toplantı ve karar nisapları bulunsa da alınan çağrı kararının hukuki bir sonuç doğurma gücü bulunmadığını ifade etmektedir: İsmail Kırca, *Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 3. Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2022), 7.

çağırabilecektir.³⁴ Ancak belirtmek gerekir ki yönetim kurulunun, bundan başka bir sebeple görevsiz hale gelmesi durumunda, genel kurulu toplantıya çağıramayacağı aşıkardır. Öyle ki azil veya mahkeme kararı ile düşürülen yönetim kurulunun, TTK m. 410/1 hükmüne dayanarak genel kurulu toplantıya çağırması kural olarak mümkün değildir. Örneğin yönetim kurulu üyelerinin, genel kurul tarafından azledilmeleri sebebiyle görevlerinin sona ermesi durumunda, azledilmiş üyelerin toplanarak genel kurulu toplantıya çağırılmalarının hukuken bir karşılığı bulunmamaktadır.³⁵

TTK'nin 362. maddesi uyarınca genel kurulun, yönetim kurulu üyeliklerinin belirlenmesine ilişkin kararı, ticaret siciline tescil edildikten sonra mahkemece geçersiz kılırsa; yönetim kurulunun, pay sahiplerini olağanüstü genel kurul toplantısına çağırabileceği kabul edilmektedir. Ancak, yönetim kurulu üyeliklerinin belirlenmesine ilişkin genel kurul kararı, ticaret siciline tescil edilmeden evvel

³⁴ Eriş, olağan toplantı çağırısı yapma yetkisinin yalnızca yönetim kuruluna ait olduğunu, diğer çağrı yetkililerinin ancak olağanüstü toplantı çağırısında bulunabileceğini ifade etmektedir: Eriş, *Anonim Şirketler*, 383 vd.

³⁵ Eriş, A.g.e., 383. Şener, *Ortaklıklar*, 467. İlhan Yiğit, *Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar*, (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2005), 85. Moroğlu, *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 9. Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020), 85-86. Moroğlu ve Nomer üyeliklerine ilişkin seçim kararı geçersiz olan yönetim kurulunun, fiilen faaliyet yürüttüğü dönemde gerçekleştirdiği toplantı çağırısının ve bu çağrıyla toplanan genel kurulun aldığı kararların, hukuk güvenliği ilkesi gereğince geçerli sayılması gerekeceğini ifade etmektedir: A.g.e., 88. Halûk Nami Nomer, *Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar*, 1. Bs. (İstanbul: Beta Yayınları, 2008), 208. Bununla birlikte Moroğlu, yönetim kurulunun hukuki oluşumunu etkilemeyecek sayıdaki üyesinin seçim kararının hükümsüz olması halinde, kurulun aldığı "genel kurulun toplantıya çağırılması" kararının hukuki olduğunu belirtmektedir: A.g.e., 89-90. Birçoklarından farklı olarak *Bilgili ve Demirkapı*; yönetim kurulunun, aynı görev süresinin sona ermesinde olduğu gibi, seçim kararı iptal edildikten sonra da kural olarak genel kurulu toplantıya çağırabilmesi gerektiğini belirtmiştir: Fatih Bilgili ve Ertan Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 9. Bs. (Bursa: Dora Yayınları, 2013), 281.

mahkemece geçersizliğine hükmedildiği takdirde; aynı yönetim kurulunun, genel kurulu toplantıya çağırabilmesi olanaklı bulunmamaktadır.³⁶

Diğer yandan, esas sözleşmeyle yönetim yetkisinin devredilebileceğinin kararlaştırılmış olduğu hallerde; yönetim yetkisi, çıkarılacak bir iç yönergede kapsamı, görev tanımı gibi unsurları belirtilmek suretiyle yönetim kurulu içindeki üye/üyelere veya üçüncü kişilere devredilebilmektedir (TTK m.367/1). Bu doğrultuda yönetimin devri, yeni bir organsal düzen olmayıp yalnızca organsal bir işlevin kullanılması ile ilgili olacağından,³⁷ genel kurulun toplantıya çağırılması yönünde yönetim kurulu kararı alınması ve gündemin belirlenmesinin ardından; toplantıya katılabilecekler listesinin hazırlanması, iadeli taahhütlü toplantı davetiyelerinin hazırlanması, ilanların yayımlatılması ve gündemle ilgili belgelerin toplantı yerinde incelemeye hazır tutulması ile pay sahiplerine bildirilmesi gibi işler, iç yönergede yer almak şartıyla, yönetim kurulunun bir ya da birkaç üyesine yahut yönetime gördürülebilecektir (TTK m.374).³⁸ Ancak yönetim kurulunun, çağrı yetkisini murahhas üyelere devretmesi

³⁶ Şafak Narbay, TTK Tasarısı'nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi, “*Hukuki Perspektifler Dergisi*”, S. 7 (2006): 172. Öğretide *Üçışık ve Çelik* ise, seçim kararı mahkemeye taşınan yönetim kurulunun, dava devam ederken genel kurulu toplantıya çağırabileceğini; bu durumda, mahkemenin iptal veya geçersizliğe ilişkin hükmü kesinleştiğinde geçmişe yönelik sonuçlar doğursa da hukuk güvenliği ilkesi uyarınca, hüküm kesinleşene kadar yönetim kurulunun yaptığı toplantı çağrılarının ve bu çağrılar ile toplanan genel kurulun aldığı kararların, geçersiz sayılmaması gerektiğini belirtmektedir: *Üçışık ve Çelik, Anonim Ortaklıklar C. I, 238-239. Bkz. Aynı yönde: Yiğit, Genel Kurulun İşleyişi., 86.*

³⁷ 6102 s. TTK m. 367/1 gerekçesi: *Gerekçe*, 343-344.

³⁸ *Moroğlu*, esas sözleşmede öngörülme şartıyla; yönetimin (TTK m. 367) veya temsil yetkisini kullananların (TTK m. 370), genel kurulu toplantıya çağırabileceklerinin ya da bu kimselere, gündeme madde ekleme yetkisi verilebileceğinin kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir: *Moroğlu, Hükümsüzlük, 94. Benzer yönde Yiğit, Kanun'da yasaklanmamış ve ayrıca esas sözleşmede öngörülmüş olmak şartıyla, genel kurul veya yönetim kurulu kararı ile şirketin temsili ve yönetimi yetkilerinin murahhas ya da müdürlere devredilebileceğini; bu durumda, murahhas veya müdürlerin genel kurulu*

mümkün değildir. Zira, bu kimselerin temsil yetkisi, şirket adına ve hesabına üçüncü kişilerle hukuki işlemler yapmayı kapsadığından, genel kurulu toplantıya çağırma yetkili değildirler.³⁹

2.3.2.2. Tek Bir Payın Sahibi

Yönetim kurulunun, toplantı veya karar nisabının mevcut bulunmaması veya toplantı nisabının oluşmasının imkânsız olması sebepleriyle toplanamaması ya da herhangi bir sebeple yönetim kurulunun devamlı olarak toplanmasının mümkün olmadığı durumlarda, pay sahiplerinin kim tarafından toplantıya çağrılacağı hususu şirket işlerinin sürüncemede kalmaması ve organ yokluğunun önüne geçilerek şirketin devamının sağlanması bakımından önem arz etmektedir.⁴⁰ İşte bu gibi durumlarda,

toplantıya çağrabileceklerini kabul etmiştir: Yiğit, *Genel Kurulun İşleyişi*, 94-95. Bahtiyar ise, genel kurulun devredilemez görev ve yetkilerinin dışında kalan ve bağımsız denetim faaliyetlerini kapsamayan, yönetim işlerinin yönetime devredilebileceğini belirtmektedir: Bahtiyar, *Ortaklıklar*, 185. Yönetim yetkisinin hiçbir surette TTK m.375 hükmünde sayılan yetkileri içermeyeceğini ve bu doğrultuda genel kurul toplantılarına hazırlık işlerinin yönetime devredilemeyeceği yönündeki görüşler için bkz. Eriş, *Anonim Şirketler*, 225. İsmail Kırcı, Feyzan Hayal Şehirli Çelik ve Çağlar Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C.I*, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2013), 567, 598. Ayrıca bkz. Günay, çağrı yetkisinin kural olarak yönetim kurulunca kullanılabileceğini, dolayısıyla esas sözleşmeyle çağrı yetkisinin yönetim kurulu üyelerinden birine veya birkaçına devredilemeyeceğini belirtmekle birlikte yönetim kurulu başkanının üst gözetim görevi kapsamında genel kurul çağrısı yapabilmesinin isabetli olacağını belirtmektedir: Günay, *Gündem*, 117.

³⁹ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 89.

⁴⁰ Sezgin Huysal, “Genel Kurul”, 503. Bahtiyar, *Ortaklıklar*, 142-143. Ayrıca bkz. Cenkci, yalnızca toplantı çağrısı yapılması bakımından yönetim kurulu karar yeter sayısına devamlı ulaşılamamasının dahi TTK'nin 410/2. maddesi uyarınca münferit pay sahibine çağrı izni için mahkemeye başvuru hakkı vereceğini savunmaktadır: Esra Cenkci, “Anonim Ortaklıkta Tek Pay Sahibinin Yeni Gücü: Genel Kurulu Toplantıya Çağrabilmesi”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 33, S. 3 (2017): 148. Kaya ise yönetim kurulunun, toplantı nisabını sağlaması ya da toplanmasında herhangi bir engel

münferit pay sahibinin dahi mahkemeden alacağı izinle diğer pay sahiplerini genel kurulu oluşturmak üzere toplantıya çağırabilmesi mümkün kılınmış; başvurunun ivedi sonuçlanması gerektiğinden, Asliye Ticaret Mahkemesinin pay sahibine tanıdığı izin hakkını içeren kararının kesin olduğu vurgulanmıştır (TTK m. 410/2; GK Top. Yön. 9/2). Bu doğrultuda temsil ettiği sermaye tutarına bakılmaksızın her bir payın sahibinin, çağrı izni talebinde bulunmasını gerektiren objektif sebeplerin varlığında ya da organ yokluğunda, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki görevli ve yetkili Asliye Ticaret Mahkemesine müracaat ederek, genel kurulu oluşturmaları için pay sahiplerini toplantıya çağırma izni talep edebilmesi mümkündür.⁴¹ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, TTK 410/2. madde uyarınca mahkemeye başvuran pay sahibinin, genel kurulun toplantıya çağırılma izni için gerekli olan objektif nedeni ispatlaması gerekeceğini belirtmektedir.⁴² Ancak, objektif sebepler bulunsa dahi pay sahipleri, aracısız bir

bulunmaması durumlarında; münferit pay sahiplerinin çağrı izni için mahkemeye başvurularının mümkün olmadığını belirtmektedir: Mustafa İsmail Kaya, “Anonim Şirketlerde Tek Bir Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağırması”, *Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı*, (Ankara: Sözkese Matbaacılık, 2015): 407.

⁴¹ Pulaşlı, *Şerh C. II*, §33, N. 107.

⁴² *Davalı şirketin yönetim kurulu üyesi ve aynı zamanda pay sahibi olan davacının 410 uncu madde kapsamındaki talebinin, devamlılık arz edecek şekilde, yönetim kurulunun aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olan davacının dava dışı başkandan yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını istemesine rağmen bu talebin dikkate alınmaması nedeniyle toplanamadığı ileri sürülmüş, ancak genel kurulu toplantıya çağırma yetkisini haiz yönetim kurulunun toplanamama durumunun devamlılık arz ettiği dosya içindeki belgeler kapsamında ispatlanamamıştır. Öte yandan davacının talebinin 412'nci madde kapsamında olduğu değerlendirilecek olması halinde ise dava şartı olan ve kararda da belirtilen 07.01.2020 tarihli ihtarnamede çağrı istemine yer verilmemiş sadece dava dışı şirket ortağına habersiz karar alınmaması yönünde uyarıda bulunulmuştur. O halde mahkemece, farklı usul ve şartlara tabi olan TTK'nın 410, 411 ve 412. maddeleri değerlendirilerek davacının istemi ile bağlı olarak karar verilmesi gerekirken, talebinden farklı bir değerlendirme ile gerekli şartları taşımadığı halde TTK'nın 412. maddesine*

şekilde genel kurulu toplantıya çağırılmaz.⁴³ Öte yandan mahkemeye başvuru hakkına, pay defterinde yazılı pay sahipleri ile elinde pay sahipliği sıfatını ispatlayacak belge bulunanlar haizdir. Zira, hazır bulunanlar listesinde adı geçmeyecek kişilerin genel kurula katılma hakları bulunmadığından (TTK m. 415/1), mahkemeden genel kurula çağrı izni talebinde bulunma haklarının olduğu da söylenemez. Bununla birlikte oy hakkından yoksunluk, TTK m.436/1 çerçevesinde, yalnızca oydan yoksunluğu gerektirecek gündem konularında oy kullanılmasına engel teşkil edeceğinden; bu pay sahipleri, TTK m.410/2 uyarınca mahkemeye çağrı izni için başvuru yapabilirler. Mahkemenin, başvuru pay sahibinin talebini kabul etmesi halinde bu karar kesin olacağından, bu pay sahibi genel kurulu toplantıya çağırma hakkına haiz olmaktadır. Dolayısıyla TTK m. 413/1 uyarınca, gündemin belirlenmesi görevi de kural olarak bu pay sahibi tarafından yerine getirilmektedir.

Diğer yandan, payın birden çok kişinin ortak mülkiyetinde olması halinde, paydan doğan haklar yalnızca ortak bir temsilci aracılığıyla kullanılabilirliğinden (TTK m. 477/1); çağrı izni talepli başvurunun, ortak temsilci aracılığıyla yapılması gerekmektedir.⁴⁴ Bu noktada ortak temsilci, diğer ortakların yazılı muvafakatlerini alan müşterek pay sahibi olabileceği gibi temsil veya vekâlet ehliyetine haiz üçüncü kişi de olabilir.

dayanılarak davanın kabulüne karar verilmesi doğru olmamış, somut vaktaya ilişkin yerinde bulunan kanun yararına temyiz itirazlarının kabulü ile kararın bozulması gerekmiştir. Y11HD. 19/04/2022 T. 2022/1521 E. 2022/3129 K. (E.T.: 17/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

⁴³ Özge Karaege, “Anonim Şirketlerde Tek Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.19, S.4 (2015): 88-90.

⁴⁴ Günay, *Gündem*, 148 vd. Bkz. *Karaege*, bu durumda paya sahip olan tüm ortakların, mahkemeye birlikte müracaat etmeleri gerekeceğini; nitekim, Toplantı Yönetmeliği’nin 9/2. maddesinde de “Mahkemeden izin alan pay sahibinin genel kurulu toplantıya çağrabileceğinden” bahsedildiğini ifade etmektedir: Karaege, “Tek Pay Sahibinin Çağrı Yetkisi”, 88-89.

Pay sahibinin mahkemeden çağrı izni alabilmesi ve çağrı yetkilisi olarak gündemi belirlemesi, onun toplantı öncesi yapılması gereken diğer hazırlık işlemlerini yapabileceği anlamına gelmez; zira bu yetkinin kullanımı, TTK'nin 375/1-f maddesi uyarınca münhasıran yönetim kuruluna aittir. Ancak şirkette, mutlak bir idare boşluğu bulunması ya da yönetim kurulunun ihmalkâr veya basiretsiz tutumları söz konusu ise başvuru pay sahibinin, mahkemeden çağrı izni talebinde bulunurken ayrıca kayyım atanmasını talep edebilmesi mümkündür.⁴⁵

2.3.2.3. Azınlık

Halka kapalı anonim şirketlerde sermayenin en az yüzde onunu, halka açık anonim şirketlerde ise sermayenin en az yüzde beşini oluşturan pay sahipleri, yazılı olarak toplantı yapılmasını gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek, noter aracılığıyla; yönetim kurulundan, genel kurulu toplantıya çağırmasını isteme hakkına sahiptirler.⁴⁶ Esasen bu hak, azınlığın olumlu haklarından biri olarak sayılmaktadır.⁴⁷ Bununla birlikte esas sözleşmeyle çağrı hakkının, daha az sayıda paya sahip pay sahiplerince kullanılabilmesi de kararlaştırılabilir (TTK m.411/1, 3). Ancak tek bir pay sahibinin, şirket sermayesine oranla azınlığı temsil ettiği durum hariç olmak üzere, bu hakkın kullanılabilmesi için pay sahiplerinin bir araya gelerek; azınlık sıfatıyla, ortak bir başvuru yapmaları gerekmektedir. Öyle ki pay sahiplerinin örgütlenmeksizin, genel kurulun toplantıya çağırılmasını istemeleri halinde yapılan başvurular, esas sermaye

⁴⁵ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 543, N. 678.

⁴⁶ *Moroğlu*; azınlığın, yalnızca genel kurulun olağanüstü toplantıya çağırılmasını talep edebileceğini belirtmiştir: Erdoğan Moroğlu, “Anonim Ortaklıkta Azınlık Pay sahiplerinin Genel Kurulu Toplantıya Daveti ve Mahkemenin Davete İzin Kararının Uygulanmasının Durdurulması”, *Makaleler*, 1. Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010): 239-240. Buna karşılık *Memişoğlu*, azınlığın TTK'nin 411 ve 412. maddeleri kapsamında olağan yahut olağanüstü toplantı çağırısı yapabileceğinden bahsetmektedir: Memişoğlu, “Toplantı Gündemi”, 59.

⁴⁷ Mahmut Tevfik Birsal, “Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları”, *İmran Öktem'e Armağan*, Der. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 275 (Ankara: Sevinç Matbaası, 1970), 645.

karşısında azınlık oranını oluştursa dahi müstakil başvurular olarak değerlendirilir ve yönetim kurulunca işleme alınma zorunluluğu doğmaz.⁴⁸

Bunun yanında azınlığın, çağrı yapılması gerektiğine ilişkin bildirdiği gerekçeleri, çağrıya esas alıp almamak yönetim kurulunun takdirindedir.⁴⁹ Ancak yönetim kurulunun, azınlığın çağrı yapılması yönündeki talebini kabul etmesi halinde; genel kurulun, kabul tarihinden itibaren en geç 45 gün içinde toplanacak şekilde toplantıya çağrılması gerekmektedir.⁵⁰ İstem kabul edilmesine rağmen çağrının yapılmamış olması halinde ise bu sefer çağrı bizzat azınlık tarafından yapılabilecektir (TTK m.411/4). Dolayısıyla, 411/1. maddede geçen “çağrı hakkı” ibaresinden, çağrı isteminin kabul edilmesine rağmen genel kurulun yasal sürede toplanacak şekilde çağrılmamasıyla kazanılan aracısız çağrı yetkisinin anlaşılması gerekmektedir (GK Top. Yön. m.9/4,5).⁵¹ Buna ek olarak TTK’nin 414/4. madde gerekçesinde:

Yönetim kurulunun çağrı istemlerini kabul etmesine rağmen kabul kararının, istemin yönetim kurulunca öğrenildiği tarihi izleyen 10-12 günlük makul bir

⁴⁸ Şener, *Ortaklıklar*, 471.

⁴⁹ Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C.I*, 241.

⁵⁰ Çamoğlu, toplantının ertelenmesi olasılığı göz önünde bulundurularak bu çağrının ivedi bir şekilde yapılması gerektiğini belirtmekte olup, ertelenen toplantının 45 gün içinde yapılmaması halinde azınlığın doğrudan çağrı yetkisine kavuşacağını belirtmektedir: Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 540-541, N. 677d.

⁵¹ 6102 s. TTK’nin 376/1. madde gerekçesinde: “Yönetim kurulunun, genel kurulu toplantıya çağırma görevini ihmâl etmesi halinde, bu kurulu azlık toplantıya çağırabilir” denmektedir. Bu durumda, TTK’nin 376/1. maddesi bağlamında sermayenin yetersiz kaldığının anlaşılmasına rağmen yönetim kurulunun, genel kurulu derhal toplantıya çağırması halinde, azınlığın TTK m. 411/1 uyarınca, sermayenin iyileştirilmesi için gerekli gördüğü önerileri belirterek; yönetim kurulundan, genel kurulu bu gündemle toplantıya çağırmasını isteyebileceği anlaşılmaktadır. Zira, azınlığın doğrudan genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi bulunmadığından, sermayenin yitirilmesi durumunda da 411. maddedeki formalitenin takip edilmesi gerekir.

sürede azınlığa bildirilmemesi halinde de azınlığın, genel kurulu doğrudan toplantıya çağırma yetkisi kazanacağı ifade edilmiştir.

Belirtmek gerekirse azınlığın genel kurulu toplantıya çağırmasıyla toplantılara hazırlık aşaması tamamlanmadığından, genel kurul toplantılarına hazırlık görevi kapsamında yönetim kurulunun, toplantı davetiyeleri ve ilanlarda yer alacak unsurlar konusunda azınlığa rehberlik etmesi ve şirketin merkezi, şubeleri ile toplantı yerinde hazır edilmesi zorunlu olan belgeleri sağlaması gerekmektedir. Zira çağrı yapılırken, yalnızca toplantı yeri ve zamanı ile gündeminin teknik olarak bildirilmesi yeterli olmayıp, bahsedildiği üzere gündemle ilgili olan tüm belgelerin incelenmek üzere hazır edilmeleri de gerekmektedir.⁵² Dolayısıyla, azınlığın çağrı yetkilisi sıfatıyla; talep ettiği gündemle genel kurulun toplantıya çağırılması ve toplantı hazırlıklarının

⁵² *Çamoğlu*, azınlığın GK. Top. Yön. m. 35 uyarınca toplantıya katılması amacıyla bakanlık temsilcisi talep edebileceğini; bunun dışında, TTK m.412 uyarınca mahkemeye kayyım atanması talebiyle de müracaat edilebileceğini tespit etmektedir: *Çamoğlu*, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 541, N. 677e. Aynı yönde *Bahtiyar*, TTK 411 ve 412. maddelerinin, aynı üst kenar başlığında düzenlenmeleri sebebiyle 412. maddeye paralel olarak azınlığın doğrudan çağrı yetkisine haiz olduğu anda mahkemeye başvurarak çağrı için kayyım görevlendirilmesi talebinde bulunması gerektiğini belirtmektedir: *Bahtiyar*, *Ortaklıklar*,144. *Üçışık* ve *Çelik* ise çağrının, azınlık tarafından yapıldığı durumlarda, ilan ve davetiye metinlerinin yazılması ve bildirilmeleri ile toplantıya katılanlar listesinin hazırlanması gibi işlerin de azınlık tarafından yerine getirileceğini belirtmektedir: *Üçışık* ve *Çelik*, *Anonim Ortaklıklar C. I*, 264-265. Ayrıca bkz. *Yasaman*, yönetim kurulunun vakti gelmesine rağmen olağan toplantı çağrısı yapmaması durumunda da azınlığın çağrı izni için mahkemeye başvurabileceğini; ancak, olağan toplantılarda görüşülmesi gerekli olan finansal tabloların yönetim kurulu tarafından hazırlanması gerekeceğinden, her ne kadar azınlıkça yapılan çağrı üzerine toplanılsa da bu konuların görüşülmesinin olanaklı olmayacağını, bu sebeplerle azınlık başvuru yaptığında mahkemenin eda niteliğinde bir hükmüyle; yönetim kuruluna, genel kurulu olağan toplantıya çağırma zorunluluğu yüklemesi gerekeceğini belirtmiştir: *Hamdi Yasaman*, “Anonim Ortaklıklarda Azınlığın Genel Kurulu Toplantıya Çağırması”, *Prof. Dr. Reha Poroy’a Armağan*, (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 1995): 454.

yapılmasına karar verilmesi için mahkemeye başvurmasında hukuki yarar bulunmaktadır.

TTK m.530/1 uyarınca görülen organ yokluğu sebebiyle fesih davasında, mahkemece şirket işlerinin yürütülmesi için tedbiren atanan kayyımın, görev süresi sınırlı ve yetkileri olağan işlerin takibine yönelik olacağından ve yönetim kurulunun devamlı olarak toplanamaması halinde, tek bir payın sahibine dahi çağrı izni için mahkemeye müracaat hakkı tanındığından; TTK m. 411 bağlamında azınlık, yönetim kurulu üyelerinin belirlenmesi ve organ ikamesinin sağlanması amaçlarıyla kayyımdan, genel kurulu toplantıya çağırmasını isteyemez.⁵³

Ancak, yönetim kurulunun oluşturulması gerekçesi dışında kalan ve kayyımın görevleri kapsamında yürüteceği olağan işlerle ilgili konuların görüşülmesi ve karara bağlanması amacıyla; azınlığın, kayyımdan genel kurulu toplantıya çağırmasını istemesi mümkündür. Bu noktada, kayyım için olağan kabul edilen işler, genel kurul açısından olağanüstü toplanmayı gerekli kılabilirdiğinden; azınlığın çağrı talep etme hakkının hem olağan hem de olağanüstü gündemle toplantı çağrısı yapılması amacıyla kullanılabilirdiği kanaatindeyiz.

Ayrıca, kayyımın organ eksikliği sebebi dışında bir sebeple atandığı durumlarda; yönetim kurulunun, şirketin olağan işleyişi için kullandığı yetkileri kayyım tarafından kullanılacağından, azınlığın aynı gerekçelerle kayyımdan çağrı isteminde bulunabilmesi gerekir. Çağrı isteminin kayyım tarafından kabul edilmesi fakat genel kurulun 45 içinde toplanacak şekilde toplantıya çağrılmaması halinde; azınlık, TTK'nin 412. maddesine dayanarak, mahkemeden pay sahiplerinin genel kurul toplantısına çağrılmasını talep edebilir.

2.3.2.4. Kayyım

Yönetim kurulunun, azınlığın süresinde ulaştırılan çağrı istemini derhâl reddetmesi yahut talebin ulaştığı tarihten itibaren 7 iş günü içerisinde kabul yönünde cevap vermemesi halinde azınlık, gündemin düzenlenmesi ve nihayet genel kurulun toplantıya çağrılması için kayyım görevlendirilmesi amacıyla mahkemeye başvurabilir (TTK m. 412). Bununla birlikte mahkemeye başvuru süresi yasada belirtilmemiş

⁵³ Y11HD. 23.07.2008 T. 1705/3958 (Pulaşlı, *Şerh C. II*, §33, N. 111).

olduğundan, toplantı yapılmasını gerektiren sebeplerin niteliğine ve bu doğrultuda ivedi olarak toplanmanın önemine binaen; azınlığın, çağrı izni için mahkemeye başvurma hakkını kazanır kazanmaz mahkemeye başvuru yapılması gerekmektedir. Başvuruyu alan mahkeme, başvuru sahibi azınlığın bu niteliğe haiz olup olmadığını, yönetim kuruluna genel kurul toplantı çağrısı için müracaatta bulunulup bulunulmadığını ve çağrı yapılmasını gerektirici nedenleri re'sen değerlendirmekte ve bu doğrultuda, toplantının yapılmasını gerekli gördüğü takdirde; kesin kararıyla, gündemi düzenlemek ve çağrı işlemlerini gerçekleştirmek üzere kayyım atamaktadır (TTK m. 412, GK Top. Yön. m.9/5). Diğer yandan öğretide *Pulaşlı*, mahkemenin kayyım atamaksızın doğrudan genel kurulu toplantıya çağırabilmesi gerektiğini belirtmektedir.⁵⁴ Ayrıca şirketin; cezai, hukuki veya mali yükümlülüklerine aykırı davranması sebebiyle de şirket yönetimine kayyım atanmış olabilir. Yine yönetim kurulunun uzun süreden beri mevcut olmaması veya genel kurulun toplantıya çağrılmaması sebebiyle açılan fesih davasında, mahkeme talep üzerine gerekli görürse şirket yönetimine kayyım atayabilir (TTK m.530/1). Bu hallerde; kayyım, mahkeme kararı uyarınca belirlenen görevleriyle ilgili konuların görüşülmesi ve karara bağlanması amacıyla genel kurulu toplantıya çağırabilir.⁵⁵ Diğer yandan; şirketin, borçlarının yapılandırılması amacıyla alacaklılarıyla prensipte anlaşığı durumlarda da şirket yönetimine kayyım atanabilir. Muaccel para borçlarını ödeyemeyecek durumda olan veya alacakları borçlarını karşılamaya yetmeyen ya da mevcut durumda aciz hallerinden birine düşme tehlikesiyle karşı karşıya kalması kaçınılmaz olan bir anonim şirket, İcra ve İflas Kanunu'nun⁵⁶ 309. maddesinin “m” bendinde sayılan şartları sağlamak koşuluyla, borçlarının yeniden yapılandırılması için mahkemeye müracaat edebilir. Mahkeme esas yönünden incelediği başvuruda nihai karar verilinceye dek

⁵⁴ Yazar, İsviçre Federal Mahkemesinin 30.05.2006 tarihli ve 4C.47/2006 ve (132 III 555) sayılı kararını emsal göstererek; azınlığın, çağrı istemi yönetim kurulunca reddedildikten sonra mahkemeye başvurması halinde, mahkemenin doğrudan genel kurulu olağanüstü toplantıya davet edebilmesi gerektiğini, nitekim yönetim kurulunun çağrının yapılmasına yönelik mahkeme kararına uymaması halinde şirket faaliyetlerinin fevkalade kötü etkilenebileceğini belirtmiştir: *Pulaşlı, Şerh C. II, §32, N. 60a.*

⁵⁵ *A.g.e.*, §33, N. 110.

⁵⁶ “İcra ve İflas Kanunu (2004 S. K.)”, *Resmî Gazete*, 2128 (19/06/1932).

gececek olan dönem için, şirketin faaliyetleri bakımından gerekli gördüğü her türlü tedbiri derhâl alır. Bu doğrultuda, şirket ve alacaklıların seçtikleri ara dönem denetçisini, yapılandırma projesinin tasdikine veya reddine kadar geçecek süre zarfında, şirket faaliyetlerinin sevk ve idaresini bizzat üstlenmesi göreviyle atayabilir. Tarafların ara dönem denetçisinin seçilmesi konusunda uzlaşamamaları durumunda dahi mahkeme, aynı görev için re'sen ara dönem denetçisi atayabilir (İİK m. 309/ö). Bu haliyle kayyım niteliğinde olan ara dönem denetçisinin, yürüttüğü faaliyetlerle ilgili olarak tasdik, teyit, tavsiye veya başka bir amaçla istifade etmek üzere genel kurulu olağan veya olağanüstü gündemle toplantıya çağırması mümkündür.

2.3.2.5. Tasfiye Memurları

Anonim şirket sona erdiğinde tasfiye haline girmekte ve tasfiye memurları, şirketin tasfiye işlemlerini gerçekleştirmektedir (TTK m.533/1). Bu doğrultuda, tasfiye işleriyle bağlantılı konuların müzakere edilmesi ve karara bağlanması amacıyla genel kurul, tasfiye memurları tarafından toplantıya çağrılabilir (TTK m. 410/1-İkinci Cümle, 535/2). Diğer yandan tasfiye işlemleri dışındaki işlerde çağrı yetkisi, yönetim kurulu tarafından kullanılmaya devam edilir.⁵⁷ Tasfiye memurları, esas sözleşme veya genel kurul kararıyla atanan pay sahipleri veya üçüncü kişilerdir. Esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla tasfiye memurunun belirlenmemesi halinde ise tasfiye işlemleri yönetim kurulunca icra edilmektedir (TTK m.536/1).

Belirtmek gerekirse 536. madde doğrultusundaki çağrı yetkileri; şirketin, iflas veya mahkeme kararı dışında bir sebeple fesholdüğü olasılıkta doğmaktadır. Zira iflas halinde tasfiye işlemlerinin, iflas idaresi tarafından yürütüleceği (TTK m 534; İİK m.226/1) ve şirketin feshine karar verildiği hallerde tasfiye memurlarının re'sen mahkemece atanacağı (TTK m.536/3) düzenlenmiştir.

Öte yandan, anılan 536. maddenin dördüncü fıkrasına ilişkin gerekçede de mahkemenin feshe karar vermesi halinde, tasfiye memurlarını re'sen atamak zorunda olduğu, nitekim bu aşamadan sonra genel kurulun tasfiye memuru atamasını beklemenin gereksiz olduğu belirtilmiştir. Şirket tasfiye hâline girdiğinde, organların görev ve yetkileri, tasfiyenin yapılabilmesi için zorunlu olan, ancak nitelikleri gereği

⁵⁷ 6102 s. TTK m. 410/1 gerekçesi: *Gerekçe*, 406-407.

tasfiye memurlarınca yapılamayan işlemlerle sınırlandırıldığından (TTK m.535/1), bu aşamada esas sözleşmeyle tasfiye memuru atanması veya tasfiye yetkilerinin yönetim kurulunca kullanılması da söz konusu olamaz.

Diğer yandan tasfiye memuru veya memurları esas sözleşmeyle atanmış ya da tasfiye öncesinde genel kurulca seçilmişlerse; çağrının yapılma şekli bakımından, esas sözleşmeye ya da ilgisine göre genel kurul kararının içeriğine bakılması gerekeceği, böyle bir işlem bulunmaması halinde ise her bir tasfiye memurunun tasfiye işleri çerçevesinde genel kurulu toplantıya çağırabileceği, bu hususta kanunen bir engel bulunmadığı belirtilmektedir.⁵⁸

2.3.2.6. Konkordato Komiseri veya İflas İdaresi

Şirketin temerrüde düşmesi veya borçlarını vadesinde ödeyememe riskiyle karşılaşması durumunda, yönetim kurulu veya tacir olan herhangi bir şirket alacaklısı, konkordato işlemlerine başlanmasını mahkemeden talep edebilir (İİK m. 285 vd.). İflas dışı konkordato olarak adlandırılan bu süreçte, konkordato ön projesi ve bağlı belgelerinin eksiksiz olduğunu tespit eden mahkeme, yasaya göre belirlenen mühletler içerisinde şirketin faaliyetlerine nezaret etmek veya doğrudan şirket faaliyetlerini yürütmek amacıyla bir veya birkaç konkordato komiseri görevlendirebilmektedir (İİK m.287/3, 289/3; 290, 297/1). Konkordato sürecinde, mahkeme tarafından şirket faaliyetlerinin konkordato komiserince yürütüleceğine karar verilmesi halinde; komiser, şirketin faaliyetleri ile ilgili konularda müzakere yürütülmesi ve karar alınması için genel kurulu toplantıya çağırabilir.

Bunun dışında yönetim kurulu, şirketin borca batık olması ya da aktiflerin, şirket alacaklılarının alacaklarını karşılamaya yetmemesi durumunda, mahkemeden şirketin iflasını ister (TTK m.376/3). Bu kapsamda, taleple birlikte veya iflas davası sırasında yönetim kurulu veya herhangi bir şirket alacaklısı tarafından konkordato da talep edilebilir (TTK m.377). Ayrıca iflas hali, konkordatonun uygulanmasıyla sona

⁵⁸ Ayşe Albayrak Doğan, “Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantısına Çağrıya Yetkili Kurul/Kişiler” *7. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu- III- (Tebliğler- Tartışmalar) 18 Ekim 2019*, (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, 2020), 1. Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2020), 106-107. Günay, *Gündem*, 127.

erdirebilir ve şirket, böylece kural olarak faaliyetlerine devam edebilir (TTK m.548/2). Esasen yasal dayanağını İcra ve İflas Kanunu'nun 309 vd. maddesi hükümlerinden alan iflas sonrası konkordato sürecinde, komiserlere ait görevler iflas idaresi tarafından yerine getirileceğinden aynı sebeplerle iflas idaresinin, genel kurulu çağrıya yetkili olduğunun kabul edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca İcra ve İflas Kanunu'nun 309/A hükmü uyarınca, malvarlığının terki suretiyle konkordato talep eden şirketlerde, ticaret unvanına "konkordato tasfiyesi halinde" ibaresi eklenmekte ve bu süreçte şirket alacaklıları, haklarını alacaklılar kurulu ve konkordato tasfiye memurları marifetiyle kullanabilmektedir. Bu araçların arasında esasen icracı olanlar, konkordato tasfiye memurlarıdır. Ayrıca konkordato komiseri, tasfiye memuru olarak da görevlendirilebilir (TTK m.309/a, 309/c, 309/ç).

Bununla birlikte, konkordato tasfiye memurunun, 6102 s. Türk Ticaret Kanunu'nun 536. maddesi hükmündeki tasfiye memurlarıyla karıştırılmaması gerekir. Nitekim, 536. madde kapsamında atanan tasfiye memurlarının görevleri, şirketin sona erdiğinin ticaret siciline tescil ve ilan edilmesiyle başlamaktadır. Oysa, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda şirket sona ermediğinden, konkordato tasfiye memurları yalnızca alacaklıların haklarını kullanmasında aracı bir görev ifa ederler (İİK m.309/a).

Diğer yandan malvarlığının terki suretiyle konkordatonun tasdikine ilişkin kararın kesinleşmesiyle yönetim kurulunun tasarruf yetkisi sona ereceğinden; şirket, kanuni temsilci sıfatıyla, konkordato tasfiye memurları tarafından idare edilebilecektir (İİK m.309/c). Bu durumda konkordato tasfiye memurlarının ve dolayısıyla tasfiye memuru olarak görevlendirilmiş komiserin de genel kurulu toplantıya çağırma yetkisine sahip olacağının kabul edilmesi gerekmektedir.

2.3.2.7. Genel Kurulun Çağrı Yetkilisi Olup Olmadığına Yönelik Tartışmalar

Tekinalp, konuyu gündemin hazırlanması bağlamında tartışarak; genel kurulun kural olarak gündemin belirlenmesine müdahale etme şeklinde icrai bir yetkisinin

olmadığını; nitekim genel kurulun bu yönde aldığı bir kararın, dilek ve tavsiye kararı olmaktan öte bağlayıcı bir niteliği bulunmadığını ifade etmektedir.⁵⁹

Şener, TTK m. 339/2-h hükmü uyarınca esas sözleşmeyle çağrı yetkisinin belirli ortaklara tanınabileceğini ileri sürmektedir.⁶⁰

Pulaşlı, İsviçre öğretisinde genel kurulun çağrı yetkilisi olduğunun kabul edildiğini, bu durumun yürürlükte olan TTK'ye aykırı olduğunu, fakat genel kurulun; bir sonraki toplantıya hazırlık için yönetim kurulunu harekete geçirmek üzere tavsiye kararı almasında hukuki bir engel bulunmadığını ifade etmektedir.⁶¹

Çamoğlu, genel kurulun kendini toplantıya çağırmasının kural olarak mümkün olmadığını fakat karar alarak, ileri toplantı tarihinin belirlenebileceğini belirtmektedir.⁶²

Üçışık ve Çelik ise gündemde bulunması halinde genel kurulun, toplantı yapılması yönünde karar alabileceğini; nitekim kanunda, genel kurulun bir nevi kendini toplantıya çağırmasını engelleyecek bir hüküm bulunmadığını, ancak çağrı yetkisinin, esas sözleşmeyle Kanun'da sayılmayan kişilere verilemeyeceğini ifade etmektedir.⁶³

Diğer yandan, öğretilerde ne esas sözleşme değişikliği ile ne de genel kurulda tüm payların temsil edilmesi halinde dahi, Kanun'un çağrı yetkilisi olarak öngörmediği

⁵⁹ Ünal Tekinalp, *Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığının Esasları*, 2. Bs. (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011), 171, N. 13-24. Bilgili ve Demirkapı da benzer bir görüş ortaya koymakla birlikte, genel kurulun görüşülmesine karar verdiği konuların gündeme bağlılık ilkesinin istisnaları arasında bulunması durumunda, çağrı yetkilisinin bu konuları izleyen toplantının gündemine dahil etmemesi halinde dahi görüşme yapıp karar alınabileceğini ifade etmektedir: Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 292.

⁶⁰ Şener, *Ortaklıklar*, 468.

⁶¹ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 112, 113.

⁶² Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 539, N. 677a.

⁶³ Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C. I*, 220, 238.

kişilere çağrı yetkisi verilemeyeceği, ayrıca genel kurulun izleyen toplantı tarihini kendisinin belirleyemeyeceği yönünde görüşler de bulunmaktadır.⁶⁴

Kanımızca, TTK'nin 375/1-f ve 410/1 hükümleri doğrultusunda yönetim kurulunun asıl çağrı yetkilisi olması karşısında; diğer kanuni çağrı yetkililerine tanınan çağrı yetkilerinin, istisnai nitelikte oldukları anlaşılmaktadır. TTK'de açıkça belirtilmese de hukukun genel ilkeleri arasında bulunan istisnai hükümlerin geniş yorumlanmalarını gerekliliği (singularia non sunt extenda) uyarınca, istisnai hükümlerin kıyas yoluyla genişletilmesi de olanaklı değildir. Dolayısıyla, toplantı başkanı ya da pay sahipleri gibi genel kurula özgü herhangi bir süjenin, genel kurul sıfatıyla toplantı çağrısı yapabilmesi hukuken olanaklı olmadığı gibi; esas sözleşmeyle, kanunlarda açık ya da örtülü bir şekilde çağrı yetkisi ihdas edilmemiş kimselere genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi verilmesi de mümkün değildir.

Ayrıca TTK m. 339/2-h hükmü, "Pay sahiplerinin, genel kurul toplantılarına nasıl çağrılacaklarına" yönelik bir düzenleme olduğundan; 414/1. maddeye aykırı olmamak şartıyla çağrı yöntemlerine ve özellikle ilanların yayımlanacağı mecraların belirlenebilmesine imkân tanımaktadır.

Öte yandan genel kurulun tavsiye kararları, nitelikleri gereğince uygulanması zorunlu olmayan kararlar olduklarından ve bu haliyle, yönetim kurulunun mutlak görev ve yetkilerini gasp gücüne haiz olmadıklarından;⁶⁵ genel kurulun, gerekli gördüğü konuları görüşmek üzere yönetim kurulu tarafından toplantıya çağırılması yönünde tavsiye kararı alması her zaman mümkündür. Nitekim, pay sahiplerinin tavsiye ettikleri gündemin görüşülmesi şartıyla; yönetim kurulunun toplantıya hazırlık ve

⁶⁴ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 109. Tekinalp, *Tek Kişi Ortaklığı*, 169, 171, N. 13-18, 13-24. Günay, *Gündem*, 101. Karaege, *Toplantı Çağrısı*, 1. Bs. (Ankara: Adalet Yayınevi, 2022), 43. Ayrıca bkz. *Korkut*; bu bağlamda, genel kurulun çağrısız toplanma kararı alamayacağını veya yönetim kuruluna toplantı çağrısı yapılması yönünde talimat veremeyeceğini belirtmektedir: *Korkut*, *Butlan*, 149. Buna karşılık *Moroğlu* ise gündeminde bulunmasa dahi genel kurulun, olağanüstü toplantı yapılmasına karar verebilmesi gerektiğini savunmuştur: Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 108.

⁶⁵ Sezgin Huysal, "Genel Kurul", 503. Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 265.

çağrı yapması, toplantıya katılımı doğal olarak teşvik edecek ve organlar arasındaki hukuki iletişim ve koordinasyon, şirketin işleyişine olumlu etkiler sağlayacaktır.

2.3.3. Çağrının Yapılma Şekli ve Zamanı

2.3.3.1. Halka Kapalı Anonim Şirketlerde

Halka kapalı anonim şirketlerde genel kurul, esas sözleşmede işaret edilen yöntemle ve TTSG ile şirketin internet sitesinde yayımlatılacak ilanlarla toplantıya çağrılır (TTK m. 414/1). Ayrıca anılan hükümde:

Çağrı işlemlerinin, belirlenen toplantı günü ile ilanların yayım tarihi hesap edilmeksizin, toplantı tarihinden en az iki hafta evvel gerçekleştirileceği; ayrıca toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazetelerin, pay defterinde yazılı pay sahipleriyle pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine iadeli taahhütlü mektupla bildirileceği düzenlenmiştir (TTK m.414/1).⁶⁶

Bu doğrultuda, bir payın birden fazla sahibi bulunması durumunda, ortak temsilci atanması halinde toplantı davetiyesinin her bir pay sahibine ayrı ayrı iletilmesine gerek bulunmayıp, toplantı davetiyesinin ortak temsilciye iletilmesi yeterli olacaktır. Ancak yönetim kuruluna ortak temsilci bildirilmemesi halinde, toplantı davetiyesinin payın sahiplerinden yalnızca birine iletilmesi yeterlidir (TTK m. 477/1).

Belirtmek gerekirse, mülga 6762 sayılı Kanun'da çağrının taahhütlü mektup ile yapılacağı düzenlenmişti (6762 s. K. m. 368). Dolayısıyla yeni düzenlemeyle kanun koyucunun pay sahiplerine çıkarılan toplantı davetlerine ilişkin tebligatlarda, şirketin takibat sağlayabilmesini, olası uyuşmazlıklarda iade dönen tebligat mazbatalarıyla ihtilafların çözümlenebilmesini arzuladığı söylenebilir.⁶⁷ Nitekim, iadeli taahhütlü

⁶⁶ *Bilgili ve Demirkapı*, bu sebeple toplantı davetiyeleri hazırlanmadan evvel, Kanun ve esas sözleşme uyarınca ilanların yayımlanmaları için en azından ilgili sicil müdürlüğü ve medya mecralarına başvuru yapılması gerektiğini belirtmektedir: *Bilgili ve Demirkapı, Şirketler Hukuku*, 291.

⁶⁷ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 116.

mektup ile taahhütlü mektup arasındaki fark, çıkarılan tebligatın muhatabına ulaşmadığı durumlarda göndericisine iade edilmesinde ve bu sayede göndericinin gönderim sürecini takip edebilme imkanına sahip olmasında yatmaktadır. Öyle ki Türk Dil Kurumunun interaktif Güncel Türkçe Sözlüğü'ne göre taahhütlü mektup: “Kayba uğramadan yerine ulaştırılması posta idaresi tarafından kayda alınarak üstlenilmiş olan mektup” olarak tanımlanmışken, iadeli taahhütlü ise “Alıcıya imza karşılığı teslim edilen, teslim edilemediği durumlarda göndericiye geri gönderilen (mektup, paket), iadeli” şeklinde tanımlanmıştır.⁶⁸ Bununla birlikte iadeli taahhütlü mektup ibaresi fiziken hazırlanan mektubu değil, niteliği itibarıyla bir tebligat sistemini ifade etmektedir.

Pay sahibi ile şirketin anlaşması halinde, toplantı davetiyeleri; elektronik ortamda düzenlenip, iletilebilmektedir (TTK m.1525/1). Bu kapsamda, pay sahiplerinin kullanılan iadeli taahhütlü ileti sisteminde kullanıcı adresi edinmeleri teşvik edilebilir. Esasen bu önerinin kabul edilmesiyle, hesap açmak ve elektronik ortam adresini bildirmek suretiyle, toplantı çağrılarının elektronik ortamda kabul edileceği üzerine anlaşma sağlanabilir (TBK⁶⁹ m.1). Dolayısıyla, toplantıya katılma hakkına sahip pay sahiplerine çıkarılacak toplantı davetiyeleri ve gündem konularıyla ilişkili diğer belgelerin, elektronik ortamda iadeli taahhütlü olarak iletilmeleri de mümkün hale gelebilecektir. Öyle ki kanun koyucu, toplantı çağrılarının KEP sistemi ile yapılabileceğini dahi öngörmüştür (TTK m.1525/2).

Bunun dışında, TTK m. 339/2-h hükmü uyarınca, esas sözleşme ile farklı bir elektronik posta gönderi sistemi barındıran uygulamalar kullanılması da öngörülebilir. Bunun için şirket tarafından, iadeli taahhütlü sistemi sağlayan ileti uygulamalarının abonelik veya lisansları satın alınabilir veya bu uygulamalar müstakil olarak geliştirilebilir. Ancak bu uygulamaların, aynı KEP sisteminde olduğu gibi e-imza ve zaman damgası algoritmalarını barındırarak kimlik tespitine imkân sağlamaları ve ileti delili oluşturarak iletinin gönderilme, postaya alınma, görülme ile iade zamanlarının

⁶⁸ <https://sozluk.gov.tr/> E.T.: 22/03/2023.

⁶⁹ “Türk Borçlar Kanunu (6098 S. K.)”, *Resmî Gazete*, 27836 (04/02/2011).

tespitini sağlamaları gerekmektedir.⁷⁰ Bununla beraber belirtmek gerekir ki PTT UETS sisteminin kullanılması, mevcut düzenlemeler karşısında olanaksızdır. Zira sistem; iadeli taahhütlü iletiyi, anılan diğer zorunlu unsurlarıyla birlikte barındırıyor olsa da anonim şirket bir özel hukuk tüzel kişisi olduğundan, kendiliğinden elektronik tebliğat düzenleyebilmesi mümkün değildir (Tebliğat Kanunu⁷¹ m. 1). Yine de pay sahiplerinin tamamı, PTT UETS hesabı açmaları yönünde teşvik edilir ve netice alınırca, noter aracılığıyla PTT UETS'den faydalanılabilmesi mümkündür. Fakat iadeli taahhütlü sistemi barındırmaması sebebiyle SMS, klasik elektronik posta, faks gibi araçların, toplantı davetiyesi gönderme aracı olarak kullanılabilmesi olanaklı değildir.⁷²

Bahsi geçen uygulamalar kullanıldığında hem Kanun'un aradığı iadeli taahhütlü çağrı usulüne uyulmakta hem maliyet düşürülmekte hem de tebliğat kayıplarının önüne geçilebilmektedir. Yine çağrı yetkilisi, dilediği zaman davetiyenin akıbetini sorgulayabilmekte ve bilişim çağına uygunluk kriterleri de sağlanmaktadır. Böylece çağrı yetkilileri, ileti mazbataları sayesinde toplantı davetiyelerinin iadeli taahhütlü olarak tebliğe çıkarıldığını da ispatlayabilmektedir. Ayrıca, uygulama bakımından en büyük faydalardan biri de bu yöntemlerle, pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılımının artırılabilir olmasıdır. Buna ek olarak elektronik yollarla yapılan toplantı çağrılarının EGKS sistemine entegre edilebilmesinin önünde hukuki bir engel bulunmamaktadır. Böyle bir durumda genel kurul toplantılarına katılımın daha da artacağı şüphesizdir. Diğer yandan, bağımsız denetime tabi anonim şirketler ile EGKS sistemini benimsemiş anonim şirketlerde, genel kurul toplantı ilanlarının şirketin internet sitesinde de yayımlanmaları gerekmektedir (TTK m. 414/1, SPKn. 29/1; TTK

⁷⁰ Leyla Keser Berber, “Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Kayıtlı E-Posta Hizmet Sağlayıcıların Posta Kutusu ve Gönderim Hizmetleri ile Kimlik Doğrulama İşlevleri”, Elektronik Nehir Dergi Arslanlı Bilim Arşivi, (2011): 2-3. (E.T.: 11/04/2023, <http://arslanlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale/Leyla-Keser-Berber-Kayitli-e-Posta.pdf>).

⁷¹ “Tebliğat Kanunu (7201 S. K.)”, *Resmî Gazete*, 10139 (19/02/1959).

⁷² Şener, *Ortaklıklar*, 477.

m. 1524/1, 1527/3). Bu doğrultuda, bağımsız denetime tabi olmamakla birlikte ihtiyari olarak internet sitesi açan anonim şirketlerin de genel kurul toplantı bilgileri ile gündemi içerir ilanlarını internet sitesi üzerinden yayımlamaları gerekmektedir. Bu noktada, ilanların en geç TTSG’de yayımlandıkları güne kadar internet sitesine koyulması ise zorunludur (İnt. Sit. Yön.⁷³ m. 6/3-g). Tüm bu açıklamalar ışığında, her ne kadar kanunda toplantı davetiyelerinin iletme zamanına ilişkin herhangi bir hükme yer verilmemiş olsa da davetiyelerin, en geç ilanların yayımlanmasına müteakip pay defterinde adı ve adresi yazılı pay sahipleriyle pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine iletmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Zira bu davetiyede, ilanların yayımlandığı veya yayımlanacağı gazetelerin bildirileceği belirtilmiştir.⁷⁴ Bununla birlikte ihtiyari veya zorunlu olarak internet sitesi açmış şirketlerin, tebliğe çıkardıkları toplantı davetiyelerinde, ayrıca internet sitesinde yayımladıkları ilan hakkında da ayrıntılı ve açıklayıcı bilgi vermeleri gerekmektedir. Bu doğrultuda farklı mecralarda yayımlanması gereken birden fazla ilan söz konusu olduğunda, son ilanın en geç ilan ve belirlenen toplantı günü dahil edilmemek şartıyla iki hafta önce yayımlanması gerektiği anlaşılmaktadır.⁷⁵ Diğer yandan asgari toplantı ve karar nisabının sağlanamaması gerekçesiyle toplantının ertelenmesi durumunda da genel kurulun ilk toplantıda izlenen aynı usullerle yeniden toplantıya çağırılması gerekmektedir. Bu doğrultuda Toplantı Yönetmeliği’nin 10/3. maddesi ile: “İlk toplantının ilan metnine, erteleme halinde izleyen toplantının çağırısına dair konulan hükümlerin geçersiz olacağı” öngörülmüştür. Ayrıca TTK m. 420 kapsamında, azınlığın talebiyle toplantının bir ay ertelenmesi durumunda çağırının, bir aydan kısa

⁷³ Ticaret Bakanlığının, 31/05/2013 tarihli ve 28663 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak 01/07/2013 tarihinde yürürlüğe giren yönetmeliği.

⁷⁴ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 117. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 537, N. 675. Ayrıca Saka, toplantı davetiyelerinin de ilanların yayımlandıkları gün ve toplantı günü hesap edilmemek üzere, toplantıdan en az iki hafta önce pay sahiplerine ulaşacak şekilde bir zaman aralığının gözetilerek tebliğe çıkarılması gerektiğini, nitekim pay sahiplerine ayrıca toplantı davetiyesi gönderilmesinde güdülen amacın, genel kurula katılım haklarının etkili kullanılması olduğunu belirtmektedir: Saka, *Genel Kurul*, 91.

⁷⁵ Necat Tüzün, *Şirketler Hukuku*, 4. Bs. (Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını, 1983), 115. Saka, *Genel Kurul*, 86.

olmamak üzere, makul bir zaman aralığına bırakılması gerekmektedir. Ancak erteleme kararı; şirketin internet sitesinde, toplantının ertelenmesinden itibaren en geç beş gün içinde yayımlanacaktır (GK Top. Yön. m. 10/4). Son olarak, pay sahipleri veya temsilcileri dışında kalan toplantı başkanı gibi ilgililerin de toplantının yeri, zamanı ve gündemi gibi konular hakkında tam ve eksiksiz olarak bilgilendirilmeleri gerektiğinden, bu kimselere yapılacak çağrıların şekli hususunun ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Önemle belirtmek gerekirse; TTK m. 339/2-h hükmü, genel kurulun çağrılma yöntemine ilişkin belirlemeyi, esas sözleşmenin zorunlu unsurları arasında saydığından, pay sahipleri dışında kimlere çağrı yapılacağı ile bu kişilere yapılacak çağrının yapılma şekli gibi hususların esas sözleşme ile belirlenmesi ihtiyaridir. Ancak esas sözleşmede böyle bir hükme yer verilmemesi halinde dahi; Kanun'da, toplantı çağrısının, pay sahipleri haricindeki kişilere yapılamayacağına ilişkin bir hüküm bulunmadığından; esas sözleşmede öngörülen genel kurul toplantı başkanı, başkan yardımcısı, Ticaret İl Müdürlüğü gibi kişi ve kurumlara genel kurul toplantılarına hazırlık görevi kapsamında, TTK m. 375/1-f hükmü uyarınca, toplantı davetiyesi iletilmesi mümkündür.

2.3.3.2. Halka Açık Anonim Şirketlerde

Halka açık anonim şirketler, pay sahibi sayısı 500'den fazla olan veya pay sahibi sayısına bakılmaksızın payları borsada kotasyon halinde olan ve kitle fonlaması yapmak suretiyle halktan para toplayan, bu yönleriyle halka açılmış olan veya halka açıldığı varsayılan şirketlerdir (SPKn. m. 3/1-e, 16/1). Bu şirketlerin faaliyetleri esasen Sermaye Piyasası Kanunu ve alt normatif düzenlemeleri doğrultusunda; Sermaye Piyasası Kurulu kararları çerçevesinde incelenmekte ve değerlendirilmektedir.⁷⁶

Bu düzenlemelerde hüküm bulunmayan hallerde ise 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uygulanmaktadır (TTK m.330, SPKn. m. 2/2). Dolayısıyla bir üst başlıkta HKAO'lar bakımından açıkladığımız hususlar, Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca

⁷⁶ Ayrıca bkz. Sermaye Piyasası Kurulunun "Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliği (Seri: IV, No: 56)" 30/12/2011 tarihli ve 28158 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanmış olup, borsa şirketleri bakımından çağrı ve ilanlarda uyulması gerekli kurallar "Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri" başlıklı ekin 1.3. ve devamı maddelerinde belirlenmiştir.

izlenmesi gereken çağrı formalitelerine farklılık oluşturmadıkları sürece HAAO'lar bakımından da uygulanmaktadır.

Bu doğrultuda halka açık anonim şirketlerde genel kurul, HKAO'lardan farklı olarak; esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesi ve KAP ile Sermaye Piyasası Kurulunca belirlenen diğer yerlerde yayımlanan ilanla toplantıya çağrılmaktadır. Bir diğer farklılık da çağrının en erken yapılabileceği zaman aralığına ilişkin olup, SPKn'nin 29/1. maddesi kapsamında: "Toplantı çağrısının, toplantı günü ve ilanların yayımlanma günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az üç hafta önce gerçekleştirileceği" öngörülmüştür.

Diğer yandan nama yazılı ihraç edilmiş olan ve borsada işlem gören payların sahiplerine, ayrıca taahhütlü mektup tebliğ edilmesi zorunlu değildir (TTK m. 414/2; SPKn. 29/2).⁷⁷

Bununla birlikte, hamiline yazılı pay senedine zilyet olduğunu ispat eden ve zilyetliği MKK'ye bildirilen kişilerin adları ve adresleri, MKK'den alınan pay sahipleri çizelgesinde geçeceğinden, bu kişilere iadeli taahhütlü mektupla toplantı davetiyesi tebliğ edilmesi gerekmektedir.

Bunun dışında hamile yazılı pay senedine zilyet olduğunu bildirmeyen kişiler ile borsada kotasyon halinde olan veya sermaye piyasası araçları başka bir piyasada işlem gören anonim şirketlerde, hisse senetlerinin sahiplerine aynı usulle toplantı davetiyesi gönderilmesine gerek yoktur.

Zira hem pay senedinin niteliği gereği hem de bu paylara malik veya zilyet olan kişiler çok fazla sayıda olabileceğinden çağrı yetkilileri tarafından bilinmedikleri karine olarak kabul edilmelidir.

⁷⁷ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 414/2 maddesi: "Sermaye Piyasası Kanunu'nun 11. maddesinin altıncı fıkrası hükmü saklıdır." hükmüne amirdir. Buradan 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nu ilga ederek yürürlüğe giren 6362 s. SPKn.'nin m. 29/2. maddesine ulaşılmaktadır. Nitekim, mülga kanunun 11/6 maddesi, yürürlükteki SPKn. 29/2 maddesine denk gelmektedir (SPKn. m.139).

Dolayısıyla bu kişiler açısından, ayrıca toplantı davetiyesi gönderilmeksizin yasa ve esas sözleşme uyarınca toplantı yeri, zamanı ve gündemini bildiren ilanların yayımlanmaları yeterli görülmelidir.⁷⁸

2.3.3.3. Tek Pay Sahipli Atipik Anonim Şirketlerde

6762 s. Kanunun anonim şirket kuruluşunda en az beş kurucu pay sahibi bulunması gerektiğine ilişkin 277. maddesi, 6102 sayılı TTK'ya alınmamış ve yeni düzenlemede anonim şirketin kurulabilmesi için tek bir pay sahibinin bulunması, kişi unsuru bakımından yeterli görülmüştür (TTK m. 338/1). Nitekim gerekçede de: “Modern öğretinin, şirket kavramını birden fazla ortağın bir araya gelmesi olarak tanımlamadığına” dikkat çekilmiştir.⁷⁹ Bununla birlikte, tek pay sahibinin şirketin kendisi olduğu bir modelleme kabul edilmediği gibi aynı doğrultuda bütün payların kasıtlı olarak tek bir pay sahibine iktisap ettirilmesi de yasaklanmıştır (TTK m.338/3). Anonim şirketler hukukunu oluşturan tüm düzenlemeler, esasen çok pay sahipli bir genel kurul düzeni öngörmektedir. Bununla birlikte 6102 sayılı TTK'de, atipik anonim şirketlerin genel kurul faaliyetleri bakımından ayrıca bir düzenleme yapılmadığından, genel kurul toplantılarına hazırlık sürecinden, toplantı ve karar alma sürecine değin tüm kurallar, tek pay sahipli anonim ortaklık genel kurullarında da uygulanmaktadır.⁸⁰ Ancak, tek pay sahipli anonim şirketlerde genel kurul, esas sermayeyi oluşturan payların %100'üne sahip olan tek kişinin katılımıyla toplanmakta ve tek pay sahibinin aldığı yazılı kararlar, genel kurul kararlarını oluşturmaktadır. Zira bu tip anonim şirketlerde; tek payın sahibi, bütün sermayeyi temsil etmesi sebebiyle genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir (TTK m. 408/3). Bu sebeplerle atipik anonim şirketlerde toplantı başkanlığı oluşturulmasına gerek olmadığı gibi toplantıya katılabilecekler listesinin hazırlanması da zorunlu değildir (GK Top. Yön. m.14/2). Bu özellikleri gereğince çağrıdan, gündemin belirlenmesi ve değiştirilmesine kadar; genel kurulun toplanması ve kararının oluşması süreci içerisindeki pek çok uygulama, tek pay sahipli genel kurul bakımından ayrıca değerlendirilmelidir. Dolayısıyla tek pay sahipli

⁷⁸ Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 303.

⁷⁹ 6102 s. TTK m. 338/1 gerekçesi: *Gerekçe*, 314-315.

⁸⁰ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 590, N. 715. Şehirli Çelik, Kırca ve Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C.I*, 227.

anonim şirketlerde toplantı çağrısının yapıp yapılmayacağına olasılıklar dahilinde muhakeme edilmesi gerekmektedir. Tek pay sahibinin aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olduğu olasılıkta genel kurul toplantı ilanlarının yayımlanmasına gerek yoktur. Zira yönetim kurulu üyeliğinden kaynaklı yetkiler ile genel kurul yetkilerinin tek kişide birleşmiş olması sebebiyle tek pay sahibinin gündem, toplantı yeri ve zamanı ile bildirilecek ve toplantı mahallinde hazır edilecek her türlü belge hakkında zaten bilgisi bulunduğu kabul edilebilir. Bu sebeplerle toplantı çağrısı yapılmasına gerek olmayıp, genel kurulun olağan toplanma döneminde veya olağanüstü toplanmayı gerektiren sebeplerin varlığı halinde; tek pay sahibi, toplantı yerinde ivedi bir şekilde genel kurul sıfatıyla karar alabilecektir. Tek pay sahibinin yönetim kurulu üyesi olmadığı durumda ise, genel kurul toplantıları öncesinde pay sahibinin toplantıya davet edilmesi gerekmektedir.⁸¹ Zira bu olasılıkta tek pay sahibinin yalnızca arazi bir organ olan genel kurulu oluşturması sebebiyle şirket faaliyetlerinden haberi olmayabileceği gibi genel kurulun olağanüstü toplanmasını gerektiren sebepler baş gösterdiğinde; yönetim kurulunun, tek pay sahibini toplantıya çağırması ve dolayısıyla ivedi olarak toplanmayı zorunlu kılan gündemden pay sahibinin haberdar edilmesi gerekmektedir. Öte yandan sermaye paylarının bir kısmı veya tamamı intifa hakkına konu olmuş ya da bunların üzerinde rehin hakkı kurulmuşsa; kural olarak oy hakları müntefi aracılığıyla kullanılacağından (TTK m. 432/2) ya da rehin hakkı sahibinin oy haklarını kullanacağı kararlaştırılmışsa; çağrı merasimine bütünüyle uyulması ve tek pay sahibinin yanında intifa ve rehin hakkı sahibi veya sahiplerinin de genel kurul toplantılarına çağrılmaları gerekmektedir.⁸²

⁸¹ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 534, N. 671a.

⁸² Tekinalp, *Tek Kişi Ortaklığı*, 169, 13-17. Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C. I*, 222. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 115. Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 86. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 534, N. 671a. Ayrıca bkz. Çamoğlu, tek kişinin katılımıyla genel kurulda tüm payların temsil edilememesi durumunda, çağrının ilanlı yapılması gerektiğini belirtmektedir: *A.g.e.*, 590, N. 715. *Bilgili ve Demirkapı* ise anonim şirkette bütün oy haklarının tek bir pay sahibine ait olması halinde, başka herhangi bir şart aranmaksızın çağrısız toplantı kurallarının uygulanacağını; buna karşılık, payların bir kısmı üzerinde

2.3.3.4. Elektronik Genel Kurul Sistemine Sahip Anonim Şirketlerde

TTK'nin 1527/5. maddesi uyarınca, genel kurul toplantılarına fiziken katılım sağlama ile elektronik ortamda katılma arasında, katılım haklarının doğuracağı muhtemel hukuki sonuçlar bakımından hiçbir fark bulunmamaktadır. Öyle ki Ticaret Bakanlığının 28.8.2012 tarihli "Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik"⁸³ ve 29.08.2012 tarihli "Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi Hakkında Tebliğ"⁸⁴ düzenlemeleri yürürlüğe girmiş ve böylece genel kurul toplantılarının internet ortamında yapılmasının hukuken önü açılmıştır.⁸⁵

intifa hakkı kurulması halinde atipik anonim şirketlere ilişkin hükümlerin uygulanamayacağını belirtmiştir: Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 273-275.

⁸³ Ticaret Bakanlığının 28/12/2012 tarihli ve 28395 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış yönetmeliği.

⁸⁴ Ticaret Bakanlığının 29/12/2012 tarihli ve 28396 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmış tebliği.

⁸⁵ Genel kurul toplantılarının internet ortamında icra edilebilmesi amacıyla "Elektronik Genel Kurul Toplantı Sistemi (EGKS)" kurulmuş ve bu kapsamda kanunun imza atılmasını zorunlu tuttuğu her türlü işlemde e-imzanın kullanılabileceği, yine bu işlemlerin dayanağı olan belgelerin elektronik ortamda düzenlenebilecekleri kabul edilmiştir (TTK m. 1526/3; 6098 s. K. m.15/1, 5070 s. K. m. 5/1). Bu doğrultuda payları borsaya kote olmuş anonim şirketler bakımından EGKS kullanılması zorunlu tutulmuş ve bu şirketler bakımından EGKS'nin, MKK tarafından sağlanacağı öngörülmüştür (TTK m.1527/5). Bunun dışında diğer anonim şirketlerin de ihtiyari olarak EGKS yoluyla genel kurula katılım imkânı tanımaları mümkün olup, bu doğrultuda EGKS sağlayıcıları ile anlaşmak suretiyle alt yapı kurulabilmektedir. Diğer yandan EGKS ile toplanmaya imkân tanıyacak anonim şirketlerin, yönetmeliğin 5/1. maddesinde yer alan hükmü eksiksiz ve değişiklik yapmaksızın doğrudan esas sözleşmeye eklemeleri ve esas sözleşme değişiklikleri ile kullandıkları elektronik genel kurul sistemini ticaret siciline tescil ve ilan etmeleri gerekmektedir (GK E-Toplantı Yön. m. 5/2).

EGKS⁸⁶ üzerinden genel kurula iştirak edecek hak sahiplerinin, aktif olarak kullandıkları e-posta adreslerini şirketin ilgili birimine iletmeleri ve EGKS'ye katılma yönünde tercihte bulunmaları gerekmektedir (TTK m. 1528; GK E-Toplantı Yön. m. 7). Şirket, bu şekilde gelen genel kurula katılma taleplerini 2 iş günü içerisinde Kanun ve esas sözleşme kapsamında değerlendirmekte; bu süre içerisinde reddedilmeyen katılma talepleri kabul edilmiş sayılmaktadır (GK E-Toplantı Teb. m. 4/2). Nihayet, gerekli bildirim ve taleplerini usule uygun şekilde şirkete ulaştıran hak sahipleri veya temsilcileri, kendilerine tanımlanan e-imzaları kullanmak suretiyle elektronik genel kurul sistemine giriş yaparak genel kurul toplantısına katılabilmektedir (GK E-Toplantı Yön. 8/1). Bu doğrultuda, sisteme e-imza ile giriş yapan pay sahipleri veya temsilcilerinin listesini gösteren sayfa ara yüzü, hazır bulunanlar listesi niteliğindedir.⁸⁷ Ayrıca genel kurulun, bazı hak sahiplerinin fiziken katılmaları,⁸⁸ diğer hak sahiplerinin ise EGKS üzerinden çevrimiçi olarak bağlanmaları suretiyle icra

⁸⁶ Elektronik Genel Kurul Toplantı Sistemi, 29.08.2012 tarihli tebliğin 3/1-ç maddesinde: *Anonim şirketlerin genel kurularına elektronik ortamda katılmayı teminen 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 10/A maddesi uyarınca payları Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından kayden izlenen borsaya kote şirketler için Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından sağlanacak elektronik platformu ve diğer şirketlerin 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1527'nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca kuracakları veya destek hizmeti alabilecekleri bilişim sistemi olarak tanımlanmıştır.*

⁸⁷ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 547-592, N. 719.

⁸⁸ Fiziki katılım, "Anonim şirket genel kurul toplantılarına elektronik ortam yerine toplantı yerinde fiziken hazır bulunarak katılmaktır" şeklinde tanımlanmıştır. <https://egk.mkk.com.tr/egkweb/Sozluk.jsp> E.T.: 24/03/2023. Türk anonim şirketler hukukunda fiziki toplantıların, esas sözleşmede başka bir toplantı yeri öngörülmemişse şirket merkezinin bulunduğu yerde icra edileceği düzenlenmiştir (TTK m. 409/3). GK Top. Yön. m. 8/2 uyarınca, esas sözleşmeyle fiziki genel kurul toplantılarının yurt içi veya yurtdışında bir adreste gerçekleştirileceği de kararlaştırılabilir. Bununla birlikte mevcut düzenlemeler uyarınca fiziki toplantıların aynı anda birden fazla yerde, örneğin hem yurtiçinde hem de yurtdışında yapılması mümkün değildir.

edilebilecek (TTK m.1527/1); fiziki ve EGKS üzerinden yürütülecek genel kurul toplantılarına aynı anda başlanacaktır (GK E-Toplantı Yön. m. 9). Bu sebeplerle, en az bir pay sahibi veya temsilcisinin fiziki katılım göstermesi genel kurulun şeklen oluşabilmesi için şart olup; bu doğrultuda, katılımın salt EGKS üzerinden gerçekleştirilmesi olanaklı değildir.⁸⁹ Dolayısıyla tek pay sahipli anonim ortaklıklarda, payların bir kısmı üzerinde intifa hakkı kurulmadığı takdirde tek pay sahibinin EGKS üzerinden toplantıya katılması olanaklı değildir. Hemen belirtelim, EGKS üzerinden kimlik ve diğer bilgileri bildirilerek yetkilendirilen temsilcinin fiziki toplantıya katılması da mümkündür.⁹⁰ Ancak, EGKS'ye katılma yönünde talepte bulunup da bu talebinden, ilan edilen toplantı gününden en geç bir gün önce vazgeçmeyen hak sahiplerinin, fiziki genel kurul toplantısına katılmaları yasaklanmıştır (GK E-Toplantı Yön. m.7/5, GK E-Toplantı Teb. m. 4/3). Bu açıklamalar ışığında, EGKS'yi uygulayan anonim şirketlerde, yönetim kurulunun; 414/1. madde uyarınca gerçekleştirilecek çağrı ilanlarını ek olarak EGKS vasıtasıyla da yayınlamaları gerekmekte olup (GK Top. Yön. m. 10/1); ayrıca TTK m.437/1 ve GK Top. Yön. m.15 uyarınca genel kurul öncesi toplantı mahallinde hazır edilmesi gereken belgeler ile hak sahiplerinin incelemesine sunulması zorunlu olan gündemle ilişkili belgelerin, e-imzalı olarak belirlenen süreler içinde EGKS'de erişime hazır bulundurulmaları şarttır (GK E-Toplantı Yön. m. 6).⁹¹ Bu noktada çağrının yapılma şekli bakımından EGKS'nin zorunlu veya ihtiyari uygulanıyor oluşu önemli olmayıp, şirketin esas sözleşmesinde EGKS'yi benimsemesi yeterlidir.⁹² Nihai olarak, çağrının fiziki genel kurula katılacak pay sahipleri açısından ayrı EGKS üzerinden genel kurula bağlanacak hak sahipleri açısından ayrı yapılması gerektiği gibi toplantı gündemine ilişkin belgelerin hem

⁸⁹ Bahtiyar, *Ortaklıklar*, 137. Ayrıca bkz. *Üçışık ve Çelik* aynı görüşte olmakla birlikte, ek olarak, fiziki genel kurul toplantısı açılmasının, TTK'nin 407. maddesi karşısında zorunlu olduğunu belirtmektedir: *Üçışık ve Çelik, Anonim Ortaklıklar C. I*, 224.

⁹⁰ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 547-592, N. 717a.

⁹¹ *A.g.e.*, 592, N. 717.

⁹² Mete Özgür Falcıoğlu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat Kapsamında Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul, (Ankara: Yetkin Yayınevi, 2016), 129.

fiziken toplantı yerinde hem de elektronik genel kurul sisteminde taralı ve e-imzalı olarak hazır bulundurulmaları gerekmektedir.

2.3.3.5. Genel Kurullarında Bakanlık Temsilcisi Bulundurma Zorunluluğu Olan Anonim Şirketlerde

Kuruluş ve esas sözleşme değişikliği işlemleri bakanlık iznine tabi olan anonim şirketlerin bütün genel kurul toplantılarında bakanlık temsilcisi bulundurulması mecburidir (GK Top. Yön. m.32/1).⁹³ Aynı fıkra, diğer anonim şirketlerin hangi durumlarda toplantılarında bakanlık temsilcisi bulundurmaları gerekeceği açıklanmıştır.⁹⁴ Bu haliyle, genel kurullarında bakanlık temsilcisi bulundurma zorunluluğu olan anonim şirketlerin, ilgili Ticaret İl Müdürlüğüne başvurarak, toplantılarına katılmak üzere temsilci görevlendirilmesini istemeleri gerekmektedir. Bakanlık temsilcisi görevlendirme talebi ve usulü, Toplantı Yönetmeliği'nin 35. maddesinde detaylı bir şekilde düzenlenmiştir. Hükme göre:

Yönetim kurulu tarafından çağrısı yapılan genel kurul toplantılarında, Bakanlık temsilcisinin bulundurulması için; yönetim kurulu üyelerinden herhangi biri tarafından veya şirketi temsile yetkili kılınan kişilerce toplantının yer, gün ve saati bildirilmek suretiyle toplantı tarihinden en geç on gün önceden Ek-1'deki örneğe uygun olarak bir dilekçe ile fiziki ortamda veya MERSİS üzerinden elektronik ortamda müracaat edilmelidir. Ayrıca

⁹³ Bkz. Kuruluş ve esas sözleşme değişikliği işlemleri Ticaret Bakanlığının iznine bağlı tutulan anonim şirketler, Ticaret Bakanlığının hazırladığı, 15.11.2012 tarihli ve 28468 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan, Anonim ve Limited Şirketlerin Sermayelerini Yeni Asgari Tutarlara Yükseltmelerine ve Kuruluşu ve Esas Sözleşme Değişikliği İzne Tabi Anonim Şirketlerin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ'in 5.maddesinde sayılmıştır.

⁹⁴ Fıkra hükmüne göre: *Yurt içinde yapılacak toplantı gündemlerinde; sermayenin artırılması ya da azaltılması, kayıtlı sermaye sistemine geçilmesi veya bu sistemden çıkılması, kayıtlı sermaye tavanının artırılması, faaliyet konusunun değiştirilmesine ilişkin esas sözleşme değişikliği ile birleşme, bölünme ve tür değiştirme konuları bulunan anonim şirketlerin genel kurullarında bakanlık temsilcisi bulunması gerekmektedir. Bununla birlikte, yurt dışında icra edilecek genel kurul toplantılarında, gündem ne olursa olsun bakanlık temsilcisinin katılımı mecburidir.*

yurtdışında yapılacak toplantılar bakımından toplantıdan en geç 30 gün önce müracaatın yapılması gerekmektedir. Genel kurulun, yönetim kurulu dışında çağrıya yetkili olanlar tarafından çağrılması halinde, dilekçe bunlar tarafından imzalanır. Yönetim kurulunun mevcut olmaması veya yönetim kurulu toplantı nisabı oluşmasına imkân bulunmaması ve münhasıran yönetim kurulu üyelerinin seçilmesi amacıyla çağrısız toplantı yapılmak istenmesi halinde, pay sahiplerinin veya temsilcilerinin tamamının, imzaları noterce onaylanmış dilekçesiyle de Bakanlık temsilcisi görevlendirilmesi istenebilir. Müracaatın bu sürelerden daha geç yapılması halinde dahi bakanlık temsilcisi görevlendirebilir.

2.4. Pay Sahiplerinin Çağrısız Toplanması

Pay sahipleri veya temsilcileri, katılma haklarına ve toplantı kurallarına yönelik hükümlere riayet edilmek suretiyle, çağrıya ilişkin usule uymaksızın da toplanabilirler. Bunun için bütün pay sahiplerinin veya temsilcilerinin toplantı süresince hazır bulunmaları, yani şirket sermayesini oluşturan tüm payların toplantıda temsil edilmesi ve gündemin görüşülmesine geçilinceye kadar, toplantının çağrısız yapılışına hiçbir itirazda bulunulmamış olması gerekmektedir. Görüldüğü üzere toplantının sona ermesi için gerekli olan itiraz, toplantının çağrısız yapılışına yönelecek olan ilk itiraz özelliğindedir. Dolayısıyla yalnızca gündeme ilişkin ileri sürülen itirazlar, toplantıyı sona erdirmez. Bu doğrultuda TTK m. 416/1 hükmünün gerekçesinde “Gündemin müzakeresine geçildikten sonra yapılan itirazların dikkate alınmayacağı” belirtilmiştir.⁹⁵ Fakat itirazını zamanında iletmemiş bir pay sahibi veya temsilcisi, toplantıyı terk etmek suretiyle çağrısız genel kurulun varlığını her zaman sona erdirebilir. Sonuç olarak, toplantı kapanışına kadar bütün pay sahipleri veya temsilcilerinin hazır bulunmadığı bir toplantı çağrısız genel kurul olarak nitelendirilemeyeceği gibi bütün pay sahipleri veya temsilcilerinin katılımıyla açılan toplantıda, gündeme geçilene kadar ileri sürülen çağrı itirazları da çağrısız genel kurul

⁹⁵ 6102 s. TTK m. 416/1 gerekçesi: *Gerekçe*, 411. Karşı görüş için bkz. *Çamoğlu*, çağrısız toplantının yürütülebilmesi için gündeme hiçbir itirazın yapılmaması gerektiğini belirtmektedir: *Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, Ortaklıklar I*, 533-534, N. 669.

toplantısı yapılmasına engel oluşturur. Bununla beraber, gündemin görüşülmesi aşamasında toplantının terk edilmesi sebebiyle, toplantı yeter sayısı veya görüşülmemiş gündem maddeleri bakımından aranacak karar yeter sayılarının kaybolması durumunda; nisabın bozulduğu ana kadar alınan kararlar, yalnızca çağrısız toplanma şartlarının sonradan kaybedildiği gerekçesiyle hukuka aykırı sayılamaz.⁹⁶

Ayrıca, pay sahiplerinin tek bir payları bulunsa dahi vazgeçilemez nitelikteki katılma hakları ve oy kullanma hakları, çağrısız toplanmak suretiyle bertaraf edilemez. Bu doğrultuda, iadeli taahhütlü mektupla pay sahiplerine bildirim yapılması ve pay sahiplerinin bu yolla, toplantının yeri ve zamanı ile gündeminden haberdar edilmeleri gerekmektedir. Dolayısıyla hükümde geçen “Çağrıya ilişkin usule uyulmaksızın toplanma” ibaresinden, Kanun ve esas sözleşme uyarınca yapılması öngörülen çağrı ilanlarının yapılmasına gerek olmadığı anlaşılmalıdır.⁹⁷ Nitekim Yargıtay da bir içtihadında, davacı pay sahibinin yönetici olduğu döneme ilişkin olarak açılacak sorumluluk davasıyla ilgili icazet verilmesine yönelik alınan genel kurul kararının yok hükmünde olduğuna, zira davalı şirketçe her ne kadar çağrısız toplanıldığı belirtilmişse ve davacının oydan yoksun olması sebebiyle oylamaya zaten katılmaması gerekiyor

⁹⁶ A.g.e., 534, N. 670-671.

⁹⁷ Pulaşlı, *Şerh C.II.*, §32, N. 63. Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 28. Karşı görüş için bkz. Şener, tüm pay sahipleri ya da temsilcilerinin toplantı yerinde hazır olmaları ve toplantının çağrısız yapılmasına itiraz etmemeleri halinde TTK m.414 uyarınca öngörülen formaliteye uyulmasına gerek olmadığını belirtmektedir: Şener, *Ortaklıklar*, 482 vd. Aynı yönde: Saka, *Genel Kurul*, 104-105. Fatih Bilgili ve Ertan Demirkapı, *Şirketler Hukuku Dersleri*, 5. Bs. (Dora Yayınları: 2017), 217-218. Ayrıca bkz. Çalışkan, çağrısız genel kurul toplantıları konusunda, aslında bir çağrının olduğunu fakat bu çağrının yasada ve esas sözleşmede öngörülen çağrı usulünden farklı bir araç veya yöntemle gerçekleştirilmiş olmasından bahsetmektedir: Merdan Çalışkan, *Anonim Şirketlerde Genel Kurul*, 1. Bs. (Ankara: Adalet Yayınları, 2019), 42. Memişoğlu da benzer şekilde, çağrısız toplantı öncesinde gündemin belirlenmesine müteakip TTK'nin 414. maddesinde öngörülen çağrı formalitelerinden farklı şekilde pay sahiplerinin haberdar kılınmalarının mümkün olduğunu ifade etmiştir: Memişoğlu, “Toplantı Gündemi”, 69.

ise de bu hususların, davacının toplantıya davetine engel oluşturmadığına, bu usule uyulmaması sebebiyle davacı ortağın toplantıya katılma ve dolayısıyla kendisini savunma hakkının kısıtlandığına hükmeden ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun görmüş ve davalının istinaf başvurusunun esastan reddine karar veren Bölge Adliye Mahkemesi kararını onamıştır.⁹⁸

HAAO'lar ile borsa şirketlerinde ise durum farklıdır. Bu şirketlerde SPKn. m. 29/1 ve Kurumsal Yönetim İlkeleri uyarınca çağrının ilanlar vasıtasıyla yapılacağı öngörüldüğünden bu özellikteki anonim şirketlerde, çağrısız genel kurul toplantısı icra edilememektedir.⁹⁹

Diğer yandan çağrısız toplantılar da genel kurul toplantılarının icra edilmelerine ilişkin hükümler doğrultusunda yürütülmek zorunda olduklarından, pay sahipleri veya temsilcilerinin hiçbir bildirimde bulunmaksızın kendiliğinden toplanmaları halinde yasanın öngördüğü hazırlık ve toplantı kurallarının işletilmesi mümkün olmayabilir. Bu durumda, yönetim kurulunun devredilemez nitelikteki genel kurul toplantılarına hazırlık işlemleri tamamlanmadan toplantı icra edilmesi, genel kurul kararlarını hukuken sakatlayabilir. Örneğin toplantıda hazır bulunması gereken belgeler hazır olmayabileceğinden veya toplantıya katılmakla yükümlü kişilerin yokluğunda, mutlak hak niteliğindeki bilgi alma ve inceleme hakları kullanılamayabilir.¹⁰⁰ Kaldı ki 6762 sayılı mülga TTK'nin 370. maddesinde öngörülen çağrısız toplanan bütün pay sahipleri veya temsilcilerinin genel kurulun görevleri kapsamındaki konuları müzakere ederek karar alabileceklerine ilişkin düzenleme, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na alınmamış olup; bunun yerine, "Çağrısız toplanan genel kurulda, gündeme

⁹⁸ Y11HD. 10.12.2019 T. 1269/8039. (E.T.: 08/04/2023, <https://karararama.yargitay.gov.tr/>).

⁹⁹ Ümit Yayla, *Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları-Elektronik Genel Kurullar*, 1.Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2013), 96. Karşı görüş için bkz. *Falcıoğlu*, EGKS üzerinden çağrısız olarak genel kurul toplantısı yapılabileceğini savunmuştur: *Falcıoğlu*, *Elektronik Genel Kurul*, 132, 140-141.

¹⁰⁰ Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 305.

oybirliği ile madde eklenebileceği” hükmü amir kılınmıştır (TTK m.416/2). Yani hükümden; belirli bir gündemin zaten oluşturulduğu, çağrısız toplanan pay sahipleri veya temsilcilerinin belirli gündeme yalnızca oybirliği ile konu ekleyebilecekleri anlaşılmaktadır.¹⁰¹ Böylece, TTK m. 413/1 uyarınca gündem, çağrıyı yapanlarca belirleneceğinden, çağrısız toplanan genel kurulda pay sahiplerinin iadeli taahhütlü mektupla toplantıya davet edilerek belirlenen gündemden haberdar edilmeleri gerekliliği de ortaya çıkmaktadır.¹⁰²

Bütün pay sahipleri veya temsilcilerinin toplantı süresince hazır bulunmaları, çağrısız genel kurul toplantısının varlığı için zorunlu olan toplantı nisabını teşkil etmekte ise de karar yeter sayıları, gündemde yer alan konuların mahiyetine göre değişkenlik gösterir. Bu doğrultuda, mer’i TTK’nin 421/2. madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla, çağrısız genel kurullarda alınan kararların geçerli olabilmeleri için oybirliği şartı aranmaz.¹⁰³ Ancak, çağrısız toplanan pay sahipleri veya temsilcileri oybirliği ile gündeme madde ekleyebilirler ve bahsedildiği üzere gündemin konusuna göre karar yeter sayıları dahilinde kararlar alınabilir.

Belirtmek gerekirse, aynı şekilde çağrılı genel kurul toplantılarında da sermayeyi oluşturan payların tamamı toplantıda temsil edilmek şartıyla gündeme madde

¹⁰¹ Bilgili ve Demirkapı, *şirketler Hukuku*, 271-272. Seniha Dal, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun Anonim şirket Genel Kuruluna Özgü Düzenlemeleri”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. Erhan Adal’a Armağan)*, C. VIII S. 2 (2011) – C. IX, S. 1 (2012): 674. H. Ercüment Erdem, “Türk Ticaret Kanunu’nun Anonim şirketler Genel Kurulları İçin Getirdiği Yenilikler”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.9, S. 117-118 (2014): 41. Çağrısız toplantıların önceden belirli gündemleri bulunması gerekmeyeceğine ilişkin görüşler için bkz. Nomer, *Geçersizlik*, 158. Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C. I*, 221-222, dn. 27.

¹⁰² Karşı görüş için bkz. *Teoman*, TTK’nin 416/2. maddesinin lafzından kesinlikle “bir gündemin bulunduğu” şeklinde bir çıkarım yapılamayacağını; zira, çağrısız toplantılarda bütün pay sahiplerinin, hiçbir gündemle sınırlı olmaksızın gündemi bizzat belirleyebileceklerini belirtmiştir: Ömer Teoman, “Çağrısız Genel Kurulun Gündemine Oybirliği ile Madde Eklenmesi (YTK 416/II)”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 27, S. 3 (2011): 7-8.

¹⁰³ Pulaşlı, *şerh C.II*, ř33, N. 128.

eklenmesi mümkündür. Zira 416. maddenin 2. fıkrasına ait gerekçesinde aynen belirtildiği üzere:

Gündeme bağlılık ilkesinin amacına uygun bulunan bu hüküm uygulamada tartışmalı olan bir konuyu açıklığa kavuşturmuştur. Çağrısız toplanmış olmakla birlikte aynı şartları içeren genel kurulda da aynı şartlarla gündeme madde eklenebilir. Aksine esas sözleşme hükmünün geçersiz olmasının sebebi, tüm pay sahiplerinin oy birliği ile almak istedikleri bir kararın esas sözleşme ile önlenmesinin haklı bir sebebinin bulunmamasıdır.

Bu kapsamda gerekçe, TTK'nin 340. maddesinde düzenlenen emredici hükümler ilkesi doğrultusunda muhakeme edildiğinde, bütün payların temsil edildiği genel kurul toplantılarında, toplantının çağrılı ya da çağrısız oluşuna bakılmaksızın, oybirliği ile nihai gündemin belirlenebilmesine imkân tanımaktadır.

2.5. Toplantının İşleyişi ve İç Yönergenin Belirleyiciliği

2.5.1. Toplantının Açılması

Toplantı Yönetmeliği'nin 23/1. maddesi ile:

Toplantı çağrısının yönetim kurulu tarafından yapıldığı durumlarda, toplantının iç yönergede belirlenen yetkili veya yetkililerce açılacağı; toplantı çağrısının yönetim kurulu dışındaki ilgililerce yapıldığı hallerde ise yine iç yönergedeki düzenlemelere göre hareket edileceği, lakin iç yönergede bu yönde bir düzenleme bulunmaması halinde; toplantının, çağrıyı yapan ilgililerce açılacağı düzenlenmiştir.

Bilindiği üzere iç yönergeler, TTK 419/2 hükmü uyarınca yönetim kurulunca hazırlanması gereken ve genel kurulun çalışma usul ve esaslarını belirleyen normatif düzenlemelerdir. Bu doğrultuda yönetim kuruluna, iç yönergeyi Toplantı Yönetmeliği'nin 41/2. maddesinin yollamasıyla düzenlemenin Ek-5 kısmındaki iç yönergenin içeriğine uygun olarak hazırlama zorunluluğu yüklenmiştir. Dolayısıyla, yönetim kurulunun iç yönerge hazırlığındaki serbestisi, örnek içeriğe aykırı olmayan ilave kuralların eklenmesi olarak gözükmektedir. Örnek iç yönergenin 6. maddesinde ise toplantıların, toplantı yeter sayılarının tespiti üzerine yönetim kurulu başkanı/yardımcısı veya üyelerinden biri tarafından açılacağı öngörülmüştür. Bu doğrultuda, TTK'nin 375/1-f hükmü uyarınca genel kurul toplantılarına hazırlık görevinin yanında genel kurulun karar ve müzakere defterlerinin de tutulmasından

sorumlu olan yönetim kurulunun, çağrı yetkilisi olarak toplantı yeter sayısının tespiti ve toplantı açılışı işlemlerini gerçekleştirmesinin olağan ve gerekli olduğu anlaşılmaktadır.¹⁰⁴

2.5.2. Toplantının Yönetilmesi

Genel kurul toplantıları, toplantı başkanı tarafından yönetilir (TTK m. 419/1). TTK m. 339/2 hükmünde; toplantı başkanının belirlenmesi, esas sözleşmeye yazılacak zorunlu unsurlar arasında sayılmasa da esas sözleşmede, toplantı başkanı öngörülmesi mümkündür. Esas sözleşmede böyle bir belirleme yapılmaması durumunda toplantı başkanı, genel kurul tarafından seçilmektedir. Genel kurul, toplantı başkanını pay sahipleri arasından seçebileceği gibi pay sahibi olmayan üçüncü kişiler arasından da seçim yapabilir (TTK m.419/1; GK Top. Yön. m. 14/1). Ancak esas sözleşmeye, toplantı başkanı seçilebilecek kişide aranacak özellikler yazılmışsa, bu düzenlemeye uygun bir seçim yapılması gerekir.¹⁰⁵ Tek pay sahipli anonim şirketlerde ise toplantı başkanı seçilmesi ihtiyaridir (GK Top. Yön. m. 14/2). Bu tip şirketlerde genel kurul kararlarının geçerli olabilmeleri için -diğer hazırlık ve gündem kurallarına uyulması şartıyla- yazılı olmaları yeterlidir (TTK m. 408/3; GK Top. Yön. 23/4). Zira toplantı başkanının yetkileri, sahibi olduğu paylarla bütün sermayeyi temsil eden tek pay sahibinin şahsında toplanmıştır (GK Top. Yön. 43).

Toplantı başkanlığı seçimi, olağan toplantıların zorunlu gündem maddeleri arasında yer almaktadır (GK Top. Yön. 13/1). Ancak 419/1. maddede; toplantılar için başkan bulunması zorunluluğu, yalnızca olağan toplantılara özgülenmediğinden ve doğal olarak her genel kurul toplantısının düzeni ve işleyişinin bir toplantı başkanını gerekli kılması sebepleriyle, olağanüstü toplantı gündeminde de toplantı başkanı seçimi konusunun bulunması gerekir. Bu sebeplerle, toplantı başkanı bulunmaksızın genel

¹⁰⁴ Ayrıca bkz. Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 305.

¹⁰⁵ Nurdan Orbay Ortaç, “Anonim Şirket Genel Kurul Toplantı Başkanı”, 1. Bs. (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2023), 23, 34, 40.

kurul faaliyeti yürütülmesi, gündeme aykırı davranıldığı anlamını da taşımaktadır.¹⁰⁶ Bunun yanında, toplantı ve karar nisapları, her bir gündem maddesinin mahiyetine göre belirlenmek zorunda olduğundan,¹⁰⁷ bir konunun görüşmeye açılabilmesi için gerekli olan toplantı nisabının kontrolü de toplantı başkanlığınca yerine getirilmektedir.¹⁰⁸

Toplantı başkanı, kâtip ve gerekirse oy sayma görevlisini kendisi seçer. Böylece başkan, yardımcısı, kâtip ve oy sayma görevlisinden oluşan toplantı başkanlığı kurulmuş olur (TTK m. 419/1). Genel kurulun karar niteliğindeki hukuki işleminin oluşması, kullanılan oyların toplantı başkanlığına yönelmiş ve başkanlıkça sayılmış olmasına bağlıdır.¹⁰⁹ Ayrıca genel kurul toplantı tutanaklarının başkan tarafından imzalanması zorunludur (TTK m.422/1; GK Top. Yön. 26/5). Dolayısıyla toplantı başkanının bulunmadığı hiçbir oluşum genel kurul olarak adlandırılmayacağı gibi toplantı başkanının imzalamadığı hiçbir tutanak da genel kurul toplantı tutanağı işlevine haiz değildir. Bahsedildiği üzere genel kurul toplantılarına hazırlık ve genel kurul kararlarının yürütülmesi görevleri, münhasıran yönetim kuruluna aittir. Toplantı başkanı ise toplantı vakti geldiğinde, toplantı yerinde görevi başlayan ve toplantı tamamlanincaya kadar toplantının tüm işleyişini idare eden sorumlu görevli olup; bu haliyle, organsal bir faaliyetin yerine getirilmesinde bütünün önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Toplantı başkanınca, bu görevlerinin icrası kapsamında; ilk olarak,

¹⁰⁶ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 216. Karşı görüş için bkz. *Çalışkan*, toplantı başkanlığı seçimine yönelik genel kurul kararının, genel kurul toplantılarının yürütülmesi için gerekli olan usuli şartlardan olduğunu belirterek; toplantı başkanlığı seçiminin bu niteliği gereğince, bir gündem maddesiymiş gibi algılanmaması gerekeceğini belirtmiştir: *Çalışkan, Genel Kurul*, 152.

¹⁰⁷ Nuri Erdem, “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Toplantı Yetersayıları Bağlamında Pay Sahibinin Toplantıdan Ayrılmasının Alınan Kararların Geçerliliğine Etkisi”, *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 4, S. 2 (2018): 83.

¹⁰⁸ Gözde Engin Günay, *Anonim Ortaklıklar Hukukunda Genel Kurulda Nisaplar*, 1. Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2023), 83-84.

¹⁰⁹ Nomer, *Geçersizlik*, 62.

toplantıya katılabilecekler listesi (GK Top. Yön. 16/3) ve bu aşamada hukuki niteliği hazır bulunanlar listesine dönüşen listenin usulünce düzenlenip düzenlenmediği denetlenmekte, bu sırada toplantı yeter sayısının sağlanıp sağlanmadığı da teyit edilmektedir (GK Top. Yön. m.14/3, 23/3). Bu doğrultuda, listenin başkan tarafından imzalanmasının ardından toplantıya devam edilmektedir.

Başkan, toplantının mevzuata, esas sözleşmeye ve iç yönergeye uygun ilerlemesini sağlamakla yükümlüdür. Bu doğrultuda, gündemdeki bir konunun görüşülmesine başlanmadan evvel, henüz görüşülüp karara bağlanmış bir konunun tutanağa işlenip işlenmediği; eğer işlenmişse, pay sahipleri veya temsilcilerinin gerçek iradelerinin tutanağa yansıtılıp yansıtılmadığı hususları denetlenir.¹¹⁰

Başkanın; gündemin yetkili kişilerce ve usule uygun belirlenip belirlenmediği, toplantı çağrısının yetkili kişilerce ve şekil-zaman bakımından hukuka uygun yapıp yapılmadığı, toplantı hazırlıklarının tamamlanıp tamamlanmadığı hususlarını denetlemesi de gözetim görevi kapsamında zaruridir. Nitekim, toplantı başkanlığı oluşturulduktan sonra iç yönergenin uygulanmasını sağlamak ve gündeme bağlı olarak genel kurul toplantılarını yürütmek, münhasıran toplantı başkanı ve onun koordinasyonunda toplantı başkanlığının görevindedir (GK Top. Yön. m. 42). Bu doğrultuda, genel kurulda gündeme bağlı kalınarak görüşme yapılmasını ve oy kullanılmasını sağlamak ve pay sahiplerine bildirilen gündem metni haricindeki konuların görüşmeye açılmamasını sağlamak işleri, toplantı başkanı tarafından yerine getirilir. Nitekim, pay sahiplerinin toplantı davetiyelerinde ve yayımlanan çağrı ilanlarında gördükleri gündem metninin, toplantı açıldıktan sonra başkanlıkça okunan gündemden farklı olmaması gerekmektedir. Bu sebeple; toplantı başkanınca gündemin görüşülmesine geçilmeden önce, çağrı ve ilan metinlerinde yer alan gündem metni ile yönetim kurulundan teslim alınan gündem metni arasında farklılık tespit edildiği durumlarda; farklılığın toplantı tutanağına geçirilmesi ve çağrı metinleri ile ilanlardaki gündem metinleri doğrultusunda görüşmelerin yürütülmesine karar verilmesi gerekmektedir. Toplantı başkanlığınca yapılacak ilk hazırlığın ardından, gündem genel kurula okunur; toplantının çağrısız yapılışına, toplantıya katılması gereken kişilerin yokluğuna veya katılmaması gereken kişilerin varlığına, gündemin sırasına,

¹¹⁰ Çalışkan, *Genel Kurul*, 166.

azınlık tarafından finansal tablolar ve finansal tablolarla bağlantılı konuların ertelenmesine ve toplantı öncesinde karşılanmayan taleplere ilişkin ilk itirazlar ve gündeme eklenmesi talep edilen konular ya da gündemden çıkarılması istenen konulara ilişkin öneriler alınarak, değerlendirilir. Akabinde gündemin görüşülmesine geçildiği, hazır bulunanlara bildirilir. Buyönleriyle, genel kurul toplantı başkanının en önemli görevlerinden birisi de gündem konularının usulünce karara bağlanmasını sağlayarak, anonim şirketin hukuki iradesinin oluşturulmasına katkı sağlamaktır.¹¹¹

¹¹¹ Yiğit, *Genel Kurulun İşleyişi*, 137.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GÜNDEM

3.1. Gündem Terimi ve Gündemin Hukuki Nitelikleri

Gündem, “Meclis ve kurul toplantılarında görüşülecek konular ve bunları gösteren liste” olarak tanımlanmaktadır.¹¹² Gündem teriminin, kanunda hangi anlamda kullanıldığı araştırıldığında; kanun koyucunun, gündemi hem maddi anlamda somut anlamıyla kullandığı hem de şeklen soyut bir anlamda kullandığı görülmektedir.¹¹³ Öyle ki TTK'nin olağan toplantı gündeminin asgari konularını sıralayan 409/1. maddesinde, gündemin maddi anlamda ve somut biçimde kullanıldığı görülürken; anonim şirketlere yönelik 364/1, 411/1-2-3, 412/1, 413/1-2, 414/1, 416/2, 437/2, 438/1 ve 446/1-b hükümlerinde, belirli bir toplantıya özgü sınırlı konulardan ziyade genel, soyut ve şekli anlamda gündem kavramının kullanıldığı görülmektedir.¹¹⁴

¹¹² İlhan Ayverdi, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, 1. Bs. (İstanbul: Kubbealtı Lugatı, 2010), 447.

¹¹³ Esra Cenkci, “Anonim Şirketlerde Gündeme Bağlılık İlkesi”, (Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yüksek Lisans Tezi, 2011): 6-7.

¹¹⁴ Ayrıca bkz. *Türk*, gündem teriminin: Mülga 6762 s. Kanun'un; 364. maddesi delaletiyle 369. maddesinde belirtilen konuların olağan toplantı gündeminin asgari konuları olduğu yönündeki düzenlemesinde (6102 s. TTK m. 409/1) olumlu anlamıyla kullanıldığını; buna karşılık, 369/2. maddesinde belirtilen “gündemde gösterilmeyen hususların müzakere olunamayacağı” hükmünde ise (6102 s. TTK m. 413/2), olumsuz anlamda kullanıldığını belirtmiştir: Hikmet Sami Türk, “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Gündeme Bağlılık İlkesi ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Azil veya Seçimi”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, 6-7 Ocak 1984*, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 1984): 179.

Anonim şirket genel kurul gündemini, esasen çağrı yetkilisinin görüşülmesini istediği konular oluşturmaktadır (TTK m. 413/1).¹¹⁵ Bu yönüyle gündem, öneriler içeren hukuki bir belge olup, çağrı yetkilisinin önergesi niteliğindedir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda genel kurulun oluşumu, toplantıların işleyişi ve alınan kararların geçerlilikleri bakımından, gündeme pek çok sonuç bağlanmıştır. Örneğin gündemin belirlenmesinde dikkat edilmesi gereken kurallar, gündem kuralları ile anonim şirketin temel yapısı arasında; çağrının özünde, gündemin görüşülüp karara bağlanması yer aldığından gündem ve çağrı kuralları arasında; gündeme ilişkin belgelerin, şirketin merkez ve varsa şubelerinde incelemeye hazır edilmesi (TTK m. 437/1) ve bunun pay sahiplerine bildirilmesi (GK Top. Yön. m. 11/1-f), gündem ile hazırlık kuralları arasında; gündemde esas sözleşme değişikliğini gerektiren konuların bulunması halinde, toplantıda şirket sermayesinin en az yarısını temsil eden pay sahiplerinin bulunması gerekeceğine ilişkin kural (TTK m. 421/1), gündem ile esas sözleşmeyi belirleme gücü arasında; gündem dışında konuların görüşülememesi ve karara bağlanamaması (TTK m. 413/2), mutlak nitelikteki pay sahipliği haklarının etki sınırlarının belirlenmesi ile gündem kuralları arasında; karar nisaplarının gündem konularının mahiyetine göre değişkenlik göstermesi (TTK m. 421), karar iradesinin oluşması ile gündem arasında yakın bir ilişkili bulunduğunu göstermektedir. Bu sebeptir ki Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, birçok kararında: "Gündemin, genel kurul toplantısının temelini oluşturduğuna" işaret etmektedir.¹¹⁶

Gündem metni içindeki karar taslakları, pay sahipleri için öneri niteliğindedir.¹¹⁷ Zira, öneriyi değerlendirip TTK m. 425/1 uyarınca toplantıya katılıp katılmama konusunda

¹¹⁵ Saka çağrının, genel kurulu harekete geçiren uyarıcı bir güç olması sebebiyle çağrı yetkilisinin hukuki iktidar niteliğinde olduğunu; bu doğrultuda gündemin, çağrı yetkilisinin toplantı izlencesi olduğunu ifade etmiştir: Saka, *Genel Kurul*, 85, 98, dn. 124.

¹¹⁶ Y11HD. 25/02/2014 T. 2014/331 E. 2014/3503 K.; Y11HD. 10/01/2017 T. 2016/405 E. 2017/142 K. (E.T.: 22/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

¹¹⁷ Hasan Karşloğlu, *Anonim Şirketlerde Genel Kurul* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2019), 115, 203.

karar vermek, tamamen pay sahiplerinin takdirindedir. Gündem metni; bu yönüyle, genel kurul toplantılarına katılım hakkının kullanılması bakımından pay sahiplerinin bakacağı ilk hukuki belge niteliğindedir. Ancak gündemde bulunan konular, pay sahiplerinin diğer katılma haklarının sınırını da çizer. Zira pay sahipleri; paydan doğan katılma haklarını genel kurul toplantısında ve gündeme bağlı kalarak kullanabilirler (TTK m. 407/1, 413/2).¹¹⁸

3.2. Gündeme İlişkin İlkeler

3.2.1. Zorunluluk

Genel kurul; kural olarak gündeme bağlı konularda karar verebileceğinden, toplantı çağrısı yapılmadan evvel, gündeminin belirlenmesi zorunludur. Nitekim gündem, çağrı merasiminin ayrılmaz bir parçasını oluşturur. Bu sebeplerle, gündemin, çağrı ilanları ve toplantı davetiyelerinde bulunması zorunlu olup; pay sahiplerinin, toplantı çağrısı dışında bir yöntemle gündemden haberdar edilmeleri hukuken mümkün olmadığı gibi sakıncalıdır.¹¹⁹ Gündemin usulünce belirlenmesi ve TTK m.414/1 uyarınca pay sahiplerine bildirilmesi, genel kurulun ve şirket iradesinin oluşabilmesi bakımından zorunludur. Öyle ki pay sahiplerinin toplantı öncesinde hangi konuların görüşüleceğini bilmeleri hem genel kurulun oluşumu hem de gerekli hazırlıkların yapılabilmesi için şarttır.¹²⁰

Gündem konuları; çağrı yetkilisinin, toplantıda görüşülüp karara bağlanmasını umduğu konulardır. Zira olağan gündem konuları ve olağanüstü toplantı çağrısının yapılmasını zorunlu kılacak sebepler incelendiğinde; şirketin idari, iktisadi ve hukuki alanlardaki işlerinin takibi ve rekabetçi ticari hayatta, iktisadi faaliyetlere istikrarlı bir şekilde devam edilebilmesi için genel kurul kararlarına ihtiyaç bulunmakta; bunun için de çağrı yetkilisinin belirlediği gündem konularının etraflıca görüşülebilmeleri ve bu meyanda, istişare kültürünün neticesi olarak pay sahiplerinin oylarına ihtiyaç

¹¹⁸ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 221.

¹¹⁹ Arslanlı, “Umumi Heyet”, 222.

¹²⁰ Memişoğlu, “Toplantı Gündemi”, 68. Ancak yazar, çağrısız toplantılar öncesinde gündem belirlenmesinin şart olmadığını ifade etmiştir: “A.g.m.”, 94.

bulunmaktadır. Nitekim genel kurul kararları, gündem konularının oylanmaları sonucunda meydana gelebilmektedir.

Bu sebeplerle, belirlenen gündem doğrultusunda hazırlıklar yaparak; paydan doğan haklarını kullanmak amacıyla genel kurula katılacak pay sahiplerinin, mutlak nitelikteki gündemi görüşme ve oy haklarını kullanmalarının teşvik edilmesi ve toplantılara katılımlarının kolaylaştırılması gerekmektedir. Gerçekten de kanun koyucunun isteği, gündemin usulünce görüşülmesi ve genel kurulun zorunlu organ olarak kararlarıyla etkin bir biçimde görevlerini yerine getirmesidir. Öyle ki genel kurulun toplanamaması ya da toplansa bile özellikle esas sözleşme değişikliğini gerektiren konularda nitelikli çoğunluğun sağlanamaması sebebiyle gündemi karara bağlayamaması, istikrarlı bir hâl aldığı takdirde, anonim şirketi fesih sürecine kadar götürebilir (TTK m. 530/1). Bunun yanında, gündemin görüşülmesini ve karara bağlanmasını engellemek amacıyla toplantının terk edilerek karar yeter sayılarının etkisiz bırakılması halinde, gündem doğrultusunda hazırlık yapan pay sahipleri maddi ve manevi zarara uğrayabilirler. Dolayısıyla hem pay sahiplerinin hem de anonim şirketin âli menfaatleri için belirlenen gündemin görüşülmesi ve karara bağlanması zorunludur.¹²¹ Ancak gündemin toplu bir şekilde oylanması yasaktır. Bu doğrultuda, olağan genel kurul gündemini oluşturan konuların, Toplantı Yönetmeliği'nde öngörülen sırayla, ayrı ayrı görüşülmeleri ve karara bağlanmaları (m. 13/1), olağanüstü genel kurul gündeminin ise çağrı yetkilisinin serbestçe tanzim ettiği konu sırası izlenerek görüşülmesi ve karara bağlanması gerekmektedir. Bununla birlikte, TTK m. 419/1 uyarınca kural olarak, olağanüstü toplantı gündemleri hazırlanırken, açılış ve toplantı başkanlığı oluşturulması konusunun, aynı olağan toplantı gündemlerinde olduğu gibi, birleşimin ilk görüşme konusu olacak şekilde belirlenmesi, toplantı işleyişinin doğal ihtiyacı olduğundan zorunludur. _Sonuç olarak, gündem konularının çağrı yetkilisinin öngördüğü sıra düzenine sadık kalınarak görüşülmesi gerekmektedir.¹²²

¹²¹ "A.g.m.", 71.

¹²² Ali Yiğın, "Anonim Şirketlerde Gündeme Bağlılık İlkesi", (İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 1988), 11. Ayrıca bkz. *Yavuz*, genel kurul

3.2.2. Açıklık ve Belirlilik

Gündem metninin; madde madde, yalın, anlaşılır şekilde düzenlenmesi ve her bir gündem maddesinin gerekçelerle somutlaştırılması gerekir. Gündemin, hukuki konularda ve özellikle anonim şirketler hukuku alanında uzman olması beklenmeyen pay sahiplerince, ilk bakışta anlaşılması ve okunaklı olması gerekmekte olup; kafa karıştırıcı ve toplantıya teşvik amacına ters düşer nitelikte gündem hazırlanması, açıklık-belirlilik ilkesine aykırıdır. Bu doğrultuda, gündem konularının, objektif kriterler gözetilerek, bütün pay sahipleri tarafından anlaşılabilir açıklıkta düzenlenmesi önemlidir.¹²³ Gündem başlığı altında gündemle ilgisi olmayan teknik konulara yer verilmemesi,¹²⁴ maddelerin tereddüde mahal bırakmayacak açıklıkta olması,¹²⁵ yazı tipi ve yazı boyutunun rahat okumaya elverişli olması ve Türkçe dilinde gündem metni düzenlenmesi şarttır. İsteğe veya ihtiyaca bağlı olarak farklı dillerde gündem metinleri düzenlenmesi mümkün olmakla birlikte, metin sayfalarının birbirinden bağımsız olmaları ve davetiye ile ilanlarda bu hususların açıkça vurgulanması gerekmektedir.

Gündem metinlerinde “lüzum görülecek sair hususlar” şeklinde muğlak ve genel yönlü başlıklar kullanılmaz (GK Top. Yön. 13/2). SPK'nin yayımladığı kurumsal yönetim

toplantı tutanağının da gündemdeki maddelerin sırasına uygun olarak düzenlenmesi gerektiğini belirtmektedir: Mustafa Yavuz, “Anonim ve Limited Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Tutanağının Önemi ve Düzenlenme Usulü”, *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, S. 6 (2015): 94. Farklı bir görüş için bkz. *Karaege*, gündem maddelerinin görüşülme sırasının, gündeme bağlılık çerçevesinde görülmediğinden bahsetmektedir: *Karaege*, *Toplantı Çağrısı*, 94.

¹²³ Yiğın, “Anonim Şirketlerde Gündeme Bağlılık İlkesi”, 9-10. Memişoğlu, “Toplantı Gündemi”, 69-70.

¹²⁴ Alperen Sefa Çakırbay, “Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları”, (Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019), 32-33.

¹²⁵ Fatma Altınbaş Yıldırım, “Anonim Şirket Genel Kurulunda Gündem ve Gündeme Bağlılık İlkesi”, (Altınbaş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019), 69.

ilkeleri arasında, belirlilik ilkesine de yer verildiği görülmektedir.¹²⁶ Bu doğrultuda, gündemde görüşülmesi istenen konuların, kapsamlı olarak analiz edilerek gündem metnine dahil edilmeleri gerekmekte olup; özellikle şirketin idari, hukuki ve mali durumu ile pay sahiplerinin mali hakları bakımından, toplantıda görüş veya talep gelme ihtimali yüksek olan konuların gündem dışı bırakılmaması elzemdir.

Bu sebeplerle, gündemin yeterli açıklık içermemesi durumunda; toplantı başkanının, madde başlıklarını mümkün olduğu kadar dar yorumlayarak görüşmeye açması isabetli olacaktır.¹²⁷ Aslında gündem konularının yeterli açıklıkta düzenlenmemesi halinde çağrı yetkilisinden konuyu ekleyiş amacı sorulabilecek olsa da verilen cevabın icrai bir etkisi bulunmamaktadır. Nitekim objektif kriter esas alınırken çağrı yetkilisi ve toplantıda hazır bulunan diğer ilgililer dışında, toplantıya katılmayan pay sahipleri de gözetilmek zorundadır. Açıklanan sebeplerle; toplantı başkanının, gündemdeki bir konunun görüşme aşamasında bambaşka bir konuya evrilmesine de müsaade etmemesi gerekmektedir.¹²⁸

3.2.3. Gündeme Bağlılık

Genel kurul toplantılarında gündem dışı konuların görüşülmeleri ve karara bağlanmaları, ancak kanunen izin verilen konular bakımından mümkündür (TTK m. 413/2). Bu ilke uyarınca, çağrı yetkilisince belirlenmeyen ya da ilanlarda ve davetiyelerde yerini almayan konuların, genel kurul toplantısında görüşülmeleri ve karara bağlanmaları, kural olarak yasaktır. Diğer bir deyişle, genel kurulun bir konu hakkında karar alabilmesi, o konunun kural olarak toplantı gündemine alınmış

¹²⁶ Bkz. SPK'nin "II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği'nin Ek-1 m.1.3.2. hükmü uyarınca:

Genel kurul gündemi hazırlanırken, her teklifin ayrı bir başlık altında verilmiş olmasına dikkat edilir ve gündem başlıkları açık ve farklı yorumlara yol açmayacak şekilde ifade edilir. Gündemde "diğer", "çeşitli" gibi ibarelerin yer almamasına özen gösterilir. Genel kurul toplantısından önce verilecek bilgiler, ilgili oldukları gündem maddelerine atf yapılarak verilir.

¹²⁷ Yiğit, *Genel Kurulun İşleyişi*, 168. Karşoğlu, *Anonim Şirketlerde Genel Kurul*, 197.

¹²⁸ Yiğit, "Anonim Şirketlerde Gündeme Bağlılık İlkesi", 29.

olmasını gerektirmektedir. Böylece, toplantıya katılmayan pay sahipleri, beklemedikleri konuların karara bağlanması sebebiyle zarar görmeyecek, toplantıya katılacak olan pay sahipleri ise gündem konuları doğrultusunda konuşma metinleri hazırlama, bilgi alma ve inceleme, temsilci görevlendirme, genel kurula bizzat katılmak için yolculuk hazırlığı yapma gibi gerekli hazırlık işlemlerini yapabilecek ve toplantı; gündem esaslı yürütüleceğinden, herhangi bir beklenmedik durumla karşılaşılma ihtimali olanak dışı kalacaktır.¹²⁹ İlkeyle korunan en temel amaç budur.

Gündemin bağlayıcılığı, ancak çağrı işlemlerine konu edilerek pay sahiplerine bildirilmesiyle sağlanabilir¹³⁰ ve gündemin maddi bir görünüm kazanması da kural olarak çağrı işlemlerine konu edilmesiyle mümkün olabilir. Bu sebeplerle gündemin, bütün çağrı ilanları ve toplantı davetiyelerinde eksiksiz bir şekilde yer alması zorunludur.¹³¹

Gündeme bağlılık ilkesinin, genel kurulun çağrılı veya çağrısız toplandığına bakılmaksızın, bütün toplantılarında gözetilmesi gerekmektedir.¹³² Aynı şekilde, olağan ya da olağanüstü toplantılar bakımından hiçbir ayırım söz konusu olmaksızın,

¹²⁹ Türk, “Gündeme Bağlılık İlkesi”, 180-181.

¹³⁰ Altınbaş Yıldırım, “Gündem ve Gündeme Bağlılık”, 104.

¹³¹ Fahiman Tekil, *Anonim Şirketler Hukuku*, (İstanbul: Tekil Yayıncılık, 1993), 202.

¹³² Cafer Eminoğlu, “Tek Pay Sahipli Anonim Şirkette Genel Kurul”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 6, S. 1 (2015): 144. Çağrısız toplantılarda gündeme bağlılık ilkesinin uygulanmayacağını belirten görüşler için bkz. Saka, *Genel Kurul*, 192. Yiğit, *Genel Kurulun İşleyişi*, 107. Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 272-273. Erdem, “TYS Bağlamında Kararların Geçerliliği”, 98-99. Ayrıca bkz. Şener ve Besen, çağrısız toplantıların, gündeme bağlılık ilkesinin istisnalarından birini oluşturduğunu ifade etmektedir: Şener, *Ortaklıklar*, 483. Murat Besen, “Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantıya Çağrı”, *REGESTA Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 4, S. 2 (2019): 260-261. Moroğlu ise çağrısız toplanan pay sahiplerinin, genel kurul gündemini belirlediğini belirtmiştir: Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 114.

bu toplantılar da önceden belirlenen gündemler çerçevesinde yürütülmektedir.¹³³ Ayrıca bu kural, genel kurulun ertelenen toplantıları bakımından da geçerlidir. Ancak gündeme bağlılığın bu halde daha özel bir görünümü bulunmaktadır. Öyle ki toplantının ertelenmesi durumunda; çağrı yetkilisi, TTK m. 414/1'e uygun ve aynı usulle yeni bir toplantı çağrısı yapıyor olsa da ertelenen toplantının gündemine herhangi bir konu ilave etmek veya çıkarmak suretiyle ilk toplantının gündemini değiştirmesi hukuken sakıncalıdır.¹³⁴ Kanımızca; esasen ilk toplantının ertelenmesi halinde ilk toplantı gündeminden sapılması, alınan kararların geçerliliği üzerinde tek başına etkili değildir. Zira izleyen toplantı gündeminin, ilk toplantı gündeminden farklılık içermesi durumunda, yalnızca TTK'nin 418/1. maddesindeki "toplantı nisapsız toplantı" kuralı uygulanamaz. Bu noktadaki hukuki sakınca nisapların sağlanması bakımındandır. Nitekim, gündemin değiştirilmesi halinde, izleyen toplantılar bir önceki toplantılardan farklı ve müstakil toplantılar olarak

¹³³ Cenkci, "Gündeme Bağlılık İlkesi", 11. Gönen Eriş, *Ticari İşletme ve Şirketler C. II*, 3. Bs. (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2017), 2151. Karaege, *Toplantı Çağrısı*, 90.

¹³⁴ Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 293. Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C. I*, 282. Karşı görüş için bkz. *Teoman*, meseleyi toplantı nisabı yokluğu bakımından değerlendirerek; lafzi yorum yöntemiyle meseleye yaklaşıldığında, ertelenen toplantılar bakımından aynı usulle çağrı yapılması gerekeceğinin açık olduğunu, bununla beraber ilk toplantıdan haberdar olmayan pay sahiplerinin nisap yokluğu sebebiyle toplanılamadığını öğrenmelerinin de mümkün olamayacağını, bu durumda ertelenen toplantı için en az 2 hafta beklemenin herhangi bir faydası bulunmayacağını belirtmiştir: Ömer Teoman, "Derneklerde ve Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Yetersayının Sağlanamaması Nedeniyle Toplanamamışsa İkinci Toplantı İçin Yeniden Çağrı Merasimine Uymak Zorunlu mudur?", *Tüm Makalelerim (1971-2001) C. I-II*, 2. Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012), 404-405. Benzer şekilde *Cenkci*, ertelenen toplantılar bakımından aynı usulle çağrı yapılmasına ve bu yolla pay sahiplerine gündem bildirilmesine rağmen; çağrı yetkilisinin, ilk toplantı gündeminde bir değişiklik yapamamasının anlamsız olduğunu, nitekim bu durumda pay sahiplerinin menfaatlerinin zarar görmediğini belirtmiştir: Cenkci, "Gündeme Bağlılık İlkesi", 14.

değerlendirileceğinden; gündemin mahiyetine göre, TTK'nin 418 yahut 421. maddelerinde sayılan yeter sayıların sağlanmaları gerekir.

Öğretide *Yiğın*, gündem dışı konuları görüşme yasağının, yalnızca karar alınmasını gerektiren konular bakımından geçerli olduğunu; zira karara bağlanmadığı süreçte gündem dışı konuların görüşülmesinde, genel kurul toplantısının uzaması dışında hukuki bir sakınca bulunmadığını ifade etmektedir.¹³⁵ *Tekinalp* ise, karara varmayan gündem dışı konularda görüşme yapılmasının, makul bir sebebe dayanmak koşuluyla kabul edilebileceğini, ancak pay sahiplerinin şirket işlerine ilişkin haklarını kullanmalarını sınırlayan ve bu suretle genel kurulun çalışmasını engeller nitelikte ölçsüz hareket edilmesinin ya da sataşma ve hatta tehdide varan söylemlerin söz konusu olması halinde, toplantı başkanının müdahale etmesi gerektiğini belirtmektedir.¹³⁶ *Yiğit* ise, yalnızca gündemde bulunan konularda görüşme açılabilmesine işaret ederek; aksi halde, çağrı yetkilisinin fuzuli veya abesle iştiğal eden konuları gündem metnine dahil ederek ve bu doğrultuda, pay sahiplerinin bir kısmının toplantıya katılmamasını sağlamak suretiyle, istediği kararları kolayca alabilmesinin önünün açılacağına işaret etmektedir. Bu sebeplerle yazar, gündeme bağlılık ilkesinin, genel kurulun işlevsiz bırakılmasının önüne geçtiğini de savunmaktadır.¹³⁷ *Cenkci*, gündeme bağlılık kuralının geniş yorumlanmasının hem lafzi yoruma aykırı nitelikte olacağını hem de gündem dışı konularda görüşmeler yapılmasına müsaade edilmesi halinde her ne kadar karar aşamasına varılmasa da genel kurul toplantılarının uzayacağını, ayrıca bağlılık ilkesine güvenerek toplantıya katılan pay sahiplerinin hazırlıklı olamayacaklarını ve bu duruma maruz bırakılmamaları gerektiğini ifade etmektedir.¹³⁸

Belirtmek gerekir ki gündem dışı konularda görüşmeler yapılması, toplantı düzenini ve genel kurul faaliyetlerini fevkalade olumsuz etkileme potansiyeline sahip

¹³⁵ Yiğın, "Anonim Şirketlerde Gündeme Bağlılık İlkesi", 26-28.

¹³⁶ Tekinalp, Poroy ve Çamoğlu, *Ortaklıklar II*, 11-12, N. 951a.

¹³⁷ Yiğit, *Genel Kurulun İşleyişi*, 165-166.

¹³⁸ Cenkci, "Gündeme Bağlılık İlkesi", 16-17. Benzer yönde: Karaege, *Toplantı Çağrısı*, 93-94.

durumlardır. Nitekim, çağrı işlemlerinin yeniden işletilmesi istenmiyorsa, toplantının ertelenmeden tamamlanması gerekmekte olup (GK. Top. Yön. m.11/1-e), gündem dışı konuların görüşülmeleri, belirli gündemin görüşülmesi için yeterli olan zamandan eksiltecek ve genel kurulun karar alma işlevini zayıflatacaktır. Ayrıca bu tip durumların alışkanlık haline gelmesi, gündeme göre hazırlık yaparak toplantıya katılan birçok pay sahibinin toplantılara katılma şevkini kırabilecektir. Dolayısıyla kanun koyucunun, ayrıca kanunla bir istisna getirmediği sürece, gündem dışı konuların görüşülmesini yasaklamasının sebeplerinden biri de pay sahiplerinin mutlak katılma haklarının, diğer pay sahipleri tarafından engellenmemesi ve genel kurulun işlevsiz bırakılmaması gerekliliğidir. Buna rağmen, gündemde yer almayan bir konunun görüşülmesi isteniyorsa, öncelikle bu yöndeki önerinin, toplantı başkanı tarafından oylamaya sunulması ve genel kurulda oybirliği ile kabul edilmesi gerekmektedir. Böylece objektif kriterler doğrultusunda hareket edilmiş olacak ve azınlığın, çoğunluk tarafından engellenmesinin önüne geçilebilecektir. Ancak niteliği itibariyle bu önerinin kabul edilmesi de bir genel kurul kararıdır.

3.3. Gündeme Bağlılık İlkesinin İstisnaları

3.3.1. Bilgi Alma veya İnceleme Haklarının Kullanılması

Bilgi alma ile inceleme hakları, niteliği itibariyle paydan kaynaklanan ve dolayısıyla pay sahipliğine bağlı hak niteliğinde olduklarından, TTK'nin 407/1. maddesi uyarınca genel kurul toplantısına katılım sağlanarak kullanılabilir. Bunun doğal sonucu olarak, genel kurul toplantısı dışında herhangi bir pay sahibi, şirketin işleyişiyle alakalı olan herhangi bir konuda bilgilendirilmişse; yönetim kurulu, gündemle bağlantılı olmasa dahi diğer pay sahibi veya pay sahiplerinin açıklanmasını talep ettiği konularda bilgi vermekle yükümlüdür (TTK m. 437/2).

Dolayısıyla böyle bir durumda, toplantı başkanınca doğrudan toplantıya katılan murahhas üyelerle yönetim kurulu üyesi veya üyelerinden bilgi istenmesi zorunludur. Açıklanan istisna, eşit işlem ilkesinin gereği olmasının yanında, gündem dışı görüşme yasağının da istisnasını teşkil etmektedir.

3.3.2. Özel Denetim İstenmesi

Özel denetim istenmesi; kanunen pay sahipliğinden kaynaklı hakların kullanılabilmesinin gerekli olması ve bilgi alma ile inceleme hakkının daha önceden kullanılmış olmasına bağlıdır (TTK m.438/1). Bu doğrultuda özel denetim talebinin

konusunu, bilgi alma ile inceleme hakkının yöneldiği gündem konusu oluşturabilir.¹³⁹ Ancak, TTK'nin 437 vd. hükümleri gereğince bilgi alma hakkının kullanılması, bilgiyi verecek olan yönetim kurulu ve varsa bağımsız denetçilerin, dürüstlük kuralları doğrultusunda hesap verme prensiplerine uygun cevaplar ortaya koymasını gerektirmektedir.

Yani pay sahibince dermeyan edilen bilgi alma ve inceleme talebi, yönetim kurulunca reddedilir yahut tatmin edici bir açıklama yapılmazsa, tek bir payın sahibi dahi genel kuruldan aynı konuda özel denetim yapılması talebinin oylanmasını talep edebilmektedir. Bu durumda; özel denetim talebi, toplantı başkanınca gündeme aykırı olduğu gerekçesiyle reddedilemez.¹⁴⁰

Bunun gibi özel denetim isteme hakkının, gündemle esaslı bağlantı içeren konular bakımından kullanabilmesi de mümkündür. Yönetim kurulunun, genel kurul toplantılarına hazırlık görevi kapsamında, TTK m.437/1 hükmünde sayılan ve bilhassa olağan toplantılar bakımından gündemin ayrılmaz parçası niteliğindeki belgeleri toplantıdan önce ve en az on beş gün süre boyunca şirket merkezi ve şubelerinde, pay sahiplerinin veya temsilcilerinin incelemesine hazır bulundurması gerekmektedir.

Bu belgelerin inceleme için hazır bulundurulmamaları veya hesap verilebilirlik kriterlerine aykırı bir şekilde tanzim edilmiş yahut noksan olmaları sebebiyle tatmin edici bilgiye ulaşmanın imkânsız olduğu durumlarda, pay sahipleri veya temsilcilerinin gündemi görüşebilme kabiliyetleri azalacağı gibi bunun doğal sonucu olarak, oy hakları da etkili biçimde kullanılamayacaktır. Dolayısıyla, 438/1. madde uyarınca, genel kurulda bilgi alma ya da inceleme hakkı da kullanılmışsa; artık, görüşülen gündem konusuyla bağlantılı olmayan başka konularla alakalı olarak da özel denetim isteme hakkı doğacaktır.

¹³⁹ Hasan Pulaşlı, “İsviçre Federal Mahkemesinin Yeni Kararları Işığında Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Özel Denetçi Atama İsteminin Değerlendirilmesi”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu Bildiriler-Tartışmalar*, 25 Aralık 2015, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2016): 15.

¹⁴⁰ 6102 s. TTK m. 438/1 gerekçesi: *Gerekçe*, 435-436.

Ayrıca, bağımsız denetçiler veya bakanlık müfettişlerince yapılan denetimlerde gözden kaçan konular olması ya da denetim rapor ve tutanaklarının; yapılan denetimin kapsamı ve sonuçları bakımından yeterli açıklık taşınamaması sebepleriyle bilgi alma ve inceleme haklarının etkili bir şekilde kullanılmaması halinde de her pay sahibi, gündemle bağlı kalmaksızın genel kuruldan özel denetim yapılmasını isteme hakkına sahiptir.

3.3.3. Olağan Toplantılarda Yönetim Kurulu Üyelerinin Azli ve Yeni Üyelerin Seçilmesi

Mevcut yönetim kurulu üye veya üyelerinin azledilmeleri ve boşalan üyelikler için yeni üye seçimi yapılması konusu, aslında müstakil bir gündem maddesi özelliği taşısa da kanun koyucu, gündemin kural belirleyicisi yönetim kurulu olduğundan ve kimsenin kendi azlını istemesinin olağan akış içerisinde beklenmeyecek bir durum olması sebepleriyle, yılsonu finansal tabloların onay için genel kurula sunulması konusunun; yönetim kurulu üyelerinin azil ve seçimi konusu ile bağlantılı olduğunu belirtmiştir (TTK m. 413/3).

Yılsonu finansal tabloların görüşülmesi için yönetim kurulu üyelerinin en az bir faaliyet yılı görev almış olmaları gerekeceğinden, bu konu olağan toplantıların asgari gündem konularından biri olarak yerini almıştır (GK Top. Yön. 13/1-ç). Diğer yandan, aynı hükmün gerekçesinde de belirtildiği üzere: “Sırf gündemde bulunmadığı gerekçesiyle, yıllık faaliyet raporlarında şirketin işleyişi ve hedefleri bakımından tatmin edici olmayan sonuçlara rağmen, yönetim kurulu üyelerinin azledilememesi anlamsız kalmaktadır”.

Bu sebeplerle, her olağan genel kurul toplantısında, açıkça gündem metninde yazılmamış olsa dahi yönetim kurulu üyelerinin azli ve yeni üye seçimi konusu görüşülebilmekte ve karar alınabilmektedir. Önemle belirtmek gerekirse gündem sırasının değiştirilmediği olasılıkta azil ve seçim üzerine görüşme ve oylama yapılması yönündeki istemin, toplantı başkanlığının oluşturulmasına müteakip, yıllık faaliyet raporlarının görüşülmesi sırasında ileri sürülmesi gerekmektedir (GK Top. Yön. 13/1).

Diğer yandan, genel kurula verilen hak, yönetim kurulunun en az bir faaliyet dönemi boyunca yapacağı çalışmanın raporlarla ortaya konulmasına binaen doğacağından; olağanüstü toplantıların zamansal belirsizlikleri gereği, bu toplantılarda genel kurulun yıllık faaliyet raporlarına dayanıp azil kararı alınması mümkün gözükmemektedir.

3.3.4. Haklı Sebeplerin Varlığı Halinde Yönetim Kurulu Üyelerinin Azli

“Genel kurulun, gündemde yer almasa dahi haklı bir nedene dayanmak şartıyla her zaman yönetim kurulu üyelerini görevden alabileceği düzenlenmiştir” (TTK m. 364/1).¹⁴¹ Güven ilişkisini zedeleyen ve şirkete zarar veren yahut zarar verme potansiyeli barındıran durum ve eylemler, azilde haklı sebebi teşkil etmektedir. Aynı hükmün gerekçesinde örneklendiği üzere: “Bağlılık yükümlülüğünün ihlali, yolsuzluk, yetersizlik, birçok şirkette üyelik sebebiyle görevin ifasında güçlük, iş barışım etkileyecek boyutta geçimsizlik, üyeliğin verdiği nüfuzun kötüye kullanılması” ve bunlar gibi somut, objektif ve ratio legise aykırı durumların tespit edilmesi halinde, yönetim kurulu üyelerinin azledilmeleri konusu gündeme taşınabilmekte ve bu doğrultuda karar alınabilmektedir.

Aynı sebeplerle, TTK m. 413/3 uyarınca finansal tabloları da içeren yıllık faaliyet raporunun görüşülmesi sırasında yönetim kurulunun, şirketi basiretsiz bir vaziyet içerisinde idare ettiğinin anlaşılması halinde, bu durum da azil gerekçesinin haklı bir nedenini oluşturmaktadır.¹⁴² 364. maddede yalnızca azil bakımından öngörüle bulunulmuşsa da yönetim kurulunun devamlı görev yapan bir organ oluşu gözetildiğinde azil sonrası boşalan üyeliklerin, seçim kararı ile tamamlanabilmesi mümkün olup, alınan kararın gündeme bağlılık ilkesinin istisnası dahilinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Öte yandan anılan hükümde, yönetim kurulu üyelerinin haklı azli gerektirecek bir nedenin varlığında her zaman azledilebilecekleri belirtilmesine karşılık; Toplantı Yönetmeliği’nde ve bu yönetmeliğin EK-5. maddesinde yer verilen örnek iç

¹⁴¹ Başka bir görüş için bkz. Öğretide *Türk*, yönetim kurulu üyelerinin genel kurul tarafından her zaman azledilebilmeleri ile azil konusunun gündeme bağlılık ilkesi karşısındaki durumunun mahiyetleri itibariyle farklı konular olduklarını belirterek; yönetim kurulu üyelerinin azledilmeleri ve yerlerine yeni üyelerin seçilmesi konusunun gündemde yer almak şartıyla genel kurul tarafından görüşülüp karara bağlanabileceğini savunmuştur: Detaylı açıklama için bkz. Türk, “Gündeme Bağlılık İlkesi”, 179-200.

¹⁴² Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 247.

yönergede: “Toplantıda hazır bulunanların salt çoğunluğunun kabulü şartıyla azil ve seçim konularının gündeme alınabileceği” düzenlenmiştir (GK Top. Yön. m. 25/1-ç, Ek-5 m. 10/3-ç). Ancak yasanın amir hükmü uyarınca, azil konusunun görüşülmesine, görüşmeyi haklı kılacak somut ve objektif bir nedenin varlığı durumunda doğrudan geçilebilmesi gerekmektedir.¹⁴³

3.3.5. Sermayenin Zarar Sebebiyle Karşılıksız Kaldığının Anlaşılması Halinde Sermaye Artırımı veya Azaltılması

Faaliyet raporları, finansal raporlar ve denetçi raporlarının görüşülmeleri safhalarında, şirketin zarar ettiği ve yapılan hesaplamalar doğrultusunda; zararın en az yarısının veya üçte ikisinin, sermaye ve varsa kanuni yedek akçeler toplamıyla dahi kapatılmadığı anlaşılırsa; genel kurulun, zararı kapatacak tutarda sermayenin tamamlanması veya sermayenin mevcudun üçte birine kadar azaltılması konularını görüşmesi ve aynı yönde karar alması, şirketin kendiliğinden sona ermemesi bakımından zorunludur (TTK m. 376; 376 Uyg. Teb.¹⁴⁴ m. 5/2).

Yaptırımın hayati oluşu karşısında, tebliğin anılan maddesinde bu konularda yürütülecek görüşmelerin ve alınacak kararların, gündeme bağlılık ilkesinin istisnası niteliğinde tutulduğu anlaşılmaktadır. Belirtmek gerekirse, TTK m. 413/3 uyarınca gündeme bağlılık kuralına kanunla istisna getirilebileceği düzenlenmiş olmakla birlikte; tebliğin, TTK m. 210/1 hükmüne dayanılarak hazırlanması sebebiyle, anılan maddenin normlar hiyerarşisine uygun olduğu söylenebilmektedir.

3.3.6. Sermaye Piyasası Kurulunun İsteddiği Konuların Görüşülme Zorunluluğu

Halka açık ortaklıkların genel kurul gündemlerinin belirlenmesi bakımından, SPK'nın çok geniş yetkilerle donatıldığından bahsetmiştik. Bunun yanında SPKn. m.29/4 uyarınca Kurulun, toplantı sırasında dahi gündeme bağlı kalmaksızın görüşülmesini istediği konuların, görüşülmesinin zorunlu olduğu; dolayısıyla SPK gözlemcisinin katıldığı genel kurul toplantılarında, gözlemcinin isteğiyle gündeme madde ekleneceği anlaşılmaktadır.

¹⁴³ A.g.e. §33, N. 244.

¹⁴⁴ Ticaret Bakanlığının, 15/09/2018 tarihli ve 30536 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren tebliği.

Keyfiyetin doğrudan genel kurul iradesinden kaynaklanmaması sebebiyle, oylama yapılmaksızın istem doğrultusunda gündeme madde eklenmesi gerekeceği anlaşılmaktadır.

3.3.7. Oybirliği İradesinin Üstünlüğü

Pay sahipleri veya temsilcilerinin tamamının hazır olduğu çağrısız toplantılarda gündeme oybirliği ile madde eklenebileceğini düzenleyen TTK'nin 416/2. madde hükmü, genel kurulların olağan veya olağanüstü toplanmalarına bakılmaksızın her toplantıda uygulanabilmektedir. Bunun yanında, hükümde her ne kadar çağrısız toplantılardan bahsediliyor olsa da çağrısız toplantıyı, çağrılı toplantıdan ayıran asıl unsur gündemin belirlenmesi olmadığından, pay sahipleri veya temsilcilerinin tamamının hazır olması ve gündeme madde eklenmesi önerisinin oybirliği ile kabul edilmesiyle meydana gelen genel kurul kararı, hukuken korunacaktır.¹⁴⁵ Zaten, yönetmelikte daha açık olarak: “Bütün pay sahiplerinin hazır bulunduğu yani payların tamamının temsil edildiği genel kurul toplantılarında, oybirliği ile gündeme madde eklenebileceği” düzenlenmiştir (GK Top. Yön. m. 25/1-a). Bu doğrultuda tipik anonim şirketlerde olduğu gibi tek pay sahipli anonim şirketlerde de sermayeyi oluşturan bütün payların maliki olan tek pay sahibinin, gündeme madde ekleme hakkına sahip olduğu anlaşılmaktadır.¹⁴⁶ Ancak belirtmek gerekir ki oybirliği iradesinin her durumda dürüstlük kurallarına uygun olarak kullanılması şarttır. Nitekim, dürüstlük kurallarına aykırı bir genel kurul kararı, oybirliği iradesi ile oluşsa da hukuken sakattır (TTK m. 445/1).

Gündeme madde eklenmesi, pay sahiplerince görüşülmesi istenen bir konuda verilecek önerinin; önce toplantı başkanlığına ulaşmasına, ardından başkan tarafından toplantı mevcudunun, öneri konusunun ve öneriyi veren kimsenin pay sahibi ya da

¹⁴⁵ Çağrılı toplantıda gündeme oybirliği ile madde eklenemeyeceği yönündeki görüş için bkz. Mustafa Yavuz, “Anonim ve Limited Şirketlerde Ortakların Genel Kurul Gündemine Madde Ekletme Hakkı”, *Terazi Hukuk Dergisi*, C.9, S. 96 (2014): 115-116.

¹⁴⁶ Eminoğlu, “Tek Pay Sahipli Anonim Şirkette Genel Kurul”, 144.

yetkili temsilci olup olmadığının denetlenerek oylamaya sunulmasına bağlıdır.¹⁴⁷ Bu yönde bir önerinin, toplantı başkanlığınca, hukuken gerekli olmadığı halde keyfi olarak geri çevrilmesi; öneri sunma hakkının, mutlak ve vazgeçilemez nitelikteki katılım hakkının uzantısı olması sebebiyle hukuka aykırıdır.¹⁴⁸ Öyle ki esas sözleşmeyle dahi engellenemeyen gündeme madde ekletme hakkı (TTK m. 416/2), evlehiyetle bu yöndeki önerinin toplantı başkanınca keyfi olarak geri çevrilemeyeceği anlamına gelir.

Gündeme madde eklenmesi yönünde pay sahiplerince verilecek olan bir önerinin, mahiyeti itibariyle gündeme bağlı bir konuyla ilişkili olması şart değildir. Öyle ki gündemde bulunmayan ve gündemdeki herhangi bir konu ile esaslı bağlantı içermeyen; ezcümle, gündem dışı bir konunun gündeme eklenmesinin önerilmesi de mümkündür. Ancak önerinin, toplantı başkanlığına sunulmadan evvel, açık ve belirlilik ilkelerine uygun bir şekilde hazırlanması gerekmektedir. Akabinde, önerinin oybirliği ile kabul edilerek, gündem konusu haline gelmesinin ardından, görüşmeye açılması ve oylanma aşamaları gerçekleşecektir.

Belirtmek gerekirse, maddenin görüşülmesi aşamasında, konuyla ilgili belgelerin hazır olmaması sebebiyle bilgi alma ve inceleme haklarının etkili olarak kullanılamaması söz konusu olduğunda; genel kurulun vazgeçilemez nitelikteki bu hakkın kullanımını sınırladığının ileri sürülmesi, dürüstlük kurallarına aykırı olacaktır. Zira bu durumda, bütün pay sahiplerinin kabulüyle genel kuruldan geçen bir öneri söz konusu olacağından, daha sonradan önerinin hukuka aykırı olduğu iddiasının dinlenmemesi gerekir.

Önemle vurgulanması gereken bir diğer husus da gündeme eklenen konunun karar nisabı hakkındadır. Oybirliği ile gündeme eklenen konuda karar alınabilmesi için, TTK'nin 421/2. maddesinde sayılan konular hariç olmak üzere, oybirliği iradesi aranmayacak; TTK'nin 418 ve 421. madde hükümleri uyarınca karar yeter sayısı, gündeme eklenen maddenin mahiyetine göre değişiklik gösterecektir.

¹⁴⁷ *Saka*, öneriyi: "Alınacak kararın özel gündemi" olarak tanımlamıştır: *Saka, Genel Kurul*, 205.

¹⁴⁸ Tekinalp, Poroy ve Çamoğlu, *Ortaklıklar II*, 12-13, N. 956.

3.4. Gündemin Belirlenmesi

3.4.1. Gündemi Oluşturabilecek Konular

Genel kurul toplantılarında hangi konuların görüşüleceği, genel kurulu toplantıya çağıran merci veya kişiler tarafından belirlenmektedir (TTK m. 413/1). Genel kurul, karar verme yetkisini kanun ve kanuna uygun düzenlenmiş esas sözleşme hükümlerinden almaktadır (TTK m. 408).

Anılan kurallar, TTK'nin 340. maddesi ile birlikte değerlendirildiğinde; genel kurulun ancak, Kanun'da açıkça genel kurula atfedilen ya da açıkça genel kurulun görevine giren konularda karar alabileceği¹⁴⁹ ve dolayısıyla çağrı yetkilisinin, gündemi belirlerken serbest olmadığı anlaşılmaktadır.

Gerçekten toplantı gündemleri; kanunun münhasıran genel kurulun kullanımına özgülediği yetkiler ile esas sözleşmeyle genel kurula devredilebilen devri hukuken caiz yetkiler çerçevesinde belirlenebilmektedir. Diğer bir deyişle, genel kurulun yetkisinde bulunmayan konular, gündeme dahil edilemezler. Bu noktada toplantıların olağan veya olağanüstü olmalarının da bir önemi yoktur (GK Top. Yön. 13/3).

Dolayısıyla kanunun münhasıran yönetim kurulunun kullanımına özgülediği yetkiler, esas sözleşme ile genel kurula devredilemez. Yine bağımsız denetimin re'sen genel kurulca yürütüleceği yönünde bir yetkilendirme yapılması veya tasfiye işlemlerinin genel kurulca yürütülmesi de mümkün değildir (TTK m.539/1). Ayrıca genel kurul da birtakım yetkilerinden esas sözleşme değişikliği ile vazgeçemeyeceği gibi bunları yönetim kuruluna devredemez.¹⁵⁰ Bu bağlamda genel kurulun yetkilerini, vazgeçilemez ve devredilemez yetkileri ile esas sözleşmeyle devralabildiği devri hukuken caiz yetkiler oluşturmaktadır.

Genel kurulun devredilemez ve vazgeçilemez yetkileri TTK m. 408/2 hükmünde tadadi olarak sayılmıştır. Hükme göre:

¹⁴⁹ Ayrıca bkz. *Bilgili ve Demirkapı*, genel kurulun karara bağlayabileceği konular bakımından, TTK'nin 340. maddesinin geniş yorumlanması gerektiğini ifade etmiştir: *Bilgili ve Demirkapı, Şirketler Hukuku*, 258.

¹⁵⁰ 6102 s. TTK m. 408/1 gerekçesi: *Gerekçe*, 404-405.

a)Esas sözleşmenin değiştirilmesi,

b)Yönetim kurulu üyelerinin seçimi, görev süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları,

c)Kanunda öngörülen istisnalar dışında denetçinin seçimi ile görevden alınması,

d)Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kararların alınması,

e)Kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshi,

f) Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı, konularında karar alma yetkileri münhasıran genel kurula aittir.

Bunlarla birlikte TTK 408/2 hükmünde, genel kurulun kanunda sayılan diğer devredilemez ve vazgeçilemez yetki ve görevlerinin saklı olduğu da belirtilmiştir. Bu doğrultuda:

Birleşme (TTK m. 151/1a), bölünme (TTK m. 173), tür değiştirme (TTK m. 189), hâkimiyet sözleşmesinin onaylanması (Ticaret Sicil Yönetmeliği¹⁵¹ m. 106/2), primli pay çıkarılması (TTK m. 347), işletme konusunu oluşturan veya cebrî icra yoluyla iktisap edilen ayın ve işletmeler hariç olmak üzere şirketin tescilinden itibaren iki yıl içinde bir işletme veya aynın, sermayenin onda birini aşan bir bedel karşılığında devralınmasına veya kiralanmasına ilişkin sözleşmelerin onaylanması (TTK m.356/1), son yıllık bilançoda sermaye ile kanuni yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığının görülmesi halinde sermayenin üçte biri ile yetinme veya sermayenin tamamlanmasına karar verme (TTK m.376/2), 381 vd. madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla şirketin kendi paylarını iktisap edebilmesi veya rehin olarak kabul edebilmesi için yönetim kuruluna yetki verilmesi (TTK m. 379/2), yönetim kurulu üyelerine kendileri veya başkaları adına

¹⁵¹ Ticaret Bakanlığı, “Ticaret Sicili Yönetmeliği”, Resmî Gazete, 28541 (Ocak 2013).

şirketle işlem yapma izni verilmesi (TTK m.395/1), yönetim kurulu üyelerine şirketin işletme konusu kapsamındaki ticari işlerde, şirketle rekabet etme veya aynı tür ticari işlerle uğraşan başka bir şirkete sınırsız sorumlu ortak sıfatıyla girme izni verilmesi (TTK m.396/1), esas sözleşmede öngörülmemişse genel kurul toplantı başkanının seçilmesi (TTK m.419/1), genel kurul iç yönergesinin onaylanması (TTK m.419/2), esas sermaye sisteminin benimsendiği anonim şirketlerde sermaye artırımı (TTK m.456/2), kayıtlı sermaye sisteminin benimsendiği anonim şirketlerde yönetim kuruluna tavan sermayeye kadar sermaye arttırma yetkisi verilmesi (TTK m. 460/1), intifa senetleri çıkarılması (TTK m.502), tasfiye memuru atanması (TTK m. 536/1), esas sözleşme veya genel kurul kararıyla atanmış tasfiye memurlarının veya bu sıfatla görev ifa eden yönetim kurulu üyelerinin görevlerine son verme ve yenilerini atama (TTK m.537/1) ve belirli koşullar altında tasfiyeden dönme (TTK m. 548/1) konularında da karar alma yetkileri münhasıran genel kurula aittir.

Diğer yandan, yasada münhasıran yönetim kurulunun kullanımına özgülenmiş olan ve yönetim ile temsil görevleri kapsamındaki yetkiler dışında kalan yetkilerin, esas sözleşmeyle genel kurula devredilebilmesi mümkündür. Örneğin; esas sözleşmeyle, yönetim kurulu başkan ve başkan vekilinin veya bunlardan birinin, genel kurul tarafından seçilmesi öngörülebilmektedir (TTK m. 366/1).

Ayrıca gündem belirlenirken, hukuken bağlı olunan anonim şirket ve bu şirketi ilgilendiren konular esas alınmalıdır. Nitekim, anonim şirketi ilgilendirmeyen ya da anonim şirketin herhangi bir hukuki işlemin sahibi yahut karşı yanı olmadığı başka gerçek veya tüzel kişileri ilgilendiren konular, gündeme eklenemez. Bununla birlikte, anonim şirketin temel yapısına aykırılık içeren, pay sahiplerinin; mutlak, vazgeçilmez ve kazanılmış haklarını ölçüsüz sınırlama ya da ortadan kaldırma özelliği taşıyan konular gündeme dahil edilmemelidir. Aynı şekilde ahde vefa ilkesi uyarınca, şirketin hukuki işlem ve eylemlerinin sonucu olarak hak kazanan üçüncü kişilerin bu haklarına riayet edilmesi gerekeceğinden, genel kurulun karar alması durumunda üçüncü kişilere zarar verici özellik taşıyan konuların, gündemin belirlenmesinde dikkate alınmaması

lazım gelir.¹⁵² Bunlar gibi, kesinleşmiş bir mahkeme kararına aykırı mahiyette konuların da genel kurul toplantı gündemine alınmamaları gerekmektedir.¹⁵³ Ayrıca belirtmek gerekir ki şirketin tasfiye haline girmesi durumunda; genel kurul tasfiyeyi ilgilendiren konular dışında karar alamayacağından, tasfiye işlerinden bağımsız konuların gündeme dahil edilmemeleri gerekmektedir.

Genel kurulun temel işlevi karar alma faaliyeti olsa da pay sahipleri yalnızca onlara bilgi verilmesi amacıyla da toplantıya çağrılabilir ve gündem bu kapsamda belirlenebilir.¹⁵⁴

Benzer maksatla yönetim kurulunun, mutlak yetkilerinin kullanılmasına bağlı olarak doğacak hukuki sonuçları öngörebilmek amacıyla genel kuruldan tavsiye kararı istemesinin önünde hukuki bir engel yoktur.¹⁵⁵ Zira bu kararlar icra edilmek zorunda olmadıklarından görev gaspına sebebiyet vermezler. Ancak gündem metninin, tavsiye kararı istendiğine yönelik yeterli açıklık taşıması, yetki uyumsuzluğu bağlamında tartışmalara mahal verebilir.

Aynı şekilde, tüm payların temsil edildiği toplantıda, pay sahipleri veya temsilciler tarafından, gündeme madde eklenmesi yönünde bir öneri söz konusu olduğunda; yönetim kurulu, gündeme eklenmesi istenen konu veya konuların genel kurulun görevine girmediğini ileri sürebilir. Bu doğrultuda toplantıda, gündeme yönelik bazı maddelerin genel kurulun yetkisi dahilindeki konulardan olup olmadığına ilişkin bir tartışma meydana geldiğinde, uyumsuzluğa konu gündem maddesinin, yönetsel bir görev içerip içermediği ve pay sahiplerinin vazgeçilmez nitelikteki hakları ve bu doğrultuda menfaatlerini etkileyecek nitelikte bir etki yaratıp yaratmayacağı temelinde

¹⁵² Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 266-267.

¹⁵³ Korkut, *Butlan*, 142.

¹⁵⁴ 6102 s. TTK m.408/1 gerekçesi: *Gerekçe*, 404-405. Tekinalp, *Tek Kişi Ortaklığı*, 184, N. 13-62. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 562, N. 696.

¹⁵⁵ Sezgin Huysal, "Genel Kurul", 503. Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 265.

görüşme yapılmalıdır.¹⁵⁶ Sorunun bu yolla da aşılammaması halinde ise İsviçre Federal Mahkemesi, önerinin oylamaya sunulmasında fayda bulunduğunu içtihat etmektedir.¹⁵⁷

Çağrı yetkilisinin gündemi belirleme serbestisinin diğer sınırını da olağan toplantılarda bulunması gerekli olan asgari konular oluşturmaktadır. Öyle ki 409/1. maddenin amir hükmü gereğince, hükümde sayılan konuların, olağan toplantılarda görüşülmeleri ve karara bağlanmaları öngörüldüğünden; anılan hükmün emredici niteliği gereğince, olağan toplantı gündeminin zorunlu yasal içeriği bulunduğu anlaşılmaktadır.

3.4.2. Olağan Toplantıların Gündemi

Olağan genel kurul toplantılarının asgari gündem konuları, kanun koyucu tarafından belirlenmiştir.¹⁵⁸ TTK'nin 409/1 maddesi ve alt düzenlemesi niteliğindeki Toplantı Yönetmeliği'nin 13/1. maddesi kapsamında, olağan genel kurul toplantı gündeminde sırasıyla şu konuların bulunması gereklidir:

¹⁵⁶ Harun Keskin, “Anonim Şirket Genel Kurulu ile Yönetim Kurulu Arasındaki İlişkinin Tarihsel Süreçte Geçirdiği Değişim ve Organların Yetkilerine Genel Bir Bakış”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 34, S. 3 (2018): 268-269.

¹⁵⁷ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 129'dan naklen: BGE 137 III 503.

¹⁵⁸ *Dal* ise 6102 s. TTK'de olağan genel kurul toplantı gündeminin kanun ile belirlenmediğini, nitekim anılan Kanun'un 413/1. maddesi uyarınca; gündemin, genel kurulu toplantıya çağırılan tarafından belirleneceğini öngörüldüğünden bahsetmektedir: *Dal*, “Genel Kurula Özgü Düzenlemeler”, 664-665, 668-669. Bu görüşe katılmıyoruz. Zira TTK'nin 409/1. maddesinde, somut olarak olağan toplantı gündeminin konuları sayılmış; ayrıca, Toplantı Yönetmeliği'nin 13/1. maddesinde de bu konuların, olağan toplantı gündeminin konuları olduğu açık bir biçimde ifade bulmuştur. Bununla beraber; çağrı yetkilisinin, TTK'nin 413/1. maddesi uyarınca olağan genel kurul toplantılarının gündemini belirleyebileceği konusunda tereddüt bulunmamaktadır. Ancak, 409/1. maddenin varlığı dolayısıyla, olağan toplantı gündemlerinin bazı zorunlu konular dahilinde belirlenebilme imkânı bulunduğu anlaşılmaktadır.

Esas sözleşme ile belirlenmemişse toplantı başkanı ve gerekliyse başkan yardımcısı seçilmesi, yönetim kurulunun yıllık raporu ile bağımsız denetçi raporlarının okunması, finansal tabloların onay için oylamaya sunulmaları, yönetim kurulu üyelerinin ibraları, kârın kullanım şeklinin belirlenmesi ile dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesi, yönetim kurulu üyelerinin ücret, huzur hakkı, prim ve ikramiye gibi mali haklarının belirlenmesi, kooptasyon söz konusu ise yönetim kurulu kararının onay için oylamaya sunulması, yönetim kurulu üyeliği seçimi ve esas sözleşmede gösterilmemişse görev sürelerinin tespiti ile bağımsız denetime tabi anonim şirketler açısından denetçi seçilmesi.

Bu konular, olağan genel kurul toplantı gündeminin asgari içeriğini oluşturmaktadır.¹⁵⁹ İlgisi ve gereğine göre başkaca konular da olağan genel kurul toplantısının gündem metnine dahil edilebilmektedir (GK Top. Yön. 13/4). Ancak belirtmek gerekir ki olağan toplantı gündeminin asgari unsurlar bakımından eksik belirlenmiş olması veya olağan toplantı çağrısı yapılmasına rağmen, asgari gündem konularının gündeme dahil edilmemeleri halinde; genel kurulun faaliyetini yürütememesine sebebiyet vermesi sebebiyle çağrı yetkilisinin hukuki sorumluluğu gündeme gelebilir. Bununla birlikte, yönetim kurulu üyelerinin mali haklarının esas sözleşmede düzenlenmiş olması ya da örneğin yönetim kurulu üyelerinin 3 yıl görev yapmak üzere seçilmeleri halinde; yönetim kurulunun, olağan toplantı gündeminin zorunlu unsurları arasında yer alsalar da esas sözleşmede düzenlenmiş olan konuları gündem metnine dahil etmesi gerekmeyebilir. Bu doğrultuda, istisnai olarak her olağan toplantı gündeminin, sayılan asgari konuları içermesi şart değildir.¹⁶⁰

3.4.3. Olağanüstü Toplantıların Gündemi

Olağanüstü genel kurul toplantılarında, özellikleri gereğince asgari gündem maddeleri öngörülmemiştir. Nitekim, olağanüstü toplantılar bakımından önceden asgari bir gündem belirlenmesi de mümkün değildir. Bu toplantılarda kural olarak, şirket işlerinin sürüncemede kalmaması için ivedi olarak görüşülmesi gereken ve dolayısıyla

¹⁵⁹ Ansay, *Anonim Şirketler Hukuku Dersleri*, 147.

¹⁶⁰ İsmail Kayar, *Ticaret Hukuku*, 5. Bs. (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018), 425.

olağanüstü toplanmayı gerektiren her konu gündemi oluşturabilir (TTK m. 409/2; GK Top. Yön. m.5/1-b).

O halde, hangi konuların olağanüstü toplantı gündemine dahil edilemeyeceğini ortaya koymak daha isabetli olacaktır. Olağanüstü toplantılar, olağan toplantıların yapılma zamanlarından farklı olarak, bir faaliyet dönemi içerisinde birden fazla defa gerçekleştirilebilir. Bu durumda; finansal tablolar, konsolide finansal tablolar ve yıllık bilanço raporları gibi raporların, hazırlanmaları en az bir faaliyet dönemi boyunca faaliyet yürütülmesini gerekli kılacağından; bu raporların onaylanmaları konusuna, faaliyet dönemi içerisinde toplanacak olağanüstü genel kurul gündeminde yer verilmesi olanaksızdır. Ancak, geçmiş faaliyet dönemlerinin olağan toplantıları yapılmamışsa; TTK m. 409/1 hükmünde sayılan konuların şirketin içinde bulunduğu faaliyet dönemi içerisinde görüşülmesine karar verilmesi ve bunun için pay sahiplerinin olağanüstü genel kurul toplantılarına davet edilmeleri mümkündür. Zira son olasılıkta; geçmiş faaliyet dönemleri sona ermiş olduğundan, yönetim kurulunun bilanço geçmişini irdeleyerek yıllık raporları düzenleyebilmesi mümkündür.

Diğer yandan TTK'nin 376/1. maddesinde; son yıllık bilançoda, sermaye ve yasal yedek akçeler toplamının en az yarısının zarar sebebiyle karşılıksız kaldığının ortaya çıkması halinde, yönetim kurulunun; pay sahiplerini, öngördüğü önlem ve tedbirlerin görüşülmesi amacıyla derhal genel kurul toplantısına çağıracağı düzenlenmiştir.

Aslında son yıllık bilançonun görüşülmesi hem yıllık rapor niteliği hem de finansal tablolarla doğrudan ilişkisi bulunması sebepleriyle olağan genel kurul gündeminin zorunlu konularından biridir (TTK m. 409/1). Kanun koyucunun 376. maddeyi ihdas ederken güttüğü amaç, sermayenin yitirilmesi sebebiyle bir an evvel gerekli önlemlerin alınarak; genel ekonomik menfaatlerin korunması ve pay sahiplerinin, şirket alacaklılarının ve diğer sermaye piyasası aktörlerinin yatırımlarının korunmasıdır.¹⁶¹ Bununla birlikte; TTK'nin 409/1 ve 409/2 hükümlerinin lafzı ve ihdas amaçları da muhakeme edildiğinde, sermayenin karşılıksız kaldığı “yıllık bilanço” ile anlaşılır anlaşılmaz, 31 Mart gününe kadar beklenmeyip; pay sahiplerinin, derhal olağan genel kurul toplantısına davet edilmeleri gerekeceğini düşünüyoruz.

¹⁶¹ 6102 s. TTK m. 376 gerekçesi: *Gerekçe*, 354-357.

Ancak, sermayenin 376. madde anlamında yitirildiğinin “ara bilançolar” ile tespit edilmesi halinde, pay sahiplerinin derhal olağanüstü genel kurul toplantısına davet edilmeleri gerekmektedir. Ayrıca bu durumlarda gündeme; sermaye artırımı, ilgisine göre bazı üretim birimlerinin veya bölümlerinin kapatılması ya da küçültülmesi, iştiraklerin satışı, pazarlama sisteminin değiştirilmesi gibi konuların da dahil edilmelerinde fayda bulunmaktadır.¹⁶²

Diğer yandan, GK Top. Yön. m. 41/1-ç hükmü uyarınca genel kurul iç yönergesinde gündemin yazılması gerektiği emredici olarak karşımıza çıkmaktadır. Yönetim kurulunun iç yönergeyi hazırlarken referans alacağı Ek-5’teki örnek iç yönerge metninin 10. maddesinde, olağan toplantılar bakımından asgari gündem konuları sayılmıştır. Bu haliyle yönetim kurulunun, metnin gündem kısmını doğrudan almasında bir sorun yoktur ve hatta iç yönergedeki gündem maddesine ilave konular da dahil edilebilmektedir. Ancak, sayılan asgari gündem konularının olağanüstü genel kurul toplantıları bakımından da uygulanacağına ilişkin iç yönergeye ilave yapıldığı ve iç yönergenin bu haliyle genel kurul onayından geçerek tescil edilmesi halinde, olağanüstü genel kurul toplantılarının asgari gündeme bağlı olarak yürütülüp yürütülmeyeceğinin tartışılması gerekmektedir. Kanımızca bu durumda, olağanüstü genel kurul toplantı çağrılarını iç yönergeye uygun olarak asgari gündem ekiyle yapılacak ve toplantı açılacaktır. Ancak bu halde olağanüstü toplantının amacına aykırılık söz konusu olacağı gibi asgari gündem konularının içerisinde, hazırlanması için faaliyet dönemi bitişinin beklenmesi gereken yönetim kurulunun yıllık raporu gibi belgelerin onaya sunulması da bulunduğundan, birçok konuda görüşme yürütülmesi olanaksız olacaktır.

Bir başka örnek vermek gerekirse; TTK m. 413/3 hükmünün gerekçesinde: genel kurula her olağan toplantıda yönetim kurulu üyelerini görevden alabilme olanağı verildiği belirtilmiş olsa da ayrıca, yönetim kurulunun kural olarak en az bir faaliyet dönemi boyunca yapacağı çalışmanın raporlarla ortaya konulmasının, azil görüşmelerinde gözetilmek zorunda olduğu vurgulanmıştır.

¹⁶² 6102 s. TTK m. 376 gerekçesi: *Gerekçe*, 354-357.

Dolayısıyla olağanüstü toplantıların açılmasının ardından, toplantı başkanının durumu hazır olanlara açıklayarak -her ne kadar iç yönergeyi genel kurul değiştiremese de- olağanüstü toplanmayı gerektiren konular dışında kalan gündemin görüşülmesinden vazgeçilmesini oylamaya sunması gerekmektedir.

Bütün şirket sermayesinin temsil edildiği genel kurulda, oy birliği ile gündeme madde ilave edilebileceğine göre; aynı şekilde, olağanüstü toplanmayı gerektiren konuların dışındaki konuların görüşülmelerinden de oybirliği ile vazgeçilebilmelidir. Sonuç ne çıkarsa çıksın genel kurulun, iç yönergenin değiştirilmesi yönünde tavsiye kararı almasında hukuki bir sakınca bulunmamaktadır.

Son olarak, esas sözleşmede toplantı başkanı öngörülmediği takdirde, genel kurul toplantısı yürütülmesi için zorunlu olan toplantı başkanı seçimi konusunun, olağanüstü genel kurul gündeminde de bulunması gerekir.

Ayrıca azınlığın TTK 411/1 uyarınca süresinde yönetim kuruluna başvurarak görüşülmesini istediği konular ile istisnai bazı durumlarda Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanı ile SPK ve BDDK gibi düzenleyici ve denetleyici kurumların görüşülmesini istediği konular, olağanüstü genel kurul gündeminin konularını oluşturur.

3.5. Gündemin Belirlenmesinde Olası Etmenler

3.5.1. Pay Sahiplerinin Gündemin Belirlenmesindeki Etkisi

Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 1.3.4. maddesi uyarınca:

Gündem hazırlanırken, pay sahiplerinin şirketin Pay Sahipleri ile İlişkiler Birimi'ne yazılı olarak iletmiş olduğu ve gündemde yer almasını istedikleri konular, yönetim kurulu tarafından dikkate alınır. Yönetim kurulunun pay sahiplerinin gündem önerilerini kabul etmediği hallerde, kabul görmeyen öneriler ile ret gerekçeleri genel kurul toplantısında açıklanır.

Anılan düzenlemede azınlık pay sahiplerinden yahut pay sahiplerinin tamamından bahsedilmemektedir. Dolayısıyla temsil ettiği sermayeye bakılmaksızın her bir pay sahibinin, zaman sınırlaması olmaksızın, görüşülmesini istediği konuları muhtemel genel kurul gündemine dahil edilmesi amacıyla ilgili birime iletme hakkı bulunmaktadır.

Böylece önerilerin dikkate alınma zorunluluğu yanında gerekçesiz olarak reddedilmesi de yasaklandığından; pay sahiplerinin, gündemin belirlenmesinde etkili oldukları aşikardır. Ayrıca her ne kadar HKAO'lar bakımından KYT ilkelerinin uygulanma zorunluluğu bulunmasa da genel kurul ya da yönetim kurulu iç yönergeleri ile bahsi geçen ilkenin benimsenmesi mümkündür.

3.5.2. Azınlığın Gündemin Belirlenmesindeki Etkisi

Azınlık, belirli şartların varlığı halinde yönetim kurulundan gündeme madde eklenmesini talep edebilir.¹⁶³ Bu şartların ilki, yönetim kurulunca toplantı çağrısının yapılmış olması yani pay sahiplerinin gündemden haberdar olmuş olmalarıdır.¹⁶⁴ Diğer şart ise noter kanalıyla talepte bulunulması ve TTSG'de yayımlanması zorunlu olan çağrı ilanına ilişkin ücret henüz yatırılmamışken, bu talebin yönetim kuruluna ulaşılmış olmasıdır (TTK 411/1, 2, 3).¹⁶⁵

Azınlığın süresinde başvurmuş olması durumunda yönetim kurulunun, gündeme madde ekleme taleplerini karşılaması zorunludur (GK Top. Yön. m. 13/4). Dolayısıyla yönetim kuruluna süresinde başvurulmak şartıyla, azınlıkça hazırlanan gündeme ilişkin karar taslaklarının görüşülmelerinin ve oylamaya sunulmalarının mecburi

¹⁶³ Yavuz, azınlığın gündeme madde ekletme talebinin; toplantı çağrısının, yalnızca yönetim kurulu tarafından gerçekleştirilmesi halinde söz konusu olacağından bahsetmektedir: Mustafa Yavuz, "Anonim ve Limited Şirketlerde Ortakların Genel Kurul Gündemine Madde Ekletme Hakkı", *Terazi Hukuk Dergisi*, C. 9, S. 96 (2014): 115.

¹⁶⁴ Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 286. Kanımızca; yönetim kurulunun, toplantı çağrısı yapılması yönünde karar alması ve fakat henüz TTK m. 414/1'deki çağrı işlemlerine başlanmaması halinde de azınlığın gündeme madde eklenmesi talebiyle yönetim kuruluna başvurması mümkündür.

¹⁶⁵ TTK'nin 414/1. maddesi uyarınca; toplantı davetiyelerinde, çağrı ilanlarının yayımlanacağı mecralara yönelik bilgilere de yer verilmesi gerekmektedir. Bu durumda; Kanun'un amir hükmü gereğince TTSG'de ilan yayımlatılacağı aşikâr olduğundan, henüz ilan ücreti yatırılmadan da toplantı davetiyelerinde bu hususa yer verilmesi mümkündür. Ayrıca, HAAO'larda gündeme madde eklenmesi talebi, gündem maddelerine ilişkin karar taslaklarının görüşmeye sunulmasını da kapsamaktadır (SPKn. 29/5).

olduğu anlaşılmaktadır.¹⁶⁶ Ancak bunun için azınlığın hazırladığı gündem maddelerinin, herhalde; genel kurulun yetkisi dahilinde bulunan konulardan olması; emredici hükümlere, ahlaka, kamu düzenine aykırı veya konusu bakımından imkânsız ve kötü niyetli olmaması, ayrıca aynı gündemle hali hazırda yönetim kurulunun başlattığı bir ağrı süreci bulunmaması gerekmektedir.¹⁶⁷

Diğer yandan, azınlığın bu hakkı kullanımının süre mefhumu bakımından ayrıca üstünde durulması gerekmektedir. Azınlığın gündeme madde eklenmesini talep hakkı, yenilik doğuran hak niteliğinde olduğundan gündeme madde konulması talebinin hüküm ve sonuç doğurabilmesi, talebin ancak yönetim kurulunca ıtıla olmuş olmasına veya olmuş sayılmasına bağlıdır.

Hükümde “yönetim kurulu” ibaresinin kullanılmış olması, talebin noter aracılığıyla yapılacağının öngörülmesi şartı gözetildiğinde, yönetim kurulunun esas ağrı yetkilisi olmasının yanında, 375. madde uyarınca şirket tüzel kişiliğinde temsil yetkilerinin münhasıran yönetim kuruluna ihdas edilmesiyle de alakalıdır. Bu noktada, noterce evrakın tebliği şirket tüzel kişiliğine yapılacağından, Tebligat Kanunu hükümlerinin de incelenmesi gerekmektedir.

Tebligat Kanunu’nun 12. maddesi ve ynetmeliđinin¹⁶⁸ 20/1 ve 21. maddelerinde; tüzel kişilere yapılacak tebligatlarda, birden fazla temsilci bulunsa da tek bir temsilciye tebligatın yapılacağı, hiçbir temsilciye ulaşılamaması durumunda bulunduğu konum ve yaptığı için mahiyeti itibariyle temsilciye olduğa yakın olan sürekli çalışan memur veya müstahdemlerden birine tebligatın yapılacağı, bunların da bulunmaması halinde ise tüzel kişide çalışan başka bir memur veya mstahdeme tebligatın yapılacağı ngrlmştir. Dolayısıyla gündeme madde konulması isteminin sonuç

¹⁶⁶ amoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 558, N. 692a.

¹⁶⁷ Moroğlu, “Azınlığın Toplantı Daveti”, 241-242.

¹⁶⁸ Adalet Bakanlığının hazırladığı “Tebligat Kanunu’nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik”, 25/01/2012 tarihli ve 28184 sayılı Resmî Gazete ’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

doğurabilmesi için noter belgesinden yönetim kurulu üyelerinin tamamının haberdar olmaları gerekmektedir.¹⁶⁹

Önemle belirtmek gerekirse yönetim kurulunun, gündeme madde eklenmesi talebini derhâl reddetmesi yahut talebin ulaştığı tarihten itibaren 7 iş günü içerisinde kabul yönünde cevap vermemesi halinde, azınlığın talep edilen gündemle genel kurulun toplantıya çağırılması için kayyım görevlendirilmesi amacıyla mahkemeye başvurabileceği düzenlenmiştir (TTK m. 412).

Kanımızca tebligatın usulsüz olması halinde azınlığın, tebligat parçasında yazılı tebliğ tarihini esas alarak 7 iş günü beklemesi ve ardından mahkemeye başvurabilmesi olanaklı değildir. Zira, tebligatın usulsüz olmasından faydalanacak olan gönderici değil muhataptır. Bu gibi durumlarda muhatap, tebligattan haberdar olmuşsa, haberdar olduğunu belirttiği tarih, tebellüğ tarihi olarak itibar görmektedir (TKn. m. 32).

Diğer yandan, anonim şirket bir özel hukuk tüzel kişisi olduğundan PTT UETS sisteminde zorunlu alıcı olarak kayıtlı olması gerekmektedir. Bu sistem üzerinden gelen tebligatlarda, açıkladığımız sorunların yaşanma ihtimali bulunmasa da sistem üzerinden gelen tebligatlar, geliş tarihini izleyen 5. günün sonunda okunmuş sayıldıklarından; 5 günlük süre içerisinde, azınlığın gündeme madde eklenmesi talebini görmesine rağmen, yönetim kurulunun TTSG ilan ücretini yatırması ihtimal dahilindedir. Bu durumda, yasanın tebligatın okunmuş sayılacağı tarihi düzenleyen TKn. m. 7a/4 hükmü emredici olduğundan, azınlığın TTK m. 412 uyarınca mahkemeye başvurma hakkı bulunmasa da yönetim kurulunun, genel kurul toplantılarının sürüncemede kalmaması açısından azınlığın talebini karşılaması uygun düşmektedir. Bunun yanında yönetim kurulunun, azınlığın gündeme madde eklenmesi talebini kabul etmesine karşılık gündemi talep doğrultusunda belirlememesi, azınlığın süresinde dermeyan edilen talebinin karşılanmadığı anlamına geleceğinden, azınlığa

¹⁶⁹ Erdoğan Moroğlu, “Şirketlerde Adli Tebligat Kimlere Yapılır?”, 1. Bs. *Makaleler* (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010), 16-17.

TTK m.412 uyarınca mahkemeye başvuru hakkı kazandıracaktır.¹⁷⁰ Mahkemenin gündeme madde eklenmesine yönelik talebi kabul etmesi; başvurucu azınlık yanında diğer bütün pay sahipleri için de geçerlidir.¹⁷¹ Ancak mahkeme; gündeme madde eklenmesi talebinin, TTSG ilan ücretinin yatırılmasından sonra yönetim kuruluna ulaştığı gerekçesi ile azınlığın talebini reddetse de tüm payların temsil edildiği genel kurulda, oy birliği ile azınlığın istediği konuların gündeme eklenebilmesi mümkündür. Zira bu durumda, mahkemenin azınlık taleplerinin reddine dair verdiği karar; talebin yönetim kuruluna süresinde ulaştırılmaması gerekçesine dayandığından, niteliği gereğince maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmeyecektir.¹⁷²

Olağan toplantıların yılda bir defa olmak üzere gerçekleşme zamanları belirli olduğundan; azınlığın, öneri taslaklarını hazırlayarak daha planlı ve öngörülü bir şekilde, istediği maddelerin gündeme eklenmesi amacıyla yönetim kuruluna süresinde başvuru yapabileceği söylenebilir. Ancak, *Teoman*'ın da belirttiği üzere, bazı durumlarda olağan toplantı gündemleri bağlamında olsa dahi azınlığın gündeme madde eklenmesi talebini süresinde ya da etki doğuracak biçimde kullanabilmesi mümkün olamayabilir.

TTK'nin 437/1. maddesi uyarınca, yönetim kurulunun hazırlayacağı yıllık faaliyet raporu, denetleme raporları ile kâr dağıtım önerisi, toplantıdan en az on beş gün önce, şirketin merkez ve varsa şubelerinde, pay sahiplerinin incelemesine hazır bulundurulmak zorundadır.

İşte bu noktada sorun, toplantı vaktine 15 gün kala bu belgelerin hazır edilmesi halinde belirecektir. Öyle ki azınlık tarafından belgelerin incelenmesine müteakip, herhangi bir usulsüzlük veya güven ilişkisini zedeleyen başka bir kusur tespit edilmesi halinde, gündeme eklenecek maddelerin (öneri niteliğindeki karar taslaklarının) hazırlanmaları

¹⁷⁰ Hümeýra Yılmaz, “Anonim Şirketlerde Azınlığın Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması ve Gündeme Madde Eklenmesi Talebi”, *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 1-3 (2020): 3735.

¹⁷¹ Eriş, *Şirketler C. II*, 2141.

¹⁷² Karşı görüş için bkz. Mustafa Yavuz, “Gündeme Madde Ekletme Hakkı”, 115.

ve yönetim kuruluna iletilmeleri, 15 günlük sürenin azlığı da göz önüne alındığında pek mümkün olmayacaktır. Olsa dahi azınlığın talebi ulaşana kadar, yönetim kurulunun TTSG’de yayımlanacak ilan ücretlerini yatırması büyük bir ihtimal olduğundan; hakkın kullanımı işlevsiz kalacaktır.¹⁷³

3.5.3. Ticaret Bakanlığının Gündemin Belirlenmesindeki Etkisi

TTK m. 210 hükmü ile, Ticaret Bakanlığına kanun maddelerinin uygulanışına yönelik olarak Ticaret Sicil Müdürlükleri ile ticaret şirketlerini bağlar nitelikte tebliğler yayımlama yetkisi tanınmıştır. Tebliğle anonim şirketi bağlayan düzenlemeler öngörmeye yetkili olan bakanlık, bittabi yönetmelikle de bu amacı gerçekleştirebilir.

Dolayısıyla Bakanlığın, anonim şirket bakımından yapılan denetimin doğal sonucu olarak genel kurul gündemine madde eklenmesi şeklindeki yetkisinin, yönetmelik ile düzenlenmesi normlar hiyerarşisine aykırı olmaz. Bu doğrultuda Toplantı Yönetmeliği’nin 13/5. maddesi incelendiğinde:

Yapılan denetim sonucunda veya herhangi bir sebeple Bakanlıkça, şirket genel kurulunda görüşülmesi istenen konuların gündeme eklenmesinin zorunlu tutulduğu gözlenmiş; ayrıca aynı madde, örnek iç yönergenin asgari unsurları arasında gösterilmiştir (GK Top. Yön. Ek-5, m.10/5).

Ancak, bakanlığın gündemin belirlenmesi bakımından yönetmelik ile kazandığı bu yetki, normlar hiyerarşisine aykırı olmasa da özel hukuk tüzel kişilerine karşı kamu gücüne haiz kamu kurum ve kuruluşlarına, alt normatif düzenlemelerle tanınan yetki sınırlarının açık bir biçimde gösterilmek zorunluluğu karşısında, anılan yönetmeliğin 13/5. maddesinde geçen “herhangi bir sebeple” ibaresinin hukuka aykırı olduğu da anlaşılmıştır.¹⁷⁴

¹⁷³ Ömer Teoman, “Anonim Ortaklıkta Azınlığın Genel Kuruldan Özel Denetçi Seçilmesini İsteme Hakkı ve Gündeme Bağlılık İlkesi”, *Tüm Makalelerim (1971-2001) C. I-II*, 2. Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012), 486-488.

¹⁷⁴ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 560, N. 694.

Belirtmek gerekirse, Ticaret Bakanlığı dışındaki bakanlıklar ve kamu tüzel kişilerinin de özel kanunlarda kendilerine tanınan yetkiler çerçevesinde anonim şirketlere ilişkin yönetmelik, tebliğ ve genelge gibi düzenlemeler öngörebilmeleri mümkün kılınmıştır (TTK m.210/1, 2). Örneğin özel kanunları uyarınca halka açık anonim şirketlerin SPK, bankaların BDDK ve enerji alanında faaliyet gösteren anonim şirketlerin EPDK gibi düzenleyici bağımsız idari otoritelerce yayımlanan alt düzenlemeler uyarınca faaliyetlerini yürütmeleri gerekmekte olup; bu anonim şirketler ayrıca işletme konusuna göre ilgili düzenleyici ve denetleyici kurum tarafından denetlenmektedir.¹⁷⁵ Bununla birlikte: “Bu kurum ve kuruluşlarca denetlenmesi hüküm altına alınmayan iş ve işlemlerin, Ticaret Bakanlığı müfettişlerince denetleneceği belirtilmiştir” (Bak. Den. Yön. m. 5/3). Bu doğrultuda, denetimler neticesinde uygunsuzlukların giderilmesi için rehberlik edilmekte; hukuki sorumluluğu gerektirir durumların tespit edilmesi halinde; görüşülmesi önerilen konular, gündemin belirlenmesinde dikkate alınmak üzere yönetim kuruluna bildirilmektedir (Bak. Den. Yön. m. 4, 9/4-a).

Ayrıca, kuruluşu Bakanlığın iznine bağlı olan anonim şirketlerin, esas sözleşme değişiklikleri bakımından da izin almaları gerekmektedir (TTK m.333, 453; İzin Tebliği¹⁷⁶ m. 6/2). Dolayısıyla bu şirketlerde, esas sözleşme değişikliğini gerektirir konuların, gündeme dahil edilebilmeleri için, öncelikle Bakanlıktan esas sözleşme değişikliğine yönelik izin alınmış olması şarttır.

3.5.4. Düzenleyici Denetleyici Kurumların Gündemin Belirlenmesindeki Etkisi

3.5.4.1. Sermaye Piyasası Kurulunun Etkisi

SPKn. m. 29/4 uyarınca: “Halka açık ortaklıkların genel kurullarında gündeme bağlılık ilkesine uyulmaksızın Kurulun görüşülmesini veya ortaklara duyurulmasını istediği hususların genel kurul gündemine alınması zorunludur” hükmü ile Sermaye Piyasası Kuruluna, HAAO genel kurullarında görüşülecek gündemin belirlenmesi bakımından çok geniş bir yetki tanınmıştır. Hükme göre, SPK'nın gündemi belirleme yetkisini toplantı öncesinde ve hatta toplantı sırasında dahi kullanabileceği anlaşılmaktadır.

¹⁷⁵ Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 331.

¹⁷⁶ Ticaret Bakanlığının, 15/11/2012 tarihli ve 28468 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak, aynı gün yürürlüğe giren tebliği.

SPK, bu yetkileri doğrultusunda; belirlenmiş olan gündeme madde eklenmesini veya SPKn. m. 29/1 hükmü uyarınca tekrar çağrı yapılmasını isteyebileceği gibi; yönetim kurulundan, istenilen konuların görüşülmesi ve karara bağlanmaları için genel kurulu toplantıya çağırması talebinde de bulunabilmektedir.

3.5.4.2. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Etkisi

Mevduat bankaları, katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankaları şeklinde faaliyet yürüten anonim şirketlerde; Bankacılık Kanunu ile alt düzenlemeleri ve Kurul kararlarına aykırı hareket edilmesi, iç denetim-iç kontrol-risk yönetimi kurallarına aykırılık, denetimi engelleyici uygulamalara başvurulması, yönetimin basiretsizliğinden dolayı risklerin büyük ölçüde artması veya bu sebeple mali yapının gittikçe zayıflaması durumlarında; yönetim kurulu üyelerinin sorumlu olduklarının tespit edilmesi halinde, bu sorunların giderilmeleri ve yönetim kurulunun sorumlu üye veya üyelerinin azledilmeleri ve yerlerine yeni üye seçimi yapılması, gerek görülürse üye sayısının artırılması için esas sözleşme değişikliğine gidilmesi, mali risklerle mücadele amacıyla kısa-orta ve uzun vadeli yazılı programlar oluşturulması ve nihai olarak BDDK tarafından uygun görülen programların nitelikli paya sahip olanlar ile yönetim kurulu tarafından uygulanacağını taahhüt edilmesi gündemiyle, genel kurulun olağanüstü toplantıya çağırılması, BDDK tarafından istenir. Kurum, bunun dışında uygun gördüğü önlemlerin derhâl alınmasını da yönetim kurulundan ister (BKn. m. 69-b). Bu doğrultuda Kurum, olağanüstü genel kurul toplantısında görüşülmesini istediği başka konuların da gündem metnine dahil edilmesini talep edebilir.

Ayrıca, Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu¹⁷⁷ uyarınca BDDK'nın, Türkiye'de kurulmuş olup işletme konusu finansal kiralama ya da faktöring olan anonim şirketler finansman ve tasarruf finansman şirketlerinin esas sözleşme değişikliklerinde bir nev'i izin mercii olduğu görülmektedir. Zira bu şirketlerde, esas sözleşme değişikliklerine ilişkin karar taslaklarına, on beş iş günü içinde Kurumca olumsuz dönüş yapılması durumunda,

¹⁷⁷ "Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu (6361 S. K.)", *Resmî Gazete*, 28496 (13/12/2012).

ilgili esas sözleşme değişikliğinin genel kurulda görüşülmesi ve karara bağlanması hukuken olanaksızdır (m.10/1).

3.5.5. Hazine ve Maliye Bakanı ile Finansal Piyasalar ve Kambiyo Genel Müdürünün Gündemin Belirlenmesindeki Etkisi

Sigorta veya reasürans şirketlerinde; varlıkların yetersiz kalması sebebiyle kanunen ayrılması gereken garanti fonu ve teminatlar ile teknik karşılıkların ayrılmadığı, imzalanan sözleşmelerdeki yükümlülüklerin yerine getirilemediği veya şirketin mali yapısının zayıflığı sebepleriyle, sigortalıların hak ve çıkarlarının tehlikeye girdiğinin tespit edilmesi hallerinde; Hazine ve Maliye Bakanı, aciz içinde olan veya olma ihtimali doğan şirkete uygun bir süre vererek, mali yapının düzeltilmesi için gerekli adımların atılmasını talep edebilmekte ve hatta bu doğrultuda bakan tarafından belirlenmiş olan gündemle, genel kurulun olağanüstü toplantıya çağırılması istenebilmektedir (Sigortacılık Kanunu¹⁷⁸ m. 20/1-d).

Ayrıca bu şirketlerin esas sözleşme değişikliklerinde, Finansal Piyasalar ve Kambiyo Genel Müdürünün izni aranmaktadır. Dolayısıyla, ancak müdürün onay verdiği değişiklik taslakları, gündemin belirlenmesinde esas alınabilmektedir. Öyle ki ticaret sicil memurunun; müdürün, değişiklik iznine ilişkin tanzim ettiği resmî belgeyi görmeksizin esas sözleşme değişikliğine ilişkin genel kurul kararını TTSG’de tescil etmesi mümkün değildir (SKn. m.8).

3.6. Gündemin Değiştirilmesi

Kural olarak, çağrı yapılmasının ardından gündemin değiştirilebilmesi veya ek gündem belirlenebilmesi mümkündür. Bilakis bahsettiğimiz üzere azınlığa gündeme madde ekletme hakkı da tanınmıştır. Ancak kuralın, gündeme bağlılık ilkesi ile karıştırılmaması gerekmektedir. Gündeme bağlılık ilkesi, kanuni istisnalar saklı kalmak kaydıyla, gündemde olmayan konuların genel kurulda görüşülemeyeceğini ve karara bağlanamayacağını ifade etmektedir. Oysa çağrı yapılması, tek başına genel kurulun oluşumu için yeterli olmadığından; çağrı yetkilisinin genel kurul oluşana

¹⁷⁸ “Sigortacılık Kanunu (5684 S. K.)”, *Resmî Gazete*, 26552 (14/06/2007).

değin, yeni veya ek bir gündem belirlemesi (TTK m. 413/1) mümkündür.¹⁷⁹ Örneğin yönetim kurulu; genel kurulu toplantıya çağırması olmasına rağmen, başka konuların da görüşülmesi amacıyla yeniden çağrı kararı alabilir. Ancak TTK'nin 414/1. maddesi uyarınca pay sahiplerinin toplantıdan en az 2 hafta önce haberdar edilmeleri gerekeceğinden; yönetim kurulunun belirlediği nihai gündemin genel kurul toplantısında esas alınabilmesi için toplantıya 2 hafta kalıncaya dek çağrı merasiminin tamamlanması gerekmektedir. Dolayısıyla çağrı yetkilisinin gündemi değiştirme yetkisi, genel kurulun muhtemel oluşma tarihine 2 hafta kalıncaya dek kullanılabilir bir yetkidir.¹⁸⁰ Ancak, değişen gündemle yapılan bir sonraki çağrının 2 haftalık zaman aralığı içerisinde pay sahiplerine ulaşması halinde, artık değişen bir gündemden bahsedilemeyecek ve bu durumda sonraki çağrıya esas alınan gündem konuları, yeni bir toplanma amacını teşkil edecektir. Diğer yandan belirtmek gerekir ki genel kurul toplantısının herhangi bir sebeple ertelenmesi halinde, ertelenen toplantının ilk toplantının devamı sayılması, izleyen toplantıda gündemin değiştirilmeden görüşülmesi ve karara bağlanmasına bağlıdır (GK. Top. Yön. m. 21/2).

¹⁷⁹ Karşı görüşler için bkz. *Saka*, çağrı sürecinin başlatılmasının ardından, artık çağrı yetkilisinin bu çağrıdan dönemeyeceğini veya genel kurul toplantı zamanını erteleyemeyeceğini; çağrının yapılmasının ardından bu yetkilerin yalnızca genel kurul tarafından kullanılabilceğini belirtmektedir: *Saka, Genel Kurul*, 66. *Çakırbay*, genel kurul toplantıları bakımından iki gündemin ilan edilmesinin gündeme bağlılık kuralına aykırılık doğuracağını; zira bu durumda, genel kurulun hangi gündemi esas alacağını belirlemeyeceğini ileri sürmüştür: *Çakırbay*, “Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları”, 32. *Altınbaş Yıldırım* ise gündeme bağlılık kuralı ile gündemin değiştirilmemesi arasında doğal bağlantı bulunduğunu ileri sürerek; bu doğrultuda, gündeme bağlılık ilkesinin kanuni istisnaları haricinde ilan edilen gündeme müdahalede bulunulamayacağını belirtmiştir: *Altınbaş Yıldırım*, “Gündem ve Gündeme Bağlılık”, 95-96.

¹⁸⁰ Arslanlı, “Umumi Heyet”, 222. *Domaniç* ise gündemin belirlenmesi, şirketin iç işlemi olduğundan; gündemin değiştirilmesinin ve davet sürelerine uyulmak şartıyla ek gündem belirlenmesinin mümkün olduğunu, ancak gündemin, pay sahiplerine ve Ticaret Bakanlığına bildirilinceye kadar değiştirilebileceğini ifade etmiştir: *Domaniç, TTK Şerhi II*, 819.

Ayrıca, çağrı yetkilisince gündemin değiştirilmesi veya başkaca bir saikle ek gündem belirlenmesi halinde, son çağrıya konu gündemin görüşülebilmesi için ilgisine göre TTK m.414/1 veya SPK m.29/1 uyarınca çağrı şekline uyulması ve gündem konularına göre toplantı hazırlıklarının, toplantı öncesinde tamamlanması gerekmektedir.¹⁸¹ İlk belirlenen gündemde çağrı ve diğer hazırlık kurallarına uyulmuş fakat sonraki gündem bakımından bu yönde bir hazırlığa girişilmemişse, toplantıda kural olarak ilk gündemden farklılık taşıyan konuların görüşülmeleri ve karara bağlanmaları gündeme bağlılık ilkesine aykırı olacaktır. Belirtmek gerekirse sonraki gündemin bildirilmesi bakımından, çağrı kurallarına uyulmuş ve fakat özellikle HKAO'lar bakımından gözetilmek zorunda olan iadeli taahhütlü mektupla bildiri şartı, zaman yetersizliği sebebiyle sağlanamamış; yani bir diğer deyişle, toplantı zamanından önce pay sahipleri veya temsilcileri sonraki gündemden haberdar olmamış olabilirler. Bu durumda da ilk toplantı gündemi haricindeki konuların görüşülmeleri ve karara bağlanmaları, bağlılık kuralına aykırı olacaktır.

Gündemin önceki metni de içerir şekilde tek bir metin olarak düzenlenmesi ve tüm davetiyelerin ulaşması için gerekecek azami süre gözetilerek, toplantı zamanının ileri bir tarihe alınması halinde ise nihai gündemin görüşülüp karara bağlanmasında hukuki bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak bu durumda, ilk belirlenen toplantı tarihi doğrultusunda hazırlık yapan pay sahiplerinin zararları söz konusu olursa, çağrı yetkilisinin kusura dayalı hukuki sorumluluğu söz konusu olabilir (TTK m. 553).

Gündemin değiştirilmesi yetkisi, münhasıran çağrıyı yapan organ veya kişilere aittir. Ancak, azınlığın TTK m. 412 uyarınca gündeme madde eklenmesi talebiyle mahkemeye başvurması durumunda; mahkeme, gündemi değiştirerek kayyımın toplantı çağrısı yapmasına kesin olarak karar verebilir.¹⁸² Bunun gibi; çağrının tek

¹⁸¹ Gökhan Mirahmetoğlu, “Anonim Şirketlerde Genel Kurulu Toplantıya Çağrabilecekler ve Çağrı Usulü”, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 12-13 Mayıs 2022, (Ankara: Türkiye Adalet Akademisi, 2023): 79-80.

¹⁸² Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 227. Tekinalp, *Tek Kişi Ortaklığı*, 171, N. 13-23. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 557-558, N. 692. Eriş, *Şirketler C. II*, 2151. Ayrıca bkz.

payın sahibi, kayyım, tasfiye memurları ya da iflas idaresi tarafından yapıldığı durumlarda da mahkemenin görüşülmesini uygun gördüğü konuların gündeme eklenmesi ve çağrının, mahkemenin öngördüğü gündem esas alınarak yapılması gerekmektedir.¹⁸³ Ancak mahkemenin, yerindelik denetimi yapması mümkün

“Gündeme madde eklenmesi için azınlığa yetki verilmez. Mahkeme kararında gündeme eklenen hususun açıkça gösterilmesi gerekir”. Y11HD. 16/12/1991 T. 4585/6676. Aynı yönde: Y11HD. 03/12/2002 T. 6623/11212. “Çağrı yetkisi tanınmasında; genel kurul toplantı gündeminin belirlenmesi ve kararda açıkça gösterilmesi gerekir”. (A.g.e., 2144, 2150).

¹⁸³ Pulaşlı, Şerh C.II, §33, N. 227. Ayrıca bkz. İstanbul 21. Asliye Ticaret Mahkemesince, 2019/1218 E. ve 2020/36 K. sayılı davada: *Şirketin paydaşlık durumu ve toplantıların yapılamaması nazara alındığında, zorunlu olan genel kurul çağrısı ve toplantının yapılması için tarafsız bir kayyım tayini gerekmesi gerektiğinden, 6102 Sayılı TTK 617/3. madde yollaması ile TTK 412. madde uyarınca talebin kabulüne ve kayyım tayinine dair: TTK'nin 412.maddesi uyarınca (...) a-Geçmiş dönem finansal tablolarının hazırlanması ve yıllık faaliyet raporunun oylanması, b-Şirkete temsilci müdür seçilmesi, c-Kar payının hesaplanarak kanuni akçeler ayrıldıktan sonra kalanının dağıtılmasının oylanması, d-Ortaklara ilişkin şirketten çıkarma ile ilgili oylama ve görüşmelerin yapılması konularında gündem maddeleri ile genel kurulun yapılması için çağrı yapması hususunda kayyım olarak mali müşavir...'in seçilmesine... kesin olarak karar verilmiş olup, genel kurul gündeminin mahkemece belirlendiği gözlemlenmiştir. Ancak, İstanbul 1. Asliye Ticaret Mahkemesi; 16/09/2021 tarihli, 2020/239 E. ve 2021/574 K. sayılı hükmünde; gündemi belirleme yetkisinin çağrıyı gerçekleştirecek olan kayyımda olduğunu, mahkemenin ancak kayyımı atama yetkisine sahip olması sebebiyle gündemi belirleme yetkisinin bulunmadığından bahisle: “Davalı şirketin sicil kayıtlarının tetkikinden, davacının davalı şirkette pay sahibi olduğu, davalı şirketin- 2013 yılından dava tarihine kadar olan dönemde - genel kurul toplantısının yapılmamış olduğunun görüldüğü, dava tarihinden sonra 2020 yılına ilişkin olağan genel kurul toplantısının yapıldığına dair tutanak sunulduğu, 2020 yılına ait genel kurul toplantısının icra edildiği hususunda taraflar arasında uyuşmazlık bulunmadığı buna karşılık 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarına ait olağan genel kurul toplantılarının yapılmamış olduğu, TTK. 412. maddesi kapsamında genel kurulun toplantıya çağrılmasına izin verilmesi*

olmadığından; gündem konularının, genel kurulun karar verme yetkisini sınırlayacak nitelikte belirlenmemesi gerekir.¹⁸⁴ Dolayısıyla gündemin açıklığı ve belirliliği

koşullarının oluştuğu anlaşılacakla davalı şirketin 2014, 2015, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarına ilişkin olağan genel kurul toplantı çağrısını yapmak ve TTK. 413. maddesi gereği gündemi belirlemek üzere kayyım tayinine dair aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiş, TTK 413. Maddesi gereği gündemi belirleme yetkisi genel kurulu toplantıya çağırana ait olduğundan gündemin mahkememizce belirlenmesi isteminin reddine dair aşağıdaki şekilde karar vermek gerekmiştir... demek suretiyle davanın; çağrıyı gerçekleştirmek üzere kayyım atanması talebi bakımından kabulüne, mahkemenin gündemi belirlemesi talebi bakımından ise reddine dair, TTK'nin 412. maddesi uyarınca kesin olarak karar vermiştir. Böylece, TTK'nin 412. maddesi uyarınca mahkemenin genel kurul gündemini belirleyip belirleyemeyeceği noktasında uygulama birliği bulunmadığı saptanmıştır. Bununla birlikte, Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin önüne gelen ek kararın temyiz başvurusunda, gündemi belirleyerek kayyım atayan bidayet mahkemesinin, gerekçesinin ve hükmünün usul ile yasaya uygun olduğunu belirterek, davalının temyiz istemini reddettiği görülmektedir. Şöyle ki 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin: (...)davalı şirketin 2014 senesine ilişkin olağan genel kurul toplantısını da yasal süresi içinde yapmadığı gerekçesiyle davalı şirketin 2010-2011-2012 ve 2013 yıllarına ait kârlarının kullanım şeklinin ve dağıtılacak kâr payının oranlarının belirlenmesinin müzakere edilerek bu konuda karar alınması gündemi ile sınırlı olmak üzere genel kurulun toplantıya çağrılmasına, TTK 412. maddesi gereği gündemi düzenlemek ve çağrıyı yapmak üzere ...'ın kayyım olarak atanmasına... yönelik verdiği kesin kararın, davalı vekilince temyizinin istenmesi üzerine; bidayet mahkemesi ek kararla, hükmün kesin olması sebebiyle temyiz yolunun açık olmadığına karar vermiş, akabinde ek karar temyiz başvurusuna konu edilerek Daire'nin huzuruna gelmiştir. 11. Hukuk Dairesi, 16/10/2017 tarihli ve 2016/3287 E. 2017/5383 K. sayılı ilamıyla, bidayet mahkemesinin ek kararını oybirliği ile onamıştır.

¹⁸⁴ Benzer yönde bir içtihat için bkz. "Genel kurulda alınan kâr dağıtım kararının mahkemece oran olarak uygunluğunun tartışılması mümkün değildir. Aksi halin kabulü mahkemenin genel kurul yerine geçip, dağıtılacak karın miktarının belirlenmesi sonucunu doğurur ki, böyle bir karar hukuken korunmaz". Y11HD. 09/03/2020 T. 2018/4050 E. 2020/2455 K. (E.T.: 22/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

ilkesinin, mahkemenin belirleyeceği gündem metinleri açısından dar kapsamda uygulanacağı söylenebilir.¹⁸⁵

Toplantının açılmasının ardından, artık çağrı yetkilisi veya toplantı başkanının gündemin belirlenmesi veya değiştirilmesi üzerinde doğrudan etkileri bulunmamaktadır.¹⁸⁶ Öyle ki genel kurul dahi oybirliği iradesine ulaşmadan gündemi doğrudan değiştirememekte olup; bu durumda görüşülmesi istenen bir konunun, ancak sermayenin en az ¼'ünün toplantıda temsil edilmesi şartıyla (TTK m. 418/1), mevcut oyların çoğunluğunun kararıyla izleyen toplantı gündemine eklenmesi yönünde tavsiye kararı alınabilmektedir (TTK m. 418/2).¹⁸⁷ Zira, bu aşamadan sonra artık gündeme bağlılık ilkesi geçerli olacak ve kanuni istisnalar hariç olmak üzere gündem dışı herhangi bir konu görüşülemeyecek ve oylamaya sunulamayacaktır (TTK m. 413/2).

3.7. Gündemin Görüşülmesi ve Karara Bağlanması

Toplantıda hazır bulunan pay sahipleri, paylarından doğan haklarını toplantı düzenini bozucu şekilde kullanamazlar. Dürüstlük kuralları ve iç yönerge uyarınca benimsenen düzen kurallarına uyularak gündem konularının görüşülmeleri gerekir. Gündemin; ilan edilen sırasıyla görüşmeye açılması, bu doğrultuda toplu gündem oylaması yapılmaması, gündeme bağlı kalınarak karar alınması ve alınan karara bağlı kalınması da bir yönüyle toplantı düzeninin gereğidir.

Toplantının etkili ve toplanma amacına sadık kalınarak yürütülerek zamanında bitirilebilmesi için, hak sahiplerinin gündem konuları hakkında konuşma süreleri iç

¹⁸⁵ *Memişoğlu* ise TTK'nin 412. maddesi doğrultusunda mahkemenin, gündemde bulunacak konuları kararında açıkça belirtmesi ve çağrı izni alındığına ilişkin bilgiye çağrı metinlerinde yer verilmesi halinde, açıklık ve belirlilik ilkelerinin sağlanacağını ifade etmiştir: *Memişoğlu*, "Toplantı Gündemi", 61.

¹⁸⁶ *Pulaşlı*, *Şerh C.II.*, §33, N. 220. Benzer yönde: *Arslanlı*, "Umumi Heyet", 224. *Bilgili ve Demirkapı*, *Şirketler Hukuku*, 308.

¹⁸⁷ *Çamoğlu*, *Poroy ve Tekinalp*, *Ortaklıklar I*, 557-558, N. 692.

yönergeyle sınırlanabilir.¹⁸⁸ *Teoman*, özellikle çok pay sahipli anonim şirketlerde, gündemin tamamı hakkında bütün pay sahiplerinin görüş bildirmeleri halinde, toplantının vaktinde bitirilemeyeceğini, bu doğrultuda iç yönerge düzenlemeleri veya

¹⁸⁸ Toplantı Yönetmeliği'nin Ek 5. Maddesinde yer alan örnek iç yönergenin 11. maddesinde:

Görüşülmekte olan gündem maddesi üzerinde söz almak isteyen pay sahipleri veya diğer ilgililer durumu toplantı başkanlığına bildirirler. Başkanlık söz alacak kişileri genel kurula açıklar ve başvuru sırasına göre bu kişilere söz hakkı verir. Kendisine söz sırası gelen kişi, toplantı yerinde bulunmuyor ise söz hakkını kaybeder. Konuşmalar, bunun için ayrılan yerden, genel kurula hitaben yapılır. Kişiler kendi aralarında konuşma sıralarını değiştirebilirler. Konuşma süresinin sınırlandırılması halinde, sırası gelip konuşmasını yapan bir kişi, konuşma süresi dolduğu zaman, ancak kendinden sonra konuşacak ilk kişi konuşma hakkını verdiği takdirde konuşmasını, o kişinin konuşma süresi içinde tamamlamak koşuluyla sürdürebilir. Diğer bir biçimde konuşma süresi uzatılamaz. Toplantı başkanınca, görüşülen konular hakkında açıklamada bulunmak isteyen yönetim kurulu üyeleri ile denetçiye sıraya bakılmaksızın söz verilebilir. Konuşmaların süresi, başkanın veya pay sahiplerinin önerisi üzerine, gündemin yoğunluğu, görüşülmesi gerekli konuların çokluğu, önemi ve söz almak isteyenlerin sayısına göre genel kurulca kararlaştırılır. Bu gibi durumlarda, genel kurul, önce konuşma süresinin sınırlanmasının gerekip gerekmeyeceğini ve sonra da sürenin ne olacağı konularında, ayrı ayrı oylamayla karar verir düzenlemeleri yer alırken, 12. maddesinde ise: Oylamaya başlamadan önce, toplantı başkanı, oylanacak konuyu genel kurula açıklar. Bir karar taslağının oylaması yapılacak ise, bu yazılı olarak saptanıp okunduktan sonra, oylamaya geçilir. Oylamaya geçileceği açıklandıktan sonra, ancak usul hakkında söz istenebilir. Bu sırada, talep etmesine rağmen kendisine söz verilmemiş pay sahibi varsa, hatırlatması ve Başkanca doğrulanması koşuluyla konuşma hakkını kullanır. Oylamaya geçildikten sonra söz verilmez. Toplantıda görüşülen konulara ilişkin oylar, el kaldırmak veya ayağa kalkmak ya da ayrı ayrı kabul veya ret denilmek suretiyle kullanılır. Bu oylar toplantı başkanlığınca sayılır. Gerektiğinde, başkanlık, oy sayımında yardımcı olmak üzere yeter sayıda kişiyi görevlendirebilir. El kaldırmayanlar, ayağa kalkmayanlar veya herhangi bir şekilde beyanda bulunmayanlar “ret” oyu vermiş sayılır ve bu oylar değerlendirmede ilgili kararın aleyhinde verilmiş kabul edilir düzenlemeleri yer almaktadır.

böyle bir düzenleme söz konusu değilse toplantı düzeninin sağlanması gerekçesiyle, gündem maddeleri hakkındaki görüşmecî sayısının belirlenerek sınırlanabileceğini ve hatta, pay sahiplerinin gündem konuları üzerine görüş beyan etme sürelerinin kısıtlanabileceğini belirtmiştir.¹⁸⁹ Filhakika, fiziki katılımı pay sahiplerinin katılma haklarını, iç yönergedeki düzenleyici hükümler çerçevesinde kullanmaları gerekirken, EGKS üzerinden icra edilen GK toplantılarında iç yönergede bu yönde bir düzenleme bulunmasına dahi gerek yoktur. Öyle ki EGKS aracılığıyla genel kurula katılan pay sahibi veya temsilcilerin, gündemdeki her bir konu için 600 karakter sayısını aşmamak şartıyla azami iki görüş sunabileceği düzenlenmiştir (GK E-Toplantı Teb. m. 6/1). Ayrıca, EGKS üzerinden oyların gönderilmesi iki dakika ile sınırlı tutulmuş (GK E-Toplantı Teb. m. 7) ve EGKS’de kullanılan oyun değiştirilemeyeceği öngörülmüştür (GK E-Toplantı Yön. m. 11/2).

3.7.1. Gündemin Görüşülme Sırası

Gündemin görüşülmesine geçilmeden evvel toplantı başkanınca, gündem konularının sırasına yönelik öneriler ve itirazlar alınır. Bu doğrultuda gündem metninde yazılı konuların görüşülme sırasına yönelik bir öneri geldiğinde, önerinin başkanlıkça oylamaya sunulması gerekmektedir. Gündem maddelerinin sırasının değiştirilmesi, toplantıda hazır bulunan oyların salt çoğunluğunun kabul yönünde kullanılmasına bağlıdır (GK Top. Yön. 25/2). Bu noktada, toplantının çağrılı ya da çağrısız oluşunun, önerinin karara bağlanmasındaki yeter sayılar bakımından değişiklik yaratmadığı söylenebilir.¹⁹⁰ Toplantı başkanının aynı zamanda pay sahibi olması durumunda, gündemin sırasına yönelik kendisinin de öneri vermesi ve bu doğrultuda oy kullanması

¹⁸⁹ Ömer Teoman, “Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Genel Kuruldan Çıkarılması”, *Tüm Makalelerim (1971-2001) C. I-II*, 2. Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012), 70-71.

¹⁹⁰ Karşı görüş için bkz. Çamoğlu, çağrısız toplantıda gündemin müzakere edilme sırasının oybirliği ile değiştirilebileceğini ifade etmektedir: Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 534, N. 669.

mümkündür. Ancak toplantı başkanının gündemin sırasını kendi kararıyla değiştirebilmesi mümkün değildir.¹⁹¹

3.7.2. Gündemdeki Bir Konunun Tekrar Görüşülmesi

İlk itirazlar değerlendirildikten sonra toplantı başkanı, görüşmelere geçilmesine karar verecek ve gündem konuları sırasıyla oylamaya sunularak nihayet genel kurul kararları oluşacaktır. Bununla beraber karara bağlanan bir konunun, aynı birleşimde tekrar görüşülüp karara bağlanmasının önünde hukuken bir engel bulunmamaktadır. Ancak, bir konunun tekrar görüşülmesi, bu yöndeki önerinin hazır bulunanların oybirliği ile kabul edilmesine bağlıdır (GK Top. Yön. 25/3). Bu noktada toplantının çağrılı ya da çağrısız oluşunun da bir önemi bulunmamaktadır.¹⁹² Ancak hazır bulunanlar hesap edilirken, ilk oylamada hazır bulunan oy hakkı sahipleri de gözetilmek zorunda olacağından, oylama öncesinde aslen veya temsilen oy hakkına sahip olanlardan birinin dahi toplantıdan ayrılması halinde; önerinin, toplantı başkanı tarafından usulen reddi gerekmektedir.¹⁹³

Diğer yandan önerinin kabul edilmesi bakımından böylesine ağır bir nisap öngörülmesi, toplantı düzeni yanında genel kurul kararından keyfe keder rücu edilememesi gerekliliğinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, karara bağlanmış bir konunun tekrar görüşülmesini gerekli kılacak gelişmelerin varlığında, önerinin kabul edilebileceği söylenebilir. Bu tip gelişmelere örnek olarak alınan kararı gözden geçirmeyi gerektirecek etkide yeni bir bilgi edinilmesi, toplantı yerinde mevcut olan belgelerin sahte olduklarının anlaşılması, benzer mahiyette sahtecilik yahut yolsuzluk yapıldığının itiraf edilmesi gibi durumlar sayılabilir.

¹⁹¹ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 220.

¹⁹² Ayrıca bkz. *Çamoğlu*, karara bağlanmış bir konunun yeniden görüşülebilmesi için, bu yöndeki önerinin, karara olumlu oy veren pay sahipleri veya temsilcilerinin oybirliği ile kabul edilmesinin yeterli olması gerektiğini ifade etmektedir: *Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, Ortaklıklar I*, 562, 574, N. 705b.

¹⁹³ Arslanlı, “Umumi Heyet”, 224. Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 312. Altınbaş Yıldırım, “Gündem ve Gündeme Bağlılık”, 103.

3.7.3. Gündemle Esaslı Bağlantılı Konuların Görüşülmeleri ve Karara Bağlanmaları

Toplantı sırasında görüşülmesi gerektiği anlaşılan konularda öncelikle gündem metnine bakılacağı aşikardır. Bir defa gündem metninde yer alan konulardan tamamen zıt ve bağımsız mahiyetteki konuların görüşülebilmeleri, tüm pay sahiplerinin oy birliğine varmaları sonucunda gündeme madde eklenmesiyle mümkün olacaktır. Ancak, toplantıda bütün payların temsil edilmemesi sebebiyle bu yönde bir karar alınmadığında, genel kurulun işaret ettiği gün ve saatte istediği konuları görüşebilmesi için toplantı çağrısı yapılmasını tavsiye etmesi mümkündür. Böyle bir imkân her zaman bulunsa dahi bazen ivedilikle ve pay sahipleri bir aradayken görüşülmesi icap eden olağanüstü nitelikli konuların derhal görüşülebilmeleri gerekir.

Öyle ki gündemle esaslı bağlantı içeren ve özellikle şirketin varlığı bakımından derhal görüşülmesi zaruri olan konuların ya da şirketin iktisadi geleceği bakımından büyük bir yatırım fırsatı oluşturacak konuların görüşme safhalarında ortaya atılması ya da sermayenin korunması bakımından önem arz eden konuların görüşülebilmesi ve bu konularda karar alınabilmesi; şirketin ve tüm pay sahiplerinin âli menfaatine fayda sağlayacağından mümkün olmalıdır.¹⁹⁴

¹⁹⁴ *Moroğlu*, gündemle doğrudan doğruya bağlantılı konuların görüşülebilmeleri için gündemde ayrıca yer almalarına gerek bulunmadığını; nitekim, gündeme bağlılık ilkesinin gözetildiği asıl amacın, pay sahiplerinin gündemi görüşme ve oylama safhalarında hazırlıklı olabilmeleri ve herhangi bir oldu bittiye karşı korunmaları olduğunu belirtmiştir. Bu doğrultuda yazar, kendisine toplantı gündemi bildirilen bir pay sahibinin, gündemle doğrudan doğruya bağlantılı konuları da göz önünde bulundurarak genel kurula katılacağına kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir: *Moroğlu*, “Anonim Ortaklıkta Özel Denetçi”, *Makaleler*, 1. Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010): 71-72. Benzer şekilde, *Barz*; gündemle bağlantılı konuların görüşülmesinin, gündeme bağlılık ilkesine aykırılık oluşturmayacağını ifade etmiştir: *Emre Kalender*, “Anonim Şirket Genel Kurul Toplantı Gündemindeki Bir Konunun Görüşülmemesi Mümkün Müdür?”, *Kırkkale Hukuk Mecmuası*, C.2, S.2 (2022): 531’den naklen: *Carl Hans Barz*, *Aktiengesetz: Grosskommentar*, (Berlin-New York: De Gruyter, 1973), 1012. *Memişoğlu*

Bu görüşe dayanak olarak, Türk Ticaret Kanunu'nun 403/5. maddesi örnek gösterilebilir. Hükümde: "Denetçi raporunun sınırlı olumlu görüş bildirmesi durumunda genel kurulun gerekli önlemleri ve düzeltmeleri de karara bağlayacağı" öngörülmüştür. Ayrıca hükmün gerekçesinden, kanun koyucunun asıl amacının, genel kurulun hareket sahasını daraltmamak ve bu doğrultuda genel kurulun zorunluluk arz eden durumlarda re'sen harekete geçmek suretiyle karar iradesini ortaya koyabilmesini sağlamak olduğu anlaşılmaktadır. Anılan gerekçede, denetçi raporlarının olumsuz görüş bildirmeleri üzerine; yönetim kurulunun görevden alınması, yeni yönetim kurulu üyelerinin seçilmesi, yeni yönetim kuruluna finansal raporları hazırlaması için talimat verilmesi ve gelen raporların denetçiye denetletilmesi yönündeki kararlar arasında bahsettiğimiz anlamda esaslı bağlantı kurulduğu da görülmektedir.

Esaslı bağlantı mefhumu, bir gündem konusunun genel bir ibareyle belirlenmesi halinde de meydana gelebilmektedir. Aslında bu durum, her ne kadar gündemin açıklığı ve belirliliği ilkelerine aykırılık teşkil etse de objektif kriterler nazarında, çağrı yetkilisinin maksadının şüpheye ya da alternatifte yer vermeyecek şekilde tespit edilebilir olması halinde, o konunun genel kurulda görüşülmesine engel teşkil etmemelidir. Örneğin gündemde "yönetim kurulunun oluşturulması" şeklinde yer alan konu, doğal olarak yönetim kurulu üyelerinin seçilmeleri ve görevden alınmaları konularının görüşülmesini içermektedir.¹⁹⁵ Nitekim bu durumda, çağrı yetkilisinin

ise gündemdeki bir konu ile başka bir konu arasında bağıntının, ortalama bir pay sahibi tarafından anlaşılabilir açıklıkta olması halinde, bağlantı kriterinin sağlanacağını ifade etmiştir: Memişoğlu, "Toplantı Gündemi", 70. Karşı görüş için bkz. *Cenkci*, bir konunun gündemle doğrudan bağlantı içerip içermediğinin, kim tarafından ve hangi yöntemle tespit edileceğinin belirsiz olduğunu, öyle ki; TTK sisteminde pay sahiplerine özen yükümlülüğü yüklenmediğini, kaldı ki gündemde açıkça yer almayan konularla doğrudan bağlantı içerdiği kabul edilen konuların görüşülmesi halinde bazı pay sahiplerinin memnun olmayabileceklerini belirtmiştir: Cenkci, "Gündeme Bağlılık İlkesi", 17-18.

¹⁹⁵ Günay, *Gündem*, 10. Benzer şekilde öğretilde, gündemde yönetim kurulu üyelerinin seçilmesi şeklinde yer alan bir konunun; doğal olarak, mevcut yönetim kurulu üyelerinin azledilmeleri konusuyla, tanımladığımız anlamıyla esaslı bağlantı içerdiği belirtilmektedir: Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C. I*, 261. Nuri Erdem, "Anonim

objektif amacı, genel kurulun bu konuları görüşmesi ve karara bağlamasıdır. Dolayısıyla genel kurulun, gündemle esaslı bağlantı içeren konulara temas ederek tamamlayıcı hukuki işlemler meydana getirmesi mümkündür. Zira aksi halde, gündem metnine olağanüstü şekilperest bir yaklaşımla bakıldığında, genel kurulun aldığı kararların istenilen hukuki sonuçları doğurma ihtimali de güçleşebilecektir. Bununla beraber, bir konunun gündemle esaslı bağlantı içerip içermediğinin tespiti yapılırken bazı şartların sağlanmış olması gerekmektedir. Toplantıların organik süreçler olması sebebiyle gündemle esaslı bağlantı kavramının her somut olay bakımından ayrı ayrı değerlendirilmesinde fayda bulunduğu şüphesizdir. Ancak şirketin ve bütün pay sahiplerinin ortak menfaatlerinin söz konusu olduğu; ivedi şekilde organsal bir tepki verilmesini gerekli kılan hallerin, bu değerlendirmede göz önünde bulundurulmasında fayda vardır. Zira hakların kullanılırken, başkalarına zarar vermeyecek ya da en az zarar verecek şekilde kullanılması, dürüstlük kuralının bir gereğidir.¹⁹⁶ Kanımızca, buradaki “başkaları” kümesinden; anonim şirket tüzel kişiliğinin, pay sahiplerinin, yönetim kurulu üyelerinin, yönetim ve temsil işlerini yürütenlerin, şirkete iş sözleşmesiyle bağlı işçilerin ve hatta şirket alacaklılarının anlaşılması gerekmektedir. Sonuç olarak, bir konunun gündemle esaslı bağlantı içerdiğinin kabul edilip, o konunun görüşmelere ve karar alma sürecine esas alınabilmesi için; çağrı yetkilisinin amacından, konunun genel kurul tarafından görüşülüp karara bağlanması isteğinin objektif ve tereddütsüz bir şekilde anlaşılıyor olması, konunun gündemdeki bir konunun doğal uzantısı veya kaçınılmaz sonucu olması ya da konunun; şirketin hukuki, idari, mali ve yapısal ihtiyaçlarına yönelik ivedi görüşülmesi gereken mahiyette olması ve her halükarda konunun görüşülüp karara bağlanmasında tüm pay sahiplerinin ve diğer küme sükülerinin menfaatlerinin bulunması gerekmektedir.

3.8. Gündemin Karara Bağlanamaması

3.8.1. Toplantı Yapılmasının Yasaklanması Sebebiyle

Toplantıların açılması, yönetilmesi, gündemin görüşülmesi ve tutanağın tutulması bakımından mutlak olarak aranan unsurların yokluğunda genel kurul toplantıları

Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Gündeme Bağlılık İlkesi Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyesinin Azlığı”, *İstanbul Hukuk Mecmuası*, C. 76, S. 2 (2018): 511.

¹⁹⁶ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 236 vd.

yapılamaz. Örneğin toplantıya katılması zorunlu kişilerin yokluğunda toplanılması, kişi ve imza unsurunun eksikliği dolayısıyla toplantı yürütülmesini olanaksız kılmaktadır. Toplantı yapma yasakları olarak ifade edilebilecek olan bu durumlarda; karar alınsa dahi, alınan kararların hukuki güvenceden yoksun oldukları söylenebilir. Esasen bu durumların varlığı, Kanun'da dağınık olarak düzenlenmiş olan toplantı ve gündem kurallarının eksikliğinden anlaşılabilir. Zira Kanun, toplantı yasaklarını açık bir şekilde düzenlememiştir. Bununla beraber, Toplantı Yönetmeliği'nde örnek mahiyetinde birçok toplantı yasağına yer verildiği görülmektedir. Yönetmeliğin "Toplantının Yapılmaması" başlıklı 27/1. maddesine göre:

Bakanlık temsilcisi bulundurma zorunluluğuna rağmen temsilcinin bulunmaması, çağrısız ya da TTSG ile çağrısı yapılmadan toplanan genel kurullarda tüm pay sahiplerinin asaleten veya temsilen hazır bulunmaması ya da hepsi hazır bulunmalarına rağmen aralarından birinin toplantının çağrısız yapılmasına itirazda bulunması ya da toplantının yapılmasının mahkeme kararıyla durdurulması¹⁹⁷ hallerinde toplantının yapılamayacağı belirtilmiştir.

Belirtmek gerekirse toplantı başkanı bulunmaması hallerinde de gündem görüşülemez (TTK m. 419/1). Zira toplantı başkanı yokluğunda alınan herhangi bir kararın hukuki varlık kazanması olanaksızdır. Diğer yandan murahhas üyeler yanında en az bir yönetim kurulu üyesinin ve denetçilerin toplantıya katılmamaları, kural olarak genel kurul kararlarının geçerliliğini etkilemeyeceğinden eksiklik, belirlenmiş olan gündemin görüşülmesine engel oluşturmaz.¹⁹⁸

¹⁹⁷ *Bilgili ve Demirkapı*, genel kurul toplantısı yapılmasına mahkeme kararıyla müdahale edilmesine ilişkin TTK'de açık bir hüküm bulunmadığını, bu durumda yönetmelikle mahkemeye verilen yetkinin, ihtiyati tedbirin özel bir görünümü olduğunu belirtmekle birlikte; yargı yoluyla toplantının engellenmesinin, anonim şirketin yapısına uygun düşmediğini, dolayısıyla anılan yönetmeliğin 27/1-c hükmünün, bazı gündem maddelerinin görüşülmesi ve karara bağlanmasının mahkeme kararıyla engellenmesi şeklinde anlaşılması gerektiğini belirtmiştir: *Bilgili ve Demirkapı, Şirketler Hukuku*, 340.

¹⁹⁸ 6102 s. TTK m. 407 gerekçesi: *Gerekçe*, 402-404.

Kişi unsuru bakımından eksiklik bulunmasa dahi, esas sözleşmede aksi belirlenmemişse; TTK'nin 409/3. maddesi gereğince, şirket merkezinin bulunduğu mülki idare sınırı dışında bir yerde toplanılması, toplantı yapılmasına hukuken engel oluşturacaktır. Bunun dışında, toplantılarında bakanlık temsilcisi bulundurma zorunluluğu olan şirketlerde, gündemde esas sözleşme değişikliğine ilişkin konular bulunmasına rağmen, bakanlıktan bu yönde bir değişiklik izni alınmamış olması, yalnızca esas sözleşme değişikliğine ilişkin konuların görüşülmesine ve oylanmasına engel oluşturacaktır (GK Top. Yön. m. 27/2).

3.8.2. Toplantının Kısmen veya Tamamen Erteleenmesi Sebebiyle

Gündemin görüşülmesine geçilmesinin ardından toplantının ertelenmesi kural olarak olanaksızdır (GK Top. Yön. m. 28/2). Öyle ki gündemdeki bütün konular görüşülüp oylamaya sunulmadan, genel kurul toplantısı kapatılamaz. Bu durumda, görüşmelerin aynı birleşimde bitirilememesi sebebiyle, oturuma gınaşırı devam edilmesi mümkün olup; toplantı başkanının bu kararı, toplantının ertelenmesi niteliğinde değildir.¹⁹⁹

Ancak genel kurul toplantıları, gündem konularının mahiyetine göre gerekli olan toplantı ve karar yeter sayısının sağlanamaması, azınlığın TTK m. 420/1 uyarınca istemi, mücbir sebepler, EGKS sistemindeki teknik arızalar veya hukuki noksanlıklar, toplantı düzeninin veya kamu düzeninin gerektirmesi, güvenlik gerekçeleri veya özel kanunlarda gösterilen istisnai hallerde, gündem konularının karara bağlanma durumuna göre kısmen veya tamamen ertelenebilir. Dolayısıyla toplantının

¹⁹⁹ Halil Arslanlı, *Anonim Şirketler II -Anonim Şirketin Organizasyonu*, (İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1959), 18. Tekil, *Anonim Şirketler*, 201. Yiğit, *Genel Kurulun İşleyişi*, 137. Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C. I*, 329. Ayrıca bkz. Saka, toplantı başkanının gündemde bulunan bütün konular görüşülmeden birleşimi keyfi olarak kapatmak istemesi durumunda, genel kurulun güvensizlik önerisini kabul etmek suretiyle başkanın görevine son verebileceğini ve yeni başkan seçimine gidebileceğini belirtmiştir: Saka, *Genel Kurul*, 198. Kanımızca, toplantı başkanı bulunması, genel kurul kararlarının varlık kazanması bakımından kurucu unsur niteliğinde olduğundan; başkan seçimi konusu, gündemdeki herhangi bir maddeyle doğrudan ve esaslı bağlantı içermektedir. Bu gerekçelerle yazara katılıyoruz.

ertelenmesinin doğal sonucu, gündemi oluşturan konuların kısmen veya tamamen görüşülememesi ve karara bağlanamamasıdır.²⁰⁰

Toplantı açılmadan evvel yahut gündemin görüşülmesi sırasında, esas sözleşme veya TTK 418/1 uyarınca asgari toplantı yeter sayısının sağlanmadığı tespit edilirse toplantının ertelenmesine karar verilecektir. Bununla beraber özellikle izleyen oturumlarda görüşülecek konular bakımından toplantı yerinden ayrılmalar sebebiyle karar nisabının yetersiz kaldığı anlaşıldığında da toplantı ertelenecektir (GK Top. Yön. 28/1).²⁰¹

Toplantıya katılımın tespit edilmesi amacıyla toplantı başkanlığınca re'sen yoklama yapılabileceği gibi başkanlık temsilcisi veya her bir pay sahibi de yoklama yapılmasını talep edebilir. Genel kurul toplantılarında çekimser oy kullanılmaz; çekimser tutumlar, oy'un zımnen olumsuz yönde kullanıldığı anlamını taşırlar (GK Top. Yön. m. 20/1, Ek-5 İç Yönerge m. 12/2). Dolayısıyla toplantı yeter sayısının tespitinde yalnızca kabul oyu verenler hesap edilemez, hazır bulunan bütün pay sahiplerinin

²⁰⁰ Tekil, *Anonim Şirketler.*, 207. Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 308.

²⁰¹ Çamoğlu, toplantı nisabının oluşmamasının, toplantıya başlanamama sonucunu doğuracağından terminolojik olarak toplantının yapılamaması konusuyla ilgili olduğunu belirtmektedir: Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 570, N. 704b. Gündemdeki tüm konular bakımından, TTK m. 418/1 ve 421/1, 2 hükümlerinde öngörülen toplantı nisabının bulunmadığının tespit edilmesi halinde, toplantı yapılamayacağından yazara katılıyoruz. Ancak bu olasılık dışında, gündemin görüşülebilmesi ve karara bağlanabilmesi için farklı toplantı ve karar nisaplarını gerektiren karma konulardan oluşması halinde, toplantıya başlanamama değil yalnızca bazı gündem konularının nisap yokluğu sebebiyle görüşülememesi söz konusu olabileceğinden; bu durumda toplantının yapılamaması değil, ancak nisap eksikliği sebebiyle görüşülemeyen gündem konularının görüşülmesinin ilerleyen bir zamana bırakılması, yani toplantının ertelenmesi söz konusu olacaktır. Kanımızca yönetmeliğin, nisap eksikliğini açıkça erteleme halleri arasında saymasının sebebi de budur.

dikkate alınmaları gerekir.²⁰² Bununla beraber toplantı ve karar nisapları bakımından hiçbir sorun olmasa dahi TTK m. 420/1 uyarınca azınlığın talep etmesi halinde, toplantı başkanının finansal tabloların ve bağlı konularının görüşülmesini bir ay sonraya bırakması yani toplantıyı ertelemesi mecburi olup, ayrıca genel kurulun kararına ihtiyaç duyulmaz. Bu durumda, -gündemde bulunmaları şartıyla- finansal tabloların görüşülmesi ile esaslı bağlantı içeren konular olmaları sebebiyle şu konuların da ertelenen toplantıda görüşülmeleri ve karara bağlanmaları gerekmektedir.²⁰³

Yıllık faaliyet raporları²⁰⁴ ile denetçi raporlarının görüşülmesi, bilançonun onay için oylamaya sunulması, yönetim kurulu üyelerinin ibraları, kârın

²⁰² İsmet Sayhan, “Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Toplantılarında Toplantı Çoğunluğunun Korunması İlkesi ve Çoğunluğun Tespiti”, *Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 2, S. 2 (2014): 14-15.

²⁰³ Şengül Al Kılıç, “Finansal Tabloların Müzakeresinin Ertelenmesi Halinde İzleyen Toplantıya Bırakılacak ‘Buna Bağlı Konuların’ Tespiti”, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 12-13 Mayıs 2022, (Ankara: Türkiye Adalet Akademisi, 2023): 202-216. Ayrıca bkz. Çamoğlu, bilanço görüşmeleri ile dolaylı bağlantılı olan konuların da ertelenmesi gerekeceğini belirtmiştir: Ersin Çamoğlu, “Azınlığın Bilanço Ertelenmesi Gündemdeki Diğer Maddeleri Nasıl Etkiler?”, *Bilgi Toplumunda Hukuk-Ünal Tekinalp'e Armağan C.I*, 1. Bs. (İstanbul: Beta Yayınları, 2003): 289. Farklı bir görüş için bkz. Şimşek ve Memiş, TTK'nin 376. maddesi veya SPKn. m. 51/4 uyarınca gerçekleştirilen olağanüstü gündemli toplantılarda ve birleşme yahut bölünme gündemli toplantılarda bu konulara yönelik olarak; azınlığın, TTK m. 420/1 maddesindeki toplantıyı erteletme hakkını kullanamayacağını belirtmektedir: Bahar Şimşek ve Tekin Memiş, “Azlığın Finansal Tabloların Müzakeresini Erteleme Hakkı Üzerine Düşünceler”, *Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan*, (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019): 813 vd.

²⁰⁴ Şimşek ve Memiş, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporlarının görüşülmesi konusunun; içinde finansal tablolarla bağlantılı olmayan birçok konuyu içermesi ve ayrıca bu konunun, genel kurulda yalnızca görüşülmesiyle yetinilecek olması sebepleriyle, ertelenmemesinde bir sakınca bulunmadığı ifade etmektedir: “A.g.m.”, 808.

*kullanım şeklinin belirlenmesi ile dağıtılacak kâr ve kazanç paylarının oranlarının belirlenmesi, yönetim kurulu üyelerinin ücret, huzur hakkı, prim ve ikramiye gibi mali haklarının belirlenmesi*²⁰⁵, *esas sözleşmede öngörülmüşse kuruculara ve intifa senedi sahiplerine menfaat sağlanması, sermaye artırımı veya sermaye azaltılması, tahvil veya başkaca borçlanma senedi çıkarılması, yönetim kurulu üyeleri hakkında sorumluluk davası açılması, yönetim kurulu üyelerinin görevden alınmaları veya yerlerine yeni üye seçilmesi*,²⁰⁶ *kooptasyonun onaylanması, denetçi seçilmesi.*

Dolayısıyla, gündemde finansal tablolarla esaslı şekilde bağlantı içermeyen konuların bulunması halinde, bu konuların mevcut toplantıda görüşülmesinde hukuken bir sakınca bulunmamaktadır. Yani toplantı başkanının, finansal konularla bağlantı içermeyen diğer gündem konularını görüşmeye açmaksızın, azınlığın talebiyle

²⁰⁵ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 571-572, N. 704d.

²⁰⁶ Şimşek ve Memiş, yönetim kurulu üyeliği seçimine dair konunun, finansal tabloların görüşülmesi konusu ile bağlantılı olduğunu ve ertelenen toplantıda görüşülmesi gerektiğini belirtmekle birlikte, özellikle ertelenen toplantı vakti gelene değin mevcut yönetim kurulu üyelerinin görev sürelerinin sona ermesi halinde, şirketin organsız kalma tehlikesi yaşayacağını; bu sebeplerle, tedbiren yönetim kurulu üyelerinin azli ve seçimine dair karar alınabileceğini, nitekim TTK m. 413 hükmünün iyileştirici etkisi gözetildiğinde ertelenen toplantı gündeminde bulunmasa dahi yönetim kurulu üye seçimi yapılabileceğini belirtmektedir: Şimşek ve Memiş, “Finansal Tabloların Müzakeresinin Ertelenmesi”, 808. Ayrıca bkz. Akipek ile Altay, finansal tabloların görüşülmesi ile yönetim kurulu üyelerinin azledilmeleri konularının aynı gündem metninde bulunmaları halinde, azınlığın erteleme talebinin yönetim kurulu üyelerinin azledilmeleri ve kurula yeni üye seçilmesi şeklindeki gündem maddesi bakımından hüküm ifade etmeyeceğini savunmaktadır: Seda Akipek, “6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Azlığın Finansal Tabloların Müzakeresini Erteleme Hakkı”, *Akademik Yaşamının 55. Yılı Onuruna Rona Aybay’a Armağan C.I*, Legal Hukuk Dergisi Özel Sayısı, (İstanbul: Legal Yayıncılık, 2014): 309. Sıtkı Anlam Altay, “Yönetim Kurulunun Seçiminin Finansal Tabloların Müzakeresiyle İlişkisi”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 18, S. 2 (2019): 485 vd.

toplantıyı tüm gündem maddeleri bakımından ertelenmesi hukuka uygun değildir.²⁰⁷ Bu durumda, ilk toplantıda karara bağlanan gündem konuları bakımından şirketin iradesi oluşmuş olduğundan; ertelenen toplantı, ilk toplantının devamı sayılamaz.²⁰⁸ Hükmün lafzından, azınlığın erteleme talebini en geç finansal tabloların görüşülmesi sırasında ileri sürebileceği anlaşılmaktadır. Bununla beraber, Toplantı Yönetmeliği'nin 13. maddesinde sırayla sayılan ve finansal tabloların görüşülmesinden önce görüşülüp karara bağlanacağı öngörülen; yıllık faaliyet raporu ile denetçi raporlarının okunmaları konuları, karara bağlanmış olunsalar dahi TTK m. 420/1 hükmünün emredici niteliği gereğince, ertelenen toplantıda yeniden görüşülmesi gereken konulardan bir kaçını oluşturmaktadır. Bu sebeplerle, azınlığın finansal tabloların görüşülmesi ve buna bağlı konuların ertelenmesi şeklindeki talebini ilk itiraz olarak gündemin görüşülmesinden evvel toplantı başkanlığına iletmesi, muhtemel sorunların önüne geçilmesi bakımından önem arz etmektedir. Yine de azınlığın, toplantıyı erteletme hakkını kullanabilme zamanı bakımından bir sınırlama söz konusu olmadığından, bu tip sorunların önüne geçilebilmesi için kanuni değişikliğe gidilmesi gerekliliği ortaya koyulmaktadır.²⁰⁹ Ertelenen toplantıda, azınlığın tekrar erteleme talep etmesi kural olarak olanaksızdır. Ancak, finansal tabloların okunması, görüşülmesi ve oylamaya sunulması safhalarında tutanağa geçtiği haliyle itiraza uğramış olan hususlarda, yönetim kurulunun ve varsa

²⁰⁷ Ayrıca bkz. “İç yönergede finansal tabloların genel kurulda görüşülmesine ilişkin düzenleme bulunsa dahi, genel kurul iç yönergesinin onaylanmasına ilişkin gündem konusunun, TTK m. 420/1 kapsamında finansal tabloların görüşülmesi ile bağlantılı olmadığını belirten B.A.M. hükmü onanmıştır”. Y11HD, 10/04/2019 T. 2018/1020 E. 2019/2865 K. (E.T.: 22/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

²⁰⁸ Eriş, *Anonim Şirketler*, 420.

²⁰⁹ Al Kılıç, “Finansal Tablolarla Bağlantılı Konular”, 182-185. Ayrıca bkz. *Yetkin*, azınlığın TTK m. 420/1 uyarınca erteletme talebini, en geç finansal tabloların görüşülmesi aşamasında ileri sürebileceğini belirtmektedir: Ece Selin Yetkin, “TTK m. 420 Uyarınca Genel Kurul Toplantısının Ertelenmesi”, *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 1-3 (2020): 3661.

denetçilerin TTK m. 437 uyarınca hesap verme ve dürüst davranma ilkelerine²¹⁰ aykırı tutumlarının tespit edilmesi durumunda, toplantının tekrar ertelenmesi mümkündür (TTK m. 420/2). Ertelenen toplantı bakımından hangi azınlık grubu yeniden erteleme talep ederse etsin, dürüst hesap verme ilkelerine uygun ve tatmin edici açıklamaların yapılması ve sadece azınlık grubunun değil genel kurulun ikna edilmesi gerekmektedir.²¹¹ Zira, ilk erteleme talebi bakımından aranmayan genel kurul kararı, ikinci erteleme talebi bakımından artık aranmaktadır.²¹² Bu durumda, ertelenen toplantı gündeminde bu yönde bir konu bulunmasa dahi, genel kurulun aldığı erteleme kararı, gündeme bağlılık ilkesine aykırılık oluşturmayacaktır. Zira, çağrı yetkilisinin belirlediği konuların görüşülmesi ve karara bağlanması için pay sahiplerini toplantıya çağırdığı göz önüne alındığında; toplantının ertelenmesinin, gündeme dahil edilebilecek ve hatta gündem maddesi olabilecek mahiyette bir konu olmadığı anlaşılmaktadır. Açıklanan sebeplerle, azınlığın genel kurul toplantısının belli başlı konular bakımından ertelenmesini isteme hakkı, gündeme bağlılık ilkesinin bir istisnası olarak değerlendirilmemelidir.

Toplantı başkanı, güvenlik gerekçesi ya da EGKS sistemindeki teknik arızalar veya hukuki noksanlıkların giderilememesi durumunda da toplantıyı erteleyebilir (GK Top. Yön. m. 28/5, 6). Diğer yandan afet gibi mücbir sebepler veya elektrik kesilmesi gibi fiziki sebepler de toplantının yürütülememesine ve dolayısıyla ertelenmesine sebep olabilirler.

²¹⁰ İlke, TTK'nin "Dürüst resim ilkesi" başlıklı 515. maddesinde tanımlanmış olup, hükme göre: *Anonim şirketlerin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.*

²¹¹ Çamoğlu, "Azınlığın Bilanço Erteleme Gündemdeki Diğer Maddeleri Nasıl Etkiler?", 288. Alperen Sefa Çakırbay, "Finansal Tabloların Müzakeresinin Ertelenmesi", *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 9, S. 18 (2019): 425-426.

²¹² Yetkin, "Toplantının Ertelenmesi", *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 5, S. 1-3 (2020): 3657.

Bunun yanında, özel kanunlardaki istisnalara örnek olarak Hazine ve Maliye Bakanına tanınmış genel kurul toplantısının ertelenmesini talep yetkisi gösterilebilir. Sigorta ve reasürans şirketlerinde mali yapıyla alakalı tehlikelerin bertaraf edilmesi maksadıyla; bakan, anılan şirketlerin genel kurul toplantılarının ertelenmesini talep edebilmektedir (SKn. m. 20/1-d).

Kanımızca, toplantı yasağını meydana getiren hallerden birinin toplantı açıldıktan sonra gelişmesi durumunda da toplantı başkanınca, genel kurul toplantısının doğrudan ertelenmesi gerekir. Zira bu hallerde toplantı yapılamayacağından, erteleme için genel kurul kararı gerekmeksizin toplantı başkanı kararı yeterli olacaktır. Örneğin, bakanlık temsilcisinin toplantı sona ermeden toplantı yerinden ayrılması halinde toplantıya devam edilemeyeceğinden; bu durumda, toplantı başkanının genel kurul toplantısını doğrudan ertelemesi gerekmektedir.

Sayılan durumlar istisna niteliğinde olup, gündemin görüşülmesine geçildikten sonra toplantılar ancak genel kurul kararıyla ertelenebilir (GK Top. Yön. m. 28/2). Dolayısıyla genel kurulun toplantıyı ertelemek için oylamaya gitmesi, ertelemeyi gerektirir birtakım sebeplerin oluşmasını gerektirir. Özellikle gündem dışı görüşmelerle toplantı düzeninin ciddi manada bozulduğu hallerde toplantı başkanınca alınan tüm tedbirler işlevsiz kalırsa, toplantının ertelenmesi gündeme gelebilir. Gündem dışına çıkılması, gündemden başka bir konunun konuşulması şeklinde vuku bulabileceği gibi kişi veya gruplar arasındaki müstakil meselelerin sataşmaya varması şeklinde de meydana gelebilir. Gündem dışına çıkılmasını önlemek ve bu doğrultuda toplantı düzenini sağlamak için gerekli tedbirleri uygulamak toplantı başkanlığının görevidir (GK Top. Yön. Ek-5 m. 8/1-g). Bu gibi durumlar, müdahale edilmediklerinde toplantının işleyişini fevkalade olumsuz etkileme potansiyeli taşırlar. Aynı zamanda gündem dışına çıkılması, diğer pay sahiplerinin haklarını kullanmalarını kısıtlayan bir eylem olduğundan, konuşma hakkının kötüye kullanılması niteliğindedir. Dolayısıyla toplantı başkanının ilk olarak gündem dışı konuşma yapan kişi veya grupları uyarması ve asıl konuyu görüşmeye davet etmesi gerekmektedir. Uyarıya rağmen toplantı düzeni sağlanamamışsa toplantı başkanınca birleşime ara verilmesine karar verilebilir. İzleyen oturumda da aynı sorun devam ederse başkan iç yönergede öngörülen daha sert tedbirlere başvurabilir. Ancak, kural olarak toplantıya katılma hakkına sahip olanlar ve toplantıda bulunması zorunlu kişiler birleşimden çıkarılamaz ve hatta söz hakları kısıtlanamaz. Zira, idare mercileri toplantı

kuralları gibi emredici hukuk kurallarına uyma zorunluluklarının yanında katılma hakları gibi mutlak nitelikteki hakların kullanılmasını kısıtlayamayacaklarından, aslında toplantı başkanının bu kimseleri uyarmaktan ve kınamaktan başka elinden bir şey gelemez. Ancak uygulanan tüm tedbirlere rağmen toplantıda düzen sağlanamamış ve gündem bir türlü görüşülememişse, toplantı başkanının bu pay sahibi veya temsilcilerini toplantıdan çıkarmayı genel kurula teklif etmesinde hukuken bir sakınca yoktur.²¹³ Zira başkanın menfaatler dengesini gözetmesi, konumu itibarıyla ona yüklenen bir görev olmasının yanında şirket hukuku bağlamında bütün pay sahiplerinin haklarının korunması için bir gerekliliktir. Ancak, genel kurulun düzenini bozan pay sahipleri veya temsilcilerinin, toplantıdan çıkarılma oylamasına katılmaları hiçbir şekilde engellenemez. Toplantıdan çıkarılan pay sahipleri veya temsilciler, karara karşı olumsuz oy verip muhalefeti tutanağa işletmek koşuluyla (TTK m. 446/1-a) veya haksız olarak toplantıya katılmalarının engellendiğini ve kalan gündem konularında verilen kararların alınabilmesinde toplantıdan çıkarılmalarının etkisi bulunduğu iddiasıyla, iptal davası (TTK m. 446/1-b) açabilseler de mahkemece, iddiaların dürüstlük kuralına aykırı addedilmesi gerekmektedir.²¹⁴ Bununla beraber, taşkınlık yapanların çıkarılması sebebiyle genel kurulun toplantı nisabını kaybetmesi veya kalan gündem konularının karara bağlanabilmeleri bakımından aranan asgari karar yeter sayısının kaybedilmesi, toplantının kaçınılmaz olarak ertelenmesine sebep olacağından; toplantı başkanının, bu durumda toplantının ertelenmesini oylamaya sunmak dışında çaresi kalmayabilir.

Toplantı başkanının, hazırlık ve gündem kurallarına aykırılık halinde toplantıya devam edilse dahi alınan kararların hükümsüz olacağını öngörmesi de mümkün olabilir. Bu

²¹³ Tekinalp, Poroy ve Çamoğlu, *Ortaklıklar II*, 13, N. 958. Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 308. Teoman, “Genel Kuruldan Çıkarılma”, 67-73. Yazar, birleşime ara verilmesine rağmen gürültü ve şiddet eylemlerinin sona ermemesi ve dolayısıyla toplantı yürütülmesinin olanaksız olması halinde, kalan gündem konuları hakkında karar vermekten vazgeçilerek genel kurul toplantısına son verilebileceğini belirtmiştir: “A.g.m.”, 71.

²¹⁴ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 221, 223.

durumda başkanın, yaptırımı sebep olacak hukuka aykırılığın niteliğine göre genel kurul toplantısını erteleme mümkündür. Ancak, bunun için aykırılığın yokluk veya butlan yaptırımına vücut verebilecek nitelikte olması gerekmektedir. Aykırılığın, iptal sebebi teşkil ettiği durumlarda toplantıya yine de devam edilmesi esastır.²¹⁵

Toplantının tamamlanamamasına sebep olan durum meydana gelene kadar, görüşülen gündem maddeleri hakkındaki genel kurul kararları, Kanun'a ve esas sözleşmeye uygun olmaları şartıyla geçerlidir.²¹⁶ Ancak toplantının tamamlanamaması sebebiyle gündemde bulunmasına rağmen görüşülemeyen konuların akıbeti önem arz etmektedir. Toplantının hangi sebeple olursa olsun ertelenmesi durumunda, izleyen toplantı için ilgisine göre HKAO'lar için TTK m.414/1 uyarınca ve HAAO'lar için SPKn. m. 29/1 uyarınca çağrı yapılması gerekmektedir. İlk toplantının çağrı metninde, toplantının ertelenmesi halinde izleyen toplantının yeri ve zamanına yer verilmiş olsa dahi izleyen toplantı için bundan bağımsız, yeni bir çağrı yapılması zorunludur (GK Top. Yön. 10/3, 11/1-e). Bu kural, esas çağrı yetkilisi olan yönetim kurulu bakımından uygulanır. Zira genel kurul, toplantıyı erteleme kararında; bir sonraki toplantının zamanını belirleyebilir. Ancak genel kurul, böyle bir belirleme yapmamışsa, toplantı zamanı yine yönetim kurulu tarafından belirlenecektir.²¹⁷ Bununla beraber izleyen toplantının ertelenen toplantının devamı sayılması, gündemin değiştirilmemesi şartına bağlı tutulmuştur (GK Top. Yön. m. 21/2). Bu sebeplerle ertelenen toplantı, ilk toplantının devamı sayılıyorsa ilk toplantıda görüşülmeyen konuların karara bağlanmaları yeterlidir. Dolayısıyla, çağrı davetiyesinde ve ilanlarda bildirilecek gündem metninde, görüşülmeyen veya tekrar görüşülmesi gereken gündem maddelerine yer verilmesi yeterli olacaktır. Ancak, ilk toplantının gündemine madde eklenmesi ya da çıkarılması suretiyle, izleyen toplantı gündeminin çağrı safhasında değiştirilmesi durumunda; izleyen toplantı ilk toplantının devamı sayılmayacağından, belirlenen gündem konularının mahiyetine göre toplantı nisaplarının oluşması gerekir.

²¹⁵ Orbay Ortaç, *Toplantı Başkanı*, 72.

²¹⁶ Çalışkan, *Genel Kurul*, 164.

²¹⁷ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 572, N. 704e.

3.8.3. Olumlu ve Olumsuz Oyların Eşit Çıkması Sebebiyle

Çağrılı toplantılar, TTK m. 418/1 ve TTK m. 421/1, 2 hükümlerine uygun olarak yeterli sayıdaki payın temsiliyle açılmış olsalar ya da bütün pay sahipleri veya temsilcileri, TTK m. 416/1 uyarınca, hazır ve istekli bir şekilde çağrısız toplanmış ve bu nisabı toplantı boyunca korumuş olsalar da gündemin bir kısmı veya tamamının karara bağlanamaması mümkün olabilir.

Genel kurulun, bir önerinin kabul veya reddine yönelmiş karar iradesinin oluşması için, pay sahipleri veya temsilcilerinin gündem konularına ilişkin oy haklarını, kabul veya ret yönünde kullanmaları ve toplam sayımda, bir tarafın diğerine baskın çıkması gerekmektedir. Bu doğrultuda, kullanılan olumlu ve olumsuz oylar toplantı başkanlığı tarafından sayılarak tutanağa işlenmektedir. Genel kurulun kabul kararının oluşması, oylanın gündem maddesinin mahiyetine göre karar yeter sayısının sağlanmasına bağlıdır. Kural olarak, genel kurul kararları bakımından yeterli olan karar yeter sayısı; şirket sermayesinin $\frac{1}{4}$ 'ünün toplantıda temsil edilmesi şartıyla, oy çoğunluğudur (TTK m. 418/1, 2). Ancak esas sözleşmenin değiştirilmesine yönelik gündem maddeleri; mahiyetlerine göre, şirket sermayesinin %75'inin veya tamamının kabul oy'u ile kabul edilebilmektedir (TTK m. 421/2, 3 ,4).

Hâl böyle iken, olumlu ve olumsuz oyların eşit çıkması durumunda, gündem karara bağlanamadığından, kabul veya ret yönünde bir genel kurul kararından bahsedilemez. Esas sözleşme değişikliğine ilişkin gündem maddelerinde, nitelikli karar nisabı gerektiğinden böyle bir sorun yaşanmaz. Ancak diğer gündem maddelerinin oylanmaları sonucunda, kabul ve ret oylarının eşit sermaye tutarlarına karşılık geldikleri tespit edilirse, genel kurulun bir karar alamadığı, yani oylamaya tabi gündem konusunun karara bağlanamadığı anlaşılır.

Öğretide konuya, özellikle toplantı başkanına üstün oy hakkı tanınması yönünden yaklaşıldığı ve farklı gerekçelerle yerleşik hukuk karşısında böyle bir imkânın bulunmadığından bahsedildiği görülmektedir. *Tekinalp*, genel kurulda oylama sonucunun eşitliği göstermesi halinde, toplantı başkanına üstün oy hakkı tanıyan esas sözleşme hükmünün; oyların, payların toplam itibari değeriyle orantılı olarak kullanılabileceğini öngören TTK m. 434/1 hükmü karşısında geçersiz olacağını

belirtmektedir.²¹⁸ *Bilgili ve Demirkapı* ise belirsiz bir oya, oyda imtiyaz tanınmasının mümkün olmadığından bahisle, toplantı başkanına üstün oy hakkı tanınmaması gerektiğine işaret etmektedir.²¹⁹ *Pulaşlı*, İsviçre öğretisinde, esas sözleşmeyle toplantı başkanına üstün oy hakkı tanınmasının kabul edildiğine, böylece oyların eşit çıkması halinde meydana gelen sorunların aşılabildiğine dikkat çekmekle birlikte, aynı uygulamanın TTK'nin 340. maddesi karşısında Türk Ticaret Kanunu'na tabi anonim şirketler bakımından uygulanamayacağını belirtmektedir.²²⁰ *Tekil*, bu konuda İsviçre Federal Mahkemesi'nin 1969 tarihli bir kararında, Kanun'un çizdiği sınırlara aykırı olmamak şartıyla sözleşme serbestisi ilkesi gereğince, esas sözleşmeyle toplantı başkanına üstün oy hakkı tanınmasını kabul ettiğini belirtmiştir.²²¹ Bunun yanında; İsviçre öğretisinde, özellikle eşit sayıda paylara sahip olan iki pay sahipli anonim şirketlerde, olumlu ve olumsuz oyların eşit çıkması halinde meydana gelen sorunun, ombudsmana başvurulmak suretiyle çözümlenebileceği de ifade edilmektedir.²²² *Ülgen ve Özer* ise 6762 sayılı Kanun'un 378. maddesinde düzenlenen oy çokluğu kuralının (6102 sayılı TTK'nin 418/2. maddesinin), genel kurul kararının meydana gelişine yönelik bir kural olmadığını; kuralın, önerinin kabul edilmesi için gerekli olan asgari nisabı düzenlediğini ve bu sebeple oyların eşit çıkması halinde aslında olumsuz yani önerinin reddi yönünde bir kararın oluşacağını ifade etmektedir. Yazarlar bu sebeplerle, oyların eşit çıkması halinde, toplantı başkanına üstün oy hakkı tanınmasının olanaklı olmadığını belirtmektedir.²²³

²¹⁸ Tekinalp, Poroy ve Çamoğlu, *Ortaklıklar II*, 21, N. 961a.

²¹⁹ Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 307.

²²⁰ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 224.

²²¹ Tekil, *Anonim Şirketler*, 214'ten naklen: (BGE 07/10/1969, ATF 95 II 555, JdT 1970).

²²² Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 224'ten naklen: Peter Forstmoser, et al., *Schweizerisches Aktienrecht*, (Bern: Stämpfli, 1996), § 24, N. 58.

²²³ Hüseyin Ülgen, "Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Başkanının Üstün Oyu", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C.6, S. 4 (1972): 685. Işık Özer, "Anonim Ortaklıklarda Genel

Belirtmek isteriz ki oyların eşit çıkması halinde, tekrar oylama istenmesi de mümkündür. Ancak, oyların eşit çıkmasının ardından tekrar oylama yapılması; öncelikle bu yöndeki önerinin, toplantıda hazır bulunanların oybirliği ile kabul edilmesini gerektirmektedir (GK Top. Yön. 25/3). Bununla beraber, ilk oylamaya katılan pay sahiplerinden veya temsilcilerinden birisinin dahi toplantı yerinden ayrılmış olması halinde, önerinin toplantı başkanınca oylamaya sunulmaması gerekmektedir.²²⁴

3.8.4. Gündemin Görüşülmemesi ya da Görüşülememesi Sebebiyle

Gündemi görüşme, kanunen oydan yoksun pay sahibine dahi tanınan, mutlak nitelikte ve vazgeçilemez bir pay sahipliği hakkıdır.²²⁵ Bu noktada hakkın mutlaklığı, herhangi bir organ veya kişi tarafından, hakkın sınırlanamayacak veya kaldırılamayacak olmasından kaynaklanırken; vazgeçilmezlik ise, pay sahibi tarafından haktan feragat edilemezliği ifade etmektedir. Pay sahiplerinin, genel kurula katılmayarak gündemi görüşmemeyi tercih etmeleri her zaman mümkündür. Diğer yandan, kural olarak, genel kurul toplantısına katılım sağlanarak genel kurulun oluşumu sağlandıktan sonra da gündemdeki herhangi bir konunun görüşülmemesi mümkündür.²²⁶ Öyle ki genel kurul toplantısına katılan hiçbir pay sahibi, gündem konuları hakkında; fikir ileri sürmeye, itiraz etmeye, bilgi istemeye, inceleme talep etmeye ve oy kullanmaya zorlanamaz. Bu doğrultuda, esas sözleşme ile pay sahiplerine gündemi görüşme ve diğer pay sahipliği haklarını kullanma sorumluluğu yüklenmesi mümkün değildir (TTK m. 340/1). Dolayısıyla pay sahiplerinin gündemi görüşmemeleri yahut oy

Kurul ve Genel Kurulun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması”, (Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yüksek Lisans Tezi, 2006), 181.

²²⁴ Ayrıca bkz. *Günay*, tekrar edilen oylama sürecinin de oyların eşitliği ile sonuçlanması durumunda, bu sefer önerinin reddedilmiş sayılması gerekeceğini belirtmektedir: *Günay, Nisaplar*, 105-106.

²²⁵ Tekinalp, Poroy ve Çamoğlu, *Ortaklıklar II*, 11, N. 951.

²²⁶ Benzer yönde: *Arslanlı*; genel kurulun, çağrıya konu olsa da gündem maddeleri hakkında karar verme zorunluluğu bulunmadığını belirtmiştir: *Arslanlı, Organizasyon*, 16.

kullanılmaları durumunda, hukuki sorumlulukları da söz konusu olmaz. Hatta öyle ki esas sözleşmeyle oy hakkının kullanılmaması halinde yaptırım öngörülmesi durumunda, esas sözleşmeyi bu yönde değiştiren genel kurul kararları geçersizdir.²²⁷ Ancak, gündemin görüşülmemesi ile varılmak istenen amaç, genel kurul kararının oluşmasının engellenmesi ise toplantı başkanınca gündem konusunun oylamasına geçilmeden evvel toplantının terk edilmesi gerekir. Nitekim, oylamada hazır olan pay sahipleri veya temsilcilerinin çekimser tutumları, zımmen olumsuz yönde oy kullanıldığı anlamını taşıdığından (GK Top. Yön. m. 20/1, Ek-5 İç Yönerge m. 12/2), mevcudiyet, karar nisabında dikkate alınır.

Örneğin, azınlığın; TTK'nin 411/1. maddesi uyarınca bildirdiği gündeme madde eklenmesi talebinin, yönetim kurulunca kabul edilmesine rağmen, isteme konu madde-maddelerin, gündeme eklenmemesi durumunda, genel kurulun karar almasını engellemek amacıyla azınlığın gündemi görüşmeyerek toplantıyı terk etmesi söz konusu olabilir. Bunun gibi, toplantıdaki ilk itirazların ve taleplerin karşılanmaması, ayrımcılık yapılması gibi şahsi gerekçelerle, toplantı başkanlığını protesto etmek amacıyla ya da çağrısız toplantıda, gündeme eklenmesi önerilen konunun, oybirliği oluşmadığından eklenememesi sebebiyle de toplantının terk edilmesi söz konusu olabilir.

Bu örneklerde pay sahiplerinin toplantıyı terk şeklinde meydana gelen eylemlerinin amacı, karar nisabını bozarak gündemin ilgili maddeleri hakkında görüşme yapılmasını anlamsız kılmaktır. Ancak şüphesiz ki bu gibi durumlarda, gündem ile ilgili hazırlık yaparak; bilgi ve belge toplayan, masraf yaparak toplantıya katılan veya katılım sağlaması için temsilci görevlendiren pay sahiplerinin, her yönüyle olumsuz etkilenecekleri aşıkardır. Dolayısıyla, gündemi görüşmeme hakkının kullanılış amacı, hakkın kötüye kullanılıp kullanılmadığının tespitinde önem arz etmektedir.

Bir diğer olasılıkta: Gündemin görüşülmesine geçilmesinin ardından, gündemdeki bazı konuların görüşülmemesi ve karara bağlanmaması; genel kurulun, görüşülmemesi

²²⁷ Tekinalp, Poroy ve Çamoğlu, *Ortaklıklar II*, 19 N. 960c, 20 N. 960f.

istenen konu veya konuların gündem metninden çıkarılmasına karar vermesi ile de mümkün olabilir.²²⁸

*Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, bir içtihadında; gündemin bazı maddelerinin görüşülmemesi yönündeki genel kurul kararının iptali davasında: (...) gündemin ... ve 6 maddelerinin görüşülmemesi kararının, genel kurulda görüşülmesi ilan edilen bir gündemin gündemden çıkarılmasını engelleyen bir kanun hükmünün bulunmaması, gündemden madde çıkarmanın toplantıya katılanların haklarına zarar vermemesi nedeni ile ve kalan oylarla da oy çokluğu sağlandığından iptal talebinin reddi gerektiği yönündeki ilk derece mahkemesi hükmünü oybirliği ile onamıştır.*²²⁹

Görüldüğü üzere Daire, gündemden madde çıkarılması yönünde genel kurul kararı alınmasının önünde hukuki bir engel olmadığını belirtmektedir. Ancak önemle işaret etmek gerekir ki Daire, onama hükmünün gerekçesinde, gündemden madde çıkarılması sebebiyle, diğer pay sahipleri veya temsilcilerinin (yani gündemden madde çıkarılması önerisine olumsuz oy kullananlar kastediliyor), pay sahipliği haklarının işlevsiz kılınmaması gerektiğine de işaret etmektedir. Nitekim, kalan oyların oy çokluğu hesabında yeterli sayıyı karşıladığından bahsedilmesinin sebebi de bununla ilgilidir. Dolayısıyla, gündemdeki çoğu konunun gündem metninden çıkarılmasına karar verilmesi durumunda, özellikle azınlığı oluşturan pay sahiplerinin kanunen vazgeçilmez nitelikteki haklarını kullanmaları işlevsiz bırakılabileceğinden, bu yöndeki genel kurul kararının -diğer kanuni şartları da sağlaması halinde- hukuki geçerlilikleri sorgulanabilecektir. Bununla beraber, toplantıda temsil edilen sermayenin çoğunluğunu oluşturan pay sahipleri veya temsilcilerinin, mutlak haklarına zarar verilmemesi ve haklı bir sebebin bulunması şartıyla, gündemden bazı

²²⁸ Yiğın, “Anonim Şirketlerde Gündeme Bağlılık İlkesi”, 12. Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 259. Çalışkan, *Genel Kurul*, 139. Karşı görüş için bkz. Memişoğlu, “Toplantı Gündemi”, 71.

²²⁹ Y11HD. 13.03.2017 T. 2015/13438 E. 2017/1475 K. Onama ilamının tam metni için bkz. Abuzer Kendigelen vd. (Der.), *Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin Kararları (2018)*, 1. Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019), 211 vd. veya (karararama.yargitay.gov.tr).

maddelerin çıkarılmasına karar verilmesinin hukuka uygun olduğu söylenebilmektedir.

Öğretide *Kalender*, Yargıtay'ın anılan içtihadında bahsi geçen genel kurul kararının, TTK m. 418/2 uyarınca toplantıda temsil edilen sermayenin çoğunluğunca alındığına işaret ederek; Daire'nin, kalan oylarla oy çokluğu sağlanması gerektiğini belirtmesine rağmen, iptal davasını reddeden bidayet mahkemesi kararını onamasının çelişki yarattığını belirtmektedir. Bu sebeplerle yazar haklı olarak, bir maddenin gündemden çıkarılması; gündem dışı yeni bir karar niteliğinde olacağından, bu yöndeki önerinin bütün pay sahiplerinin oybirliğiyle kabul edilmesi gerekeceğini ortaya koymaktadır (GK Top. Yön. 25/1-a).²³⁰ Aynı gerekçenin yanında; gündeme madde eklenmesinde aranan toplantı ve karar yeter sayılarının, usulde paralellik ilkesi gereğince gündemden madde çıkarılmasında da aranması gerekeceğinden, bu görüşe katılıyoruz.

Konu bir başka olasılıkta değerlendirildiğinde, gündemin görüşülememesinin de mümkün olabileceği anlaşılmaktadır. Şöyle ki TTK'nin 410/2. maddesi uyarınca, yönetim kurulunun mevcut olmaması sebebiyle pay sahiplerinin olağan toplantıya çağırılmaması durumunda, mahkemeden çağrı izni alınıp genel kurul oluşturulsa da TTK'nin 409/1. maddesinde sayılan bazı olağan toplantı konularının görüşülememesi söz konusu olabilir. Gerçekten de geçmiş faaliyet dönemine ilişkin faaliyet raporlarının ve yıllık raporun okunması, bilançonun durum tespiti ve varsa kârın dağıtılması gibi öneriler, gündemde yer alsalar da raporlamaları hazırlanamadığı için görüşülemezler. Zira, hazırlanmayan raporun okunması ve usulüne uygun bir bilanço tespiti mümkün olamayacağından, bu konuların genel kurulda görüşülebilmeleri de olanaksız kalır. Ancak:

Finansal tablolar, konsolide finansal tablolar, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, denetleme raporları ve yönetim kurulunun kâr dağıtım önerisi, genel kurulun toplantısından en az on beş gün önce, şirketin merkez

²³⁰ Kalender, "Gündemin Görüşülmemesi" 532, 537. Farklı bir görüş için bkz. *Altınbaş Yıldırım*, karara bağlanan bir konunun yeniden oylamaya sunulabilmesi için gerekli olan karar nisabının (toplantıda hazır bulunanların oy birliği), gündemden madde çıkarılması önerildiğinde de uygulanması gerekeceğini ileri sürmüştür: *Altınbaş Yıldırım*, "Gündem ve Gündeme Bağlılık", 100-101.

ve şubelerinde, pay sahiplerinin incelemesine hazır bulundurulur. Bunlardan finansal tablolar ve konsolide tablolar bir yıl süre ile merkezde ve şubelerde pay sahiplerinin bilgi edinmelerine açık tutulur. Her pay sahibi, gideri şirkete ait olmak üzere gelir tablosuyla bilançonun bir suretini isteyebilir.

TTK'nin anılan 437/1. maddesi, olağan toplantı gündemlerinin görüşülememe riskini ortadan kaldırma amacını da gütmektedir. Bu sebeplerle, yönetim kurulunun mevcut olmaması durumu dışında; 410/2. maddede belirtilen diğer hallerde esasen yönetim kurulu mevcut olacağından, bu raporların hazırlanmaları ve pay sahiplerinin incelemesi için şirketin merkez ve varsa şubelerinde hazır edilmeleri ve bu durumun çağrı metinleriyle pay sahiplerine duyurulması mümkündür. Ancak, tek bir payın sahibince yönetim kurulunun mevcut olmaması sebebine dayanılarak mahkemeden çağrı izni alınmasına ve olağan toplantı gündeminin TTK m. 409/1 uyarınca belirlenmesine rağmen, gündemdeki mezkûr konuların görüşülebilmeleri mümkün olmaz.²³¹

Önemle belirtmek isteriz ki olağan toplantı gündemlerinin asgari konularını belirleyen TTK m. 409/1 hükmü karşısında, genel kurulun hükümde sayılan ve gündemde bulunan konulardan biri ya da birkaçının görüşülmemesine karar vermesi olanaklı değildir. Nitekim, bu konuların görüşülmeleri ve karara bağlanmaları, TTK m. 409/1 hükmünün emredici niteliği gereğince zorunlu olduğu gibi hükmün ihdas edilmiş amacı da keyfiyete müsaade etmemektedir. Zira olağan toplantıların zorunlu gündemleri, mahiyetleri itibariyle şirketin idari, mali ve hukuki işleyişine ilişkin konuları içermektedir. Dolayısıyla olağan toplantıların yapılaş zamanları da göz önünde bulundurulduğunda; bu konuların görüşülmeleri ve karara bağlanmaları, anonim şirketin temel yapısı ve sermayesinin korunması bakımından elzem olduğundan, genel kurulun oy birliği iradesi ile olsa da olağan toplantılardaki zorunlu gündem konularının görüşülmemesine karar verebilmesi mümkün değildir.

²³¹ Kaya, "Tek Bir Pay Sahibinin Çağrısı", 427-429.

3.9. Toplantı Tutanağının Gündemle İlişkisi

Toplantının açılmasından, başkanlığın oluşturulmasına; gündemin görüşülmesi ve karara bağlanmasından toplantının kapanışına kadar geçen her bir süreç, dürüstlük kurallarına uygun bir şekilde toplantı tutanağına yansıtılmak zorundadır.²³² Dolayısıyla tutanağın, gerçek anlamda genel kurul toplantı tutanağı işlevine haiz olması için toplantı yerinde ve toplantının işleyişini takiben tutulması şarttır.²³³ Bunun için toplantı başkanınca, tutanak yazmanı görevlendirebilmekte veya tutanak, bizzat toplantı başkanı tarafından tutulmaktadır. Tek pay sahipli şirketlerde ise toplantı başkanlığı kurulmamışsa, tutanak genel kurulun tüm yetkilerine haiz olan tek pay sahibince tutulmakta ve böylece yazılılık şartı da sağlanmış olmaktadır.²³⁴ Başkan veya ilgisine göre tek pay sahibi, tutanağın usule uygun tutulması bakımından tüm tedbirleri almakla yetkili olduğu gibi aynı zamanda tutanağın usule uygun tutulması, gözetim görevinin ayrılmaz bir parçasıdır. Şu kadar ki bulunduğu toplantılarda bakanlık temsilcisinin de tutanağın usule uygun tutulup tutulmadığını denetlemesi ve bu yolla tutanağın tutulmasına nezaret etmesi gerekmektedir (GK Top. Yön. 34/1, 4). Tutanakta, şirketin unvanı ve esas sermayesi ile toplam pay sayısı belirtilir. Bunlar, tutanağın matbu ögeleridir. Bunun yanında birleşimin açıldığı yer ve zaman, birleşimi açan ve toplantıya katılan kişiler, toplantıya katılan pay sahipleri veya temsilcilerinin

²³² Benzer yönde bir içtihat için bkz. YHGK. 16/12/1964 T. 1325/742. [Ömer Teoman, “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Ses Alma Aygıtlarının Kullanılması”, *Tüm Makalelerim (1971-2001) C. I-II*, 2. Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012), 310, dn. 2].

²³³ Çalışkan, *Genel Kurul*, 165.

²³⁴ Fatih Aydoğan, *Tek Kişi Ortaklığı*, (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2012), 191. Ayrıca bkz. *Bilgili ve Demirkapı*, tek pay sahipli anonim şirketlerde, genel kurul kararlarının geçerliliği için yazılı olmaları gerekeceğine ilişkin TTK m. 408/3 hükmü karşısında; toplantı tutanağının tek pay sahibi tarafından da imzalanması gerekeceğini, böylece istisnai nitelikteki bu düzenlemeyle; atipik anonim şirketlerde tek pay sahibinin, TTK m. 422 kapsamında, bakanlık temsilcisi gibi bir tutanak süjesi olduğunu belirtmektedir: *Bilgili ve Demirkapı, Şirketler Hukuku*, 316-317.

paylarının toplam itibari değerleri, pay sahipleri veya temsilcilerince grup kurulmuşsa bu gruplar, toplantı yeter sayısının sağlanıp sağlanmadığı, toplantının çağrılı ya da çağrısız oluşu, bakanlık temsilcisi görevlendirilmişse görevlendirme yazısının künyesi ve temsilcinin toplantıda hazır olup olmadığı, ilk itiraz ve öneriler ile bu yönde alınan ilk kararlar tutanağa geçirilmektedir. Aynı şekilde gündemin görüşülmesine geçilmesinin ardından gündem üzerine yapılan görüşmeler, bu görüşmelerde söz hakkını kullananların beyanları, yönetim kurulu ve denetçilere sorulan sorular ve alınan cevaplar, her bir gündem maddesine verilen olumlu ve olumsuz oylar, varsa pay sahipleri veya temsilcilerinin zapta geçirilmesini istedikleri muhalefet şerhleri ile alınan kararların en az iki nüsha olacak şekilde toplantı tutanağına işlenmesi gerekmektedir.²³⁵ Aynı şekilde internet üzerinden genel kurula katılım sağlanmışsa, pay sahipleri veya temsilcilerinin oyları, EGKS algoritmalarınca toplantı başkanına bildirilir. Toplantı başkanı oyları, oylama sonucunu ve muhalefet beyanlarını bilfiil toplantı tutanağına işletmektedir (GK E-Toplantı Yön. m. 11/2).

Toplantı tutanağı ve muhalefet şerhleri ile diğer eklerin toplantı başkanlığı, ilgisine göre tek pay sahibi ve varsa bakanlık temsilcisi tarafından imzalanması şarttır (TTK m. 419/1, 422; GK Top. Yön. m. 14/2, 26). Ancak tipik anonim şirketlerde, toplantıda hazır bulunanların tutanağı imzalamaları ihtiyaridir.

Yönetim kurulu, genel kurul toplantı ve müzakere defterini bilfiil düzenlemek yerine, toplantı tutanağının bir suretini bu deftere yapıştırmayla yetinebilir (Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ²³⁶ m.11/2). Bunun yanı sıra yönetim kurulu, icra edilecek genel kurul kararları bakımından toplantı tutanağını kaynak almaktadır (TTK m. 375/1-f). Bu doğrultuda, tutanakta karara bağlandığı anlaşılan gündem konularının uygulanması bakımından yönetim kurulunun atacağı ilk adım, tutanağın en az bir nüshasını notere onaylattırmak ve onaylı nüshayı derhâl ticaret sicil müdürlüğüne teslim etmek olacaktır (TTK m. 422/2). Ancak, toplantı tutanağının bilgisayar aracılığıyla tutulduğu ve

²³⁵ *Yavuz*, özellikle tartışmalı gündem konularına ilişkin kararların; tutanağına şeffaf bir şekilde yansıtılması gerektiğini, bu doğrultuda muğlak ifadelere yer verilmemesi gerektiğini belirtmektedir: *Yavuz*, “Toplantı Tutanağı”, 95.

²³⁶ Ticaret Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığının, 19/12/2012 tarihli ve 28502 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren müşterek tebliğı.

imzaların e-imza kullanılarak atıldığı hallerde, tutanağın ayrıca notere onaylatılması zorunlu değildir (GK Top. Yön. m. 29/5). Bununla beraber, yönetim kurulunun tutanakta yer alan tescile ve ilana tabi konuları ticaret sicilinde tescil ettirmesi ve TTSG’de yayımlatması da gerekmektedir. Ayrıca bağımsız denetime tabi olmayan anonim şirketler hariç olmak üzere; şirketin internet sitesi bulunuyorsa, toplantı tutanağının, birleşimin kapanışını izleyen beş gün içerisinde siteye yüklenmesi de gerekir (TTK m. 422/2, 1524/1; İnt. Sit. Yön. m. 6/3-h). Öğretide *Korkut*, tutanak içeriğinin bütünüyle internet sitesinde yayımlanması gerektiğini ifade etmektedir.²³⁷ Dolayısıyla bu düzenlemeden de hareketle tutanağın ve eklerinin, toplantının yapılmasını izleyen beş gün içinde ticaret sicil müdürlüğüne verilmesi ve gerekli tescil ve ilan işlemlerinin yine bu süre zarfında yaptırılması isabetli olacaktır. Denetime tabi olmayan ve fakat ihtiyari olarak internet sitesi açan anonim şirketler bakımından ise TTK m. 1524/6 uyarınca beş günlük yayım süresine uyulması zorunlu olmasa da esas sözleşmede veya yönetim kurulu iç yönergesinde belirlenen makul sürede gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

Diğer yönüyle toplantı tutanakları, pay sahipliğinden kaynaklı hakların kullanıldığını gösterir belge niteliğine haizdir. Örneğin, özel denetim istenmesinin ön koşullarından biri, bilgi alma ile inceleme haklarının daha evvel kullanılmış olmasını gerektirdiğinden, pay sahipleri veya temsilcilerinin bu hakları kullanıp kullanmadıkları toplantı tutanağı ile tespit edilebilir. Tutanak, iptal davası açma hakkının doğumu açısından da belirleyicidir. Nitekim bir genel kurul kararının; kanuna, esas sözleşmeye ya da özellikle objektif iyi niyet kurallarına aykırı olduğu iddiasının mahkemece dinlenebilmesi bakımından aranacak şartlardan birisi de pay sahibi veya temsilcisinin olumsuz oy kullanarak karara muhalif kaldığının toplantı tutanağına işlenmesidir (TTK m. 446/1-a). Yani mahkemenin, anılan hüküm uyarınca, önüne gelen iptal davasında usul bakımından inceleyeceği ilk belge toplantı tutanağıdır. Tutanağın, toplantı bakımından gerçeği yansıtmadığı iddiası durumunda

²³⁷ Ömer Korkut, *Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı*, 1. Bs. (Adana: Karahan Kitabevi, 2012), 19.

da tutanak referans alınmaktadır.²³⁸ Bu yönleriyle tutanak, alınan kararlara dair uyumsuzluklar bakımından önemli bir ispat aracıdır.²³⁹ Ayrıca belirtmek gerekir ki yönetim kurulunun TTK'nin 375/1-f bendi uyarınca tanzim edeceği genel kurul toplantı ve müzakere defterleri, tutanağın gerçeği yansıtmayı yansıtmadığı noktasında önemli bir delil niteliğinde olduğundan, bu defterlerin de incelenmeleri gerekir.

²³⁸ Nomer, *Geçersizlik*, 59.

²³⁹ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 368.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GÜNDEM KURALLARININ GENEL KURUL KARARLARININ GEÇERLİLİĞİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

4.1. Genel Olarak

Genel kurul kararlarının hukuki varlık kazanmaları ve hukuki sonuç doğurabilme kabiliyetine haiz olmaları, çağrı şartının sağlanmasıyla başlayan ve toplantı tutanağının düzenlenmesiyle sona eren toplantı ve karar alma sürecine ilişkin kurallar silsilesine uyulmasıyla mümkündür. Gündem kurallarının ise bu silsilenin en merkezinde bulunduğu görülmektedir. Örneğin; gündemin belirlenmesi ve bildirilmesi toplantı öncesi gözetilecek kurallarla, gündemin görüşülmesi, değiştirilmesi ve oylanması da toplantı sırasında uyulması gereken kurallarla yakından ilişkilidir. Dolayısıyla gündem kurallarının, anonim şirketin karar iradesinin oluşması ve uygulanabilme gücü bakımından büyük bir öneme sahip olduğu açıktır. Bu kapsamda, Kanun'da ve esas sözleşmede yer alan formalitelere uygun genel kurul kararlarının, hukukilik vasfını taşıdıkları hususunda bir tereddüt bulunmamaktadır. Ancak, gündem kurallarının öngörüldüğü Kanun ve statü hukukuna aykırı nitelik taşıyan genel kurul kararlarının, ne gibi hukuki sonuçları olacağının değerlendirilmesinde fayda bulunmaktadır.

Anonim şirket genel kurul kararları, nitelikleri gereği çok taraflı hukuki işlemlerdendir.²⁴⁰ Dolayısıyla hukuki işlemleri hukuka aykırı hale getiren sebepler, genel kurul kararları bakımından da irdelenmektedir. Diğer bir deyişle; bir genel kurul kararının hukuken doğmuş ve hukuki sonuçlarını doğurmuş olması, o kararın kurucu ve geçerlilik unsurlarını taşımasına bağlıdır. Genel kurul kararlarının mevcut ve geçerli olup olmadıkları; hazırlık, gündem ve diğer toplantı kuralları temelinde

²⁴⁰ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 22. Bs. (Ankara: Yetkin Yayınları, 2017), 167. Necip Kocayusufpaşaoğlu, vd., *Borçlar Hukuku Genel Bölüm C.I*, 5. Bs. (İstanbul: Filiz Kitabevi, 2010), 113, N. 36. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 13. Pulaşlı, *Şerh C.II*, §34, N. 1.

incelenmektedir. Bu durumda, genel kurul kararının hukukilik vasfına ilişkin tespit yapılırken, ihlal edilen kural veya kuralların niteliğine bakılmakta ve karar, kurucu ve geçerlilik unsurları bakımından tahlil edilmektedir. Yapılan inceleme neticesinde hukuka aykırılığın tespit edilmesi durumunda; yaptırım, ihlalin özelliğine göre kararın yok hükmünde yahut batıl olduğuna veya iptaline ilişkin olabilmektedir. Ancak genel kurul kararları hakkındaki bu yaptırımlara, yalnızca şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesince hükmedilebilir (HMK²⁴¹ m. 14/2).²⁴² Yokluk ve butlan hallerinde; genel kurul kararları, esasen hiçbir zaman aralığında hüküm ve sonuç doğurma gücüne sahip değildir. Bu sebeplerle, yokluk halinde hukuki işlemin doğmadığından bahsedilirken, butlan halinde ise işlemin ölü doğduğundan bahsedilmektedir.²⁴³ İptal edilebilirlik halinde ise hukuka aykırılık, genel kurul kararının baştan itibaren hükümsüz olduğu anlamına gelmeyip; bu halde, genel kurul kararı, mahkemece iptal edilene kadar hukuki sonuç doğurma gücüne haizdir.²⁴⁴

Genel kurulun, organizasyonu içinde bulunduğu anonim şirketi ilgilendiren konular bakımından yetkisi dahilinde verdiği kararlar; şirketin iradesini yansıttığından, bütün pay sahipleri ve yönetim kurulu için bağlayıcıdır. Öyle ki herhangi bir pay sahibi, salt kararın alındığı toplantıya katılmadığını veya katılsa dahi olumsuz oy kullandığını ileri

²⁴¹ “Hukuk Muhakemeleri Kanunu (6100 S. K.)”, *Resmî Gazete*, 27836 (04/02/2011).

²⁴² TTK'nin 445/1. maddesi ile iptal davasının, yalnızca şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemelerinde görülebileceği açıkça düzenlenmiştir. Ancak yokluğun ve butlanın tespiti işleri bakımından, Kanun'da açıkça görevli ve yetkili mahkemeye işaret edilmemiştir. Genel kurul kararları, anonim şirketin hukuki iradesini yansıttıklarından, bu kararların meydana getirdiği hukuki uyumsuzluklar, TTK m. 4 uyarınca ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işleri arasında yer almaktadır. Dolayısıyla, butlanın ve yokluğun tespiti işlerinde görevli mahkeme, Asliye Ticaret Mahkemesidir (TTK m.5/1).

²⁴³ Tekil, *Anonim Şirketler*, 219. Hasan Pulaşlı, “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. Oğuz Kürşat Ünal'a Armağan)*, C. XVII, S. 1-2 (2013): 895.

²⁴⁴ YHGK. 02/04/2014 T. 2013/1048 E. 2014/430 K. (Pulaşlı, *Şerh C.II*, §34, N. 46a).

sürerek, kararın kendisi açısından geçerli olmadığı savunmasında bulunamaz (TTK m. 423/1). Yalnızca esas sözleşme değişikliklerine ilişkin genel kurul kararları TTSG'de tescil edilmeksizin şirket dışı üçüncü kişiler bakımından hukuki sonuç doğurmazlar (TTK m. 455/1). Ancak yönetim kurulu, tescilin kurucu ya da açıklayıcı nitelikte olup olmadığına bakılmaksızın genel kurul kararlarını yürütmekle (TTK m. 375/1-f) ve bu doğrultuda, toplantı tutanağında yer alan tescile ve ilana tabi kararların, tescil ve ilanını talep etmekle yükümlüdür (TTK m. 422/2). Öyle ki yönetim kurulu, genel kurul kararlarının hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle, kararları uygulamayacağını ilan edemeyeceği gibi kararların uygulanmasını da geciktiremez.²⁴⁵ Ancak yok hükmünde ya da batıl olan genel kurul kararları, Ticaret Sicil Müdürlüğüne ticaret siciline tescil edilemezler. Buna rağmen; uygulamada, geçersiz genel kurul kararlarının sicile tescil edildikten sonra yargılamaya konu edildikleri görülmektedir. Genel kurul kararının ihtilafa sebebiyet verdiği hallerde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesinden, yürütmenin durdurulması (TTK m. 449/1) ve/veya kararların yok hükmünde olduklarının ya da batıl olduklarının tespitinin istenmesi (TTK m. 447/1) veya kararların iptalinin talep edilmesi gerekir (TTK m. 445/1, 446/1). Ancak, genel kurul kararına uygulanacak yaptırımın doğru tespit edilmesi; yaptırımların hukuk ve kamu düzeninde meydana getirebileceği olası sonuçlar gözetildiğinde, ayrıca incelenmelerini gerekli kılmaktadır.²⁴⁶

4.2. Yokluk Yaptırımı

Bir hukuki işlemin varlık şartlarına yönelik mutlak nitelikteki emredici düzenlemeler, o hukuki işlemin hukuken varlık kazanabilmesi için aranacak temel kurucu unsurlara işaret etmektedir. Öyle ki şekil bakımından kurucu unsurlar olarak belirtilen bu kurallar, hukuki işlemin meydana geliş şekil ve şartlarına yönelik normatif düzenlemelerden kaynaklanmaktadır.²⁴⁷ İşlemin yoktan meydana gelmesi, kural olarak en başta bir hakka dayanarak hukuki bir sonuç yaratma iradesini

²⁴⁵ Karşı görüş için bkz. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 191 vd.

²⁴⁶ Bu husustaki açıklamalar ve öneriler için bkz. *A.g.e.*, 68-69.

²⁴⁷ *A.g.e.*, 32.

gerektirmektedir. Dolayısıyla irade beyanı, hukuki işlemin vücut bulması bakımından aranacak en temel kurucu unsurdur.²⁴⁸

Oy kullanılması, hukuki iradeyi dışa yansıtan bir eylemdir.²⁴⁹ Bu eylemin, istenen hukuki amacı gerçekleştirilebilmesi için aranan ilk şart; oy'un, pay sahibi veya temsilcisi tarafından genel kurulda başkanlığa hitaben beyan edilmesidir (TTK m. 419/1, 434/1, 435/1). Bu açıklamalardan çıkarılacak birçok sonuç vardır. Bir defa genel kurul kararlarının şeklen oluşması, sayılan oylar sonucunda meydana gelen karar iradesinin, başkan tarafından ilan edilmesiyle mümkündür.²⁵⁰ Diğer yandan genel kurul oluşmadan oy hakkının kullanılması mümkün değildir.²⁵¹ Dolayısıyla, yokluğu incelerken genel kurulun yokluğu ve genel kurul kararlarının yok hükmünde olması hususlarını birbirinden ayırt etmek gerekir.²⁵² Bu durumda pay sahiplerinin yokluğu,

²⁴⁸ Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 120. Kemal Oğuzman ve Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler C.I*, 21. Bs. (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2023), 183, N. 542. Kocayusufpaşaoğlu, vd., *Borçlar Genel C.I*, 90 N. 7. Ayrıca bkz. *Kırca* ise genel kurul kararları bakımından yokluk yaptırımına sebebiyet veren şekli aykırılıkların, TBK'nin 12. maddesi ve devamı hükümleri uyarınca irade beyanlarının varlığı ve hukukiliği açısından değerlendirilmemesi gerekeceğini; yokluk yaptırımına sebebiyet veren hallerin, genel kurulun çağrı yetkilisi tarafından toplantıya çağrılmasından toplantı tutanağının imzalanmasına kadar geçecek olan süreçte, kararın varlık kazanabilmesi için uyulması gerekli olan usuli kurallara aykırılıktan kaynaklandığını belirtmektedir: *Kırca, Hükümsüzlük*, 4-5.

²⁴⁹ Ali Paşlı, "Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Kullanılan Oy'un Hukuki Niteliği", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, C. 67, S. 1-2 (2009): 174 vd. Pulaşlı, *Şerh C.II*, §33, N. 260.

²⁵⁰ Nomer, *Geçersizlik*, 62.

²⁵¹ Bu durum, ayrıca TTK'nin 407/1. maddesinin kanuni istisnalarına örnek olarak verilebilir.

²⁵² Ayşe Odman Boztosun, "Genel Kurulun Çağrı Şekline Uyulmamasının Sonuçları", *Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan C. I*, 1. Bs. (İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2007): 373. *Tekil* de pay sahipleri tarafından verilmemiş bir kararın, genel kurul kararının hükümsüzlüğüne

genel kurulun yokluğunu ifade ederken; diğer şekli-kurucu nitelikteki emredici unsurların eksikliği, genel kurul kararlarının yok hükmünde olduklarına işaret edecektir. Ancak her iki durumda da ortak sonuç hükümsüzlüktür.

Genel kurulda hazır olmak şartıyla, pay sahiplerinin çekimser kalmalarının olumsuz oy olarak varsayılması (GK Top. Yön. Ek-5, Örn. İç Yönerge m. 12/2) gibi kimi durumlarda dahi kayıtsızlık, zımni irade beyanı olarak değerlendirilebilmektedir. Ancak, oyların genel kurul kararına dönüşmesi için muhakkak, sermayeyi temsilen yeterli sayıdaki pay sahibinin genel kurul sıfatıyla toplanması şarttır.²⁵³ Bunun için ise toplantı yerinde; başkan ve ilgisine göre başkanlık temsilcisi huzurunda, temsil olunan sermaye itibariyle toplantı yürütmeye yeterli payın sahibinin, çağrılı veya çağrısız bir şekilde toplanmaları; yani, genel kurulda görüşülecek gündem maddelerinin mahiyetine göre yeterli sayıda sermayenin bir arada temsil edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, yönetim kurulunun çağrı yapılmasına yönelik kurul halinde karar almaması, çağrının yetkisiz kişilerce yapılması veya çağrısız toplanma kurallarına aykırı davranılması halinde, alınan kararların hukuki varlık kazanmaları söz konusu olmaz.

Diğer yandan, sayılan kurucu unsur eksiklikleri bulunmasa da oyların; kanunda, esas sözleşmede ve iç yönergede belirtildiği üzere, usule uygun bir şekilde kullanılmaması, kararın yok hükmünde olduğunu gösterir. Örneğin, elden dolaştırma usulü ile alınan bir karar, bu haliyle çok taraflı hukuki iradeyi oluştursa ve başkanlığa ulaşırsa dahi varlık kazanamaz.²⁵⁴

6762 sayılı mülga Kanun'da olduğu gibi mer'i TTK'de de genel kurul kararlarının yokluğu ile ilgili hiçbir hüküm ihdas edilmemiştir. Ancak bu eksiklik; yokluğun, genel kurul kararlarının hukuki sonuçları tahlil edilirken gözetilmesine engel teşkil etmez.

değil genel kurulun bir kararının olmayışı anlamına geldiğini belirtmiştir: Tekil, *Anonim Şirketler*, 219.

²⁵³ Arslanlı, "Umumi Heyet", 206. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 77 vd. Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 343. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 594, N. 722a.

²⁵⁴ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §34, N. 4-5. Tekinalp, Poroy ve Çamoğlu, *Ortaklıklar II*, 21, N. 961b. Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C. I*, 259.

Nitekim, yokluğun kamu düzeniyle ilişkili olması sebebiyle genel hukuk kaideleri, mukayeseye uygun özel düzenlemeler (TMK m. 83/2, SPKn. m. 92/1-b) ve yargı içtihatlarına dayanılarak yokluğun tespitinin, hukuki yararı bulunan herkes tarafından talep edilebileceği kabul edilmektedir.²⁵⁵

Yokluğun tespiti, çekişmesiz yargı işlerindedir (HMK m. 382/1). Bu durumda mahkemece, hukuki işlemin şekil bakımından kurucu unsurları içerip içermediği re'sen araştırılmaktadır (HMK m. 385/2). Diğer yandan yokluk, hukuk düzeninde bir yenilik meydana gelmediğini gösterdiğinden, yokluğun tespitine ilişkin işler, herhangi bir hak düşürücü süreye veya zamanaşımı süresine tabi tutulmazlar. Bu doğrultuda yokluğun tespiti işlerinde, zaman mefhumu bakımından hakkın kötüye kullanıldığı savunmaları da dinlenmez.²⁵⁶ Mahkemece yokluğun tespitine hükmedilmesi, işlemin genel kurul kararının alındığı tarihten itibaren hükümsüz olduğunun resmen tespit edilmesi anlamına gelir ve bütün pay sahiplerini, yönetim kurulunu ve diğer ilgilileri bağlar.

4.3. Butlan Yaptırımı

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 27/1. maddesi ile "Kanun'un emredici hükümlerine aykırı sözleşmelerin kesin olarak hükümsüz olacağı" öngörülmüştür.²⁵⁷

²⁵⁵ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 37. Y11HD. 15.01.2020 T. 2019/1941 E. 2020/435 K. (E.T.: 26/02/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

²⁵⁶ YHGK. 08/03/2022 T. 2021/701 E. 2022/275 K. (E.T.: 29/01/2024, karararama.yargitay.gov.tr). Farklı görüşteki daire içtihadı için bkz. Y11HD. 18/12/2018 T. 2017/1702 E. 2018/8018 K. (E.T.: 03/04/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

²⁵⁷ TTK'nin 447. madde başlığı "Butlan" iken, TBK'nin 27. maddesinin başlığı "Kesin Hükümsüzlük" şeklindedir. Her ne kadar TTK m. 447 ile TBK 27 hükümleri arasında *lex superior* ilişkisi söz konusu olsa da anılan 447. maddenin gerekçesinde butlan halleri bakımından ikili bir sınıflandırmaya gidildiğinden, genel kurul kararlarının geçersizliği konusu bakımından TBK'nin 27/1. maddesinin göz ardı edilmesi söz konusu değildir. Buna karşılık, çalışmamızda alt başlık seçimi olarak "Butlan" terimini kullanmamızın sebebi, TTK m. 447 hükmünden yola çıkılarak tartışma yürütülmesi gerekliliğindedir. Bu gereklilik, 447. maddenin özel hüküm niteliğinden kaynaklanmaktadır.

Anılan hükümdeki “Kanun” ibaresinden, yalnızca TBK değil, bütün kanunların anlaşılması gerekmektedir. Bu sebeple hükmün, TTK bakımından tahlil edilmesi gerekmektedir.

6102 sayılı TTK'nin; anonim şirketin bütün sùjelerini bağlayan, düzenleyici nitelikte olmayan ve takdir yetkisi ihdas etmeyen kesin kuralları, mutlak nitelikli emredici hukuk kurallarıdır.²⁵⁸ Bu doğrultuda TTK'nin “Emredici Hükümler” başlıklı 340. maddesinde; esas sözleşmenin, anılan Kanun'un anonim şirketlere ilişkin düzenlemelerinden salt Kanun'un açıkça izin verdiği hallerde ayrışabileceği öngörölmüş ve böylece kural olarak, anonim şirketler hukukunu oluşturan kanun hükümlerinin mutlak emredici niteliğe haiz olduklarına işaret edilmiştir.²⁵⁹ Bununla beraber, hükmün mefhumu muhalifinden ve TTK'nin anonim şirketlere yönelik diğer hükümlerinin incelenmesi neticesinde; Kanun'da nispi emredici özelliğe sahip kuralların yanında düzenleyici nitelikte yedek hukuk kurallarının da bulunduğu görölmektedir. Dolayısıyla bir genel kurul kararının batıl olup olmadığının tespiti yapılırken, ihlal edilen hükmün lafzının tetkik edilmesi ve hükmün düzenleniş amacının -diğer hükümlerle birlikte değerlendirilerek- bir arada irdelenmesi gerekmektedir.²⁶⁰

Hukuki işlemle ulaşılmak istenen sonucun doğması, beyan edilen iradenin hukuken geçerli olmasına bağlıdır.²⁶¹ Ancak butlan halinde, pay sahiplerinin oylarıyla şeklen

²⁵⁸ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 153. Fikret Eren ve Ünsal Dönmez, *Eren Borçlar Hukuku Şerhi C.I, 2. Bs.* (Ankara: Yetkin Yayınları, 2023), 750, N.4-5.

²⁵⁹ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 596, N. 722d.

²⁶⁰ Benzer yönde Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararı için bkz. *6102 sayılı Kanun'un 340'uncu maddesi kapsamında anonim şirketlere ilişkin bir hükmün aksinin düzenlenmesine izin verilip verilmediğinin tespitinde sadece hükmün lâfzına bakılamayacağı, maddi olguya uygulanacak soyut hukuk kuralının anlamını ve kapsamını belirlemek için yoruma başvurmanın kaçınılmaz olduğu...* YHGK. 01/03/2023 T. 2022/65 E. 2023/144 K. (E.T.: 23/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

²⁶¹ Kocayusufoşaoğlu, vd., *Borçlar Genel C.I*, 87 N. 1, 90-91 N. 7-8. Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 27. Oğuzman ve Öz, *Borçlar Genel C.I*, 184, N. 545. Aksi yönde görüş için bkz. *Nomer*,

meydana gelen genel kurul kararı, konusu bakımından mutlak emredici hükümlere aykırı olduğundan hukuki bir sonuç doğuramaz. Şu kadar ki kararın batıl olması için çağrı yetkilisinin, toplantı başkanının ya da pay sahiplerinin, kanunun mutlak nitelikli emredici hükümlerini bilerek veya isteyerek ihlal etmeleri de gerekmez.²⁶² Gerçekten, genel kurul kararının batıl olması, o işlemin hiçbir şekilde hüküm ve sonuç doğurma kabiliyeti bulunmadığını ifade etmektedir. Nitekim, batıl bir hukuki işlemin, tahvil veya başka bir yolla geçerli hale getirilmesi mümkün olmadığı gibi²⁶³ batıl bir genel kurul kararının zamanla geçerlilik kazanması da söz konusu olmaz.²⁶⁴ Öyle ki genel kurul, aynı konuda yeni bir karar alsın da bu karar; hüküm ve sonuçlarını, kararın alındığı tarihten itibaren doğurabilir.²⁶⁵ Hatta, bir genel kurul kararı hakkında butlanın tespitine yönelik mahkeme hükmü, şirketle hukuki bağı olsun ya da olmasın tüm gerçek ve tüzel kişileri bağlar, mahkemenin butlanı tespit etmemesi yalnızca başvuru ve karşı tarafı bağlar. Dolayısıyla hukuki yararı bulunan diğer kişiler, daha sonra aynı genel kurul kararının batıl olduğunun tespitini talep ederek mahkemeye başvurulabilirler.²⁶⁶ Bu yönleriyle, batıl olduğuna hükmedilen bir genel kurul

toplantının hukuken gerçekleşmemiş sayıldığı haller ile toplantı nisabına aykırı hallerde, toplantı başkanınca genel kurula ilan edilen ve şirket tarafından da itibar edilen bir genel kurul kararının, pay sahiplerinin iradeleri yok sayılarak batıl addedilemeyeceğini ileri sürmektedir. Nomer, *Geçersizlik*, 99.

²⁶² Eren ve Dönmez, *Şerh C.I*, 751, N. 5.

²⁶³ A.g.e., 782, N. 56. Tekil, *Anonim Şirketler*, 219. Nomer, *Geçersizlik*, 108. Ayrıca bkz. Burada, hukuki işlemde kastımız genel kurul kararları olduğundan, kural olarak tahvili mümkün diğer hukuki işlemlerle karıştırılmaması gerekmektedir.

²⁶⁴ Ahmet M. Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 15. Bs. (Ankara: Turhan Kitabevi, 2012), 86.

²⁶⁵ Nomer, *Geçersizlik*, 109.

²⁶⁶ Rauf Karasu, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı”, *Prof. Dr. Fırat Öztan’a Armağan C. I*, (Ankara: Turhan Kitabevi, 2010): 1257.

kararının, yok hükmünde olan bir kararla aynı etkiye sahip olduğu açıktır.²⁶⁷ Ayrıca yokluğun ileri sürülmesinde olduğu gibi butlanın tespiti de hukuki yararı bulunan herkes tarafından talep edilebilmektedir.²⁶⁸ Bunun yanında, yaptırımın tespiti için mahkemeye müracaat edilmese de butlanın itirazın ileri sürülebilmesi mümkündür.²⁶⁹ Ancak, genel kurul kararının yokluğuna veya batıl oluşuna ilişkin doğru tespit ve kabul, özellikle hukuki işlem güvenliği ve mahkemeye erişim hakkının kullanılmasından oldukça önemlidir. Zira yokluğun aksine, butlanın tespitine ilişkin işlerin görülmesi, kararı batıl kılan ihlal veya ihlallerin ağırlığı gözetilerek, müracaatın makul bir sürede derç edilmesine bağlıdır. Dolayısıyla genel kurul kararının batıl olduğu yönündeki bir itirazın kabul görebilmesi, itiraz hakkının kötüye kullanılmamasıyla doğrudan ilişkilidir.²⁷⁰ Diğer yandan, genel kurul kararının yok hükmünde olması durumunda esas olamayacağından, artık butlan incelemesi yapılması olanaksızdır. Dolayısıyla hâkimin re'sen inceleyeceği ilk hususlardan biri, kararın şekil bakımından kurucu şartları taşıyıp taşımadığı meselesidir. Bu durum, butlanın tespiti veya iptal davalarının esasen incelenebilmesi için kendine özgü bir şarttır.²⁷¹ Diğer yandan butlana sebebiyet veren aykırılıklar, kamu yararını zedelediklerinden; hâkim, taleple bağlı olmaksızın butlanın varlığını araştırmakla da yükümlüdür.²⁷² Sonuç olarak yokluk ve butlan ayrımı, ihlal edilen emredici kuralın niteliğine göre tespit edilmektedir.²⁷³ Yani batıl bir karar ile yok hükmündeki bir karar arasındaki en belirgin değişiklik, ihlali meydana getiren sebeplerin tahlil edilmesiyle ortaya çıkarılabilecektir.²⁷⁴ Bu doğrultuda butlan halinde, şeklen varlığı tartışılmayan bir

²⁶⁷ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §34, N. 10.

²⁶⁸ 6102 s. TTK m. 391 gerekçesi: *Gerekçe*, 372-373.

²⁶⁹ Eren ve Dönmez, *Şerh C.I*, 784, N. 59. Nomer, *Geçersizlik*, 105. Korkut, *Butlan*, 32.

²⁷⁰ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §34, N. 8.

²⁷¹ A.g.e., §34, N. 9.

²⁷² Eren ve Dönmez, *Şerh C.I*, 783, N. 58.

²⁷³ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 69.

²⁷⁴ YHGK. 08/03/2022 T. 2021/701 E. 2022/275 K. (E.T.: 29/01/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

kararın, konu itibariyle mutlak emredici nitelikteki hükümlere muhalif olması sebebiyle, hüküm ve sonuç doğurma kabiliyeti bulunmadığından bahsedilmektedir.²⁷⁵ 6762 sayılı mülga Kanun'dan farklı olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 447/1. maddesi ile genel kurul kararlarının butlan sebeplerini, tadadi olarak düzenlemiş olup:

Genel kurulun, özellikle;

- a) Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran,*
- b) Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran,*
- c) Anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan kararlarının batıl olacağı belirtilmiştir.*

Aslında bu aykırılıklar, hükümde ayrıca sayılışlar da genel anlamda anonim şirketin temel yapısına ilişkin ana kolonlar olduklarından²⁷⁶ butlan yaptırımına sebebiyet verirler. Aynı sonuca, TBK'nin 27/1. maddesi uyarınca ulaşılması da mümkündür.

Hükümde sayılan; pay sahiplerinin mutlak ve vazgeçilemez nitelikteki hakları, Kanun'da kişisel haklar kenar bağılığı altında düzenlendiklerinden "TTK İkinci Kitap; Dördüncü Kısım, Dördüncü Bölüm, F: Pay Sahibinin Kişisel Hakları", bu hakların kullanımını sınırlayan genel kurul kararları batıldır. Bunun gibi, anonim şirketin ana yapısı ve sermayenin korunmasına dair mutlak nitelikli emredici kurallar, kamu düzeni ile yakından alakalı olduklarından, bu hükümler hilafına meydana gelen genel kurul kararları da mutlak olarak batıldır.²⁷⁷

²⁷⁵ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 30-31.

²⁷⁶ 6102 s. TTK m. 391 gerekçesi: *Gerekçe*, 372-373.

²⁷⁷ Ayrıca bkz. *Kırca*, TTK'nin 447. maddesinde sayılmayan fakat butlana sebebiyet verecek nitelikteki hukuka aykırılıkların ve hatta şirketler hukukundan kaynaklanan ve butlana sebebiyet verecek nitelikteki emredici kurallara aykırılıkların, TTK'nin 447. maddesi bağlamında incelenmesinin gerektiğini, bunun dışında kalan bütün butlan hallerinin ise

Diğer yandan kanun koyucu, 447/1. madde hükmünün gerekçesinde, bütün butlan sebeplerine kanunda yer verilmesinin imkânsız olduğuna işaret ederek, butlan hallerini ve sebeplerini, konu bakımından ve şekil bakımından olmak üzere iki kategoriye ayırdığını belirtmiştir. Ayrıca, 447/1. maddede sayılan aykırılıkların konu bakımından batıl genel kurul kararlarının sebebini oluşturdukları, şekil bakımından butlana sebebiyet verecek hallerin ise öğretisi ve yargı içtihatlarıyla tespit edilecekleri ifade edilmiştir. Ancak, butlan iddiasının; kural olarak, süresiz bir şekilde mahkemeye taşınabilmesi karşısında hukuki işlem güvenliğinin sağlanması gerekliliğinden bahisle; şekil bakımından butlan hallerinde, öncelikle iptal yaptırımının gözetilmesi gerekeceği (butlanın ikincilliği ilkesi) öngörülmüştür.

Böylece kanun koyucunun, TTK m. 447. maddesinde yer alan genel kurul kararlarının butlanı düzenlemesi bakımından, esnek hükümsüzlük kuramına dayandığı görülmektedir.²⁷⁸

Konu bakımından butlan halleri, özellikle; esas sözleşmenin değiştirilmesi veya iç yönerge değişikliğinin onaylanması ile ya da yalnızca genel kurulun genel nitelikte düzenleyici işlem tesisine konu kararıyla; şirketin emredici kurallarla inşa edilmiş hukuki ve mali yapısının; değiştirilmesi, daraltılması veya yeni bir düzen ikâme edecek

TBK'nin 27. maddesi bağlamında tartışılmasının hukuk dogmatikliği açısından daha uygun düşeceğini belirtmektedir: Kırca, *Hükümsüzlük*, 11, 43. Bununla birlikte yazar, TTK'nin 447. maddesinin genel kayıt niteliğinde bir hüküm olması sebebiyle, bir genel kurul kararının konusu bakımından 447. maddede sayılan birden fazla aykırılığa sebebiyet verebileceğini ifade etmektedir: *A.g.e.*, 15.

²⁷⁸ Esnek hükümsüzlük kuramı; TBK'nin 27/1. maddesinde sayılan hükümsüzlük sebeplerinin meydana gelmesi halinde dahi, hukuki işleme butlan yaptırımı uygulanabilmesi için; kanunda açıkça hukuka aykırılığa butlan yaptırımı uygulanacağına öngörülmesi gerektiğini veya ihlal edilen maddenin lafzından ve yorumundan, ihlalin butlana sebebiyet vereceğinin anlaşılması gerekeceğini belirtir. Bkz. Eren ve Dönmez, *Şerh C.I.*, 784-786, N. 60-62.

biçimde ortadan kaldırılması durumunda meydana gelmektedir.²⁷⁹ Anılan hükümde sayılan konu bakımından butlan sebeplerinin, çoğu zaman, ihlalin belli bir pay sahibi veya pay sahiplerinin kanuni haklarının kısıtlanmasından ziyade muhtemel pay sahiplerine dahi sirayet edecek boyutta, yasal kuralla çatışan yeni bir kural ikamesinden kaynaklandığı görülmektedir.²⁸⁰ Bunun yanında, genel kurul kararının, alacaklılar ya da yatırımcılar gibi şirket dışı üçüncü kişileri veya işçileri koruyucu nitelikteki emredici kurallara aykırı olmaları halinde de butlan yaptırım söz konusu olmaktadır.²⁸¹

Bahsedildiği üzere; pay sahipleri, genel kurula fiziken veya EGKS ile katılarak; öneri sunma, eleştiri ve itirazda bulunma, belgeleri inceleme, bilgi alma ve özel denetim isteme, gündemi görüşme ve oy kullanma gibi birçok hakkı kullanabilirler. Bu doğrultuda, pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına asaleten veya temsilen katılımını zorlaştıran; genel kurula katılma hakkını, belirli pay sahipleri veya grupları açısından yasada düzenlenmemiş ek koşullara bağlı kılan genel kurul kararları batıldır. Örneğin yalnızca pay sahiplerinin temsilci olabileceklerini öngören bir esas sözleşme maddesi geçersiz olup, esas sözleşmeyi bu yönde değiştiren genel kurul kararı batıldır (TTK m. 425/1). Bunun gibi, EGKS'ye katılma yönünde talepte bulunup da bu talebini ilan edilen toplantı gününden bir gün önceye kadar geri çekmeyen hak sahiplerinin fiziki toplantıya katılmalarını yasaklayan alt düzenlemelere (GK E-Toplantı Yön.

²⁷⁹ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 71 vd. Nomer, *Geçersizlik*, 78-79. Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C.I*, 342.

²⁸⁰ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §34, N. 13. Karşı görüş için bkz. *Kırca*, bir genel kurul kararının, TTK'nin 447/1.maddesinde sayılan hukuka aykırılıklara yol açması halinde; hukuka aykırılığın, genele ve geleceğe yönelmesinin şart olmadığını, bu durumda münferit pay sahiplerinin mutlak ve vazgeçilemez nitelikteki kanuni haklarının genel kurul kararıyla ihlal edilmesi durumunda da alınan kararın batıl olacağını belirtmektedir: *Kırca*, *Hükümsüzlük*, 58.

²⁸¹ Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C.I*, 349. Karasu, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı", 1249-1250. Korkut, *Butlan*, 135-138.

m.7/5, GK E-Toplantı Teb. m. 4/3) dayanılarak, pay sahiplerinin genel kurul toplantılarına fiziken katılmalarının esas sözleşme ile engellenmesi halinde, esas sözleşmeyi bu yönde değiştiren genel kurul kararı batıldır (TTK m. 340/1). Diğer yandan EGKS'de; her bir gündem maddesine ilişkin 600 karakterle sınırlı olmak üzere en fazla iki görüş bildirilebileceğine ilişkin düzenleme (GK E-Toplantı Teb. m. 6/1) ve oyların gönderilmesini iki dakika ile sınırlayan düzenleme (GK E-Toplantı Teb. m. 7/1) yasanın amacına aykırı mahiyet içermese de²⁸² genel kurulun, bu düzenlemelerde öngörülen süre ve karakter sayısından daha azının kullanılabilmesini öngören statü değişikliğine yönelik kararı, mutlak pay sahipliği haklarının kullanılmasını ölçsüz sınırladığından batıldır. Diğer yandan, pay sahiplerinin mutlak nitelikteki gündemi görüşme haklarının, esas sözleşme veya iç yönergeyle yalnızca belirli sayıda paya sahip olanlara tanınması halinde, esas sözleşmeyi bu yönde değiştiren ya da iç yönergeyi tasdikleyen genel kurul kararı da batıldır. Nitekim bu durumda, iptal yaptırımıyla düzeltilemeyecek boyutta genele yönelmiş ve gelecekteki pay sahiplerine de sirayet edecek ağırlıkta bir ihlal söz konusudur. Bu doğrultuda, pay sahiplerinin öneride bulunma haklarını kullanmaları, esas sözleşmeyle kısıtlanmış veya kaldırılmış ise, esas sözleşmeyi bu yönde değiştiren genel kurul kararı da batıl olacaktır.²⁸³

Çağrının, kanunun öngörmediği kişi veya kişilerce yapılacağını ve böylece gündemin de bu kişi veya kişilerce belirleneceğini öngören genel kurul kararı batıl iken; batıl karara dayanarak çağrının yetkisiz kişilerce yapılması halinde alınan kararlar, -çağrısız toplantı kurallarına uygun davranılmadığı takdirde- yok hükmündedir. Aynı şekilde, TTK m. 414/1 hükmündeki 2 haftalık ve SPKn. 29/1 hükmündeki 3 haftalık zaman aralığının esas sözleşmeyle kısaltılması durumunda da bu yöndeki genel kurul kararı batıl olacaktır.²⁸⁴ Sonuç olarak, 447/1. maddede sayılan konular bakımından doğrudan

²⁸² Karşı görüş için bkz. *Bilgili ve Demirkapı*, bu sınırlandırmaların, toplantı başkanının toplantı düzeni bakımından müdahale yetkileri de göz önüne alındığında, haklı bir nedeninin bulunmadığını belirtmektedir: *Bilgili ve Demirkapı, Şirketler Hukuku*, 278.

²⁸³ Nomer, *Geçersizlik*, 79. Korkut, *Butlan*, 105.

²⁸⁴ Pulaşlı, *Şerh C.II*, §34, N. 21. Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C.I*, 342-343: Ancak yazar, anılan hükümlerdeki süreler değiştirilmeksizin, pay sahiplerinin toplantı tarihine

butlan yaptırımının gözetilmesi ancak bunun dışında kalan şekil bakımından butlan hallerinde ise öncelikli olarak iptal yaptırımının değerlendirilmesi gerekliliği ortaya koyulmuştur.²⁸⁵

4.4. İptal Yaptırımı

Anonim şirket genel kurul kararlarının iptali, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 445 ve 446. maddelerinde düzenlenmiş olup, Kanun veya esas sözleşmeye aykırı olan ve özellikle dürüstlük kurallarını ihlal eden genel kurul kararlarının, mahkemece iptal edilebileceği öngörülmüştür (TTK m. 445/1).

Bununla birlikte, 446/1. maddenin “b” fıkrasında:

Her bir pay sahibinin; çağrının usule yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve aykırılığın, genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri sürerek iptal davası açabileceği öngörülmüştür.

Dolayısıyla, genel kurul kararının 445. madde uyarınca Kanun, esas sözleşme veyahut özellikle objektif iyi niyet kurallarına muhalif olması şartıyla 446/1-b hükmünde sayılan bu aykırılıkların, iptal yaptırımına sebebiyet veren hallerden oldukları anlaşılmaktadır. Ancak sayılan hallerde iptal yaptırımının uygulanabilmesi için, tespit edilen aykırılığın hiç meydana gelmediği olasılıkta; genel kurulun farklı yönde bir karar almasının mümkün olabilmesi gerekmektedir.²⁸⁶ Yani, 446/1-b hükmünde

erken bir vakitte çağrılmaları durumunda, alınan kararların iptal edilebilir nitelikte olduğunu ifade etmektedir.

²⁸⁵ 6102 s. TTK m. 447/1 gerekçesi: *Gerekçe*, 441-442.

²⁸⁶ Öğretide bu son şart, genel kurul kararlarının iptali davalarında gözetilmesi gereken, davaya özgü bir şart olarak tanımlanmakta olup, kısaca “etki kuralı” şeklinde ifade edilmektedir. Bkz. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 605 vd. Tekinalp, *Tek Kişi Ortaklığı*, 228 vd., N. 15-06 vd. Birçoklarının aksine *Kırca* ise TTK m. 446/1-b hükmünde yer alan

sayılan, özellikle çağrı merasimine ilişkin 445. maddeye aykırılıkların, tek başına genel kurul kararının iptaline yol açabilecek etkide olmadıkları anlaşılmaktadır.²⁸⁷

İptal edilebilirlik ile yokluk ve butlan yaptırımları arasında hem yaptırımı meydana getiren sebepler hem de yaptırımın sonuçları bakımından farklılıklar bulunmaktadır. Bir defa iptal yaptırımı, nispi emredici veya düzenleyici (yorumlayıcı ve tamamlayıcı) nitelikteki kurallara aykırılık sebebiyle, genel kurul kararının sakat doğduğunu ifade eder;²⁸⁸ bu yönüyle yokluk ve butlan yaptırımlarından ayrışır.²⁸⁹

düzenlemenin açık bir şekilde hukuka aykırılık ile genel kurul kararı arasındaki illiyet bağına işaret ettiğini belirtmektedir: Kırca, *Hükümsüzlük*, 123.

²⁸⁷ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 602, N. 734. Nomer ise çağrı merasimine ilişkin kurallara aykırılığın, tek başına iptal edilebilirlik kriteri olarak kabul edilmemesinin hukuki bir dayanağı bulunmadığını ifade etmektedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Nomer, *Geçersizlik*, 146.

²⁸⁸ Burada kullandığımız “sakat doğma” tabirinden, TBK m. 30 vd. hükümlerinde düzenlenen irade sakatlığı hallerinin anlaşılması gerekmektedir.

²⁸⁹ Benzer yönde: *Tekil*, haklı olarak, butlan ve iptal edilebilirlik yaptırımlarını birbirinden ayırtan sebepler tahlil edilirken, genel kurul kararıyla ihlal edilen Kanun hükmünün emredici ya da yorumlayıcı niteliğinin tek başına doğru tespiti ışık tutmayacağını belirtmektedir: Ayrıntılı bilgi için bkz. Fahiman Tekil, “Hükümsüzlük ve İptal Edilebilirlik Ayrımı Hakkındaki Bir Yargıtay Kararı Üzerine Düşünceler”, *Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı*, 2. Bs. (İstanbul: Beta Yayınları, 2001): 596-600. Bu durumda, yaptırımın çeşidi tespit edilirken hukuki ihlalin ağırlığının da gözetilmesi gerekir. Diğer bir deyişle, Hukuk Genel Kurulu'nun da belirttiği üzere, “İptal edilebilir kararlar, daha çok ortakların menfaatlerini koruyan düzenlemelere aykırılık teşkil eden, emredici kurallar dışında yorumlayıcı ve şekle ilişkin kuralların ihlal edildiği kararlardır.” YHGK. 02.04.2014 T. 2013/1048 E. 2014/430 K. (Pulaşlı, *Şerh C.II*, §34, N. 46a). Ayrıca bkz. Kırca, tamamlayıcı ve yorumlayıcı nitelikteki hükümlere aykırı genel kurul kararları hakkında iptal davası açılabilmesi için, esas sözleşmede; bu kurallara aykırılık halinde, iptal edilebilirlik dışında bir yaptırımın öngörülmemesi gerektiğini ifade etmektedir: Kırca, *Hükümsüzlük*, 54.

Bir genel kurul kararının taşıdığı hukuka aykırılığın, hukuken yok hükmünde saymayı mı gerektireceği yoksa o karardaki aykırılığın salt iptal davasına konu edilebilirliği mi ortaya koyacağıın tespiti, butlan ve iptal mukayesesine nispeten daha kolaydır. Zira hukuka aykırılık, ancak genel kurul kararının varlık kazanma sürecine ya da konusuna ilişkin kanun ve esas sözleşme hükümlerine aykırılıktan kaynaklanabilir.

Diğer yandan, genel kurul kararlarını butlanla hükümsüz kılan sebeplerin doğru tespit edilmeleriyle, iptal yaptırımının uygulama alanı da tespit edilmiş olur. Ancak bunun için, iptale ve butlana sebebiyet veren aykırılıkların birlikte değerlendirilmeleri gerekebilir.²⁹⁰

Kamu düzenine, Kanun'un emredici hükümlerine, kişilik haklarına ya da ahlaka aykırı olan veya konusu imkânsız olan genel kurul kararları batıldır (TBK m.27). TBK'nin 27. maddesi kapsamındaki Kanun'un emredici hükümlerine aykırılık, TTK'nin 445. maddesindeki Kanun'a aykırılık şartını da kapsar.

Zira kanun koyucu, 445. maddede nispi emredici veya düzenleyici kurallara aykırı genel kurul kararlarının iptal edilebilir olduğundan bahsetmemekte; bilakis, Kanun'a aykırı genel kurul kararlarının iptal edilebileceğini öngörmektedir. Bu sebeplerle, 340. maddede düzenlenen emredici hükümler ilkesinin, 445. madde karşısında bir ehemmiyeti de kalmamaktadır.²⁹¹

Nitekim, genel kurul kararlarının iptal edilebilirliği hususunda; 445. maddenin, 340. madde karşısında özel hüküm niteliğinde oluşu da göz önünde bulundurulduğunda; TTK'nin 447/1 ve TBK'nin 27/1 hükümlerinde öngörülen hükümsüzlük yaptırımını yaratmayan, ancak TTK, statü veyahut özellikle objektif iyi niyet kurallarına aykırı olan her genel kurul kararının, kural olarak iptal edilebilir nitelikte olacağı anlaşılmaktadır.²⁹²

²⁹⁰ Sezgin Huysal, "Genel Kurul", 527.

²⁹¹ Rauf Karasu, *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*, 2. Bs. (Ankara: Yetkin Yayınları, 2015), 70.

²⁹² Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 601, N. 732-733. Ünal Tekinalp, "Emredici Hükümler Açısından Genel Kurul Kararlarının İptali ve Butlanı Sorunu", *Prof. Dr. Oğuz*

Bununla birlikte aykırılık, içeriği itibariyle TBK'nin 27.maddesinde sayılan kesin hükümsüzlük sebepleri arasında yer alıyor olsa da TTK'nin 447/1. maddesi bağlamında konu bakımından butlana sebebiyet verecek bir aykırılık olarak değerlendirilmediği sürece, iptal yaptırımına tabidir. Öyle ki genel kurul kararlarına uygulanacak kuralın tespiti bakımından; TTK m. 447/1'in, TBK m. 27 karşısında özel kural oluşu (lex specialis)²⁹³ ve kanun koyucunun 447/1. maddenin gerekçesinde ortaya koyduğu butlanın ikincilliği prensibi birlikte değerlendirildiğinde, şekil bakımından batıl genel kurul kararlarına mutlak butlan yaptırımı uygulanamayacağı anlaşılmaktadır.

Genel kurul kararları, şirketin esas sözleşmesine aykırılık içermesi sebebiyle de iptal edilebilir (TTK m. 445/1). Genel kurul, esas sözleşmede değişiklik yasağı öngörülmediği takdirde; pay sahiplerinin, kanundan kaynaklı vazgeçilemez haklarına ve esas sözleşmeden kaynaklı kazanılmış haklarına dokunmaksızın; kural olarak, esas sözleşmenin bütün hükümlerini değiştirebilir (TTK m. 452). Bununla birlikte; esas sözleşme, kural olarak, anonim şirketler bakımından öngörülen mutlak nitelikli emredici kurallara aykırılık içeremez (TTK m. 340).

Diğer yandan, esas sözleşmenin geçerli olan hükümleri, genel kurulu da bağlar. Bu doğrultuda, esas sözleşme hilafına meydana gelen genel kurul kararının iptali mümkündür.

Ancak, pay sahiplerinin kanuni veya esas sözleşmeyle sonradan kazanılan haklarının, esas sözleşmeyle sınırlanması ya da esas sözleşmede, 447. maddenin aynı mahiyette tekrarlanması halinde, konu bakımından butlana sebebiyet veren aykırılıklar, aynı zamanda, esas sözleşmeyi de ihlal edeceğinden, ihlale konu genel kurul kararlarının

İmregün'e Saygı Sempozyumu, 26 Ekim 2013, (İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013/2): 16. Benzer şekilde: Üçışık ve Çelik, yokluk ve butlana sebebiyet vermeyen Kanun'a aykırılıkları, TTK'nin 445/1. maddesinde ifade bulan Kanun'a aykırılık şartına tabi olduklarını belirtmektedir: Üçışık ve Çelik, Anonim Ortaklıklar C.1, 351.

²⁹³ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 595-596, N. 722c.

butlanı söz konusu olur.²⁹⁴ Dolayısıyla her esas sözleşme ihlalinin, doğrudan iptal edilebilirliği meydana getireceği söylenemez.

445. maddede dikkat çeken diğer bir nokta; genel kurul kararının, Kanun normlarına ve statü hukukuna uygun olsa dahi özellikle objektif iyi niyet kurallarına aykırılık içermesi halinde, iptal edilebileceğinin belirtilmesidir. Ancak, bir genel kurul kararının dürüstlük kurallarına aykırı olması, 447/1. maddedeki konu bakımından butlan sebepleri arasında sayılmadığı gibi TBK'nin 27. maddesinde yer alan bir hükümsüzlük sebebini de oluşturmamaktadır.

Bu durumda, dürüstlük kurallarına aykırı genel kurul kararları bakımından uygulanabilecek tek yaptırım, iptal edilebilirlik olarak gözükmekle birlikte yine de kanun koyucunun, dürüstlük kurallarına aykırılığın iptal sebebi teşkil ettiğini “özellikle” vurgulamasının amacı; yönetim kurulunun veya büyük sermaye gruplarını oluşturan pay sahiplerinin, kanun ve esas sözleşme hükümlerine uygun davrandıklarına güvenerek, nispeten daha düşük bir sermayeyi temsil eden azınlığı etkisiz kılmalarının engellenmesi isteğidir.²⁹⁵ Bu durumlarda, hukuki güvenliğin gerektirdiği ölçülü ve ihlale uygun yaptırım, iptal edilebilirliktir.

İptal edilebilir kararlar, konusu bakımından batıl kararlarda olduğu gibi mevcut ve muhtemel pay sahibi veya pay sahiplerini ilgilendiren yeni bir kural ikamesinden ya da şirketin mutlak nitelikte emredici hükümlerle kurulmuş mali ve hukuki yapısını bozucu özelliklerinden ziyade, münferit pay sahibi veya pay sahipleriyle sınırlı olan ve yöneldiği kesim açısından dahi sürekli uygulanma özelliği taşımayan ihlaller doğururlar.

²⁹⁴ A.g.e, 602, N. 736. Ayrıca bkz. *Tekinalp*, esas sözleşmeye aykırı bir genel kurul kararının, sadece iptal edilebilir nitelikte olacağını; nitekim, TTK'nin 445/1. maddesinde esas sözleşmeye aykırılığın yaptırımı olarak, iptal edilebilirliğin düzenlendiğini belirtmiştir. Bununla birlikte Yazar, esas sözleşmeye aykırılığın aynı zamanda Kanun'un 447. maddesine aykırılık doğurması halinde, genel kurul kararlarının batıl olacağından bahsetmektedir: *Tekinalp*, “Emredici Hükümler”, 17.

²⁹⁵ Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C.I*, 358-359.

Genel kurul kararı, sakat doğsa da kesinleşmiş bir mahkeme hükmüyle iptal edilene kadar hukuki sonuçlar doğurabilir (TTK m. 450). Dolayısıyla genel kurul kararlarının sakatlığı, ancak iptal davası açmak suretiyle ileri sürülebilir. Bu durumda iptal sebeplerinin, itiraz veya def'i olarak ileri sürülebilmesi mümkün değildir.²⁹⁶

Ancak, mahkemenin iptale ilişkin kararının kesinleşmesiyle; karar, genel kurulca alındığı tarihten itibaren fiili geçerliliğini de kaybeder.²⁹⁷ Mahkemenin iptale ilişkin kararının kesinleşmesiyle, iptal hükmü geçmişe etkili olarak sonuçlarını doğurur.²⁹⁸ Bu durumda, karara güvenerek şirketle hukuki işlemler kuran iyiniyetli üçüncü kişilerin hakları, kazanılmış hak olarak değer görür ve korunur.²⁹⁹

Genel kurul kararlarının herkes tarafından iptali istenemeyeceği gibi; dava hakkına sahip olanların dava hakları da kararın alındığı tarihten itibaren üç ay geçmekle düşer (TTK m. 445/1, 446/1). Hâkim, hak düşürücü sürenin sona erip ermediğini kendiliğinden araştırabilse de açık bir talep olmadığı sürece, genel kurulun tüm kararlarının iptaline hükmedemez (HMK m.26).³⁰⁰ Bununla birlikte hâkim; şirketin

²⁹⁶ Karasu, *Emredici Hükmeler İlkesi*, 94. Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C.I*, 362.

²⁹⁷ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 612, N. 750.

²⁹⁸ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 278. Pulaşlı, *Şerh C.I*, §34, N. 193.

²⁹⁹ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 612, N. 750. Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C.I*, 362.

³⁰⁰ *Pulaşlı*; haklı olarak, yok hükmünde yahut batıl bir genel kurul kararının iptaline karar verilemeyeceğini; nitekim iptal edilebilirliğin aksine yokluk ve butlan hallerinde, kararın en baştan hükümsüz olduğunu ve hâkimin hükümsüzlüğün tespitine karar verebilmesi için açık bir talebe ihtiyacı bulunmadığını vurgulamaktadır: Pulaşlı, “Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi”, 894. Karşı görüşler için bkz. *Nomer*, butlanın tespiti ve iptal davalarının, aynı uyumsuzluk konularını içermeleri sebebiyle; hâkimin butlan talep edilse dahi, iptal davası açma bakımından hak düşürücü sürenin geçmemesi halinde, iptale hükmedebileceğini belirtmektedir: *Nomer*, *Geçersizlik*, 108-109. Benzer şekilde *Karasu* ve *Kırca* da bir genel kurul kararının yokluğunun yahut batıl olduğunun tespitinin istenmesi halinde, mahkemenin aykırılığı iptal edilebilirlik olarak

mevcut ya da muhtemel hukuki, mali ve idari durumunu gözeterek, iptali istenen genel kurul kararının yerinde olup olmadığını denetleyemez.³⁰¹

Aynı şekilde, ticaret sicil müdürü de genel kurul kararının, yok hükmünde veya batıl olduğu gerekçesiyle tescil talebini geri çevirebilirken, iptalle sakat olduğunu düşündüğü bir genel kurul kararını tescil etmek durumundadır.³⁰² Zira iptal davası, dava açma hakkının kullanılması şartıyla ikâme edilebileceğinden, hakkın kullanılmaması ya da hak düşürücü sürenin geçmesi mümkündür. Bu yönleriyle iptal yaptırımı, hukuki işlem güvenliği ilkesinin en belirgin tecessüm ettiği yaptırım çeşididir.

Dolayısıyla öğretide, genel kurul kararına uygulanacak yaptırımın kesin olarak tespit edilememesi durumunda, iptal yaptırımının uygulanması gerekeceği kabul edilmektedir.³⁰³

saptaması halinde kararın iptaline hükmedebileceğini belirtmektedir: Karasu, *Emredici Hükümler İlkesi*, 87. Kırca, *Hükümsüzlük*, 219.

³⁰¹ Kırca, *Hükümsüzlük*, 51.

³⁰² Pulaşlı, *Şerh C.II*, §34, N. 253. Karasu, *Emredici Hükümler İlkesi*, 97. Ayrıca bkz. Moroğlu, bir genel kurul kararı hakkındaki iptal davası derdest iken ya da dava açma süresi içerisinde iken, ticaret sicil müdürlüğüne bu kararın tescil ve ilanı yönünde başvuru yapılması durumunda, ticaret sicil müdürünün genel kurul kararını sicile tescil talebini reddedip etmemekte takdir yetkisi bulunduğunu savunmuştur: Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 382-385. Kırca ise sicil müdürünün, tescili talep edilen genel kurul kararına uygulanması muhtemel yaptırımın çeşidine göre değil, meydana gelen hukuka aykırılığın niteliğine göre işlem yapması gerekeceğini; bu durumda, bir genel kurul kararının açık bir hukuka aykırılık nedeniyle iptali kabil olduğunun fark edilmesi halinde tescil talebinin geri çevrilebileceğini belirtmektedir: Kırca, *Hükümsüzlük*, 237-238.

³⁰³ Nomer, *Geçersizlik*, 76. Pulaşlı, *Şerh C.II*, §34, 47. Kırca, *Hükümsüzlük*, 14-15. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 598-599, N. 723. Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C.I*, 352-353. Karasu, *Emredici Hükümler İlkesi*, 70-71.

4.5. Gündem Kurallarına Aykırılığın Hukuki Sonuçları

4.5.1. Çağrının Yapılmaması ya da Yetkisiz Kişilerce Yapılması Halinde

4.5.1.1. Öğretideki Görüşler

Öğretide, toplantı çağrısı yapılmaksızın genel kurulun toplanıp karar alması durumunda, alınan kararların yok hükmünde olacağı görüşü hâkimdir.³⁰⁴ Bu yönde *Korkut*, usulsüzde olsa bir toplantı daveti yapılmasının, genel kurulun oluşumu için gerekli olduğunu; bu doğrultuda, pay sahiplerinin toplantıya davet edilmemeleri halinde, alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağına işaret etmiştir.³⁰⁵ *Yiğit* ise, çağrı merasimine ilişkin hükmün, pay sahiplerinin mutlak nitelikteki toplantıya katılma haklarının asgari koşullarını düzenleyen kamu düzeni ile alakalı emredici nitelikte bir hüküm olduğunu vurgulayarak; toplantı çağrısının hiç yapılmamış olmasıyla, bazı pay sahiplerinin toplantıya davet edilmemesi arasında yaptırım bakımından bir fark bulunmadığını, bu sebeple zikredilen hallerde genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağını savunmuştur.³⁰⁶ *Üçışık* ve *Çelik* de benzer şekilde; pay sahipleri toplantıya davet edilmemelerine rağmen karar alınmışsa ya da toplantı davetiyeleri, bazı pay sahipleri dışında kimseye tebliğ edilmemişse; alınan kararların, genel kurul oluşmadığından yok hükmünde olacağını belirtmiştir.³⁰⁷ *Odman Boztosun* ise çağrı ilanlarının yayımlanmaması ve pay sahiplerine toplantı davetiyesi tebliğ edilmemesi durumunda; ortada bir davet bulunmayacağından, pay sahiplerinin çağrısız toplanmaları haricinde aldıkları genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağını ortaya koymuştur. Bununla birlikte yazar, çağrı ilanlarının yayımlanmasına rağmen yalnızca iadeli taahhütlü mektupla pay sahiplerine bildirim yapılmaması ya da çağrı ilanları yayımlanmamasına rağmen pay sahiplerinin

³⁰⁴ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 102. Saka, *Genel Kurul*, 229-230. Kırca, *Hükümsüzlük*, 6. Şener, *Ortaklıklar*, 470. Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 303. Bahtiyar, *Ortaklıklar*, 168. Karaege, *Toplantı Çağrısı*, 119. Günay, *Gündem*, 60.

³⁰⁵ Korkut, *Butlan*, 149-151, 155-156.

³⁰⁶ Yiğit, *Genel Kurulun İşleyişi*, 98-99, 102-103.

³⁰⁷ Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C.I*, 337.

toplantının yeri, zamanı ve gündemi hakkında toplantı davetiyeleriyle bilgi sahibi kılınmaları halinde ortada usulsüz de olsa şeklen bir davetin bulunduğundan bahisle, eksikliğin toplantıya iştirak etmeyen pay sahibine ilgili genel kurul kararlarının iptalini mahkemede dermeyan etme hakkı vereceğini; ancak bu olasılıklarda, bir kısım pay sahiplerine toplantı yapılacağına haber verilmesi ya da davette toplantı yeri ve zamanının yanlış gösterilmesi halinde alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağını ifade etmiştir.³⁰⁸

Nomer ise bir kısım pay sahiplerinin toplantıya davet edilmemesi ile hiç çağrı yapılmaması arasında bir fark bulunmadığını ve bu durumda yaptırımın, iptal edilebilirlik olması gerekeceğini savunmaktadır.³⁰⁹

Diğer yandan öğretilerde çoğunlukla; çağrı işlemlerinin yetkisiz kişilerce yapılmasının hiç yapılmamış bir çağrı niteliğinde olduğu, yok hükmünde bir çağrıyla toplanan genel kurulun, aldığı kararların da yok hükmünde olacağı belirtilmektedir.³¹⁰ Buna karşılık;

³⁰⁸ Ayşe Odman Boztosun, “Anonim Şirket Genel Kurullarından Önce, İlgili Pay Sahiplerine Hiç veya Usulüne Uygun Şekilde Davet Mektubu Gönderilmemesinin Hukuki Sonucu Nedir?”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXIV, 10-11 Aralık 2010*, (Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2012): 89-91. Ayrıca yazar, TTSG’de yayımlanması gerekli ilan şartının sağlanmasına rağmen, ilanda toplantı zamanı ve yerinin yanlış belirtilmesi ve bu durumun, pay sahiplerinin toplantıya katılmalarını imkansız kılması durumunda, ilanların yayımlanmamış kabul edilmesi gerektiğini; bununla birlikte, ayrıca pay sahiplerine iadeli taahhütlü mektup da gönderilmediyse artık ortada usulsüz bir davetin varlığından bahsedilemeyeceğini, bu durumda davet yokluğunun söz konusu olduğunu belirtmiştir: “A.g.b.”, 89-90.

³⁰⁹ Nomer, *Geçersizlik*, 93-94, 146. Ancak yazar, genel kurul kararıyla artık çağrısız toplanılacağına benimsenmesi halinde, bu kararın batıl olacağını belirtmektedir: *A.g.e.*, 85, 93-94.

³¹⁰ Tekil, *Anonim Şirketler*, 219. Pulaşlı, *Şerh C.I*, §34, N. 5. Moroğlu, *Makaleler*, 176-177, N. 2, a; Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 90. Korkut, *Butlan*, 37. Gizem Alper, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü”, *Prof. Dr. Tuğrul Arat’a Armağan*, (Ankara: Yetkin Yayınları, 2012): 63-64. Cenkci, *Tek Pay Sahibinin Yeni Gücü*, 136 dn. 20. Karaege, *Toplantı Çağrısı*, 43, 118. Bahtiyar,

aykırılığın, genel kurul kararlarını batıl kılacağı savunulduğu gibi³¹¹ bu durumda, ancak genel kurul kararlarının iptalinin istenebileceğini ileri süren yazarlar da bulunmaktadır.³¹²

4.5.1.2. Yargıtay'ın Görüşü

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, öğretideki çoğunluk görüş ile aynı yönde, çağrı işlemlerinin yetkisiz kişilerce gerçekleştirilmesi durumunda alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağını içtihat etmektedir.³¹³ Daire ayrıca, öğretideki

Ortaklıklar, 168. Benzer yönde: *Çamoğlu ve Yiğit*, genel kurulca azledilmiş olan veya seçim kararı, yok hükmünde, batıl ya da kesin mahkeme hükmüyle iptal edilmiş olan yönetim kurulunun, genel kurulu toplantıya çağırmasının mümkün olmadığını, buna rağmen çağrı yapılmışsa hem çağrının hem de bu çağrıyla toplanan genel kurulun aldığı kararların yok hükmünde olduğunu belirtmiştir: *Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, Ortaklıklar I*, 539, N. 677. *Yiğit, Genel Kurulun İşleyişi*, 85. Ayrıca *Korkut*, yönetim kurulunun karar nisabı oluşmadan aldığı çağrı kararıyla toplanan genel kurulun, kararlarının yok hükmünde olduğunu ifade etmiştir: *Korkut, Butlan*, 37. Bir başka yönden *Bilgili ve Demirkapı*, çağrının yetkisiz kişi veya kişilerce yapılması halinde, bu çağrıyla toplanan genel kurulun aldığı kararların, çağrısız toplanma kurallarının uygulanmaması halinde, yok hükmünde olacağını belirtmiştir: *Bilgili ve Demirkapı, Şirketler Hukuku*, 280, 343.

³¹¹ Ortaç, *Toplantı Başkanı*, 72 dn. 131.

³¹² Nomer, *Geçersizlik*, 146. Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C. I*, 258.

³¹³ *Dava, davalı şirketin olağanüstü genel kurul toplantısının ve bu toplantıda alınan kararların yoklukla malul olduğunun tespiti istemine ilişkindir. Limited şirketlerde olağanüstü genel kurulun toplantıya çağırılması 6102 sayılı ...'nın 617. maddesinde düzenlenmiş olup anılan düzenlemeye göre "Genel kurul müdürler tarafından toplantıya çağrılır." Dava dosyasının incelenmesinde genel kurula çağrı yapan ... ve ... isimli kişilerin, 6102 sayılı ...'nın 617. maddesinde belirtilen kişilerden olmadığından bu kişilerin genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi yoktur. Böyle müdür olmayan kişilerle yapılan çağrı ve bu çağrı üzerine toplanan genel kurulda alınan kararlarda yoklukla maluldür. (Moroğlu ..., *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü-2017 baskısı sayfa 86 vd.*) Tüm bu hususlar göz önüne alınarak davanın kabulüne karar*

çoğunlukla aynı yönde, yönetim kurulunun karar nisabı oluşmadan çağrı kararı alması halinde de genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağı görüşündedir.³¹⁴

verilmesi gerekirken yazılı gerekçelerle davanın reddine karar verilmesi doğru olmamış, kararın bozulmasına karar vermek gerekmiştir. Y11HD. 25/09/2018 T. 2017/463 E. 2018/5685 K. (E.T.: 23/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

³¹⁴ *Her ne kadar dosyada dava konusu genel kurul toplantı çağrı kararının alındığı 15.02.2013 tarihli yönetim kurulu kararı bulunmasa da, 12.01.2015 tarihli, ayrı bilirkşi raporunda, genel kurulun 5 kişilik yönetim kurulunun 2 üyesi tarafından toplantıya çağrıldığı, bu durumda bir yönetim kurulu kararından ve geçerli bir çağrıdan bahsedilemeyeceği belirtilmiş, dosyaya ibraz edilen davalı şirketin "2012 yılı Olağan Genel Kurul Gündemi"ne ilişkin belgede ise, 5 kişilik yönetim kurulundan 4 yönetim kurulu üyesinin imzasının bulunduğu, davacının genel kurul toplantısı sırasında ibraz ettiği "Genel Kurul Talimat Bildirim Formu" başlıklı belgenin 1. maddesinde, genel kurula davetin kanuna aykırı olduğu bildirilerek 3. maddesinde de toplantı yapılmaması isteminde bulunduğu anlaşıldığından karşılarında mahkemece öncelikle, dava konusu genel kurul çağrısının yapıldığı 15.2.2013 tarihli yönetim kurulu kararı incelenerek, TTK'nın 390. maddesinde belirtilen usul ile ve ayrıca toplantı ve karar nisaplarına uygun olarak alınıp alınmadığı tespit edilip, 5 kişilik yönetim kurulunun 2 kişi ile toplantı yapılmaksızın karar alındığının anlaşılması halinde alınan kararın yok hükmünde olduğu, bu nedenle işbu karara dayalı olarak yapılan genel kurul toplantısında alınan kararların da yok hükmünde olacağına gözetilmesi gerekir. Ancak bunun tek istisnası çağrısız genel kurul toplantısı ise de o toplantıda ortakların tümünün toplantıya katılıp, toplantının yapılmasına herhangi bir itirazlarının bulunmaması ve toplantı sonuna kadar da hazır bulunmaları gerekir. Oysa, davacı tarafından ibraz edilen "Genel Kurul Talimat Bilgi Formu" başlıklı belgeden genel kurul toplantısının TTK'nın 416. maddesindeki çağrısız genel kurul yapılması usulüne de uygun yapılmadığının sabit olması karşısında bütün bu yönler değerlendirilerek sonucuna göre karar vermek gerekirken anılan hususlar göz önünde bulundurulmaksızın yazılı gerekçe ile hüküm tesisi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir. Y11HD. 22/10/2019 T. 2018/1112 E. 2019/6571 K. Aynı yönde: Y11HD. 26.01.2016 T. 2015/3129 E. 2016/804 K.; 24.04.2017 T. 2015/14750 E. 2017/2344 K. (E.T.: 03/04/2024, karararama.yargitay.gov.tr).*

4.5.1.3. Görüşümüz

Yönetim kurulunun karar yeter sayısı oluşmadan çağrı kararı alması ya da çağrının kanunen yetkili olmayan kişi veya kişilerce yapılması durumunda, çağrı ve gündemin yok hükmünde olacağını ve bu durumda kural olarak alınan genel kurul kararlarının da yok hükmünde olacağını düşünüyoruz.

Ancak TTK'nin 416. maddesine uygun olarak: Şirket sermayesinin tamamının pay sahipleri yahut temsilcileri tarafından genel kurulda temsil edilmesi, bu şekildeki toplantı nisabının toplantı sona erene değin korunması, çağrının yok hükmünde oluşuna kimsenin itiraz etmemesi ve yok hükmündeki gündem konularına oybirliği iradesi ile hukuki varlık kazandırılması şartlarının birlikte sağlanmasıyla; çağrısız toplanan pay sahipleri veya temsilcilerin, genel kurul olarak geçerli kararlar alabileceğini düşünüyoruz. Dolayısıyla çağrısız toplanma kurallarına uygun hareket edilerek karar alınması halinde, baştaki usulsüzlüğün bertaraf edilebileceği kanaatindeyiz.

4.5.2. Çağrısız Toplantı Kurallarına Aykırılık Halinde

4.5.2.1. Öğretideki Görüşler

TTK'nin 416. maddesinde yerini bulan çağrısız toplanma kurallarına aykırılık halinde, genel kurul kararlarına uygulanacak yaptırımın nevi bakımından öğretide görüş birliği bulunmamaktadır. Büyük bir çoğunluk, çağrısız toplanmaya itiraz edilene kadar ya da toplantının terk edilerek toplantı ve karar nisabının bozulmasına kadar geçen süreçte alınan kararların geçerli olduklarını, fakat aykırılık meydana geldikten sonra alınan kararların yok hükmünde olacağını ifade ederken;³¹⁵ Nomer, çağrısız toplanma kurallarına aykırılık halinde alınan kararların iptal edilebilir olduklarını belirtmekle birlikte, esas sözleşmeyle genel kurulun toplanması için çağrı merasimi

³¹⁵ Şener, *Ortaklıklar*, 483-486. Saka, *Genel Kurul*, 108-109. Çalışkan, *Genel Kurul*, 43; Bahtiyar, *Ortaklıklar*, 153-155. Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku Dersleri*, 218. Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C. I*, 220. Memişoğlu, "Toplantı Gündemi", 92. Erdem, "TYS Bağlamında Kararların Geçerliliği", 105. Orbay Ortaç, *Toplantı Başkanı*, 72 dn. 130.

uygulanmayacağıının öngörülmesi durumunda, esas sözleşmeyi bu yönde değiştiren genel kurul kararının batıl olacağını savunmaktadır.³¹⁶

Dural ise öğretiden çok daha farklı bir görüş ortaya koymuştur. Yazar, bütün pay sahiplerinin veya temsilcilerinin bir araya geldikleri çağrısız toplantılarda, nisabın toplantının açılışında aranması gerekeceğini, zira nisabın toplantı boyunca aranmasının kabul edildiği olasılıkta, istediği konuları görüşen pay sahibinin toplantıdan ayrılabilmesini, ancak bu durumun dürüstlük kurallarına uygun olmadığını ve savunulamayacağını belirterek; toplantıyı terk etme şeklinde vuku bulan eylemlerin tek başına genel kurulun ve alınan kararların geçersizliğine yol açmayacağını, ancak gündemdeki bir konunun görüşülebilmesi için gerekli olan toplantı nisabının terk sebebiyle bozulması durumunda, bu konuda alınan kararın geçersiz olacağını belirtmektedir.³¹⁷

4.5.2.2. Yargıtay'ın Görüşü

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, çağrısız toplantı kurallarına aykırılığın, genel kurul kararlarının yokluğuna sebebiyet vereceği görüşündedir.³¹⁸

³¹⁶ Nomer, *Geçersizlik*, 63, 85.

³¹⁷ H. Ali Dural, “Çağrısız Toplanan Genel Kurulda Pay Sahiplerinden Birinin Toplantıyı Terk Etmesi, Alınan Kararların Geçerliliğini Etkiler mi?”, *Prof. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı C. I*, 1. Bs. (İstanbul: Beta Yayınları, 2002), 376.

³¹⁸ *Mahkemece, uyulan bozma ilamı, iddia, savunma, tüm dosya kapsamına göre; somut olayda usulsüz çağrı değil, çağrısız bir toplantının söz konusu olduğu, ... 617/... maddesi göndermesiyle ... 416. maddeye uygun çağrısız genel kurulun olayda olmadığı, davacının genel kurula katılmadığı, davalı şirketin 28.02.2013 tarihli kararları yoklukla malul olduğu gerekçesiyle davanın kabulü ile yokluğun tespitine karar verilmiştir (...)* usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA... Y11HD. 08/01/2019 T. 2017/2754 E. 2019/142 K. Çağrı üzerine genel kurulun toplanamadığı ve gündemin görüşülemediği hususunun düzenleme şeklinde tutanakla tespiti ve sonra yeniden aynı çağrı ile genel kurulun yapılması çağrısız genel kurul toplantısı hükmünde olup, toplantı ve karar nisapları 6762 sayılı TTK. 370 (6102 sayılı yeni TTK 416.) maddesinde düzenlenmiştir. Yapılan çağrısız genel kurul usulüne uygun olmadığından

4.5.2.3. Görüşümüz

TTK'nin 414. maddesinin, "Çağrının şekli" üst başlığı altında ve "Genel olarak" kenar başlığı altında düzenlendiğini; dolayısıyla, ilan yayımlatma ve iadeli taahhütlü toplantı davetiyesi tebliği işlemlerinin, genel çağrı işlemi olarak tanımlandığını anlıyoruz. Ancak hükümde özel olarak: "Genel kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılır" denildiğini, iadeli taahhütlü davetiye tebliğinin ise ayrıca bir şart olarak düzenlendiğini görmekteyiz. Böylece, TTK'nin "Çağrısız genel kurul" başlıklı 416/2. maddesinde yer alan "gündeme oy birliği ile madde eklenebileceğine" ilişkin düzenlemeyi de göz önünde bulundurunca, çağrısız toplantıdan ne anlaşılması gerektiğini anlıyoruz. Bu doğrultuda çağrısız toplantılar, çağrı yetkilisince bir gündemin belirlendiği fakat bu gündemin yalnızca toplantı davetiyeleri aracılığıyla pay sahiplerine tebliğ edildiği; 414/1. maddenin ilk cümlesi bağlamında, özel çağrı işlemine konu olmadığı yani kanun ve esas sözleşmede öngörülen mecralarda ilanların yayımlanmadığı toplantılardır. Ezcümle toplantı ilanlarının yayınlanmaması halinde genel kurula, kararlarının geçerli olabilmesi için çağrısız toplantı kurallarına uygun davranma külfeti yüklendiği kanaatindeyiz. Bu açıklamalar doğrultusunda; TTK m. 416 hükmü uyarınca çağrısız toplantı kurallarına aykırılık halinde alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağını düşünüyoruz.

4.5.3. Çağrı ve Davetiye Metinlerinde Gündeme Yer Verilmemesi Halinde

4.5.3.1. Öğretideki Görüşler

Öğretide çoğunlukla; çağrı ilanları ve davet mektuplarında gündeme yer verilmemesi durumunda, aykırılığın pay sahiplerine genel kurul kararlarının iptalini isteme hakkı vereceği kabul edilmektedir.³¹⁹

yok hükmünde olup bu gerekçeyle davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken...
Y11HD. 15/11/2017 T. 2016/8889 E. 2017/6204 K. Benzer yönde: Y11HD. 05/12/2016
T. 2015/11792 E. 2016/9319 K. (E.T.: 22/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

³¹⁹Nomer, *Geçersizlik*, 85, 93, 146. Ayhan, Çağlar ve Özdamar, *Genel Esaslar*, 303. Alper, "Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü", 63. Yunus Yılmaz, "Anonim Şirket Genel

Buna karşılık; aykırılığın, genel kurul kararlarının hukuken varlık kazanmasına engel teşkil edeceğini savunan yazarlar da bulunmaktadır. Bu doğrultuda *Arslanlı*, gündem ilan ve tebliğ edilmeden genel kurulun toplanıp karar alması halinde, alınan kararların hükümsüz olacağını; diğer yandan gündemin gereği gibi ilan veya tebliğ edilmemesi halinde genel kurul kararına iptal yaptırımını uygulanabileceğini belirtmiştir.³²⁰ *Odman Boztosun* ve *Yiğit* de aynı yönde gündemin pay sahiplerine bildirilmesinin çağrı merasiminin bir parçası olduğuna ve bir konunun genel kurulda görüşülebilmesi için gündemde yer alması gerektiğine işaret ederek, duyurulmayan gündem konuları hakkında karar alınması halinde, alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olacaklarını; ancak, gündemin tüm çağrı işlemlerine konu edilmese de ilanlarda veya davet mektuplarında açıklanması halinde, alınan genel kurul kararlarının iptali kabil olacağını belirtmiştir.³²¹ Aynı yönde *Kırca*, gündemin ilanlarda ve toplantı davetiyelerinde bulunmaması halinde hiç çağrı yapılmamasına denk bir hukuka aykırılığın söz konusu olduğunu, çağrısız toplanılmaması durumunda alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağını belirtmektedir.³²² Bununla birlikte yazar,

Kurul Kararlarının Geçersizliği”, (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yüksek Lisans Tezi, 2010), 37. Günay, *Nisaplar*, 109. *Moroğlu*, TTK’nin 413. maddesinin, nispi emredici nitelikte hüküm olması sebebiyle, gündemin hiç belirlenmemesi durumunda alınan kararların iptalinin istenebileceğini; bunun yanında, gündemin hiç veya gereği gibi bildirilmemesi halinde de alınan kararların iptalinin istenebileceğini, nitekim TTK’nin 446/1-b hükmünde “gündemin gereği gibi ilan veya tebliğ edilmemesinin” iptal edilebilirlik kriteri olarak gözüktüğünü belirtmiştir: *Moroğlu*, *Hükümsüzlük*, 104-105. *Korkut* ise gündemin pay sahiplerine bildirilmemesi veya eksik bildirilmesi ya da bir kısım çağrı ilanlarında gündeme yer verilmemesi hallerinde, alınan kararların iptalinin istenebileceğini ifade etmektedir: *Korkut*, *Butlan*, 154-155, 170. Bkz. benzer şekilde: *Saka*, *Genel Kurul*, 259-260.

³²⁰ *Arslanlı*, *Organizasyon*, 20.

³²¹ *Odman Boztosun*, “Davet Mektubu Gönderilmemesi”, 93-95. *Yiğit*, *Genel Kurulun İşleyişi*, 98-99, 102-103.

³²² *Kırca*, *Hükümsüzlük*, 7-8.

gündem ve çağrı usulüne ilişkin TTK'nin 413 ve 414 ile SPKn'nin 29/1, 2 hükümlerinin pay sahiplerinin mutlak nitelikteki genel kurul toplantılarına katılma haklarıyla ilişkili başlıca hükümler olduğunu; bu sebeplerle, esas sözleşmeyi değiştirme mahiyetinde olup olmadığına bakılmaksızın genel kurulun artık gündemsiz toplanılacağına ya da gündemin hiç veya gereği gibi ilan edilmeyeceğine karar vermesi durumunda, alınan genel kurul kararlarının batıl olacağını, öyle ki yaptırımın türü bakımından bu kararların belli bir kısım pay sahipleri ya da pay sahiplerinin tamamı hakkında alınmasının bir önemi olmadığını belirtmektedir.³²³

Çamoğlu ise gündemin toplantı davetiyeleriyle pay sahiplerine bildirildiği ve fakat çağrı ilanlarına konu edilmediği olasılıkta, toplantıya katılıp olumlu oy kullanan pay sahiplerinin dürüstlük kuralları gereğince artık genel kurul kararı aleyhine dava açma haklarının kalmayacağını; ancak toplantıya katılmayan pay sahibinin iptal davası açabileceğini belirtmiştir. Ancak yazar, bu son olasılıkta etki kuralının ispatlanması halinde mahkemenin ilgili genel kurul kararının yok hükmünde olduğuna hükmetmesi gerekeceğini savunmuştur.³²⁴ *Karaege*, TTK'nin 413/2 ve 414/1. maddelerinin nispi emredici nitelikte hükümler olduklarını belirterek, bu hükümlere aykırılığın bir defa gerçekleşmesinin, kararların iptal edilebilirliğine yol açacağını; buna karşılık genel kurul kararıyla, anılan hükümlerin kısmen de olsa sürekli bir şekilde uygulamasının kaldırılmasının yahut sınırlanmasının öngörülmesi halinde, bu yöndeki genel kurul kararının batıl olacağını; diğer yandan, gündemin çağrı ve toplantı davetiyelerine konu edilmemesi yani pay sahiplerine gündemin bildirilmemesi hallerinde, alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olduklarını ifade etmektedir.³²⁵ *Günay* ise birçoklarının aksine, gündemin usule uygun bir şekilde ve gereği gibi ilan edilmemesine rağmen, pay sahibinin; başka araç ve yöntemlerle, genel kurul toplantısından ve gündeminden zamanında haberdar olması halinde, TTK m. 445 hükmüne dayanarak genel kurul kararlarının iptalinin istenemeyeceğini; ancak pay

³²³ *A.g.e.*, 30.

³²⁴ *Çamoğlu*, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 606-607, N. 740.

³²⁵ *Karaege*, *Toplantı Çağrısı*, 127-128.

sahiplerinin gündemin bildirilmemesi sebebiyle genel kurula katılma haklarının ihlal edilmesi durumunda, alınan genel kurul kararlarının TTK m. 447/1-a hükmü uyarınca batıl olacağını, bu durumda artık mutlak eşitlik ilkesinin de ihlal edilmesi sebebiyle butlanın ikincilliği ilkesine başvurulamayacağını savunmaktadır.³²⁶

4.5.3.2. Yargıtay'ın Görüşü

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, öğretilerdeki çoğu yazarın da belirttiği üzere, TTK'nin 414. maddesine aykırı olarak gündemin çağrı ilanlarında veya toplantı davetiyelerinde yer almaması halinde; aykırılığı, usulsüz çağrı olarak nitelendirmekle birlikte bu durumun butlana sebebiyet vermeyeceğine, aykırılığın TTK'nin 446. maddesi uyarınca alınan genel kurul kararları hakkında iptal davası açma hakkı sağlayacağına işaret etmektedir.³²⁷ Buna karşılık Daire, olağan toplantı gündeminde bulunması zorunlu konulara yer verilmemesinin, tek başına genel kurul kararlarının geçerliliği üzerinde

³²⁶ Günay, *Gündem*, 60.

³²⁷ *TTK 414.maddesi uyarınca toplantı günü ve gündemi ticaret sicili gazetesinde ilan edilmemiş ise de, bu husus butlan sebebi olmadığı gibi, davacıların toplantı günü ve gündemden daha önce haberdar olmaları ve ayrıca toplantıya da katılmış ve muhalefetlerini tutanağa geçirmiş olmaları nedeniyle, bu eksiklik sonuca da etkili olmadığından TTK 446.maddesi uyarınca iptal sebebi olarak da görülemez. Y11HD. 17/07/2018 T. 2016/9529 E. 2018/5070 K. Usulsüz çağrı toplantıda hazır bulunmayan ortağa genel kurul kararının iptali davası açma hakkı sağlar ve alınan kararların Yasaya, ana sözleşmeye, iyi niyet kaidelerine aykırı alındığının ayrıca ispatı gerekir. Tek başına usulsüz çağrı genel kurul kararının iptalini gerektirmez. Y11HD. 12/10/2014 T. 8853/16232. TTK 453. maddesinde ana sözleşme değişikliğinin eski ve yeni metinlerinin Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilan edilmemesi ve davacıya iadeli taahhütlü mektupla bildirilmemesi çağrıya ilişkin bir eksiklik olup, tek başına alınan kararın iptali sonucunu doğurmaz. Davacıya iptal davası açma hakkı verir. Y11HD. 19/12/2017 T. 2016/3299 E. 2017/7390 K. (E.T.: 17/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).*

bir etkisi olmadığını; ancak eksikliğin, şartları bulunması halinde yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu gündeme getirebileceğini içtihat etmektedir.³²⁸

4.5.3.3. Görüşümüz

Yönetim kurulu kararıyla gündem belirlenmesine rağmen hem çağrı ilanları hem de toplantı davetiyelerinde gündeme yer verilmemesi halinde, toplantıya katılan pay sahipleri açısından yok hükmünde bir gündemden söz edilecektir. Zira gündemin bağlayıcılığı, ancak çağrı işlemlerine konu edilerek pay sahiplerine bildirilmesiyle sağlanabileceğinden, yönetim kurulu kararında belirtilen konularda karar alınması gündeme aykırılık olarak değerlendirilemez. Nitekim, ortada pay sahipleri tarafından bilinen bir gündem bulunmamaktadır. Bu durumda gündemsiz toplantı yapılamayacağından, esas sözleşmeyle atanmış bir toplantı başkanı varsa başkanın kararıyla toplantının ertelenmesi gerekir. Toplantı başkanı bulunmaması halinde ise gündem yokluğu sebebiyle toplantı yasağından bahsedilebileceğini düşünüyoruz. Bu

³²⁸ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 409 uncu maddesinin birinci fıkrası düzenleyici nitelikte kanun hükmü olup, genel kurul kararının düzenleyici nitelikte kanun hükümlerine aykırı olması, kararın geçerliliğiyle ilgili değildir. Dolayısıyla, bu türden kanun hükümlerine aykırılık genel kurul kararlarının iptal edilebilirliğine değil, koşulları varsa sadece yönetim kurulunun sorumluluğuna yol açacaktır. Y11HD. 28/12/2022 T. 2021/8841 E. 2022/9568 K. Benzer yönde: (...) genel kurul kararının iptali istemine ilişkin olup, dosya içerisinde mevcut bilirkişi raporunda davalı şirketin bilançosunda kâr olmasına rağmen, yönetim kurulunun kendisine yüklenen görevi ihlal ederek kâr dağıtım konusunda gündeme madde eklemediği, kâr dağıtım konusunda genel kurulun tekel yetkisini kendisi kullanarak kanunu ihlal ettiği, bu nedenle genel kurulun (4) nolu gündem maddesinde bilanço ve gelir tablosunun onaylanmasına yönelik kararların iptalinin gerektiği belirtilmiş, mahkemece (4) nolu maddenin iptaline karar verilmiş ise de; şirketin kâr elde etmesine karşın kâr payı dağıtılmasına dair gündemde madde olmaması ve bu yönde genel kurulda bir karar alınmamış olması anılan maddenin iptal edilmesini gerektirmeyeceğinden yazılı gerekçelerle davanın kısmen kabulüne karar verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir. Y11HD. 09/05/2018 T. 2016/9561 E. 2018/3367 K. Aynı yönde: Y11HD. 04/06/2018 T. 2016/13576 E. 2018/4219 K.; Y11HD. 2014/8853 E. 2014/16232 K. (E.T.: 01/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

sebeplerle, toplantının ertelenmemesi ya da toplantı yasağına rağmen karar alınması halinde, alınan kararların yok hükmünde olacağını düşünüyoruz. Ancak, pay sahiplerinin tamamının aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olmaları halinde; yönetim kurulunun çağrı kararında belirtilen konuların, maddi anlamda gündemi oluşturması sebebiyle bağlayıcı olacağını düşünüyoruz.

Bunlarla birlikte; bütün payların temsil edildiği genel kurulda, pay sahipleri tarafından verilecek önerilerin oybirliği ile kabul edilmesi halinde, genel kurulun kendi gündemini kendisinin oluşturacağından bahsedilebilir ve alınan kararlar yalnızca gündemin genel çağrı işlemlerine konu edilmemesi sebebiyle geçersiz sayılamaz.

Ancak gündeme, sadece çağrı ilanları ya da toplantı davetiyelerinde yer verilmesi halinde, TTK'nin 414/1. maddesine aykırı yani usulsüz bir çağrı işleminden bahsedilebilir. TTK'nin 446/1-b hükmü uyarınca; çağrının usulsüz olması ya da gündemin gereği gibi ilan edilmemesi halinde, genel kurulda alınan kararların iptali istenebilir. Ancak iptal davasının görülebilmesi için davanın; iptali istenen genel kurul kararının alındığı tarihten itibaren 3 aylık hak düşürücü süre içerisinde açılması (TTK m. 445/1) ve gündemin gereği gibi ilan edilmemesi ya da çağrının usulsüz olmasının, genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunun ispatlanması gerekmektedir.

Diğer yandan halka açık anonim şirketlerde, çağrı ilanlarının SPKn. 29/1'da öngörülen mecralarda yayımlanmaları yeterli görüldüğünden, gündeme sadece çağrı ilanlarında yer verilmesi mümkündür. Buna rağmen; çağrı ilanlarında gündeme yer verilmemesi halinde, toplantıya katılan pay sahipleri ve temsilciler açısından da yok hükmünde bir gündemden bahsedilecektir ve gündemin yokluğuna bağlanan hukuki sonuçlar bu durumda da gözetilecektir.

4.5.4. Diğer Çağrı Formalitelerine Aykırılık Halinde

4.5.4.1. Öğretideki Görüşler

Çağrı işlemlerinin, Kanun'a ve esas sözleşmeye aykırı yapılması halinde genel kurul kararlarına uygulanacak yaptırımın nev'i bakımından öğretide görüş birliği bulunmamaktadır.

Moroğlu, davetin şekline ilişkin mülga 6762 s. TTK'nin 368. maddesinin (6102 s. TTK'nin 414. maddesinin) kamu düzenine ilişkin mutlak nitelikte emredici bir düzenleme olması sebebiyle 414. maddeye aykırı şekilde çağrı yapılması halinde, çağrının ve bu çağrı üzerine toplanan genel kurulun aldığı kararların geçersiz (yok

hükmünde) olduğunu belirtmiştir. Ancak yazar, çağrı ve davet metinlerinde şirket unvanının hiç yer almaması ya da muhataplarınca anlaşılamayacak vaziyette yer alması hallerinde, yapılan çağrının ve bu çağrıyla toplanan genel kurulun aldığı kararların da yok hükmünde olacağını; diğer yandan, çağrı ve toplantı metinlerinde toplantı zamanı ile yerinin hiç ya da toplantı yer ve zamanını saptamaya yeter açıklıkta belirtilmemesi halinde, genel kurul kararına uygulanacak yaptırımın artık iptal edilebilirlik olabileceğini, zira günümüzdeki iletişim kolaylığı gözetildiğinde, pay sahiplerinin artık genel kurul toplantılarından haberdar olmamalarının çok da mümkün olmadığını ifade etmiştir. Bununla birlikte yazar, azınlığın TTK m. 412/1 uyarınca mahkemeden çağrı izni almasına rağmen, çağrı ilanları ve toplantı davetiyelerinde mahkemenin iznine ilişkin bilgi bulunmaması halinde veya çağrı ve davet metinlerinde gündeme ilişkin belgelerin incelemeye hazır bulundurulduklarına ilişkin bilgi bulunmaması halinde, TTK m. 437/1 hükmünün yalnızca mevcut pay sahiplerinin menfaatlerini koruyucu özellikte olması sebebiyle, bu durumda genel kurul kararlarının iptalinin talep edilebileceğini belirtmiştir. Benzer şekilde, çağrının toplantıya 2 haftadan daha kısa bir süre varken yapılması halinde alınan kararların iptal edilebilir nitelikte oldukları ancak esas sözleşmeyle belirlenen bir çağrı yönteminin aynı zamanda çağrının mevcudiyet koşulu olarak öngörülebileceği yazar tarafından ileri sürülmüştür.³²⁹ Kısmen aynı kısmen benzer yönde *Yiğit*, çağrı metinlerinde şirket unvanının veya yönetim kurulu üyelerinin imzasının ya da şirketi emsalleri arasında ayırt edecek ibarelere yerilmemesi halinde bu çağrıyla toplanan genel kurulun aldığı kararların yok hükmünde olduğunu belirtmiştir. Ayrıca yazar, çağrı metinlerinde gündeme ilişkin belgelerin şirketin merkez ve şubelerinde incelemeye hazır tutulduğunun belirtilmemesi ya da çağrı ile toplantı zamanı arasındaki en az 2 haftalık süreye uyulmaması halinde alınan genel kurul kararlarının iptalinin dava edilebileceğini belirtmiştir. Aynı doğrultuda, gündemin usule aykırı olarak bildirilmesi halinde de alınan genel kararlarının iptalinin istenebileceği, esas sözleşmede çağrı ilanlarının birden çok defa yayımlanacaklarının öngörülmesine rağmen, ilanların bir

³²⁹ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 80-81, 92-93, 102-104, 108. Erdoğan Moroğlu, “Anonim Ortaklıkta Toplantıya Davet Merasimine Aykırılığın Genel Kurul Kararına Etkisi ve Yargıtay Kararları”, *Makaleler*, 1. Bs. (İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2010): 179-180.

defa yayımlanmış olmaları durumunda, yasal şartın sağlandığından bahisle genel kurul kararlarının ancak iptal edilebilir nitelikte olacağı da ifade edilmiştir. Son olarak yazar, TTK m. 420/1 uyarınca azınlığın erteleme talep etmesi halinde, toplantının 1 ayı aşan bir zamana denk gelecek şekilde ertelenmesinin mümkün olduğunu; ancak ilk toplantı ile ertelenen toplantı arasında makul olmayan, görece uzun bir zaman aralığı bulunması durumunda, sübjektif dürüstlük kurallarına aykırılık sebebiyle iptal davası açılabileceğini savunmuştur.³³⁰ *Akipek* ise azınlığın istemi üzerine finansal tablolar ve bu konuyla bağlantılı konuların ertelenmesi halinde, izleyen toplantı çağrısında erteleme bildirimine yer verilmemesinin genel kurul kararlarının iptaline sebebiyet vermeyeceğini belirtmiştir.³³¹

Üçışık ve Çelik, çoğunluk görüşle aynı yönde; toplantı davetiyelerinde toplantı yerinden farklı bir yer gösterilmişse; alınan kararların, genel kurul oluşmadığından yok hükmünde olacağını belirtmektedir.³³² *Korkut*, çağrının Kanun'a veya yalnızca esas sözleşmeye aykırı yapılması durumunda alınan kararların iptalinin talep edilebileceğini belirtmekle birlikte çağrı ile toplantı zamanı arasındaki asgari 2 haftalık sürenin esas sözleşmeyle düşürülmesi halinde esas sözleşmeyi değiştiren genel kurul kararının batıl olacağını belirtmektedir.³³³ Bununla birlikte yazar, çağrı metinlerinde toplantı yer ve zamanının belirtilmemesi ya da adres karışıklığının kaçınılmaz olacağı bir belirlemenin yapılması halinde, genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağını ifade etmektedir.³³⁴ Yazar ayrıca, gündeme ilişkin belgelerin toplantı öncesinde incelemeye hazır edilmemesi durumlarında, esasen pay sahiplerinin bilgi alma ve inceleme haklarının ihlal edildiğini; bu ihlal sebebiyle TTK m. 447/1-b hükmü uyarınca butlan yaptırımını akla gelse de hukuk güvenliği ve butlanın ikincilliği ilkeleri göz önüne alınarak, bu durumda genel kurul kararlarının iptalinin talep edilebileceğini

³³⁰ Yiğit, *Genel Kurulun İşleyişi*, 98-99, 100, 102-103, 191-192.

³³¹ Akipek, "Finansal Tabloların Görüşülmesini Erteletme Hakkı", 298.

³³² Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C.I*, 337.

³³³ Korkut, *Butlan*, 149-151, 155-156.

³³⁴ *A.g.e*, 154-155, 170.

belirtmektedir.³³⁵ *Karaege*, toplantı zamanı ile çağrı işlemlerinin başlatıldığı tarih arasında 2 haftadan daha az bir sürenin bulunması, çağrı ilanlarının TTSG’de yayımlanmasıyla yetinilmesi, TTSG’deki ilanların zamanında yapılmaması, toplantı davetiyelerinin iadeli taahhütlü şekilde bildirilmemesi ve TTK’nin 437/1. maddesinde sayılan gündeme ilişkin belgelerin incelemeye hazır oldukları bilgisinin, çağrı metinlerinde yer almaması hallerinde, çağrının usulsüzlüğünden bahsedileceğini, ancak TTK m. 414/1 hükmünün pay sahiplerini koruyucu niteliği göz önünde bulundurulduğunda; genel kurulun, usulsüz çağrıya müteakip kararlarının, iptali kabil nitelikte olacağına işaret etmekle birlikte, TTSG’de ilan yayımlatmayıp yalnızca esas sözleşmede öngörülen ihtiyari mecralarda çağrı ilanlarının yayımlanması ve pay sahiplerinin toplantıdan haberdar edilmemeleri halinde, alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağını, nitekim bu durumda bir çağrının söz konusu olmadığını ifade etmektedir.³³⁶ *Şener* birçoklarının aksine, usule uygun çağrı yapılmaması halinde, genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağını; nitekim, usule uygun çağrı işleminin, genel kurul kararlarının temel şekli koşullarından biri olduğunu savunmaktadır. Ancak yazar, toplantı zamanı ile çağrının yapılma zamanı arasındaki en az 2 haftalık süreye riayet edilmemesi halinde alınan genel kurul kararlarının iptalinin istenebileceğini, zira bu halde pay sahiplerinin özel çıkarlarının ihlal edildiğini savunmaktadır.³³⁷ *Nomer*, çağrı merasimine süre bakımından riayet edilmemesi, toplantı zamanı ve yerinin hiç bildirilmemesi, eksik bildirilmesi yahut yanlış bildirilmesi hallerinde, alınan genel kurul kararlarının iptal edilebilir nitelikte olduğunu söylemektedir.³³⁸ *Odman Boztosun*, çağrı ilanlarının toplantıya 2 haftadan daha kısa bir süre kalmışken yayımlanmaları halinde, alınan genel kurul kararlarının iptalinin istenebileceğini; ancak ilanların, pay sahiplerinin toplantıya katılmalarını imkânsız kılacak şekilde toplantıdan oldukça kısa bir süre önce yayımlanmaları

³³⁵ *A.g.e*, 111.

³³⁶ *Karaege*, *Toplantı Çağrısı*, 123-125.

³³⁷ *Şener*, *Ortaklıklar*, 480-481.

³³⁸ *Nomer*, *Geçersizlik*, 85, 93, 146.

halinde yapılmamış kabul edilmesi gerekeceğini ve dolayısıyla davetin ve genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağını belirtmiştir.³³⁹ Ayrıca yazar, TTSG’de ilan yayımlanmasa ve pay sahiplerine iadeli taahhütlü mektup iletilmese bile esas sözleşmede öngörülen çağrı formalitelerine uyularak tüm pay sahiplerinin toplantının yeri, zamanı ve gündemi hakkında bilgi sahibi kılınmaları halinde, alınan kararların yok hükmünde olmayacağını belirtmiştir.³⁴⁰ Kırca da benzer yönde; çağrısız toplanma kuralları hariç olmak üzere, toplantı tarihine 1 gün kala çağrı yapıldığı varsayımına dayanarak, toplantıya kısa bir süre kala çağrı yapılmasının hiç yapılmamış bir çağrıyla aynı etkiyi doğurduğunu, pay sahiplerine iadeli taahhütlü toplantı davetiyeleri gönderilmemesi veya gönderilse bile toplantının tarihi ve zamanı hakkında bilgi verilmemesi yahut çağrının hangi şirket için yapıldığının belirtilmemesi hallerinde, alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağını³⁴¹ ancak çağrının, kanunda öngörülen usullere aykırı yapılması halinde, her ne kadar kararın meydana geliş usulüne ilişkin bir aykırılık söz konusu ise de TTK m. 446/-b hükmünün özel hüküm niteliği gereğince alınan genel kurul kararlarının iptal edilebilir nitelikli olduklarını belirtmektedir.³⁴² Bununla birlikte yazar, pay sahiplerinin artık toplantıya çağrılmayacağına yönelik olan veya çağrının en geç yapılma zamanını öngören TTK m. 414 ve SPKn. m. 29/1 hükümlerine aykırı ve farklı bir süre belirleyen genel kurul kararlarının batıl olacağını ifade etmektedir.³⁴³ Çamoğlu, TTK’nin 437/1 hükmünde sayılan gündem konularına ilişkin belgelerin, toplantıdan en az 15 gün önce toplantı yerinde ve varsa şirketin şubelerinde incelemeye hazır bulundurulmaması durumunda, alınan genel kurul kararlarının iptal edilebilir olduğunu belirtmektedir.³⁴⁴

³³⁹ Odman Boztosun, “Davet Mektubu Gönderilmemesi”, 89.

³⁴⁰ “A.g.b.”, 90.

³⁴¹ Kırca, *Hükümsüzlük*, 7-8.

³⁴² A.g.e, 30.

³⁴³ A.g.e, 30.

³⁴⁴ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 537, N. 675.

4.5.4.2. Yargıtay'ın Görüşü

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, çağrının usulsüz olması durumunda alınan genel kurul kararlarının pay sahibine iptal davası açma hakkı vereceğini belirtmekle birlikte, usulsüz çağrının tek başına genel kurul kararlarının iptaline neden olmayacağı görüşündedir.³⁴⁵

³⁴⁵ Davalı yanca sunulan posta alındısı üzerindeki yazılı adrese göre dava konusu genel kurula ilişkin davacıya gönderilen çağrının, davacının muhtarlıkta kayıtlı olduğu ikamet adresine gönderildiği ancak daire kapı numarasının yanlış yazılmış olduğu görülmüştür. Bu bağlamda, genel kurul toplantısına davetin asgari koşullarının olduğu ancak eksikliğin bulunduğu, bu durumun ise hukuken yokluk yaptırımı ile değil iptal edilebilirlik yaptırımı ile karşılaşacağı nazara alınmalıdır. Başka bir deyişle, davacıya yapılan çağrı geçersiz değil, usulsüzdür. Davaya konu genel kurulda alınan kararlar yoklukla malul olduğu anlamına gelmeyecek ancak iptal edilebilirlik yaptırımına tabi olacaktır. Y11HD. 15/01/2020 T. 2019/1941 E. 2020/435 K. Dava, davalı şirketin 28.05.2013 tarihli genel kurul toplantısında alınmış olan kararların iptali istemine ilişkindir. Söz konusu toplantıya davacı katılmamış olup, davacıya toplantıya ilişkin geçerli bir tebligat yapıldığı hususu da ispatlanamamıştır. Davacıya usulüne uygun bir toplantı çağrısının yapılmaması ve davacının bu nedenle genel kurul toplantısına katılmamış olması davacıya bu toplantıda alınan kararlara karşı muhalefet şerhi koyma şartı aranmaksızın dava açma hakkı verir ise de bu durum tek başına alınan kararların iptalini gerektirmez. Usulsüz çağrıya dayanılarak açılan iptal davalarında toplantıda alınan kararların iptaline karar verilmesi ancak alınan kararların kanun, ana sözleşme ve iyi niyet kurallarına aykırılığının tespiti halinde mümkündür. Y11HD. 22/09/2016 T. 2015/15396 E. 2016/7426 K. Davacılar vekili 28.03.2014 tarihli olağan genel kurulda alınan kararların TTK 445. vd. maddeleri uyarınca iptaline karar verilmesini talep ve dava etmiştir. (...) Mahkemece iddia, savunma, toplanan deliller ve tüm dosya kapsamına göre; usulsüz çağrı yapılmış olmasının ve toplantının şirket merkezinde yapılmamış olmasının kanuna ve dürüstlük kuralına aykırı olduğu ayrıca dava konusu genel kurul kararının Ticaret Sicil Gazetesinde ilan edilmediği, daha sonra yapılan 11.07.2014 tarihli genel kurulda da aynı kararların tekrar alınmış olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir. (...) usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA... Y11HD. 07/03/2018 T. 2016/7716 E. 2018/1772 K. (E.T.: 22/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

4.5.5. Gündeme Dahil Edilmemesi Gereken Bir Konunun Görüşülmesi ve Karara Bağlanması Halinde

4.5.5.1. Öğretideki Görüşler

Nomer, genel kurulun başka organların yetkisinde bulunan konularda karar alması durumunda, alınan bu kararların yok hükmünde olduklarını belirtmekle birlikte; genel kurulun, devri caiz olup devrettiği yetkilerini kullanması halinde, alınan kararların iptal edilebilir nitelikte olduklarını ifade etmektedir.³⁴⁶

Moroğlu ise genel kurulun yetkisinde olmayan konularda aldığı kararların yok hükmünde olacağını ifade etmiştir.³⁴⁷

Korkut, konusu itibariyle; genel kurulun devredilemez yetkilerini kaldıran, bu yetkileri başka organ veya kişilere devreden ya da yönetim kurulunun devredilemez yetkilerini genel kurula ihdas eden genel kurul kararlarının, anonim şirketin organik yapısına aykırılık gerekçesiyle batıl olacağını ifade etmektedir.³⁴⁸

Şener aynı yönde TTK'nin 408. maddesine aykırı olarak münhasıran genel kurulun kullanımına özgülenmiş yetkilerin, yönetim kuruluna devredilmesine yönelik genel kurul kararlarının batıl olacağını belirtmektedir.³⁴⁹

³⁴⁶ *Nomer*, *Geçersizlik*, 72-74. Ayrıca bkz. *Yazar*, genel kurulun organizasyonu içinde yer almadığı şirket veya diğer kişi birlikleri hakkında karar vermesi halinde alınan kararların yok hükmünde olduklarını belirtmektedir: *A.g.e.*, 68.

³⁴⁷ *Moroğlu*, *Hükümsüzlük*, 147.

³⁴⁸ *Korkut*, *Butlan*, 123-124. *Yazar*, bu doğrultuda; kanuni çağrı yetkilisi sayılan organ ve kişilerin, bu yetkisinin genel kurul kararıyla kaldırılması halinde, genel kurulun bu kararının batıl olacağını belirtmektedir: *A.g.e.*, 155. Ayrıca bkz. *Yazar*, kesinleşmiş mahkeme kararları ile çatışan genel kurul kararlarının da batıl olduklarına işaret etmektedir: *A.g.e.*, 142.

³⁴⁹ *Şener*, *Ortaklıklar*, 534.

Bilgili ve Demirkapı da genel kurulun yetkisinde olmayan konularda aldığı kararların, anonim şirketin temel yapısına aykırı nitelikte olması sebebiyle, TTK'nin 447/1-c uyarınca batıl olacağına işaret etmiştir.³⁵⁰

Diğer yandan *Yılmaz*; şirketin tasfiye haline girmesine rağmen tasfiye dışı konularda karar alınması veya genel kurul kararıyla, şirketle organik bağı bulunmayan üçüncü kişilerin ya da şirketle hukuki ilişkiye girerek hak iktisap etmiş olan pay sahiplerinin kazanılmış haklarına müdahale edilmesi durumunda, alınan kararların yok hükmünde olacağını belirtmektedir.³⁵¹

4.5.5.2. Görüşümüz

Genel kurulun yetkisinde bulunmayan, pay sahiplerinin mutlak haklarını sınırlandırma ya da kaldırma amacı güden, anonim şirketin ana yapısı ve sermayesinin korunması ilkelerine aykırı mahiyette olan, şirketle hukuki bir ilişkisi bulunmayan gerçek ya da tüzel kişilere yükümlülük yükleme amacı güden ya da şirketle geçerli bir hukuki işlem kurarak hak kazanan üçüncü kişilerin bu haklarını sınırlandırarak hukuka aykırı şekilde şirketi avantajlı hale getirme amacı güden, kesin mahkeme hükmüne aykırı mahiyet içeren ya da kanunun mutlak nitelikteki emredici hükümlerine aykırı olan konular, genel kurul gündemine dahil edilemez yahut gündeme sonradan eklenemez.

Kanımızca genel kurulun bu konularda karar alması halinde aldığı kararlar, mutlak butlanla hükümsüzdür. Ancak, butlanın tespiti talep edildiğinde; hakkın kötüye kullanılıp kullanılmadığının tespiti yapılırken, butlanı meydana getiren hukuka aykırılığın ağırlığına göre ölçülü hareket edilmesi gerekmektedir.

Örneğin, genel kurulun yetkisi dahilinde bulunmayan konularda karar alması durumunda, aldığı kararlar yokluk yaptırımına daha yakın bir hukuka aykırılığa sebebiyet vereceğinden; binlerce pay sahibinin bulunduğu bir anonim şirkette, sermayenin binde birine sahip olan pay sahiplerine esas sözleşmeyle gündemi görüşme hakkı tanınmamasına nazaran daha ağır bir hukuka aykırılık söz konusudur. Bu

³⁵⁰ Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 265.

³⁵¹ Yılmaz, "Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği", 56-58.

durumda; hukuki işlem güvenliği gereğince, hakkın kötüye kullanılıp kullanılmadığı değerlendirilirken, ihlalin ağırlığının da gözetilmesi gerekeceğini düşünmekteyiz.

4.5.6. Önerinin Kanun veya Esas Sözleşmede Öngörülen Nisaba Aykırı Alınması Halinde

4.5.6.1. Öğretideki Görüşler

Öğretide bu konuda da görüş birliği bulunmamaktadır. Bazı yazarlar, genel kurul kararının kanuni toplantı ve karar yeter sayısını sağlamasına rağmen esas sözleşmedeki ağırlaştırılmış yeter sayılara aykırı alınması halinde; esas sözleşmedeki nisaba aykırı alınan kararların, TTK m. 445 uyarınca iptalinin istenebileceğini belirtmektedir.³⁵²

Bazı yazarlar, kanuni asgari nisaba ya da esas sözleşmeyle belirlenmiş ağırlaştırılmış nisaba ulaşılamadan alınan kararların yok hükmünde olacaklarını belirtmektedir.³⁵³

³⁵² Oğuz İmregün, “Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayılarının Esas Sözleşme ile Düzenlenmesi”, *Bilgi Toplumunda Hukuk-Ünal Tekinalp’e Armağan C.I*, 1. Bs. (İstanbul: Beta Yayınları, 2003): 449. Pulaşlı, *Şerh C.II*, §34, N. 58. Korkut, *Butlan*, 158. Karasu, *Emredici Hükümler İlkesi*, 92. Yılmaz ise toplantı yeter sayısı oluşmamasına rağmen toplantı yürütülmesi ve karar alınması durumunda, alınan karar aleyhine iptal davası açılabileceğini; nitekim, 6762 s. TTK’nin 372. maddesinin (6102 s. TTK’nin 418/1. maddesi hükmüne karşılık gelmektedir), emredici bir hüküm olmaması sebebiyle, mutlak geçersizlik oluşamayacağını belirtmiştir: Yılmaz, “Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği”, 45-46.

³⁵³ Kırca, *Hükümsüzlük*, 8-9. Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 597, N. 722f. Odman Boztosun, “Çağrı Şekline Uyulmaması”, 374. Yiğit, *Genel Kurulun İşleyişi*, 124-125. Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 308, 343. Merve Çam, “6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Yokluğu”, *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, C. 11, S. 3 (2022): 421. Alper, “Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü”, 64. H. Ali Dural, “Anonim Ortaklıkta Olumsuz Azınlık Hakları Düzenlemesi”, *Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65. Yaş Günü Armağanı*, 2. Bs. (İstanbul: Beta Yayınları, 2001): 190. Ayrıca bkz. *Şener*, karar yeter sayısının her bir gündem maddesi özelinde ve özenle değerlendirilmesi gerektiğinden bahisle, bu bağlamda

Bazı yazarlar, nisap yokluğunu Kanun ve esas sözleşme açısından ayırmayıp, toplantı yeter sayısının şeklen dahi oluşmamasına rağmen karar alınması halinde, alınan bu kararların yok hükmünde olduklarına, ancak toplantıya katılma hakkı ve yetkisi bulunmayan kişilerin toplantıya katılıp kararın alınmasında etkili olmaları halinde alınan kararların iptal edilebilir nitelikte olduklarına işaret etmektedir.³⁵⁴

4.5.6.2. Yargıtay'ın Görüşü

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 2015 ve 2019 tarihli iki kararında, esas sözleşmedeki ağırlaştırılmış nisapları sağlamayan genel kurul kararlarını yok hükmünde saymışken,³⁵⁵ 2020 tarihli bir kararında kanuni nisap sağlanmadan alınan kararın batıl olduğuna hükmeden B.A.M. kararını usul ve yasaya uygun bularak onamıştır.³⁵⁶

Kanun'da belirtilen karar yeter sayılarının sağlanamaması halinde alınan kararın yok hükmünde olacağını belirtmektedir: Şener, *Ortaklıklar*, 518, 532.

³⁵⁴ Nomer, *Geçersizlik*, 149. Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C.I*, 337.

³⁵⁵ *İptali istenilen kararların, yasada ya da ana sözleşmede yazılı karar yetersayısı ile alınmaması halinde söz konusu karar yoklukla malul olacağından böyle bir durumda ortaklar muhalefet şerhi koymamış olsalar bile bu kararlara karşı dava açabilirler. Y11HD. 20/03/2015 T. 2014/15040 E. 2015/3881 K. Ana sözleşme ortaklar arasında yapılmış bir sözleşme niteliğinde olup, uyulması zorunlu bulunduğundan, ana sözleşmede öngörülen karar nisabını taşımadan alınan kararlar yoklukla sakat kararlardır. Dairemizin yerleşik içtihatlarında da kabul edildiği üzere, ana sözleşmede ağırlaştırılmış bir nisabın öngörüldüğü hallerde ana sözleşmenin ilgili hükmünün değiştirilmesi mümkündür ancak bu değişiklik için de en az ana sözleşme hükmünde öngörülen ağırlaştırılmış nisapta sermayeyi temsil eden çoğunluğun olumlu oyunun aranması gerekmektedir. Başka bir deyişle ana sözleşmenin ağırlaştırılmış nisap öngören hükmü ancak yine o hükümde gösterilen nisaplara uyularak değiştirilebilir. (Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 06.09.2013 tarih, 2013/2111 E. 2013/15128 K., yine 06.12.2013 tarih, 2012/7227 E. 2013/22324 K. sayılı ilamı). Y11HD. 19/12/2019 T. 2018/2539 E. 2019/8344 K. (E.T.: 29/02/2024, karararama.yargitay.gov.tr).*

³⁵⁶ 6102 s. TTK'nin 421/3-c maddesine göre, nama yazılı payların devrinin sınırlandırılmasına dair ana sözleşme değişikliği kararlarının, sermayenin %75'ini oluşturan payların

4.5.6.3. Görüşümüz

Gündemde bulunan bir öneri hakkında karar alınabilmesi, önerinin mahiyetine göre TTK'nin 418 ya da 421. maddelerinde öngörülen karar yeter sayısının sağlanmasına bağlıdır. Dolayısıyla, kanuni karar yeter sayısını sağlamayan; şekil bakımından mutlak nitelikteki emredici kurallara aykırı genel kurul kararları yok hükmündedir. Buna karşılık, TTK m. 418/1 uyarınca esas sözleşmede ağırlaştırılmış karar yeter sayıları öngörülmüş de olabilir. Gündemdeki bir öneri, kanuni yeter sayıyı sağlamasına rağmen ağırlaştırılmış karar yeter sayısını sağlayamazsa, öneri hakkında alınan genel kurul kararının ancak iptali dava konusu olabilir. Zira, TTK'nin 418/1. maddesinin emrediciliği, nispi nitelikli olduğu gibi esas sözleşmeye aykırılık hali, TTK'nin 445/1. maddesinde açıkça iptal edilebilirlik olarak öngörülmüştür.

4.5.7. Toplantı Başkanı Seçilmeden Diğer Gündem Konularının Görüşülmesi ve Karara Bağlanması Halinde

4.5.7.1. Öğretideki Görüşler

Pulaşlı, çok pay sahipli anonim şirketlerde toplantı başkanı seçimi ve toplantı başkanlığı oluşturulmasının kanunda düzenlendiğini, bu doğrultuda genel kurulda toplantı başkanı seçilmeksizin kararlar alınması halinde, alınan kararlar hakkında iptal davası açılabileceğini; nitekim, TTK'nin 416. maddesi uyarınca kanun ve esas sözleşmeye aykırı genel kurul kararlarının iptali kabil nitelikte olduklarını ancak

sahiplerinin olumlu oyuyla alınabileceği düzenlenmiş, somut olayda ise dava konusu karar anılan maddede belirtilen nisap sağlanmadan alınmış ve dava konusu Olağanüstü Genel Kurul'un 4 numaralı gündem kararı bu sebeple batıl olup, mahkemece, davanın kabulüne ilişkin olarak verilen karar yerinde olduğu gerekçesiyle davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine.. kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanısına varıldığından Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir. Y11HD. 28/09/2020 T. 2020/61 E. 2020/3608 K. (E.T.: 22/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

mahkemenin iptale karar verebilmesi için aykırılığın genel kurul kararlarının alınmasında etkili olması gerekeceğini belirtmiştir.³⁵⁷

Orbay Ortaç, toplantı başkanı seçilmesine ilişkin TTK'nin 419/1. maddesi emredici nitelikte bir hüküm olsa da toplantı başkanı seçilmeden toplantı yürütülmesi durumunda alınan genel kurul kararlarına iptali kabil nitelikte olacaklarını; nitekim, aykırılık TTK'nin 447/1. maddesinde açıkça sayılmadığından butlanın ikincilliği ilkesinin gözetilmesi gerekeceğini belirtmiştir.³⁵⁸

Çalışkan, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2007 tarihli bir ilamına atıf yaparak; toplantı başkanı seçilmeksizin genel kurul faaliyeti yürütülmesi ve kararlar alınması halinde, alınan kararların bütünüyle iptal edilebilir nitelikte olduklarını belirtmektedir.³⁵⁹ Buna karşılık Daire; yakın tarihli bir içtihadında, TTK'nin 422/1. maddesi uyarınca tutanakta toplantı başkanının imzasının bulunmaması halinde, alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağına işaret etmiştir.³⁶⁰

4.5.7.2. Görüşümüz

Toplantı başkanı, TTK'nin mutlak emredici özelliğe sahip 419/1. maddesinde, olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarını yönetmesi gereken, dolayısıyla genel kurul toplantılarında muhakkak hazır bulunması gerekli olan bir toplantı süjesi olarak öngörülmüş olup; bu gereklilik, genel kurul kararlarının şekil bakımından kurucu unsurlarından birine işaret etmektedir. Nitekim genel kurul kararları, toplantıda kullanılan kabul ve ret oylarının başkanlığa ulaşmasına ve toplantı başkanı tarafından, nihai sonucun tespit edilerek hazır bulunanlara bildirilmesiyle meydana gelmektedir.

³⁵⁷ Pulaşlı, *Şerh C. II*, §33, N. 217.

³⁵⁸ *Orbay Ortaç, Toplantı Başkanı*, 21-22.

³⁵⁹ *Çalışkan, Genel Kurul*, 153 ve dn. 27'deki Y11HD.'nin 08/05/2007 tarihli ve 3534/7094 sayılı kararı.

³⁶⁰ "Genel kurulda, alınan artırım kararının geçerliliği için toplantıda herhalde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı temsilcisinin bulunması ve toplantı tutanağını toplantı başkanı ile birlikte imza etmesi şarttır (TTK. m. 422/1). Aksi halde alınan kararlar yoklukla maluldür". Y11HD. 10/06/2021 T. 2020/2177 E. 2021/4960 K. (E.T.: 23/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

Bu durumda toplantı başkanının, esas sözleşmeyle belirlenmediği ve birleşim açılışından evvel de seçilmediği varsayımında, oy iradeleri çok taraflı hukuki işlem vasfı kazanamayacağından, gündemle bağlantılı da olsa alınan kararların yok hükmünde olacağını düşünüyoruz. Diğer yandan; genel kurulda, toplantı başkanı bulunmasına rağmen tutanağı kasten ya da ihmalen imzalamaması halinde, meydana gelen hukuka aykırılığın TTK m. 422/1 uyarınca yalnızca tutanağın geçersizliğine yol açacağını, alınan genel kurul kararlarını hükümsüz yahut iptal edilebilir kılmayacağını düşünüyoruz. Zira, genel kurul iradesinin toplantı başkanınca huzurda ilan edilmesi, genel kurul kararlarının varlık kazanması için yeterlidir. Ancak, tutanağın geçersiz olması sebebiyle şirket, pay sahipleri ya da alacaklıların zararlarının söz konusu olması halinde; toplantı başkanının, TBK m. 49 vd. hükümleri uyarınca kusura dayalı haksız fiil sorumluluğunun gündeme gelebileceğini düşünüyoruz.

4.5.8. Toplantı Tutanağının Gerçeği Yansıtması Halinde

4.5.8.1. Öğretideki Görüşler

Öğretide, toplantı tutanağının genel kurul iradesiyle çelişmesi ya da genel kuruldaki fiili durumun tutanağa gerçeğe aykırı biçimde yansıtılması halinde, tutanağa işlenen kararların yok hükmünde olacağı görüşü hâkim olmakla birlikte; bazı yazarlar hukuka aykırılığın butlan yaptırımına sebebiyet vereceğini, bazı yazarlar ise bu durumda genel kurul kararlarının iptal edilebilirliğinden bahsedebileceğini ifade etmektedir. Bu doğrultuda, öğretide; meseleye farklı örneklerle yaklaşarak şu tespitleri yapmıştır:

Karasu, genel kurulda karar alınmamasına rağmen karar alınmış gibi gösterilmesi halinde kararın yokluk ile hükümsüz olacağını ifade etmektedir.³⁶¹

Üçışık ve Çelik, gündemde bulunan bir konuda oylama yapılmamasına rağmen, tutanağın karar alınmış gibi düzenlenmesi durumunda, tutanağa geçen bu kararların yok hükmünde olduklarını belirtmektedir.³⁶²

³⁶¹ Karasu, *Emredici Hükümler İlkesi*, 72.

³⁶² Üçışık ve Çelik, *Anonim Ortaklıklar C.I*, 337. Benzer şekilde: Yılmaz, “Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği”, 48.

Kırca da benzer şekilde, genel kurul toplantısında bir öneri hakkında gerçekte oylama yapılmamasına rağmen önerinin, tutanağa karar alınmış gibi işlenmesi halinde yokluk yaptırımının söz konusu olacağını ifade etmektedir.³⁶³

Korkut ise oylama yapılmaması ya da verilen oyların sayılmamasına rağmen, karar alınması halinde ilgili genel kurul kararlarının yok hükmünde olduklarını,³⁶⁴ ancak ilgili gündem maddesi oylamaya sunulmamasına rağmen karar alınmış gibi tutanağa işlenmesi halinde alınan kararın batıl olduğunu ifade etmektedir.³⁶⁵

Bilgili ve Demirkapı, karar nisabı oluşmamasına rağmen, tutanakta karar alınmış gibi gösterilmesi halinde, alınan bu kararların yok hükmünde olduklarını belirtmiştir.³⁶⁶ *Şener* ise çağrısız toplandığı iddia edilen genel kurulda, pay sahiplerinden birinin yerine sahte imza atılarak toplantıda hazırmiş gibi gösterilmesi halinde, alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağını belirtmektedir.³⁶⁷

Bahtiyar, toplantı yerinde toplanılmamasına rağmen toplantı yapıp karar alınmış gibi gösterilmesi ya da toplantı yerinde oylama yapılmamasına rağmen karar alınmış gibi gösterilmesi halinde, alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olacağını belirtmektedir.³⁶⁸

Kalender, genel kurulda yapılan oylamanın tutanağa işlenmemesi yani oylamanın fiili bir durumdan öteye geçirilmemesi halinde, tutanağın TTK m. 422 delaletiyle TBK 12/2 uyarınca geçersiz olacağını; bu durumda, butlanın tespiti talebinde bulunulabileceğini belirtmektedir.³⁶⁹

³⁶³ *Kırca*, *Hükümsüzlük*, 8.

³⁶⁴ *Korkut*, *Butlan*, 37.

³⁶⁵ *A.g.e*, 146.

³⁶⁶ *Bilgili ve Demirkapı*, *Şirketler Hukuku*, 311, 343.

³⁶⁷ *Şener*, *Ortaklıklar*, 484.

³⁶⁸ *Bahtiyar*, *Ortaklıklar*, 168.

³⁶⁹ *Kalender*, “Gündemin Görüşülmemesi”, 539.

Moroğlu, toplantı başkanının oylama sonucuna ilişkin yaptığı tespit ve açıklamalar ile genel kurul iradesinin çelişmesi halinde, tutanağa başkanın belirttiği yönde geçen kararların iptalinin dava edilebileceğini belirtmiştir.³⁷⁰ Aynı yönde *Yılmaz*, genel kurulun iradesi ile toplantı başkanının tespitleri arasında uyumsuzluk olması halinde, genel kurul iradesinin kaynak alınacağı; bu sebeplerle, toplantı başkanının tespiti doğrultusunda kayda giren kararların iptalinin istenebileceğini belirtmiştir.³⁷¹

4.5.8.2. Yargıtay'ın Görüşü

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, gündem maddesi hakkında bir oylama yapılmadığı sürece hukukten bir genel kurul kararının mevcudiyetinden söz edilemeyeceğine işaret etmiştir.³⁷²

Ancak Dairenin, sahte imza ile gerçeğe aykırı toplantı ve karar yeter sayılarına dayanılarak karar alınması sebepleriyle kararların yokluğunun tespitinin talep edildiği

³⁷⁰ *Moroğlu*, *Hükümsüzlük*, 141, 144.

³⁷¹ *Yılmaz*, “Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği”, 53.

³⁷² Y11HD. 03.11.2014 T. 9194/16569; Y11HD. 23.03.2017 T. E. 2016/8830 E. 2017/1771
K. (E.T.: 01/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr)

davalarla alakalı temyiz incelemelerinde; 2015³⁷³ ve 2021³⁷⁴ tarihlerindeki farklı yönde kararları dikkat çekmiştir.

4.5.8.3. Görüşümüz

Genel kurulun karar iradesi, toplantıda kullanılan oyların toplantı başkanlığınca sayılarak, nihai olarak toplantı başkanı tarafından haziruna bildirildiği anda oluşmaktadır. Bu noktada genel kurulun iradesi ile toplantı tutanağına işlenen nihai oy sonuçları arasında çelişki bulunması halinde, TTK'nin 422/1 maddesine aykırılık sebebiyle ve TTK m. 445/1 uyarınca, tutanağa bu yönüyle geçen kararlar hakkında iptal davası açılabileceğini düşünüyoruz. Zira bu durumda, şekil bakımından mutlak nitelikli emredici kurallara aykırılık söz konusu olmadığından yokluk yaptırımından bahsedilememekle birlikte; 422/1. maddenin mutlak emredici niteliği karşısında, tutanağın içeriği bakımından hükme aykırı düzenlendiğini anlıyoruz.

³⁷³ Davacının, 20.04.2006 ve 25.06.2009 tarihli genel kurul toplantılarında imzasının taklit edildiğine ilişkin savcılığa yaptığı şikayet tarihinin 12.04.2011 olduğu, davacının 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 yıllarına ilişkin genel kurul toplantılarına bir itirazının bulunmadığı, iptali istenilen genel kurul toplantılarında davacının payını azaltacak herhangi bir kararın alınmadığı, davanın açıldığı tarih itibariyle davacının uzun süre suskun kalarak, ortaklık dahil hiç kimsenin zararının söz konusu olmadığı uygulanmış olan batıl bir kararın sonradan butlanının ileri sürülmesinin hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olduğu... gerekçesiyle, davanın reddine karar veren ilk derece mahkemesi hükmü onanmıştır. Y11HD. 16/04/2015 T. 2014/8021 E. 2015/5379 K. (E.T.: 25/03/2024, karararama.yarigtay.gov.tr).

³⁷⁴ Dosya içerisindeki belge ve toplantı tutanaklardan; şirket ortaklarından davacının annesinin vefat ettiği, vefat eden davacının annesinin yerine 2004 yılı sonrasındaki toplantılarda sahte imza atılarak genel kurul toplantı tutanakları düzenlendiği, Asliye Ceza Mahkemesince özel belgede sahtecilik suçundan davalı şirket ortağı hakkında cezaya hükmolunduğu anlaşılmış, ayrıca davacıya da usulüne uygun olarak çağrının yapıldığı halde toplantıya katılmadığı yönünde herhangi bir kanıtta sunulmamasına rağmen... ilk derece mahkemesinin, davacının uzun süre sessiz kalarak dava açmayıp, dava tarihi itibariyle kötü niyetle davayı ikame ettiği gerekçesine dayanarak davanın reddine karar verilmesi hukuka aykırıdır. Y11HD. 09/02/2021 T. 2020/1573 E. 2021/1009 K. (E.T.: 25/03/2024, karararama.yarigtay.gov.tr).

Ancak hukuka aykırılığın; yalnızca toplantı tutanağının usulsüz tutulması sebebiyle gerçekleşmiş olması, genel ve sürekli bir ihlal niteliği taşımaması sebepleriyle hukuki işlem güvenliği ilkesinin gereği olarak butlanın ikincilliği ilkesinin uygulanması gerekeceğini ve 422/2. madde uyarınca tescile tabi hususların derhal TTSG’de tescil ettirilme zorunluluğu yanında tutanağın ayrıca internet sitesine yüklenme zorunluluğunun bulunması sebepleriyle, pay sahiplerinin iptal davası açma süresi içerisinde tutanağın içeriği hakkında bilgi sahibi olabileceğini düşünüyoruz. Diğer yandan bu durumda; TTK’nin 446/1-c bendi uyarınca, yönetim kurulunun yahut aynı hükmün d bendi uyarınca, yönetim kurulu üyelerinden genel kurul toplantısına katılarak toplantı ve müzakere defterlerini tutan üyelerin de TTK’nin 445/1. maddesine uygun olarak alınan kararlar hakkında iptal davası açabileceklerini düşünüyoruz.

Ancak belirtmek isteriz ki bir gündem konusu hakkında karar nisabının sağlanması amaçlarıyla; sahte oy kullanılması, sahte imza atılması gibi toplantı yerindeki fiili durumla bağdaşmayan hallerde, tutanağa karar şeklinde işlenen kararların yok hükmünde olacağını düşünüyoruz. Zira karar yeter sayısının sağlanamaması halinde, şekil bakımından emredici nitelikteki kurucu unsur eksikliği sebebiyle hukuken varlık kazanmış bir karar işleminden bahsedilemeyecektir.

4.5.9. Gündem Dışı Konuların Görüşülmeleri ve Karara Bağlanmaları Halinde

4.5.9.1. Öğretideki Görüşler

Gündeme aykırı genel kurul kararlarının akıbeti konusunda öğretilerde görüş birliği bulunmamaktadır. Öğretilerdeki çoğunluk görüşü, genel kurulun gündeme aykırı karar alması durumunda, alınan kararın iptal edilebilir nitelikte bir sakatlık meydana getirdiğini belirtmektedir.³⁷⁵ Diğer yandan öğretilerde; aykırılığın, butlan yaptırımına

³⁷⁵ Moroğlu, *Hükümsüzlük*, 104-105. Yiğın, “Gündeme Bağlılık İlkesi”, 79. Tekil, *Anonim Şirketler*, 225. Nomer, *Geçersizlik*, 94. Korkut, *Butlan*, 169-170. Şener, *Ortaklıklar*, 539. Memişoğlu, “Toplantı Gündemi”, 99. Karşoğlu, *Anonim Şirketlerde Genel Kurul*, 202-203. Ayrıca bkz. *Çevik*, gündemde olmayan konularda yapılan görüşmelerin, temenni

sebebiyet vereceğini belirten yazarlar olduğu gibi gündem dışı konularda alınan kararların yok hükmünde olacağını belirten yazarlar da bulunmaktadır.

Çamoğlu, TTK'nin 413/2 hükmünün lafzı ve düzenleniş amacı göz önünde bulundurulduğunda, emredici nitelikte olduğunu ve bu haliyle gündeme aykırı konuların görüşülmeleri ve karara bağlanmaları halinde, hem TTK'nin 447/1-a maddesi hem de TBK'nin 27/1. maddesine aykırılık doğması sebebiyle, butlan yaptırımının uygulanması gerektiğini belirtmektedir.³⁷⁶ Benzer şekilde *Çalışkan*, TTK'nin 413/2. maddesinin, emredici bir hüküm olması sebebiyle gündem dışı konuların görüşülmesi ve karara bağlanması durumunda, alınan genel kurul kararlarının batıl olacağını belirtmektedir.³⁷⁷

Odman Boztosun, gündemin pay sahiplerine bildirilmesinin çağrı merasiminin bir parçası olduğuna ve bir konunun genel kurulda görüşülebilmesi için gündemde yer alması gerektiğine işaret ederek, duyurulmayan gündem konuları hakkında karar alınması halinde, alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olacaklarını; ancak, gündemin tüm çağrı işlemlerine konu edilmese de ilanlarda veya davet mektuplarında açıklanması halinde, alınan genel kurul kararlarının iptali kabil nitelikte olacaklarını,³⁷⁸ ayrıca gündeme aykırı konularda alınan kararların yok hükmünde olacaklarını belirtmiştir.³⁷⁹ Benzer şekilde *Karaege*, kanuni istisnaları hariç olmak üzere gündem dışı konuların görüşülmesi ve karara bağlanması durumunda, alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olacaklarını, nitekim bu durumun hukuki

olarak kalacağından bahsetmiştir: Orhan Nuri Çevik, *Uygulamada Şirketler*, 470. Altınbaş Yıldırım, "Gündem ve Gündeme Bağlılık", 137.

³⁷⁶ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I*, 607, N. 740a.

³⁷⁷ Çalışkan, *Genel Kurul*, 234-235.

³⁷⁸ Odman Boztosun, "Davet Mektubu Gönderilmemesi", 93.

³⁷⁹ Odman Boztosun, "Çağrı Şekline Uyulmaması", 374.

sonuçları bakımından; toplantı çağrısının hiç yapılmaması veya gündemin çağrı işlemlerine hiç konu edilmemesi ile arasında bir fark olmadığını belirtmektedir.³⁸⁰

4.5.9.2. Yargıtay'ın Görüşü

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, yerleşik olarak, gündemde bulunmayan konularda alınan genel kurul kararları hakkında iptal yaptırımı uygulanacağını içtihat etmektedir.³⁸¹

4.5.9.3. Görüşümüz

TTK'nin gündem dışı görüşme ve karar alma yasağına ilişkin 413/2. maddesi, mutlak nitelikli emredici bir hükümdür. Nitekim, hükümde kuralın istisnası bulunduğu işaret edilse de öngörülen istisnalar kanuni istisnalar olup; bu durumda, genel kurulun esas sözleşmeyle ek istisna mahiyetinde konular belirleyebilmesi mümkün olmadığı gibi kural olarak çağrı yetkilisinin belirlediği gündem dışında karar almaya yönelik genel kurul faaliyeti yürütülmesi olanaksızdır. Dolayısıyla, genel kurulun esas sözleşme değişikliği ile yeni istisnalar öngörmesi, diğer bir deyişle kanuni istisnaları genişletmesi halinde; bu yöndeki kararın, kanunun mutlak nitelikteki emredici hükmüne aykırılık içermesi ve genele hitap eden sürekli kural niteliği taşıması sebepleriyle, TBK'nin 27/1. maddesi gereğince kesin hükümsüz olacağını düşünüyoruz.

³⁸⁰ Karaege, *Toplantı Çağrısı*, 127-128.

³⁸¹ 6102 sayılı TTK'nin 413. maddesi uyarınca gündemde bulunmayan konular genel kurulda görüşülemez ve karara bağlanmaz. Kural olarak, "gündeme bağlılık" ilkesi gereği görüşülecek konunun önceden tespit edilip gündeme açıkça yazılması gereklidir. (...) Bu itibarla, mahkemece gündemde açıkça belirtilmeyen hususlarda genel kurulda görüşme yapılamayacağı nazara alınarak davaya konu genel kurul kararının iptaline karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde davalı şirket yönünden davanın reddine karar verilmesi doğru görülmemiş, kararın bozulması gerekmiştir. Y11HD. 10/01/2017 T. 2016/405 E. 2017/142 K. "Gündemde bulunmayan konuda karar alınması mümkün değildir. Yani, gündeme bağlılık ilkesi limited şirketler için de geçerlidir ve gündeme bağlılık ilkesine aykırılığın yaptırımı da kararın iptal edilmesidir". Y11HD. 20/10/2016 T. 2015/13826 E. 2016/8312 K. (E.T.: 22/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr)

Diğer yandan; toplantı sırasında kanuni istisna mahiyetindeki konuların görüşülmeleri ve karara bağlanmaları hariç olmak üzere, gündem dışı bir konunun görüşülmesi ve karar alınması halinde de mutlak nitelikteki emredici hükme aykırılık sebebiyle batıl olacağını, ancak bu durumda yalnızca o toplantıya özgü ve toplantıya katılmayan pay sahiplerine yönelmiş bir ihlal bulunduğundan, butlanın ikincilliği ilkesinin uygulanması gerekeceğini düşünüyoruz. Sonuç olarak biz de gündeme aykırı konuların görüşülmeleri ve karara bağlanmaları halinde, alınan kararların iptal edilebilir nitelikte olacaklarını düşünüyoruz.

4.5.10. Gündem Görüşülmeden Karar Alınması Halinde

4.5.10.1. Öğretideki Münferit Bir Görüş

Öğretide *Yılmaz*, genel kurulda gündemin görüşülmesine fırsat verilmeksizin doğrudan karar alınması halinde, alınan kararların iptali kabil nitelikte olduklarını belirtmektedir.³⁸²

4.5.10.2. Görüşümüz

Gündemin görüşülmesi, TTK m. 425 vd. hükümleri uyarınca paydan kaynaklı mutlak haklardan olup; bu hak, pay sahibince genel kurulda ve çoğu zaman bilgi alma hakkıyla iç içe kullanılır (TTK m. 437). Hakkın kanuni ve mutlak oluşu karşısında, gündemin görüşülmesine müsaade edilmeyerek hakkın kullanımının kısıtlanması halinde, ilgili genel kurul kararına uygulanacak yaptırım bakımından TTK'nin 447/1-a, b maddeleri uyarınca butlan yaptırımını aklı gelmektedir.

Bununla birlikte, aykırılığın sürekli nitelik taşımaması ve yalnızca münferit pay sahipleri ya da temsilcilerine yönelmesi durumunda; butlanın ikincilliği ilkesinin öncelikle gözetilmesi gerekeceğinden, aykırılığın ilgili genel kurul kararını iptal edilebilir kılacağını düşünüyoruz.

Ancak, esas sözleşme ya da iç yönerge ile toplantılarda belirli pay sahipleri, pay grupları ya da tüm pay sahiplerinin gündemi görüşme haklarının ölçüsüz sınırlanması durumunda, esas sözleşmeyi bu yönde değiştiren ya da iç yönergeyi onaylayan genel kurul kararının batıl olacağını düşünüyoruz.

³⁸² Yılmaz, “Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği”, 48.

4.5.11. Ertelenen Toplantıda Görüşülmesi Gereken Konularda Karar Alınması Halinde

4.5.11.1. Öğretideki Görüşler

Öğretide, azınlığın TTK'nin 420/1. maddesine dayanarak finansal tabloların ve bağlantılı konularının ertelenen toplantıda görüşülmesi istenmesine rağmen, bu konuların karara bağlanması halinde, bu yöndeki genel kurul kararlarına uygulanacak yaptırımın türü bakımından farklı görüşler ileri sürülmüştür. *Sekmen*; TTK'nin 420/1. maddesi kapsamında, azınlık tarafından bilanço görüşmelerinin ertelenmesi talep edilmesine karşın, toplantıya devam edilip karar alınması durumunda, yokluk yaptırımının söz konusu olacağını; zira, ertelenen gündem maddelerinin artık gündemden düşüklerini, bu durumda genel kurulun ilgili gündem maddeleri hakkında bir irade ortaya koyamayacağını ifade etmiştir.³⁸³

Çamoğlu, TTK'nin 420 maddesi uyarınca, azınlığın erteleme talebi bulunmasına ve bu doğrultuda finansal tablolar ve bağlı konularının ertelenen toplantıda görüşülmeleri gerekmesine rağmen, bu konuların ilk toplantıda görüşülmeleri halinde alınan kararların TTK m. 420 hükmünün emredici niteliğine aykırılık taşıması sebebiyle batıl olacağını belirtmektedir.³⁸⁴

Yiğit, azınlığın erteleme talebinin dikkate alınmadan gündemin karara bağlanması veya ertelenen toplantıda görüşülmesi gereken gündem konularının ilk toplantıda karara bağlanması halinde, alınan genel kurul kararlarının iptal edilebilir nitelikte olduklarını belirtmektedir.³⁸⁵

³⁸³ Orhan Sekmen, "TTK m. 420 Kapsamında Azlığın Erteleme Hakkı, Hakkın Kullanılmasına Rağmen Toplantıya Devam Edilmesi ve Alınan Kararların Geçerliliği Sorunu", *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 12-13 Mayıs 2022*, (Ankara: Türkiye Adalet Akademisi, 2023): 119-120.

³⁸⁴ Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar I.*, 573, N. 704g.

³⁸⁵ Yiğit, *Genel Kurulun İşleyişi*, 193-194.

Şener, azınlığın TTK m. 420/1 uyarınca finansal tablolar ve bağlantılı konularının görüşülmesinin ertelenmesini istemesine rağmen, toplantı başkanının; istemi, genel kurula havale etmesi ve genel kurulun da talebi reddetmesi halinde; finansal tablolar ve bağlantılı konuları hakkında alınan kararların iptalinin istenebileceğini belirtmektedir.³⁸⁶

4.5.11.2. Yargıtay'ın Görüşü

TTK m. 420 gereğince azınlığın istemi üzerine ertelenen toplantıda görüşülmesi gerekirken görüşülerek karara bağlanan konuların, ne tür bir hukuki yaptırıma tabi olacağı yönünde Yargıtay'ın farklı kararları dikkat çekmektedir. 11. Hukuk Dairesi, 2017 tarihli bir kararında genel kurul kararlarının iptaline yönelik mahkeme hükmünü onamış;³⁸⁷ buna karşılık, 2021 tarihli bir kararında yaptırımın yokluk olduğuna işaret

³⁸⁶ Şener, *Ortaklıklar*, 493-494.

³⁸⁷ *Mahkemece, (...) esas sermayenin en az 1/10 nu elinde bulunduran pay sahiplerinin bilanço görüşmelerinin 1 ay süre ile ertelenmesini talep etmeleri halinde bu talebin herhangi bir gerekçesi olmasa bile bilançonun tasdiki ve buna bağlantılı görüşmelerin bir ay sonraya bırakılması zorunlu olduğu, talebin kabul edilmemesinin hukuka aykırı olduğu gerekçesiyle davanın kabulü ile 27/11/2014 tarihli genel kurul kararların iptaline karar verilmiştir. (...) davalı vekilinin bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA... Y11HD. 31/05/2017 T. 2016/440 E.2017/3247 K. (E.T.: 04/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).*

etmiştir.³⁸⁸ Ancak Daire, 2021 tarihli başka bir kararında, bu durumda alınan genel kurul kararlarının batıl olduğunu tespit eden B.A.M. hükmünü onamıştır.³⁸⁹

4.5.11.3. Görüşümüz

Bu sorunun incelenmesinde, TTK'nin 420/1. maddesinin mutlak nitelikte emredici bir hüküm olduğunu görüyoruz. Gerçekten azınlık tarafından, finansal tablolar konusunun ve bağlantılı konularının ertelenen toplantıda görüşülmesi talep edildikten sonra, toplantı başkanının bu konuların görüşülmesini ertelememe imkânı bulunmamaktadır. Dolayısıyla hükmün mutlak emredici niteliği de göz önünde bulundurulduğunda;

³⁸⁸ TTK'nın 420 maddesi uyarınca belirtilen gündem maddeleri de finansal tablolar ile bağlı konular olduğundan, genel kurul gündemlerinin 3. maddelerinin konusu olan finansal tabloların ve bununla birlikte gündemlerinin 4. maddesinin konusu olan müdürlerin ibrasının görüşülmeleri ertelendiğine göre finansal tablolara bağlantılı olan anılan gündem maddelerinin genel kurullarca görüşülmesinin ertelenmesi gerekirken ertelenmemesi doğru olmamıştır. Bu itibarla şirketlerin gündeminin anılan maddeleri ile genel kurulca alınan kararların yok hükmünde olduklarının tespiti ile yetinilmesi gerekirken bu kararların iptaline yönelik taleplerin reddine karar verilmesi de doğru olmamıştır... Y11HD. 29.06.2021 T. 2019/4620 E. 2021/5396 K. (E.T.: 04/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

³⁸⁹ Davacılar vekili (...) gündemin 3. maddesi ile "İbra maddesinin bir ay sonraki genel kurul toplantısında görüşülmesine" ilişkin olarak alınan kararın TTK'nın 420/2. maddesine, afaki iyiniyet kurallarına ve hukuka aykırı olduğunu belirterek iptaline karar verilmesini talep etmiştir. (...) İlk Derece Mahkemesince verilen karara yönelik olarak yapılan istinaf başvurusu üzerine HMK'nın 355 vd. maddeleri kapsamında yöntemince yapılan inceleme sonucunda Bölge Adliye Mahkemesince esastan verilen nihai kararda, dosya kapsamına, iptaline hükmedilen 25.05.2017 tarihli Genel Kurul Toplantısının 3 numaralı gündem maddesinin TTK. 420 maddesi gereğince butlan ile malul olduğunun anlaşılması göre saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kurallarına aykırı bir yön olmadığı gibi HMK'nın 369/1. ve 371. maddelerinin uygulanmasını gerektirici nedenlerin de bulunmamasına göre usul ve yasaya uygun Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir. Y11HD. 06.04.2021 T. 2020/2354 E. 2021/3368 K. (E.T.: 04/03/2024, karararama.yargitay.gov.tr).

isteme rağmen bu konularda karar verilmesi halinde finansal tablolarla ilişkili genel kurul kararlarının batıl olacağı aşikardır. Ancak, hukuka aykırılığın sürekli bir kural niteliği taşınamaması ve somut olarak yalnızca azınlığın talebinin karşılanmamasına dayanması sebepleriyle; butlanın ikincilliği prensibinin uygulama alanı bulacağını ve bu durumda, finansal tablolarla ilişkili genel kurul kararlarının iptalle sakat olduklarını düşünüyoruz. Diğer yandan, azınlığın TTK m. 420/1'de öngörülen hakkının, esas sözleşmeyle kısıtlanması yahut kaldırılması halinde; esas sözleşmeyi bu yönde değiştiren genel kurul kararının TTK m. 447/1-a hükmü uyarınca batıl olacağı kanaatindeyiz.

4.5.12. Ertelenen Toplantı Gündeminin Değiştirilmesi Halinde

4.5.12.1. Öğretideki Görüşler

Öğretide *Kayar*, ertelenen toplantı gündeminin değiştirilmesi durumunda, gündeme sonradan dahil edilen konularda genel kurulun aldığı kararların iptalinin istenebileceğini belirtmektedir.³⁹⁰ *Günay* ise ilk toplantının toplantı nisabının bulunmaması sebebiyle ertelenmesi ve ikinci toplantının gündeminin ilk toplantı gündeminden farklılık içermesi halinde; toplantı çağrısı yapılması gerekeceğini, çağrı yapılmaksızın karar alınması halinde alınan kararların iptal edilebilir nitelikte olduklarını ifade etmektedir.³⁹¹

4.5.12.2. Görüşümüz

Genel kurulun ilk toplantı çağrısına müteakip, toplantı yapmaya yeterli payın temsil edilmediğinin anlaşılması halinde, pay sahiplerinin tekrar genel kurul toplantısına çağrılacağı (GK Top. Yön. m. 10/3); gündemin değiştirilmemesi şartıyla, nisabın yokluğu, azınlığın talebi ya da genel kurulun kararıyla veya herhangi bir sebeple toplantının ertelenmesi halinde ise izleyen toplantının hukuken önceki toplantının devamı sayılacağı düzenlenmiştir (GK Top. Yön. m. 21/2). İkinci toplantı çağrısında, gündemin ilk toplantıdan farklı konularla şekillendirilmesi halinde, anılan düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere varılabilecek tek sonuç, ertelenen toplantının ilk toplantının devamı sayılmamasıdır. Yani gündemin değiştirilmesi halinde,

³⁹⁰ *Kayar, Ticaret Hukuku*, 425.

³⁹¹ *Günay, Nisaplar*, 109-110.

ertelenen toplantının öncekinden bağımsız ve yeni bir toplantı olması hasebiyle, TTK'nin 418/1-Son Cümlesi uyarınca, ertelenen toplantıda da ilk toplantı gibi gündemin mahiyetine göre TTK m.418 ya da TTK m. 421 hükümlerinde öngörülen toplantı ve karar yeter sayılarının aranacağı anlaşılmaktadır. Bu sebeplerle, çağrısı usule uygun yapılmış olmakla birlikte ertelenen toplantılarda alınan kararların, tek başına gündem değişikliği gerekçesiyle hukuki bir yaptırıma uğramalarının söz konusu olmayacağını düşünüyoruz.

4.5.13. Gündeme Madde Ekleme Kurallarına Aykırılık Halinde

4.5.13.1. Öğretideki Görüşler

Öğretide soruna farklı örneklerle yaklaşıldığı görülmektedir. Bu doğrultuda yazarların tespitleri şu şekildedir:

Nomer, esas sözleşmede öngörülen, gündeme madde ekleme şartlarına aykırılık halinde, alınan genel kurul kararının iptal edilebilir nitelikte olduğunu belirtmektedir.³⁹²

Yiğit, ertelenen toplantı için yapılan çağrıda gündeme madde eklenmesi ve bu maddenin karara bağlanması halinde, hukuki yarar yokluğu sebebiyle bu karara karşı herhangi bir hukuki yaptırımın uygulanamayacağını savunmuştur.³⁹³

Bilgili ve Demirkapı; Toplantı Yönetmeliği'nin 13/5. maddesi uyarınca, Ticaret Bakanlığının gündeme eklenmesini istediği konuların gündeme eklenmemesi halinde, bu sebeple genel kurul kararlarının geçersizliğinin ya da iptalinin söz konusu olmayacağını; aykırılığa açık bir yaptırım öngörülmediğinden, ancak idari yaptırımın söz konusu olabileceğini belirtmiştir.³⁹⁴

³⁹² *Nomer*, *Geçersizlik*, 147.

³⁹³ *Yiğit*, *Genel Kurulun İşleyişi*, 190-191.

³⁹⁴ *Bilgili ve Demirkapı*, *Şirketler Hukuku*, 292.

Korkut, esas sözleşmeyle çağrısız toplantılarda gündeme oybirliği ile madde eklenemeyeceğinin öngörülmesi halinde, esas sözleşmeyi bu yönde değiştiren genel kurul kararının TTK m. 416/2 hükmü uyarınca batıl olacağını belirtmektedir.³⁹⁵

Çalışkan, çağrısız toplantıda gündeme oy çokluğu ile konu eklenmesi halinde, bu konuda alınan genel kurul kararının, TTK m. 416/2 hükmünün emredici hüküm niteliği gereğince batıl olacağını belirtmektedir.³⁹⁶

4.5.13.2. Görüşümüz

Gündeme bütün payların temsil edildiği genel kurul toplantısında oybirliği neticesinde konu eklenebileceğine ilişkin düzenlemeler (TTK m. 416/2, GK Top. Yön. 25/1-a), emredici ve mutlak nitelikli olduklarından; bu hükümlere aykırı şekilde gündeme konu ilave edilmesi ve bu konu hakkında karar alınması halinde, alınan kararın batıl olacağını ancak meydana gelen ihlalin somut ve süreksiz oluşu gözetildiğinde, butlanın ikincilliği ilkesinin uygulanması gerekeceğini düşünüyoruz. Bu açıklamalar doğrultusunda, TTK'nin 416/2. maddesine aykırı bir şekilde gündeme konu eklenmesi ve bu konuda karar alınması halinde, alınan genel kurul kararının iptal edilebilir olacağını düşünüyoruz. Ancak, esas sözleşmede; çağrısız toplanan pay sahiplerinin, gündeme oybirliği ile konu ilave edemeyeceklerinin öngörülmesi halinde, esas sözleşmeyi bu yönde değiştiren genel kurul kararı batıl olacaktır (TTK m. 416/2). Belirtmek gerekir ki aynı yaptırım, ihlalin çağrılı toplantıları konu alması halinde de uygulanmalıdır.

Diğer yandan; hangi kişi, merci ya da kurum tarafından istendiğine bakılmaksızın, gündeme madde eklenmesi talebinin fiilen karşılanmaması; genel kurulun, aykırılıkla illiyet bağı kurulamayan kararlarına karşı herhangi bir yaptırım uygulanmasını gerektirmez. Nitekim, gündemde bulunan her bir konu, karara bağlandığı takdirde diğerlerinden bağımsız ayrı birer hukuki işlem niteliğini kazanmaktadır. Dolayısıyla sözü edilen hukuka aykırılığın, genel kurul kararlarının geçerliliğine bir etkisi olmayacağını düşünüyoruz. Örneğin, azınlığın TTK'nin 411/1. maddesi uyarınca, noterden gündeme madde eklenmesi talebini UETS aracılığıyla şirkete iletmesi fakat

³⁹⁵ Korkut, *Butlan*, 170.

³⁹⁶ Çalışkan, *Genel Kurul*, 234-235.

TKn. m.7/a-4 kapsamında, iletim tarihini izleyen 5.günün sonunda tebligatın yapılmış sayılmasını fırsat bilen yönetim kurulunun, 5 günlük süre içerisinde TTSG ilan ücretini ödeyerek azınlığın gündeme madde eklenmesi istemini reddetmesi durumunda, yönetim kurulunun kararı Kanun'a uygun olsa da dürüstlük kurallarına aykırı niteliktedir. Ancak bu gerekçeyle alınan genel kurul kararlarının iptali istenemez. Zira TTK'nin 412. maddesi ile azınlığa, gündeme madde eklenmesi konulu özel nitelikte bir başvuru hakkı tanınmıştır. Kaldı ki azınlığın hakkını ihlal eden hukuki işlem, genel kurul kararından kaynaklanmamaktadır.

4.5.14. Gündemdeki Bir Konunun Görüşülmemesine İlişkin Karar Alınması Halinde

4.5.14.1. Öğretideki Görüşler

Öğretide *Çalışkan*, gündemin görüşülmemesine genel kurul tarafından karar verilebileceğini; bu durumun alınan genel kurul kararının iptaline neden olmayacağını, ancak gündemdeki bir konunun görüşülmemesi sebebiyle diğer konu ya da konuların etkili bir şekilde görüşülmemesi halinde, bu konulara yönelik alınan kararların iptalinin istenebileceğini ifade etmiştir.³⁹⁷ *Kalender*, genel kurulun gündemden madde çıkarılmasına yönelik bir karar alması ve bu kararının, toplantı tutanağına işlenmesi durumunda, karar aleyhine iptal davası açılabileceğini; bilhassa, genel kurulun bu kararının, diğer gündem maddeleri hakkında alınan kararları etkilemesi halinde, iptal davası açılmasında hukuki yarar bulunacağını belirtmektedir.³⁹⁸ *Altınbaş Yıldırım* ise gündemden çıkarılan madde hakkında genel kurulun karar alamayacağını belirterek; bu sebeple ortada iptal edilebilir bir kararın bulunmadığını ifade etmiştir.³⁹⁹

4.5.14.2. Görüşümüz

Genel kurulun gündem konularının görüşülmemesine karar verebileceği hem öğretide hem de 11. Hukuk Dairesi tarafından kabul edilmektedir. Gerçekten; kural olarak, genel kurulun gündem konularından bir kısmının görüşülmemesine karar

³⁹⁷ A.g.e., 139.

³⁹⁸ Kalender, "Gündemin Görüşülmemesi", 539.

³⁹⁹ Altınbaş Yıldırım, "Gündem ve Gündeme Bağlılık", 101.

verebilmesinin önünde kanuni bir engel bulunmamaktadır. Ancak bunun için gerekli şartlar yahut izlenecek yöntemlere ilişkin de herhangi bir hüküm ihdas edilmemiştir. Kanımızca yasadaki bu boşluk, karar yeter sayısı bakımından TTK'nin 418. maddesinde öngörülen olağan nisabın uygulanabileceği anlamına gelmemektedir. Nitekim, gündemdeki bir konunun görüşülmemesine ilişkin başkanlığa sunulan bir öneri; gündeme madde eklenmesi niteliğinde olduğundan, kabulü için bütün payların kabul oy'unu gerektirmektedir (GK Top. Yön. 25/1-a). Bu durumda; genel kurulun eylemsiz kalarak gündemi görüşmemesi mümkün olmakla birlikte, gündemdeki bir konunun görüşülmemesine yönelik öneri, kabul yeter sayısını sağlamamasına rağmen karar şeklinde tutanağa işlenirse, gündemin görüşülmemesine ilişkin genel kurul kararının yok hükmünde olacağını düşünüyoruz. Ancak önemle belirtmek isteriz ki TTK'nin 409/1. maddesinde sayılan olağan toplantı konularının görüşülmesi, hükmün emredici niteliği gereğince zorunlu olduğundan; olağan genel kurul toplantılarında bu konuların görüşülmemesine oybirliği ile karar verilse dahi, alınan karar TTK m. 447/1-c uyarınca batıl olacaktır. Zira, olağan toplantı konularının her yıl görüşülmesi, anonim şirketin temel yapısıyla yakından ilgili olduğundan; olağan gündem konularının görüşülmemesine karar verilmesi, şirketin ana yapısını bozucu nitelikte bir hukuka aykırılığa sebebiyet vermektedir. Bununla birlikte, hakların kötüye kullanılması yasak olduğundan (TMK m. 2); dürüstlük kuralları, oybirliği iradesinin genel sınırını oluşturmaktadır. Örneğin TTK m. 376/1 uyarınca şirket sermayesini iyileştirmek amacıyla çağrılan pay sahipleri, gündemdeki önerilerin görüşülmemesine oybirliği ile karar verseler dahi, bu karar dürüstlük kurallarına aykırılık oluşturacağından; TTK'nin 445 ve 446. maddeleri uyarınca yönetim kurulu, alınan genel kurul kararlarının iptalini dava edebilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ

- 1- Gündem, çağrı yetkilisinin önerilerini içeren hukuki bir belge olup, bu haliyle çağrı yetkilisinin önerisidir. Dolayısıyla gündem metni, genel kurul toplantılarına katılım hakkının kullanılması bakımından pay sahiplerinin bakacakları ilk hukuki belge niteliğindedir.
- 2- Gündem, genel kurul hukuku bağlamında değerlendirilen hukuki bir terim olmasının yanında, anonim şirket genel kurul toplantılarının temelini oluşturan birtakım kurallar öbeğidir. Zira; pay sahiplerinin genel kurul toplantısına çağrılmalarından, genel kurul kararlarının hukuki varlık kazandıkları ana değin geçen bütün hukuki süreçte, gündem kuralları uygulama alanı bulur. Böylece gündem kurallarına uyulmaması; çağrının usulsüz olmasına, genel kurulun oluşumunu sağlayamamasına ya da alınan genel kurul kararlarının hükümsüz ya da iptal edilebilir olmalarına sebebiyet verebilir. Dolayısıyla, gündem kurallarının niteliklerine göre genel kurul kararlarının kurucu ya da geçerlilik unsuru olabileceği de saptanmıştır.
- 3- Gündemin belirlenmesi zorunludur. Gündemsiz genel kurul faaliyeti yürütülmesi olanaksızdır.
- 4- Asıl çağrı yetkilisi yönetim kuruludur. Münferit pay sahibi, azınlık, kayyım, tasfiye memurları, konkordato komiseri ya da iflas idaresinin çağrı yetkisi istisnai nitelikte bir yetkidir. İstisnai hükümlerin kıyasla genişletilmeleri mümkün olmadığından; toplantı başkanı ya da pay sahipleri gibi genel kurula özgü herhangi bir süjenin, genel kurul sıfatıyla TTK m. 414/1 ya da SPKn. m.29/1 uyarınca toplantı çağrısı yapabilmesi hukuken olanaklı olmadığı gibi; esas sözleşmeyle, kanunlarda açık ya da örtülü bir şekilde çağrı yetkisi ihdas edilmemiş kimselere genel kurulu toplantıya çağırma yetkisi verilmesi de mümkün değildir. Dolayısıyla kanunun öngörmediği hiçbir kişi ya da merci, genel kurul gündemini belirleyemez. Bu doğrultuda; yönetim kurulu tek kişiden oluşmuyorsa yönetim kurulu başkanının, genel kurul toplantı başkanının veya pay sahiplerinin, genel kurul toplantı gündemini doğrudan belirleyebilmeleri mümkün değildir.

- 5- HAAO'larda olduğu gibi HKAO'larda da Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 1.3.4. maddesi kapsamında pay sahipleri ile iletişim birimi kurulması mümkündür. Böylece HKAO'larda esas sözleşme yahut yönetim kurulu veya genel kurul iç yönergeleri ile pay sahiplerinin, gündem önerilerini iletmeleri için bir kanal oluşturulabilir. Bu yönde düzenlemelerle, pay sahiplerinin gündemin belirlenmesinde etken kişiler kılınmaları hukuken mümkündür.
- 6- Gündem serbestçe belirlenemez. Genel kurul gündemini yalnızca genel kurulun yetkisi dahilinde bulunan konular ile hukuka ve ahlaka aykırı olmayan diğer konular oluşturabilir. Bu doğrultuda; genel kurulun yetkisinde bulunmayan, pay sahiplerinin mutlak haklarını sınırlandırma ya da kaldırma amacı güden, anonim şirketin ana yapısı ve sermayesinin korunması ilkelerine aykırı mahiyette olan, şirketle hukuki bir ilişkisi bulunmayan gerçek ya da tüzel kişilere yükümlülük yükleme amacı güden ya da şirketle geçerli bir hukuki işlem kurarak hak kazanan üçüncü kişilerin bu haklarını sınırlandırarak hukuka aykırı şekilde şirketi avantajlı hale getirme amacı güden, kesin mahkeme hükmüne aykırı mahiyet içeren ya da kanunun mutlak nitelikteki emredici hükümlerine aykırı olan konular, genel kurul gündemine dahil edilemez yahut gündeme sonradan eklenemez.
- 7- TTK'nin 409/1. ve Toplantı Yönetmeliği'nin 13/1. maddelerinde işaret edilen konuların, olağan genel kurul gündeminde bulunmaları zorunludur. Bunun yanında; TTK m. 419/1 uyarınca esas sözleşmeyle atanmamışsa bir toplantı başkanı seçilmesi zorunlu olduğundan, olağanüstü genel kurul gündeminin matbu nitelikteki tek zorunlu unsurunun başkan seçimi olduğu anlaşılmaktadır.
- 8- Gündem, ancak Kanun ve esas sözleşme uyarınca pay sahiplerine usulünce bildirilmekle bağlayıcılık kazanır. Gündemin bağlayıcı olabilmesi için yetkili organ, kişi veya mercilerce belirlenmesi ve gündemin, Kanun ve esas sözleşmede öngörülen çağrı yöntemleri ile pay sahiplerine bildirilmesi gerekir.
- 9- TTK m. 414/1 uyarınca çağrı işlemlerine girişecek anonim şirketler, iadeli taahhütlü toplantı davetiyesi şartını sağlayabilmek için iadeli taahhütlü tebligat sistemini sağlayan uygulamalar kullanabilirler. Bu özellikteki uygulamalar, şirket bünyesinde geliştirilebilir ya da haricen sağlanabilir. TTK'nin 339/2-h hükmü uyarınca esas sözleşme ile bu tip uygulamaların çağrıda kullanılmaları benimsenebilir.
- 10- Gündem bağlayıcı olduktan sonra, pay sahipleri ya da temsilcileri katılma haklarını kural olarak gündem konularıyla sınırlı olarak kullanabilirler.

- 11- Gündemin bağlayıcılığı, genel kurulun bütün faaliyetleri bakımından geçerlidir. Bu doğrultuda; çağrılı-çağrısız, olağan-olağanüstü ya da ertelenen genel kurul toplantılarında kural olarak gündeme bağlı kalınarak karar alınabilir.
- 12- Genel kurulun ikinci defa ertelenen toplantısında ilk ya da ikinci toplantı gündemine bağlı kalınmasına gerek yoktur. Esasen ilk toplantının ertelenmesi halinde de ilk toplantı gündeminden sapılması, alınan kararların geçerliliği üzerinde tek başına etkili değildir. Zira izleyen toplantı gündeminin, ilk toplantı gündeminden farklılık içermesi durumunda, yalnızca TTK'nin 418/1. maddesindeki "toplantı nisapsız toplantı" kuralı uygulanamaz. Gündemin değiştirilmesi halinde, izleyen toplantılar bir önceki toplantılardan farklı ve müstakil toplantılar olarak değerlendirileceğinden; gündemin mahiyetine göre, TTK'nin 418 yahut 421. maddelerinde sayılan yeter sayıların sağlanması gerekir.
- 13- Gündemin yeterli açıklıkta düzenlenmemesi ve bu sebeple toplantı sırasında konu sınırlarının kesin bir şekilde tespit edilememesi halinde; toplantı başkanının, gündem konularını olabildiğince dar yorumlaması gerekir. Meğerki çağrı yetkilisinin asıl maksadının objektif olarak tespit edilmesi mümkün olsun.
- 14- Çağrı metinlerinde yer alan gündem konuları ile toplantı başkanına teslim edilen gündem metni arasında farklılık bulunması halinde; toplantı başkanının, çağrı metinlerinde yer alan gündem konularını görüşmeye açması gerekir.
- 15- Gündeme bağlılık kuralının istisnalarının, kıyasen genişletilebilmesi mümkün değildir. Nitekim, kanunda açıkça belirtilen yahut kanuni dayanak bularak alt düzenlemelerle düzenlenen istisnai konular dışında herhangi bir konunun, gündemde yer almamasına rağmen görüşülmesi halinde alınan genel kurul kararları hakkında TTK m. 445/1 uyarınca iptal davası açılabilir.
- 16- Gündemle esaslı bağlantı içeren ya da öğretideki tabiriyle gündemle doğrudan doğruya bağlantı içeren konuların görüşülmeleri ve karara bağlanmaları; kural olarak, gündem dışılık olarak değerlendirilmemelidir. Ancak bir konunun gündemle esaslı bağlantı içerdiğinin kabul edilip, o konunun görüşmelere ve karar alma sürecine esas alınabilmesi için; çağrı yetkilisinin amacından, konunun genel kurul tarafından görüşülüp karara bağlanması isteğinin objektif ve tereddütsüz bir şekilde anlaşılıyor olması, konunun gündemdeki bir konunun doğal uzantısı veya kaçınılmaz sonucu olması ya da konunun; şirketin hukuki, idari, mali ve yapısal ihtiyaçlarına yönelik ivedi görüşülmesi gereken mahiyette olması ve her halükarda konunun görüşülüp karara

bağlanmasında tüm pay sahiplerinin, şirketin ve alacaklıların menfaatinin bulunması gerekmektedir.

- 17- SPK'n. m.29/4 uyarınca SPK'nın, toplantı sırasında dahi gündeme bağlı kalmaksızın görüşülmesini istediği konuların, görüşülmesinin zorunlu olduğu düzenlendiğinden; SPK gözlemcisinin talebi halinde, istenilen konuların doğrudan gündeme dahil edilmeleri gereklidir. Ancak bu istisna, HKAO'lar bakımından uygulanamaz.
- 18- Çağrılı ya da çağrısız olduğuna bakılmaksızın genel kurulun bütün toplantılarında; şirket sermayesinin tamamının temsil edilmesi şartıyla ve oybirliği ile gündeme madde eklenebilir. Bu kural, olağan-olağanüstü ayrımı yapılmaksızın tüm genel kurul toplantılarında ve gündem dışı konular bakımından uygulanabilir. Öyle ki genel kurulun ertelenen toplantılarında uygulandığı takdirde; gündem, çağrı safhasında değiştirilmediğinden mevcut toplantı, ilk toplantının devamı sayılmaya devam eder. Kaldı ki gündeme ancak oybirliği iradesi ile madde eklenebileceğinden toplantı ve karar nisapları bakımından herhangi bir sakınca da doğmamaktadır.
- 19- Atipik anonim şirketlerde, tek pay sahibi dürüstlük kurallarına uygun olmak şartıyla gündeme madde ekleyebilir. Ancak oy hakkı tanınmak şartıyla, payların bir kısmı üzerinde intifa ve rehin hakkı kurulması halinde, gündeme madde eklenebilmesi; tek pay sahibi, müntefi ve rehin hakkı sahiplerinin tamamının olumlu oyuyla mümkündür.
- 20- Mahkeme; azınlığın gündeme madde eklenmesi talebini, TTSG ilan ücretinin yatırılmasından sonra yönetim kuruluna ulaştığı gerekçesi ile reddetse de tüm payların temsil edildiği genel kurulda, oy birliği ile azınlığın istediği konuların gündeme eklenebilmesi mümkündür. Zira bu durumda, mahkemenin azınlık taleplerinin reddine dair verdiği karar; talebin yönetim kuruluna süresinde ulaştırılmaması gerekçesine dayandığından, niteliği gereğince maddi anlamda kesin hüküm teşkil etmeyecektir.
- 21- Şirket merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ticaret Mahkemesinin, istisnai çağrı yetkililerinin başvurusu üzerine gündemi kesin suretle değiştirerek ya da görüşülecek konuları sıralayarak genel kurul gündemini belirlemesi mümkündür. Ancak mahkeme; yerindelik denetimi yapamayacağından, özellikle mali konuların belirli parasal sınırlar dahilinde görüşülmesine karar veremez. Böylece, gündemin mahkeme tarafından belirlenmesi halinde, açıklık ilkesinin dar kapsamlı uygulanacağı söylenebilir.
- 22- Butlan yaptırımının düzenlendiği TTK'nin 447. maddesinde, esnek hükümsüzlük teorisi benimsenmiştir. Bu doğrultuda, meydana gelen hukuka aykırılığın niteliği karşısında konu bakımından ve şekil bakımından butlan halleri olarak ikili bir sınıflandırma yapılmış olup, böylece hukuki işlem güvenliğinin korunması amacıyla

şekil bakımından butlan hallerinde, butlanın ikincil yaptırım olarak düşünülmesi gerekliliği vurgulanmıştır.

- 23- Gündemin topluca oylamaya sunulması hukuka aykırıdır. Bu noktada toplu oylamanın icbaren yerine getirilmesi söz konusu ise alınan kararların münferit ve süreksiz bir ihlale sebep olmaları sebebiyle iptalleri istenebilir. Ancak, gündem konuları içerisinde butlana sebebiyet verecek nitelikteki konuların yer alması halinde, ilgili genel kurul kararlarının batıl olacağını düşünüyoruz.
- 24- Gündemdeki konuların sırası, toplantı başkanı tarafından tek taraflı değiştirilemeyeceği gibi bu yöndeki öneri ancak genel kurulda Toplantı Yönetmeliği'nin 25/2. maddesinde öngörülen karar nisabı sağlanarak kabul edilebilir. Tek taraflı ya da karar nisabı sağlanmaksızın gündem konularının sırasının değiştirilmesi, tek başına alınan genel kurul kararlarının geçersizliğine yahut iptal edilebilirliğine yol açmaz. Ancak, sıranın kasıtlı olarak değiştirilmesi sebebiyle birbiriyle bağlantılı konuların görüşülmeleri etkisiz kılınmışsa, alınan kararlar hakkında TTK m. 445/1 uyarınca iptal davası açılabilir.
- 25- Olağan ve olağanüstü gündemli genel kurul toplantılarında, gündem sırasının değiştirilmesi, toplantı başkanı seçimi konusu görüşülüp bir başkan seçildikten sonra mümkündür. Dolayısıyla toplantı başkanlığı seçimi konusu, bu yönde bir öneriden etkilenmez.
- 26- Karara bağlanmış bir konunun yeniden görüşülebilmesi için bu yöndeki önerinin, Toplantı Yönetmeliği'nin 25/3. maddesindeki asgari karar nisabıyla kabul edilmesi gerekmektedir. Gündemdeki bir konu karara bağlanmışken, tek yanlı olarak toplantı başkanınca yahut nisap sağlanmadan tekrar gündeme taşınması hukuka aykırıdır. Bu durumda, ikinci oylama sonucu ne olursa olsun alınan kararın yok hükmünde olacağını düşünüyoruz. Zira, yetki ve nisap şartları sağlanmadığından şekil bakımından kurucu unsur eksikliği söz konusu olur ve bu durumda ancak yokluk yaptırımı tercih edilebilir.
- 27- Toplantı yapma yasakları olarak belirttiğimiz ve Toplantı Yönetmeliği'nin 27/1. maddesinde sayılan hallerde, genel kurul kararlarının şekil bakımından kurucu unsurları bulunmamaktadır. Bu hallerde, fiilen alınan kararlara uygulanması gereken yaptırım, yokluktur. Toplantı Yönetmeliği'nin özel nitelikli 27/1. maddesi kapsamında varılacak diğer sonuçlar ise şu şekildedir:
- Bakanlık temsilcisinin katılmasının zorunlu olduğu genel kurul toplantılarında, alınan kararların hukuki varlık kazanabilmeleri için bakanlık temsilcisinin de toplantı başkanına refakat etmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bu toplantılarda; toplantı

başkanınca haziruna bildirilen oylama sonuçlarının, bakanlık temsilcisince açıkça veya zımnen teyit edilmesinin gerekli olacağı anlaşılmaktadır.

Diğer yandan, mahkeme kararıyla genel kurul faaliyetinin durdurulmasına rağmen toplantı yerinde ve başkan huzurunda toplanıp oybirliği ile karar alınsa dahi alınan kararlar yok hükmündedir.

28- Kullanılan kabul ve ret oylarının eşit sermaye dilimlerine tekabül etmesi halinde, öneri hakkında kabul veya ret yönünde bir karar alındığından bahsedilemez. Bu durumda, önerinin reddedildiğini kabul etmek, eşit işlem ilkesine aykırı olur. Zira, her pay en az bir oy hakkı vereceğinden (TTK m. 434/2), eşitliğe rağmen bir tarafın oy iradesini geçerli saymak, diğer tarafın oy iradesini geçersiz saymakla eşdeğerdir. Oyların eşit çıkması halinde esas sözleşmeyle toplantı başkanına ya da başkaca bir genel kurul süjesine de üstün oy hakkı tanınamaz. Zira, TTK'nin 340. maddesi karşısında böyle bir belirleme yapılması, kanunun mutlak nitelikteki emredici hükümlerine aykırılık doğurur. Bu da daha somut olarak anonim şirketin temel yapısına aykırı olduğundan esas sözleşmeyi bu yönde değiştiren genel kurul kararının mutlak butlanla hükümsüz olacağını gösterir (TTK m.447/1-c). Kanımızca bu durumda ya basit çoğunluk (TTK m. 418/1) ile konunun başka bir toplantıda tekrar görüşülmesine karar verilebilecek ya da konunun tekrar oylanmasına (GK Top. Yön. m. 25/3) karar verilebilecektir. Konunun görüşülmesinin ertelenmesi halinde, çağrı yetkilisi aynı usulle çağrı yapmalı ve ikinci toplantının ilk toplantının devamı sayılması isteniyorsa, ilk toplantı gündemi değiştirilmemelidir. Dolayısıyla görüşülmesi ertelenen konunun, izleyen toplantı gündeminde bulunması gerekir. Diğer yandan, konunun tekrar oylanmasına karar verilebilmesi için bu yöndeki önerinin eksiksiz bir şekilde ilk oylamada hazır bulunan pay sahipleri ya da temsilcilerin huzurunda oya sunulması gerekmektedir. Genel kurulun öneriyi kabul etmesi halinde tekrar oylama yapılması mümkündür; ancak oylamada yeniden eşitlik çıkması halinde, bu sefer önerinin izleyen genel kurul toplantı gündemine alınması için tavsiye kararı verilmesinde fayda vardır.

29- Gündemdeki bir konunun görüşülmemesine yönelik öneri, ancak bütün sermayenin temsil edildiği genel kurulda, oybirliği ile kabul edilerek uygulanabilir. Ancak nisap şartı gerçekleşse dahi, Toplantı Yönetmeliği'nin 13/1. maddelerinde belirtilen olağan gündem konularının, olağan toplantılarda görüşülmemesine karar verilemez. Zira, Kanun'da bu konuların genel kurulun olağan toplantılarında görüşülüp karara bağlanacakları emredici bir biçimde öngörülmüştür (TTK m. 409/1). Bu konuların, çağrı yetkilisince olağan gündeme esas alınması fakat genel kurul tarafından

gündemden çıkarılması halinde, bu yöndeki öneri ya da öneriler hakkında alınan karar/lar iptal edilebilir. Aslında, TTK'nin 409/1. maddesinin lafzı ve düzenlenme amacı göz önünde bulundurulduğunda, hükmün mutlak nitelikte emredici bir düzenleme olması sebebiyle butlan yaptırımını akla gelse de ihlalin somut ve süreksiz nitelikte oluşu karşısında; butlanın ikincilliği prensibi gereğince, iptal yaptırımının uygulanması gerekir. Diğer yandan, olağan toplantı gündemine dahil edilse de anılan yönetmeliğin 13/1. maddesinde sayılanlar dışındaki konuların görüşülmemesine karar verilmesi mümkündür. Ancak, her halükârda dürüstlük kurallarına uygun hareket edilmesi şarttır. Nitekim, hakların kötüye kullanılması yasak olduğundan (TMK m. 2); dürüstlük kuralları, oybirliği iradesinin genel sınırını oluşturmaktadır. Bu doğrultuda dürüstlük kurallarına aykırı bir genel kurul kararı, oybirliği ile alınmış olsa da TTK'nin 445. maddesi uyarınca iptali dava edilebilir.

- 30- Olağan toplantıların yasal zaman aralığı içerisinde gerçekleştirilmemesi halinde dahi; pay sahiplerinin, Toplantı Yönetmeliği'nin 13/1. maddesinde belirtilen konuları asgari olarak içeren bir gündemle genel kurul toplantısına çağrılmaları gerekir. Bu sebeplerle, anonim şirketin faaliyet yılı içerisindeki ilk olağan gündemli toplantısı, olağan toplantı niteliğinde sayılır.

KAYNAKÇA

2022. *Türk Ticaret Kanunu (Gerekçeli)*. Ankara: T.C. Adalet Bakanlığı. (Gerekçe)
- Akbay, Direnç. 2009. «Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları.» Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akipek, Seda. 2014. *6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Azlığın Finansal Tabloların Müzakeresini Erteleme Hakkı*. Cilt I, *Akademik Yaşamının 55. Yılı Onuruna Rona Aybay'a Armağan C.I, Legal Hukuk Dergisi Özel Sayısı* içinde, 283-319. İstanbul: Legal Yayıncılık. (Finansal Tabloların Müzakeresini Erteletme Hakkı)
- Al Kılıç, Şengül. 2023. «Finansal Tabloların Müzakeresinin Ertelemesi Halinde İzleyen Toplantıya Bırakılacak "Buna Bağlı Konuların" Tespiti.» *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu (12-13 Mayıs 2022- Ankara) Bildiriler Kitabı*. Ankara: Türkiye Adalet Akademisi. (Finansal Tablolarla Bağlantılı Konular)
- Albayrak Doğan, Ayşe. 2020. «Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantısına Çağrıya Yetkili Kurul/Kişiler.» Düzenleyen: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı. *7. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu- III- (Tebliğler- Tartışmalar) 18 Ekim 2019*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Alper, Gizem. 2012. «Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü.» *Prof. Dr. Tuğrul Arat'a Armağan* içinde, 61-89. Ankara: Yetkin Yayınları. (Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü)
- Altınbaş Yıldırım, Fatma. 2019. *Anonim Şirket Genel Kurulunda Gündem ve Gündeme Bağlılık İlkesi*. Yüksek Lisans Tezi, Altınbaş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Gündem ve Gündeme Bağlılık)
- Altay, Sıtkı Anlam. 2019. «Yönetim Kurulunun Seçiminin Finansal Tabloların Müzakeresiyle İlişkisi.» *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 18 (2): 477-506.
- Ansay, Tuğrul. 1970. *Anonim Şirketler Hukuku Dersleri*. Ankara: Sevinç Matbaası.

- Arslanlı, Halil. 1959. *Anonim Şirketler II -Anonim Şirketin Organizasyonu*. İstanbul: Fakülteler Matbaası. (Organizasyon)
- Arslanlı, Halil. 1959. «Anonim Şirketlerde Umumi Heyet.» *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 24 (1-4): 204-288. (Umumi Heyet)
- Aydoğan, Fatih. 2012. *Tek Kişi Ortaklığı*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Ayhan, Rıza, Hayrettin Çağlar, ve Mehmet Özdamar. 2022. *Şirketler Hukuku Genel Esaslar*. Ankara: Yetkin Yayınları. (Genel Esaslar)
- Ayverdi, İlhan. 2010. *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*. İstanbul: Kubbealtı Lugatı.
- Bahtiyar, Mehmet. 2022. *Ortaklıklar Hukuku*. İstanbul: BETA Yayınları. (Ortaklıklar)
- Besen, Murat. 2019. «Anonim Şirketlerde Genel Kurulu Toplantıya Çağrı.» *REGESTA Ticaret Hukuku Dergisi* 4 (2): 225-238.
- Bilgili, Fatih, ve Ertan Demirkapı. 2013. *Şirketler Hukuku*. Bursa: Dora Yayınları.
- . 2017. *Şirketler Hukuku Dersleri*. Bursa: Dora Yayınları.
- Birsel, Mahmut Tevfik. 1970. «Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları.» *İmran Öktem'e Armağan* içinde. Ankara: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 275, Sevinç Matbaası.
- Cenkci, Esra. 2017. «Anonim Ortaklıkta Tek Pay Sahibinin Yeni Gücü: Genel Kurulu Toplantıya Çağırabilmesi.» *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 33 (3): 129-176. (Tek Pay Sahibinin Yeni Gücü)
- Cenkci, Esra. 2011. *Anonim Şirketlerde Gündeme Bağlılık İlkesi*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çakırbay, Alperen Sefa. 2019. *Anonim Ortaklık Genel Kurulunda Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları)
- Çakırbay, Alperen Sefa. 2019. «Finansal Tabloların Müzakeresinin Ertelenmesi.» *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9 (18): 417-438.
- Çalışkan, Merdan. 2019. *Anonim Şirketlerde Genel Kurul*. Ankara: Adalet Yayınevi. (Genel Kurul)

- Çam, Merve. 2022. «6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Yokluğu.» *Sosyal Bilimler Dergisi* 11 (3): 418-426.
- Çamoğlu, Ersin. 2003. *Azınlığın Bilanço Ertelemesi Gündemdeki Diğer Maddeleri Nasıl Etkiler? Cilt I, Bilgi Toplumunda Hukuk-Ünal Tekinalp'e Armağan* içinde, 287-297. İstanbul: Beta Yayınları.
- Çamoğlu, Ersin. 2021. «Genel Kurul.» *Ortaklıklar Hukuku I* içinde, yazar Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Ortaklıklar I)
- Çevik, Orhan Nuri. 2002. *Uygulamada Şirketler Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları. (Uygulamada Şirketler)
- Çevik, Orhan, ve Kenan Azık. 1971. *Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması*. Ankara: Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası. (Anonim Şirketler)
- Dal, Seniha. 2011-2012. «6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Anonim Şirket Genel Kuruluna Özgü Düzenlemeleri.» *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. Erhan Adal'a Armağan) Cilt VIII Sayı 2 (2011) - Cilt IX Sayı 1 (2012)* 661-695. (Genel Kurula Özgü Düzenlemeler)
- Domaniç, Hayri. 1988. *Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması TTK Şerhi II*. İstanbul: Temel Yayınları. (TTK Şerhi II)
- Dural, H. Ali. 2002. *Çağrısız Toplanan Genel Kurulda Pay Sahiplerinden Birinin Toplantıyı Terk Etmesi, Alınan Kararların Geçerliliğini Etkiler mi? Cilt I, Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı* içinde, 369-377. İstanbul: Beta Yayınları.
- Dural, H. Ali. 2001. «Anonim Ortaklıkta Olumsuz Azınlık Hakları Düzenlemesi.» *Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı* içinde, 179-193. İstanbul: Beta Yayınları.
- Eminoğlu, Cafer. 2015. «Tek Pay Sahipli Anonim Şirkette Genel Kurul.» *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 6 (1): 129-166.
- Erdem, H. Ercüment. 2014. «Türk Ticaret Kanunu'nun Anonim Şirketler Genel Kurulları İçin Getirdiği Yenilikler.» *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 9 (117-118): 29-61.

- Erdem, Nuri. 2018. «Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Gündeme Bağlılık İlkesi Çerçevesinde Yönetim Kurulu Üyesinin Azli.» *İstanbul Hukuk Mecmuası* 76 (2): 503-528.
- Erdem, Nuri. 2018. «Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Toplantı Yetersayıları Bağlamında Pay Sahibinin Toplantıdan Ayrılmasının Alınan Kararların Geçerliliğine Etkisi.» *İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 4 (2): 77-109. (TYS Bağlamında Kararların Geçerliliği)
- Eren, Fikret. 2017. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Eren, Fikret, ve Ünsal Dönmez. 2023. *Eren Borçlar Hukuku Şerhi*. Cilt I. Ankara: Yetkin Yayınları. (Şerh C. I)
- Eriş, Gönen. 1995. *Anonim Şirketler Hukuku*. Ankara: Adalet Matbaacılık. (Anonim Şirketler)
- . 2017. *Ticari İşletme ve Şirketler*. 3 cilt. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (Şirketler C.II)
- Falcıoğlu, Mete Özgür. 2016. *6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve İlgili Mevzuat Kapsamında Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul*. Ankara: Yetkin Yayınları. (Elektronik Genel Kurul)
- Günay, Ece Deniz. 2022. *Anonim Ortaklıklarda Gündem Kapsamında Genel Kurula Katılım ve Temsil Hakkı, Kurulun Toplantıya Çağrılması ve Gündeme İlişkin Hususlar*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık. (Gündem)
- Günay, Gözde Engin. 2023. *Anonim Ortaklıklar Hukukunda Genel Kurulda Nisaplar*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Nisaplar)
- Hirş, Ernst. 1948. *Ticaret Hukuku Dersleri*. İstanbul: İsmail Akgün Matbaası.
- İmregün, Oğuz. 2003. *Anonim Ortaklıklarda Toplantı ve Karar Yetersayılarının Esas Sözleşme ile Düzenlenmesi*. Cilt I, *Bilgi Toplumunda Hukuk-Ünal Tekinalp'e Armağan* içinde, 441-455. İstanbul: Beta Yayınları.
- Kalender, Emre. 2022. «Anonim Şirket Genel Kurul Toplantı Gündemindeki Bir Konunun Görüşülmemesi Mümkün Müdür?» *Kırıkkale Hukuk Mecmuası* 2 (2): 527-542. (Gündemin Görüşülmemesi)
- Karaege, Özge. 2022. *Anonim Şirket Genel Kurulunun Toplantıya Çağrılması*. Ankara: Adalet Yayınevi. (Toplantı Çağrısı)

- Karaege, Özge. 2015. «Anonim Şirketlerde Tek Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi.» *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 19 (4): 71-128. (Tek Pay Sahibinin Çağrı Yetkisi)
- Karasu, Rauf. 2015. *Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi*. Ankara: Yetkin Yayınları. (Emredici Hükümler İlkesi)
- Karasu, Rauf. 2010. *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı*. Cilt I, Prof. Dr. Fırat Öztan'a Armağan içinde, 1239-1263. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Karslıoğlu, Hasan. 2019. *Anonim Şirketlerde Genel Kurul*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kayıhan, Şaban. 2020. *Şirketler Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kaya, Mustafa İsmail. 2015. «Anonim Şirketlerde Tek Bir Pay Sahibinin Genel Kurulu Toplantıya Çağırması.» *Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü 60. Yıl Armağanı* içinde, 403-434. Ankara: Sözkese Matbaacılık. (Tek Bir Pay Sahibinin Çağrısı)
- Kayar, İsmail. 2018. *Ticaret Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kendigelen, Abuzer, İsmail Cem Soykan, Elif Oğuz, Onur Şanda, ve Yasemin Aydınalp, . 2019. *Yargıtay Hukuk ve Ceza Dairelerinin Türk Ticaret Kanunu'na İlişkin Kararları (2018)*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Keser Berber, Leyla. 2011. «Yeni Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Kayıtlı E-Posta Hizmet Sağlayıcıların Posta Kutusu ve Gönderim Hizmetleri ile Kimlik Doğrulama İşlevleri.» *Arslanlı Bilim Arşivi*. Erişildi: 04 2023. <http://arslanlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale/Leyla-Keser-Berber-Kayitli-e-Posta.pdf>.
- Keskin, Harun. 2018. «Anonim Şirket Genel Kurulu ile Yönetim Kurulu Arasındaki İlişkinin Tarihsel Süreçte Geçirdiği Değişim ve Organların Yetkilerine Genel Bir Bakış.» *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 34 (3): 241-274.
- Kılıçoğlu, Ahmet M. . 2012. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Kırca, İsmail. 2022. *Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Hükümsüzlük)

- Kırca, İsmail, Feyzan Hayal Şehirali Çelik, ve Çağlar Manavgat. 2013. *Anonim Şirketler Hukuku, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu*. Cilt 1. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip, Hüseyin Hatemi, Rona Serozan, ve Abdülkadir Arpacı. 2010. *Borçlar Hukuku Genel Bölüm*. Cilt 1. İstanbul: Filiz Kitabevi. (Borçlar Genel C. I)
- Korkut, Ömer. 2012. *Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı*. Adana: Karahan Kitabevi. (Butlan)
- Memişoğlu, Özgür. 2014. «6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda Anonim Şirket Genel Kurul Toplantı Gündemi, Gündeme Bağlılık İlkesi ve İstisnaları.» *Legal Hukuk Dergisi* 12 (133): 45-107. (Toplantı Gündemi)
- Mirahmetoğlu, Gökhan. 2023. «Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantıya Çağırabilecekler ve Çağırma Usulü.» *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 12-13 Mayıs 2022*. Ankara: Türkiye Adalet Akademisi. 71-82.
- Moroğlu, Erdoğan. 2010. «Anonim Ortaklıkta Özel Denetçi.» *Makaleler içinde*, 69-86. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Moroğlu, Erdoğan. 2010. «Anonim Ortaklıkta Azınlık Pay sahiplerinin Genel Kurul Toplantıya Daveti ve Mahkemenin Davete İzin Kararının Uygulanmasının Durdurulması.» *Makaleler içinde*, 237-254. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Azınlığın Toplantıya Daveti)
- . 2020. *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Hükümsüzlük)
- Moroğlu, Erdoğan. 2010. «Anonim Ortaklıkta Toplantıya Davet Merasimine Aykırılığın Genel Kurul Kararına Etkisi ve Yargıtay Kararları.» *Makaleler içinde*, 171-191. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Moroğlu, Erdoğan. 2010. «Şirketlerde Adli Tebligat Kimlere Yapılır?» *Makaleler içinde*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Narbay, Şafak. 2023. «Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Genel Kurul Toplantıya Davetine İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi.» *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri*

Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 12-13 Mayıs 2022. Ankara: Türkiye Adalet Akademisi. 251-264.

Nomer, Halûk Nami. 2008. *Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar.* İstanbul: Beta Yayınları. (Geçersizlik)

Odman Boztosun, Ayşe. 2012. «Anonim Şirket Genel Kurullarından Önce İlgili Pay Sahiplerine Hiç veya Usulüne Uygun Şekilde Davet Mektubu Gönderilmemesinin Hukuki Sonucu Nedir?» Düzenleyen: Başak Şit. *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XXIV 10-11 Aralık 2010.* Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. 81-101. (Davet Mektubu Gönderilmemesi)

Odman Boztosun, Ayşe. 2007. *Genel Kurulun Çağrı Şekline Uyulmamasının Sonuçları.* Cilt I, Prof. Dr. Hüseyin Ülgen'e Armağan içinde, 367-409. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Çağrı Şekline Uyulmaması)

Oğuzman, Kemal, ve Turgut Öz. 2023. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler.* Cilt I. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Borçlar Genel C. I)

Orbay Ortaç, Nurdan. 2023. *Anonim Şirket Genel Kurul Toplantı Başkanı.* Ankara: Seçkin Yayıncılık. (Toplantı Başkanı)

Özer, Işık. 2006. *Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve Genel Kurulun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması.* Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Pulaşlı, Hasan. 2013. «Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi.» *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (Prof. Oğuz Kürşat Ünal'a Armağan) XVII (1-2):* 885-898.

—. 2015. «İsviçre Federal Mahkemesinin Yeni Kararları Işığında Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Özel Denetçi Atama İsteminin Değerlendirilmesi.» *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu Bildiriler-Tartışmalar, 25 Aralık 2015.* Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.

—. 2022. *Şirketler Hukuku Şerhi.* 4 cilt. Ankara: Adalet Yayınevi. (Şerh C. II)

Saka, Zafer. 2004. *Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul.* İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Genel Kurul)

- Sayhan, İsmet. 2014. «Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Toplantılarında Toplantı Çoğunluğunun Korunması İlkesi ve Çoğunluğun Tespiti.» *Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2 (2): 9-16.
- Sekmen, Orhan. 2023. «TTK m. 420 Kapsamında Azlığın Erteleme Hakkı, Hakkın Kullanılmasına Rağmen Toplantıya Devam Edilmesi ve Alınan Kararların Geçerliliği Sorunu. » *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu (12-13 Mayıs 2022- Ankara) Bildiriler Kitabı*. Ankara: Türkiye Adalet Akademisi.
- Sezgin Huysal, Ayşegül. 2012. «Genel Kurul.» *Şirketler Hukuku* içinde, düzenleyen: Sami Karahan. Konya: Mimoza Yayıncılık. (Genel Kurul)
- Şener, Oruç Hami. 2022. *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku*. Ankara: Seçkin Yayıncılık. (Ortaklıklar)
- Şimşek, Bahar, ve Tekin Memiş. 2019. «Azlığın Finansal Tabloların Müzakeresini Erteleme Hakkı Üzerine Düşünceler.» *Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan* içinde, 787-822. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Finansal Tabloların Müzakeresinin Ertelenmesi)
- Tekil, Fahiman. 1993. *Anonim Şirketler Hukuku*. İstanbul: Tekil Yayıncılık. (Anonim Şirketler)
- Tekil, Fahiman. 2001. «Anonim Şirketlerde Yetki Sorunları.» *Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı* içinde, 601-631. İstanbul: Beta Yayınları.
- Tekil, Fahiman. 2001. «Hükümsüzlük ve İptal Edilebilirlik Ayrımı Hakkındaki Bir Yargıtay Kararı Üzerine Düşünceler.» *Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65. Yaş Günü Armağanı* içinde, 593-601. İstanbul: Beta Yayınları.
- Tekinalp, Ünal. 2013/2. «Emredici Hükümler Açısından Genel Kurul Kararlarının İptali ve Butlanı Sorunu.» *Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, 26 Ekim 2013*. İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 13-18. (Emredici Hükümler)
- Tekinalp, Ünal. 2023. «Katılma Hakları.» *Ortaklıklar Hukuku II* içinde, yazar Reha Poroy, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Ortaklıklar II)

- . 2011. *Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığının Esasları*. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Tek Kişi Ortaklığı)
- Teoman, Ömer. 2011. «Çağrısız Genel Kurulun Gündemine Oybirliği ile Madde Eklenmesi (YTK 416/II).» *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 27 (3): 5-13.
- Teoman, Ömer. 2012. *Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Ses Alma Aygıtlarının Kullanılması*. Cilt I-II, *Tüm Makalelerim (1971-2001)* içinde, 309-317. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Teoman, Ömer. 2012. *Anonim Ortaklıklarda Pay Sahibinin Genel Kuruldan Çıkarılması*. Cilt I-II, *Tüm Makalelerim (1971-2001)* içinde, yazar Ömer Teoman, 65-78. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık. (Genel Kuruldan Çıkarılma)
- Teoman, Ömer. 2012. *Anonim Ortaklıkta Azınlığın Genel Kuruldan Özel Denetçi Seçilmesini İsteme Hakkı ve Gündeme Bağlılık İlkesi*. Cilt I-II, *Tüm Makalelerim (1971-2001)* içinde, 479-489. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Teoman, Ömer. 2012. *Derneklerde ve Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Yetersayının Sağlanamaması Nedeniyle Toplanamamışsa İkinci Toplantı İçin Yeniden Çağrı Merasimine Uymak Zorunlu mudur?* Cilt I-II, *Tüm Makalelerim (1971-2001)* içinde, 399-405. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Turgut, Melis. 2015. *Borsaya Kote Anonim Ortaklıklarda Elektronik Genel Kurul*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Türk, Hikmet Sami . 1984. «Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Gündeme Bağlılık İlkesi ve Yönetim Kurulu Üyelerinin Azil veya Seçimi.» Düzenleyen: Ayhan M. Menekşe ve Haluk Konuralp. *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu 6-7 Ocak 1984*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü. 175-206. (Gündeme Bağlılık İlkesi)
- Tüzün, Necat. 1983. *Şirketler Hukuku*. Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını (Kalite Matbaası).
- Üçışık, Güzin, ve Aydın Çelik. 2013. *Anonim Ortaklıklar Hukuku*. Cilt I. Ankara: Adalet Yayınevi. (Anonim Ortaklıklar C. I)
- Ülgen, Hüseyin. 1972. «Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Başkanının Üstün Oyu.» *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 6 (4): 667-685.

- Yasaman, Hamdi. 1995. «Anonim Ortaklıklarda Azınlığın Genel Kurulu Toplantıya Çağırması.» *Prof. Dr. Reha Poroy'a Armağan* içinde, 450-454. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi.
- Yavuz, Mustafa. 2015. «Anonim ve Limited Şirketlerde Genel Kurul Toplantı Tutanağının Önemi ve Düzenlenme Usulü.» *Gümrük ve Ticaret Dergisi* (6): 92-98. (Toplantı Tutanağı)
- Yavuz, Mustafa. 2014. «Anonim ve Limited Şirketlerde Ortakların Genel Kurul Gündemine Madde Ekletme Hakkı.» *Terazi Hukuk Dergisi* 9 (96): 114-117. (Gündeme Madde Ekletme Hakkı)
- Yayla, Ümit. 2013. *Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları-Elektronik Genel Kurullar*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Yetkin, Ece Selin. 2020. «TTK m. 420 Uyarınca Genel Kurul Toplantısının Ertelemesi.» *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5 (1-3): 3653-3673. (Toplantının Ertelemesi)
- Yılmaz, Hümevra. 2020. «Anonim Şirketlerde Azınlığın Genel Kurulun Toplantıya Çağırılması ve Gündeme Madde Eklenmesi Talebi.» *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 5 (1-3): 3723-3750.
- Yılmaz, Yunus. 2010. *Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yiğın, Ali. 1988. *Anonim Şirketlerde Gündeme Bağlılık İlkesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Gündeme Bağlılık İlkesi)
- Yiğit, İlhan. 2005. *Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İşleyişi ve Ortaya Çıkan Sorunlar*. İstanbul: Vedat Kitapçılık. (Genel Kurulun İşleyişi)

ÖZGEÇMİŞ

ERDEM GÜLER

A. EĞİTİM

- **Yüksek Lisans:** İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Ana Bilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı, 2024, İstanbul.
- **Lisans:** Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 2019, Kırıkkale.

B. MESLEKİ DENEYİM

- 2021-2023 Serbest Avukat.
- 2023- Adli Hâkim Adayı.